

DET KONGELIGE DANSKE

Videnskabernes Selskab

THE ROYAL DANISH ACADEMY OF SCIENCES AND LETTERS

OVERSICHT OVER SELSKABETS VIRKSOMHED 2021-2022

THE ROYAL DANISH ACADEMY OF SCIENCES AND LETTERS

DET KONGELIGE DANSKE

Videnskabernes Selskab

THE ROYAL DANISH ACADEMY OF SCIENCES AND LETTERS

OVERSIGT OVER SELSKABETS VIRKSOMHED 2021-2022

THE ROYAL DANISH ACADEMY OF SCIENCES AND LETTERS
ANNUAL REPORT WITH AN ENGLISH SUMMARY

UDGIVET I OVERENSSTEMMELSE MED VEDTÆGTERNES § 11
REDAKTIONEN SLUTTET AUGUST 2022
FÆRDIG FRA TRYKKERIET SEPTEMBER 2022
TRYKT I DANMARK AF AKAPRINT A/S

ISSN 0368-7201
ISBN 978-87-7304-445-2

INDHOLD

FORORD	S. 4
PRÆSIDIUM OG SEKRETARIAT	S. 7
AKTIVITETER	S. 9
MEDLEMMER	S. 15
REGNSKABER	S. 77
VEDTÆGTER OG FORRETNINGSORDEN	S. 94
FAGREGISTER	S. 109

FORORD

Velkommen til en ny version af Videnskabernes Selskabs Oversigt. Denne version er den første af tre dele, der afløser den hidtidige velkendte Oversigt.

Med denne del følger orientering til og om medlemmerne af Videnskabernes Selskab. Selve medlemsoversigten har fra i år fået en lidt anden udformning, idet de indenlandske og herboende udenlandske medlemmer er samlet i én oversigt. Det skulle hjælpe til et bedre samlet overblik. Udover medlemsinformation indeholder nærværende Oversigt også Selskabets vedtægter, regnskab, fagregister samt en kort beskrivelse af de afholdte offentlige foredrag og arrangementer i sæson 280. Mere udførlig beskrivelse af foredragene kan ses på hjemmesiden, hvor der også er mulighed for at (gen)se dem. Oversigten trykkes og er klar til sæsonstart, så den kan fungere som en medlemshåndbog.

Anden del af den hidtidige Oversigt kommer ved årsskiftet. Den version vil give indsigt i Selskabets aktiviteter og får mere præg af at være en årsrapport. Målgruppen for andel del er fortsat medlemmerne, men den er også møntet på læsere uden for selskabets medlemsskare. Beskrivelse af aktiviteter, udgivelser, priser og andet bliver en måde at præsentere Selskabets virke for omverdenen, og denne del viser, hvad Selskabets rolle og aktiviteter er. Denne del om Selskabets aktiviteter vil også blive udgivet i trykt form.

Den tredje del, som fremadrettet alene vil kunne findes i elektronisk form på Selskabets hjemmeside, omhandler meddelelser, beskrivelser af nye medlemmer, mindeord, beretninger mv.

Når disse ændringer af den hidtidige Oversigt er blevet gennemført, har det flere formål. Blandt andet vil flere typer information løbende blive opdateret, hvor det nu kun sker én gang årligt. Det gælder f.eks. meddelelser og mindeord. Et andet formål er, at Selskabet fremadrettet ikke trykker al information, men alene den, der ved medlemsmøder mv. erfaringsmæssigt anvendes som opslagsværk. På den måde kan Selskabet yde et bidrag til ressourcebesparelser.

Endelig har det tilbagevendende været oplevet som en udfordring, at Selskabet ikke har haft en kort og præsentationsvenlig udgivelse, som kan gives til aktører uden for Selskabets kreds for at præsentere Selskabets virke.

Det er vores håb, at disse nye formater vil blive taget godt imod, og at de kan fungere efter formålet til gavn for medlemmerne, men også for andre. Vi er naturligvis interesserede i at modtage forslag til, hvordan disse nyskabelser kan blive endnu bedre.

Mange tak for et godt samarbejde i den forgangne sæson. Vi glæder os til at fortsætte samarbejdet i sæsonen 2022/2023.

Marie Louise Nosch
PRÆSIDENT

Thomas Sinkjær
GENERALSEKRETÆR

SELSKABETS OPRINDELIGE SEGL FRA 1761 ER GENNEM TIDEN BLEVET REDESIGNET FLERE GANGE, SENEST I 2013 AF DESIGN STUDIO NR2154.

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

PROTEKTOR
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

PRÆSIDIET

PRÆSIDENT

Marie Louise Nosch
PROFESSOR, PH.D.

GENERALSEKRETÆR

Thomas Sinkjær
PROFESSOR, DR.MED.

VICEPRÆSIDENT OG KLASSEREFORMAND
FOR DEN HUMANISTISKE KLASSE

Andreas Roepstorff
PROFESSOR, PH.D.

VICEPRÆSIDENT OG KLASSEREFORMAND
FOR DEN NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

Susanne Ditlevsen
PROFESSOR, PH.D.

REDAKTØR

Marianne Pade
PROFESSOR, DR.PHIL.

KLASSEREREPRÆSENTANT
FOR DEN HUMANISTISKE KLASSE

Mette Birkedahl Bruun
PROFESSOR, PH.D.

KLASSEREREPRÆSENTANT
FOR DEN NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

Thomas Bjørnholm
EXECUTIVE CHIEF SCIENTIFIC OFFICER, PH.D.

SEKRETARIATET

ADRESSE

H.C. Andersens Boulevard 35
1553 København V
kdvs@royalacademy.dk
www.royalacademy.dk

SEKRETARIATSCHEF

Karin Kjær Madsen

PROGRAMKONSULENT

Mette Miller Danielsen

SERVICEMEDARBEJDER

Steffen Dehn Frandsen

CHEFKONSULENT/HEAD OF COMMUNICATIONS

Kristoffer Frøkjær

PROGRAMKONSULENT

Trine Hagerup

POLITISK KONSULENT

Majka Holm

PROJEKTLEDER FOR FORMIDLINGSAKADEMIET

Peter Hyldgård

POLICY- OG ANALYSESCHEF

Jonas Krog Lind

AKADEMISK MEDARBEJDER

Birgit Olsen

KOMMUNIKATIONSKONSULENT

Rikke Reinholdt Petersen

ØKONOMI- OG REGNSKABSKONSULENT

Mette Schou

STUDENTERMEDHJÆLPERE

Gry Alstrøm
Anna Stein Holst
Oskar Larsen

AKTIVITETER

I VIDENSKABERNES SELSKAB
I SÆSONEN 2021-2022

AKTUELT FRA FORSKNINGEN

– LISTE OVER VIDENSKABERNES SELSKABS OFFENTLIGE FOREDRAG OG ARRANGEMENTER

Videnskabernes Selskabs offentlige foredrag planlægges af Forskningsformidlingsudvalget, som består af tre medlemmer fra hver klasse. Ved sæsonens afslutning bestod udvalget af følgende medlemmer: Charlotte Appel, Kim Guldstrand Larsen, Stine Helene Falsig Pedersen, Elisabeth Engberg-Pedersen, Tobias Wang Nielsen og Mads Meir Jæger, og derudover er redaktøren fremover fast medlem af udvalget. Sekretær for udvalget er Birgit Olsen.

Udvalget har til opgave gennem offentlige foredrag at gøre grundforskningens funktion og stilling i samfundet bedre kendt og forstået. Udvalget kan tage andre initiativer, fx i forbindelse med særlige jubilæumsår, aktuelle temaer eller videnskabelige arrangementer.

MANDAG DEN 6. SEPTEMBER 2021

Erindringer

Foredrag af Professor Dorthe Berntsen, AU

ONSDAG DEN 15. SEPTEMBER 2021

Er antikken en antikvitet?

Paneldebat i forbindelse med Golden Days

Lektor Christian Ammitzbøl, KU
 Professor David Bloch, KU
 Professor Marie Louise Nosch, KU
 Professor Marianne Pade, AU

MANDAG DEN 20. SEPTEMBER 2021

Geopolitik og globale trusler

Foredrag af Professor Ole Wæver

ONSDAG DEN 22. SEPTEMBER 2021

Foredragsaften med modtagerne af For Women In Science-priserne 2021

Postdoc Lærke Gasbjerg, KU
 Postdoc Patricia Pecnerová, KU
 Postdoc Laura Roman Rivas, AU

FREDAG DEN 15. OKTOBER 2021

Spørg Videnskabernes Selskab

I forbindelse med KulturNatten

Professor Jeppe Dyre, RUC
 Professor Marianne Pade, AU
 Professor Michael Rask Madsen, KU
 Professor Tobias Wang Nielsen, AU
 Professor Bente Klarlund Pedersen, Rigshospitalet, KU

MANDAG DEN 8. NOVEMBER 2021

Optimale strukturer: Fra mega-broer til nano-resonatorer

Foredrag af Professor Ole Sigmund, DTU

MANDAG DEN 22. NOVEMBER 2021

Var man virkelig velklædt i vikingetiden?

Foredrag af Forskningsprofessor Ulla Mannering, Nationalmuseet

Foredraget blev gentaget tirsdag den 23. november i Tingbjerg Kulturhus

MANDAG DEN 6. DECEMBER 2021

Hvordan lykkedes det vores forfædre at forvandle en aggressiv ulveflokk til menneskets bedste ven?

Foredrag af Professor Tom Gilbert, KU

MANDAG DEN 28. FEBRUAR 2022

Epigenetisk cellehukommelse – hvordan husker vores celler deres identitet?

Foredrag af Professor Anja Groth, KU

TIRSDAG DEN 8. MARTS 2022

Foredragsaften med Eliteforsk-prismodtagere 2022

Professor Sune Lehmann, DTU
 Professor Anton Pottegård, SDU
 Professor Felix Riede, AU
 Professor Anna Ladegaard Skov, DTU

MANDAG DEN 14. MARTS 2022

En gudfrygtig konge og troldomsforfølgelser

Foredrag af Lektor Louise Nyholm Kallestrup, SDU

Foredraget blev gentaget mandag den 21. marts i Tingbjerg Kulturhus

MANDAG DEN 4. APRIL 2022

**Foredragsaften med Sape Aude
forskningsledere 2021**

Lektor Mahdi Abkar, AU
Lektor Nikolaj Wewer Albrechtsen,
Rigshospitalet, KU
Lektor Jun Liu, KU
Lektor Valentina Tatrari, CBS
Seniorforsker Sarah Wadmann,
VIVE - Det Nationale Forsknings- og
Analysecenter for Velfærd

MANDAG DEN 25. APRIL 2022

Religion og økonomisk vækst

Foredrag af Lektor Jeannet Sinding
Bentzen, KU

MANDAG DEN 9. MAJ 2022

**At studere overfladeprocesser og
deres betydning for liv på Mars
hjemme i Aarhus**

Foredrag af Professor Kai Finster, AU

MANDAG DEN 23. MAJ 2022

**Digitale tvillinger – fra hype til
anvendelse på virkelige problemer**

Foredrag af Professor Jesper Hattel, DTU

FREDAG DEN 10. JUNI 2022

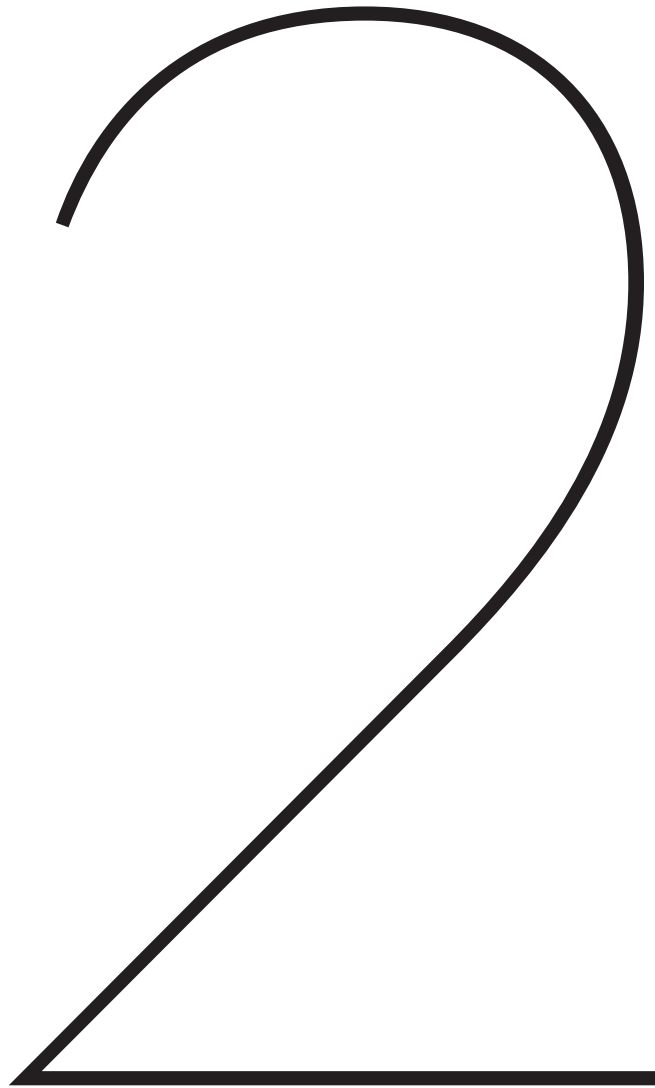
Origins of human cooperation

Royal Academy Lecture
Professor Michael Tomasello, Duke
University, USA

TORS DAG DEN 30. JUNI 2022

QCD: The power and the glory

Royal Academy Nobel Lecture
Professor Frank Wilczek, MIT, USA

MEDLEMMER

330 INDENLANDSKE & HERBOENDE UDENLANDSKE MEDLEMMER

HUM - HUMANISTISK KLASSE 110 / NAT - NATURVIDENSKABELIGE KLASSE 220

Rebecca Adler-
Nissen

PROFESSOR, PH.D.
(F.14-11-1979, 2017, HUM)

INSTITUT FOR
STATSKUNDSKAB, KU

STATSKUNDSKAB,
INTERNATIONAL POLITIK

Jens
Als-Nielsen

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.21-01-1937, 1981, NAT)

NIELS BOHR INSTITUTET,
ØRSTED LABORATORIET, KU

FYSIK, SYNKROTRONSTRÅ-
LING, NEUTRONDIFFRAK-
TION, OVERFLADESTUKTU-
RER, FASTSTOFFFYSIK

Jan
Ambjørn

PROFESSOR EMER.,
LIC.SCIENT.
(F.17-03-1951, 1996, NAT)

NIELS BOHR INSTITUTET, KU

FYSIK

Henning Haahr
Andersen

GÆSTEPROFESSOR, PH.D.
(F.09-03-1950, 1998, NAT)

CENTRE FOR QUANTUM
MATHEMATICS, IMADA, SDU

MATEMATIK, ALGEBRA

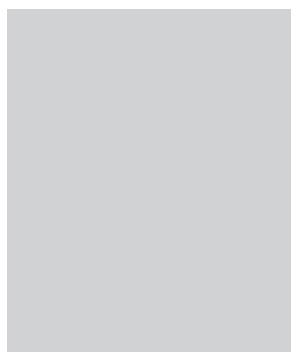

**Nils Overgaard
Andersen**

PROFESSOR, DR.SCIENT.
(F.04-04-1947, 1994, NAT)

NIELS BOHR INSTITUTET, KU

FYSIK

**Ole Krogh
Andersen**

**DIREKTØR, PROFESSOR
EMER., PH.D.**
(F.11-05-1942, 1982, NAT)

MAX-PLANCK MAX-PLANCK-
INSTITUT FÜR
FESTKÖRPERFORSCHUNG,
TYSKLAND

**FYSIK, TEORETISK
FASTSTOFFYSIK, ELEKTRON-
STRUKTURBEREGNING**

**Svend Olav
Andersen**

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.09-10-1929, 1977, NAT)

GROSSERER A. COLLSTROPS
FOND, KU

BIOKEMI

**Torben
Andersen**

PROFESSOR, PH.D.
(F.27-09-1956, 2001, HUM)

INSTITUT FOR ØKONOMI, AU

NATIONALØKONOMI

**Torkild
Andersen**

PROFESSOR EMER., DR.PHIL.
(F.19-06-1934, 1979, NAT)

INSTITUT FOR FYSIK OG
ASTRONOMI, AU

**FYSIK, ATOMFYSIK,
MOLEKYLFYSIK, OPTISK
FYSIK**

**Charlotte
Appel**

LEKTOR, DR.PHIL.
(F.07-11-1960, 2011, HUM)

INSTITUT FOR KULTUR OG
SAMFUND, AU

HISTORIE

**Irina
Artemieva**

**PROFESSOR DR. SCIENT.
(DR. HABIL.)**
(F.04.08.1961, 2014, NAT)

INSTITUT FOR
GEOVIDENSKAB OG
NATURFORVALTNING, KU

GEOFYSIK

**Peter
Arctander**

PROFESSOR, PH.D.
(F.01-12-1949, 2002, NAT)

ZOOLOGISK INSTITUT, KU

**BIOLOGI, EVOLUTION,
MOLEKYLÆR GENETIK**

John
Avery

LEKTOR EMER., DR.
(F.26-05-1933, 1986, NAT)

KEMISK INSTITUT, KU

PHYSICS, BIOPHYSICS,
QUANTUM CHEMISTRY,
HISTORY, AND
SOCIAL IMPACT OF SCIENCE

Carl
Bache

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.09-08-1953, 2005, HUM)

INSTITUT FOR SPROG OG
KOMMUNIKATION, SDU

ENGELSK SPROG,
SPROGVIDENSKAB

Henrik
Balslev

PROFESSOR, PH.D.
(F.04-01-1951, 1998, NAT)

BIOLOGISK INSTITUT,
SEKTION ØKOINFORMATIK &
BIODIVERSITET, AU

TROPISK BOTANIK

Ole Barndorff-
Nielsen

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.18-03-1935, 1980, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATIK,
AU

STOKASTIK

Jiri
Bartek

PROFESSOR, M.D.
(F.24-10-1953, 2012, NAT)

CENTER FOR
KRÆFTFORSKNING, ENHED
FOR GENOMINTEGRITET,
KRÆFTENS BEKÆMPELSE

CELLEBIOLOGI,
MOLEKYLÆRBIOLOGI,
KRÆFTFORSKNING

Hans
Basbøll

PROFESSOR EMER.,
CAND.MAG.
(F.12-07-1943, 1991, HUM)

INSTITUT FOR SPROG OG
KOMMUNIKATION, SDU

NORDISKE SPROG MED
SÆRLIGT HENBLIK PÅ DANSK
SPROG OG NYERE
LINGVISTISKE
STUDIEOMRÅDER

Ellen Margrethe
Basse

PROFESSOR EMER.,
DR.JUR.
(F.26-11-1948, 1995, HUM)

JURIDISK INSTITUT, BBS, AU

JURA (MILJØRET)

Jesper
Bendix

PROFESSOR, PH.D.
(F.06.08.1965, 2014, NAT)

KEMISK INSTITUT, KU

UORGANISK KEMI,
MAGNETOKEMI,
BIOMIMETISK KEMI

**Morten
Bennedsen**

PROFESSOR, PH.D.
(F.01-01-1966, 2021, HUM)

DET ØKONOMISKE INSTITUT,
INSEAD, KU

ERHVERVSØKONOMI

**Christian
Berg**

PROFESSOR EMER., DR.PHIL.
(F.02-06-1944, 1982, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATISKE
FAG, KU

**MATEMATIK,
POTENTIALTEORI,
HARMONISK ANALYSE,
MOMENTPROBLEMER**

**John
Bergsagel**

PROFESSOR EMER., DR.
(F.19-04-1928, 1978, HUM)

**MUSIKHISTORIE, MUSIK I
MIDDELALDEREN OG
RENÆSSANCEN, ENGELSK
MUSIK, AMERIKANSK MUSIK
(INDTIL 1950), NORSK MUSIK**

**Dorthe
Berntsen**

PROFESSOR, PH.D.
(F.26-04-1962, 2021, HUM)

PSYKOLOGISK INSTITUT, AU

PSYKOLOGI

**Mads
Bertelsen**

**ADJUNGERET PROFESSOR,
ZOOLOGISK DIREKTØR
DVSC**
(F.09-09-1971, 2022, NAT)

ZOOLOGISK HAVE
KØBENHAVN

**ZOOLOGISK MEDICIN,
KOMPARATIV FYSIOLOGI**

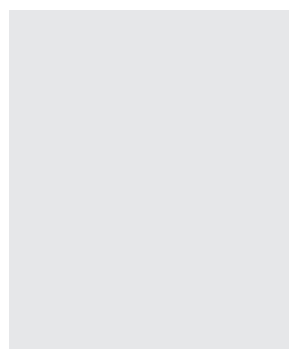

**Flemming
Besenbacher**

**PROFESSOR EMER.,
DR.SCIENT.**
(F.04-10-1952, 1998, NAT)

INTERDISCIPLINARY
NANOSCIENCE CENTER,
INANO, AU

**NANOSCIENCE,
OVERFLADEFYSIK,
HETEROGEN KATALYSE**

**Merete
Bilde**

PROFESSOR, PH.D.
(F.30-11-1969, 2022, NAT)

INSTITUT FOR KEMI,
AU

**FYSISK KEMI,
ATMOSFÆREKEMI,
AEROSOLER, KLIMA**

**Trine
Bilde**

PROFESSOR, PH.D.
(F.23-03-1967, 2012, NAT)

INSTITUT FOR BIOSCIENCE,
AU

EVOLUTIONSBIOLOGI

Lars Birkedal

PROFESSOR, PH.D.
(F.08-01-1970, 2016, NAT)

INSTITUT FOR DATALOGI, AU

DATALOGI

Thomas Bjørnholm

EXECUTIVE CHIEF
SCIENTIFIC OFFICER,
PROFESSOR, PH.D.
(F.29-05-1960, 2004, NAT)

VILLUMFONDEN

KEMI, FYSIK,
NANOTEKNOLOGI

David Bloch

PROFESSOR, PH.D.
(F.27-01-1975, 2011, HUM)

SAXO-INSTITUTTET, KU

GRÆSK, LATIN, ANTIKKENS
OG MIDDELALDERENS
FILOSOFI

Frede Blaabjerg

PROFESSOR, DR H.C.
(F.06-05-1963, 2020, NAT)

INSTITUT FOR ENERGI - AAU
ENERGY, AAU

EFFEKTELEKTRONIK
ELEKTRISK ENERGI,
ELEKTROTEKNIK,
VEDVARENDE ENERGI,
PÅLIDELIGHED, EL-SYSTEM,
INGENIØRVIDENSKAB

Klaus Bock

PROFESSOR EMER.,
LIC.TECHN.
(F.02-07-1944, 1990, NAT)

CARLSBERG LABORATORIUM

ORGANISK KEMI, KULHY-
DRATKEMI, NMR-SPEKTRO-
SKOPI, KULHYDRAT-PROTEI-
NINTERAKTIONER,
GLYKOPEPTIDER

Henrik Bohr

DIREKTØR, PROFESSOR,
DR.TECHN.
(F.25-09-1951, 2004, NAT)

QUANTUM PROTEIN CENTER,
DTU

MOLEKYLÆR BIOFYSIK,
FYSISK KEMI, KVANTEKEMI

Tomas Bohr

PROFESSOR, DR.SCIENT
(F.20-03-1953, 2002, NAT)

INSTITUT FOR FYSIK, DTU

FYSIK, KOMPLEKSE
SYSTEMER

Anja Boisen

PROFESSOR,
SEKTIONSLEDER,
CENTERLEDER, PH.D.
(F.16.03.1967, 2014, NAT)

INSTITUT FOR MIKRO- OG
NANOTEKNOLOGI, DTU

NANOTEKNOLOGI,
MIKROSYSTEMER,
SENSORER, NYE SYSTEMER
TIL ORAL ADMINISTRATION
AF MEDICIN

**Mikael
Bols**

**INSTITUTLEDER,
PROFESSOR, DR.SCIENT.**
(F.28-07-1961, 2004, NAT)

KEMISK INSTITUT, KU

BIOORGANISK KEMI

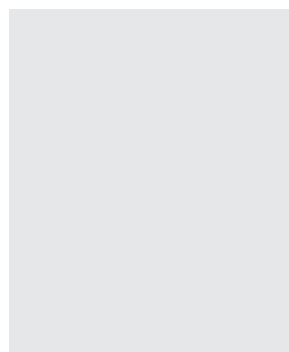

**Jacobus
Jan (Koos)
Boomsma**

PROFESSOR, PH.D.
(F.25-02-1951, 1998, NAT)

BIOLOGISK INSTITUT,
AFDELING FOR ØKOLOGI OG
EVOLUTION, KU,

EVOLUTIONSBIOLOGI

**Kent
Brooks**

LEKTOR, DR.PHIL.
(F.16-10-1939, 1986, NAT)

KU

PETROLOGI

**Søren
Brunak**

**RESEARCH DIRECTOR,
PROFESSOR, PH.D., DR. PHIL.**
(F.02-02-1958, 2004, NAT)

NOVO NORDISK
FOUNDATION CENTER FOR
PROTEIN RESEARCH, KU

**BIOINFORMATIK, SYSTEM-
BIOLOGI, MEDICINSK
INFORMATIK**

**Mette Birkedal
Bruun**

**PROFESSOR, PH.D.,
DR.THEOL.**
(F.01-11-1967, 2019, HUM)

AFDELING FOR
KIRKEHISTORIE, DET
TEOLOGISKE FAKULTET, KU

KIRKEHISTORIE

**Henrik
Bruus**

PROFESSOR
(F.05-04-1963, 2020, NAT)

DEPARTMENT OF PHYSICS,
DTU

TEORETISK FYSIK

**Claus
Bræstrup**

DIREKTØR, DR.MED.
(F.18-01-1945, 1999, NAT)

LÆGEMIDDELDESIGN

**Hans Bräuner-
Osborne**

PROFESSOR, DR.PHARM.
(F.22-08-1967, 2006, NAT)

INSTITUT FOR LÆGEMIDDEL-
DESIGN OG FARMAKOLOGI,
KU

**MOLEKYLÆR
FARMAKOLOGI,
MEDICINALKEMI**

Vagn
Buchwald

DOCENT EMER., DR.SCIENT.
(F.23-06-1929, 1979, NAT)

METALLURGI,
ARKÆOMETALLURGI,
SPECIELT BRONZE OG JERN I
DANMARKS OLDTID OG
MIDDELALDER,
METEORITTER

Else Marie
Bukdahl

ADJUNGERET PROFESSOR,
DR.PHIL.
(F.12-06-1937, 1985, HUM)

INSTITUT FOR
KOMMUNIKATION, AAU

KUNSTHISTORIE, DET 20.
ÅRH. KUNSTÆSTETIK,
KUNSTKRITIK, KUNST

Claus
Bundesen

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.26-01-1948, 2007, HUM)

INSTITUT FOR PSYKOLOGI, KU

PSYKOLOGI

Søren
Buus

PROFESSOR, DR.MED.
(F.15-03-1956, 1996, NAT)

INSTITUT FOR MEDICINSK
MIKROBIOLOGI OG
IMMUNOLOGI, KU

IMMUNOLOGI

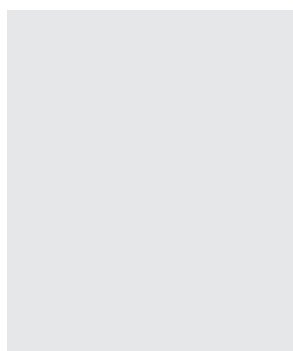

Susanne
Bødker

PROFESSOR, DR. SCIENT.
(F.01-10-1956, 2022, NAT)

INSTITUT FOR DATALOGI, AU

MENNESKE-MASKINE
INTERAKTION, DATALOGI

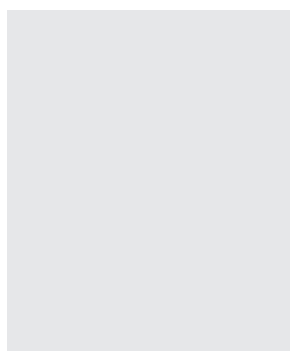

Donald
Canfield

PROFESSOR, PH.D.
(F.14-11-1957, 2002, NAT)

BIOLOGISK INSTITUT, SDU

MIKROBIEL ØKOLOGI,
BIOGEOKEMI

Julio E.
Celis

PROFESSOR, PH.D.
(F.21-05-1941, 1984, NAT)

DANISH CANCER SOCIETY
RESEARCH CENTER,
KRÆFTENS BEKÆMPELSE

MOLECULAR MECHANISMS
IN CANCER, PROTEOMICS,
CANCER SCIENCE POLICY IN
EUROPE

Ib
Chorkendorff

PROFESSOR, PH.D.
(F. 15-09-1965, 2018, NAT)

DEPARTMENT OF PHYSICS,
DTU

FYSIK, KEMI

**Matthias
Christandl**

PROFESSOR, PH.D.
(F.07-06-1978, 2016, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATISKE
FAG, KU

**MATEMATIK, DATALOGI,
FYSIK**

**Jørgen
Christensen-
Dalsgaard**

PROFESSOR EMER., PH.D.
(F.06-10-1950, 1990, NAT)

INSTITUT FOR FYSIK OG
ASTRONOMI, AU

**STJERNERS STRUKTUR
OG UDVIKLING. HELIO- OG
ASTEROSEISMOLOGI.**

**† Freddy Bugge
Christiansen**

**PROFESSOR EMER.
LIC.SCIENT.**
(F.22-01-1946 - †06-10-2021,
1988, NAT)

**GENETIK, POPULATIONSGE-
NETIK, POPULATIONSØKO-
LOGI, EVOLUTIONSMEKANIS-
MER**

**Kaare
Christiansen**

PROFESSOR, PH.D., DR. MED.
(F. 20-06-1959, 2018, NAT)

SUNDHEDSVIDENSKABELIGE
FAKULTET, KU

**EPIDEMIOLOGI, ALDRING,
TVILLINGFORSKNING**

**Henrik
Clausen**

PROFESSOR, DR. ODONT.
(F.06-06-1957, 2012, NAT)

INSTITUT FOR CELLULÆR OG
MOLEKYLÆR MEDICIN,
PANUM, KU

GLYKOBIOLOG

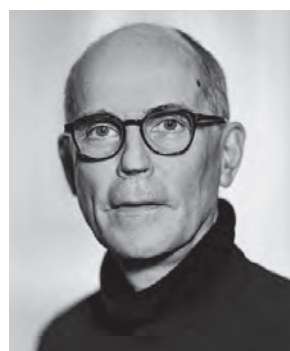

**Finn
Collin**

PROFESSOR, DR. PHIL.
(F.02-11-1949, 2003, HUM)

INSTITUT FOR MEDIER,
ERKENDELSE OG
FORMIDLING, KU,

FILOSOFI

**Mathew
Collins**

PROFESSOR
(F. 03-10-1976, 2020, NAT)

GLOBE INSTITUTE, KU

**BIOARKÆOLOGI,
ARCHAEOLOGY /
PROTEOMIOCS**

**Ning de
Coninck-Smith**

PROFESSOR, PH.D., DR. PHIL.
(F.28-08-1953, 2021, HUM)

DANMARKS INSTITUT FOR
PÆDAGOGIK OG
UDDANNELSE (DPU), AU

**BARNDOMS-, SKOLE- OG
UDDANNELSESHISTORIE,
SOCIAL- OG
KULTURHISTORIE 19. OG 20.
ÅRHUNDREDE,
ARKITEKTURHISTORIE**

**Dorthe
Dahl-Jensen**

**CENTERLEDER, PROFESSOR,
PH.D.**
(F.08-09-1958, 2008, NAT)

NIELS BOHR INSTITUTET,
CENTER FOR IS OG KLIMA, KU

**ISFYSIK, GLACIOLOGI,
KLIMAFORSKNING**

**Ivan Bjerre
Damgård**

PROFESSOR, PH.D
(F.17-04-1965, 2018, NAT)

INSTITUT FOR DATALOGI, AU

**KRYPTOLOGI, SIKKERHED,
MATEMATIK, ALGORITMIK**

**Susanne
Ditlevsen**

PROFESSOR, PH.D.
(F.18-03-1965, 2016, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATISKE
FAG, KU

**STATISTIK, STOKASTISKE
PROCESSER, MATEMATISK
BIOLOGI, COMPUTATIONAL
NEUROSCIENCE**

**Michael
Drewsen**

PROFESSOR, PH.D.
(F.04-04-1965, 2016, NAT)

INSTITUT FOR FYSIK OG
ASTRONOMI, AU

**ATOMAR, MOLEKYLÆR OG
OPTISK FYSIK**

**Kirsten
Drotner**

PROFESSOR EMER., DR. PHIL.
(F.01-11-1951, 2005, HUM)

INSTITUT FOR
KULTURVIDENSKABER
- MEDIEVIDENSKAB, SDU

MEDIEVIDENSKAB

**Jeppe
Dyre**

**CENTERLEDER, PROFESSOR,
DR. SCIENT.**
(F.11-09-1956, 2012, NAT)

INSTITUT FOR
NATURVIDENSKAB OG MILJØ
, RUC

FYSIK, SEJE VÆSKERS FYSIK

**Sten
Ebbesen**

**PROFESSOR EMER., DR. PHIL.
& FIL. DR. H.C.**
(F.23-06-1946, 1989, HUM)

SAXO-INSTITUTTET, KU

**SENANTIK OG
MIDDELALDERLIG FILOSOFI,
GRÆSK, LATIN**

**Bo
Elberling**

PROFESSOR, DR. SCIENT.
(F.30-05-1968, 2012, NAT)

INSTITUT FOR
GEOVIDENSKAB OG
NATURFORVALTNING,
CENTER FOR PERMAFROST
(CENPERM), KU

MILJØ, GEOKEMI, PEDOLOG

**Elisabeth
Engberg-Pedersen**

PROFESSOR, DR. PHIL.
(F.02-07-1952, 2011, HUM)

INSTITUT FOR NORDISKE
STUDIER OG
SPROGVIDENSKAB, KU

KOGNITIV-FUNKTIONEL
LINGVISTIK, AUTISME OG
SPROG, DANSK TEGNSPROG

**Troels Engberg-
Pedersen**

**PROFESSOR, DR. PHIL.
& THEOL.**
(F.22-12-1948, 1997, HUM)

AFDELING FOR BIBELSK
EKSEGESE, KU

ANTIK FILOSOFI, NY
TESTAMENTE

**Henrik
Enghoff**

PROFESSOR, DR. SCIENT.
(F.09-12-1948, 2000, NAT)

STATENS NATURHISTORISKE
MUSEUM, KU

ZOOLOGI (TAXONOMI)

**Janine
Erler**

PROFESSOR, PHD
(09-01-1978, 2018, NAT)

BRIC, KU

CANCER BIOLOGY

**Gillian Fellows-
Jensen**

LEKTOR, DR. PHIL.
(F.05-07-1936, 1982, HUM)

SEKTION FOR
NAVNEFORSKNING, NORDISK
FORSKNINGSINSTITUT, KU

STED- OG PERSONNAVNE-
FORSKNING, VIKINGETIDENS
BEBYGGELSESHISTORIE

**Tom
Fenchel**

PROFESSOR EMER., DR. PHIL.
(F.19-03-1940, 1977, NAT)

MARINBIOLOGISK
LABORATORIUM, KU

MARINBIOLOGI, ØKOLOGI,
EVOLUTIONSBIOLOGI

**Thea Kølsen
Fischer**

**KLINISK PROFESSOR,
OVERLÆGE,
FORSKNINGSCHEF, DR. MED.**
(F. 28-05-1967, 2018, NAT)

INSTITUT FOR
FOLKESUNDHEDSVIDENSKAB
KU OG NORDSJÆLLANDS
UNIVERSITETS HOSPITAL

MEDICIN

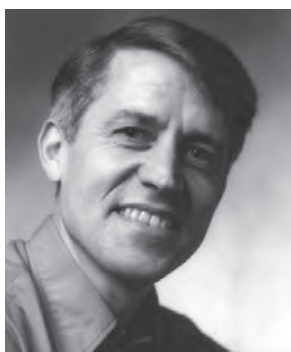

**Michael
Fjeldsøe**

PROFESSOR, PH.D., DR. PHIL.
(F.19-06-1965, 2021, HUM)

INSTITUT FOR KUNST- OG
KULTURVIDENSKAB, KU

MUSIKVIDENSKAB

Jes
Forchhammer

OVERLÆGE, DR. PHIL.
(F.05-04-1934, 1980, NAT)

KRÆFTENS BEKÆMPELSE

KRÆFTFORSKNING,
RNA-TUMORVIRUS,
MOLEKYLÆRBIOLOGI,
ONKOGENER,
SUPPRESSORGENER

Søren
Fournais

PROFESSOR, PH.D.
(F.30-08-1973, 2014, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATISKE
FAG, AU

MATEMATIK, MATEMATISK
FYSIK

Karin Margarita
Frei

PROFESSOR, PH.D.
(F.28-06-1973, 2017, HUM)

BEVARING OG
NATURVIDENSKAB
NATIONALMUSEET

ARKÆOMETRI

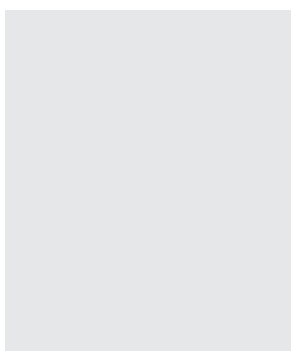

Robert
Frei

PROFESSOR DR. SC. NATUR.
(F.20-03-1961, 2004, NAT)

INSTITUT FOR
GEOVIDENSKAB OG
NATURFORVALTNING,
GEOLOGI SEKTIONEN, KU

EARLY EARTH'S CRUST-
MANTLE EVOLUTION,
GEOCHRONOLOGY,
GEOCHEMISTRY, ISOTOPE
GEOLOGY, ORE DEPOSITS
GEOLOGY

Else Marie Friis

SEKTIONSCHEF,
PROFESSOR, LIC. SCIENT.
(F.18-06-1947, 1990, NAT)

DEPARTMENT FOR
GEOSCIENCE, AU

PALÆONTOLOGI,
PALÆOBOTANIK,
EVOLUTIONSBOTANIK,
ANGIOSPERMFYLOGENI

Ib
Friis

PROFESSOR, EMER.,
DR. SCIENT. & FIL. DR.
(F.12-01-1945, 1990, NAT)

STATENS NATURHISTORISKE
MUSEUM, ZOOLOGISK
MUSEUM, KU

BOTANIK, SYSTEMATIK,
PLANTEGEOGRAFI,
DIVERSITET, TROPISK
VEGETATION, AFRIKANSK
FLORA, BOTANIKKENS
HISTORIE

Bent
Fuglede

PROFESSOR, EMER. DR. PHIL.
(F.08-10-1925, 1968, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATISKE
FAG, KU

MATEMATIK

Søren Galatius

PROFESSOR, PH.D.
(F.01-08-1976, 2014, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATISKE
FAG, KU

MATEMATIK, TOPOLOGI

Vincent
Gabrielsen

PROFESSOR EMER., DR. PHIL.
(F.30-11-1950, 2007, HUM)

SAXO-INSTITUTTET, KU

HISTORIE, ANTIKKENS
HISTORIE

Mirjam Gelfer-
Jørgensen

SENIORFORSKER, DR. PHIL.
(F.16-12-1939, 2003, HUM)

DESIGNMUSEUM DANMARK

KUNSTHISTORIE,
DESIGNHISTORIE, JØDISK
KUNST, ISLAMISK KUNST

Ulrik
Gether

PROFESSOR, DR. MED.
(F.27-07-1963, 2002, NAT)

INSTITUT FOR
NEUROVIDENSKAB, DET
SUNDHEDSVIDENSKABELIG
FAKULTET, KU

MOLEKYLÆR
NEUROFARMAKOLOGI

Tom
Gilbert

PROFESSOR, DR. PHIL.
(F.13-10-1977, 2018, NAT)

THE GLOBE INSTITUTE, KU

EVOLUTIONARY BIOLOGY,
ECOLOGY, GENOMICS,
HOLOGENOMICS

Ronnie Nørh
Glud

PROFESSOR, DR. SCIENT
(F.10-11-1963, 2018, NAT)

BIOLOGISK INSTITUT

BIOGEOKEMI,
MIKROBIOLOGI, DYBHAV

Kurt Vesterager
Gothelf

PROFESSOR, PH.D.
(F.07-04-1968, 2014, NAT)

INANO OG INSTITUT FOR
KEMI, AU

KEMI, NANOTEKNOLOGI

Lone
Gram

PROFESSOR, PH.D.
(F. 26-11-1948, 2020, NAT)

DEPT. BIOTECHNOLOGY AND
BIOMEDICINE, DTU

MIRKOBIOLOGI,
BAKTERIOLOGI. BAKTERIERS
ØKOLOGI, GENETIK OG
FYSILOGI, BIOTEKNOLOGI,
NATURSTOFKEMI

Frans
Gregersen

PROFESSOR EMER., DR. PHIL.
(F.07-04-1949, 1997, HUM)

INSTITUT FOR NORDISKE
STUDIER OG
SPROGVIDENSKAB, KU

DANSK SPROG,
SOCIOLINGVISTIK

**Torben
Greve**

**PROFESSOR, DYRLÆGE
DR.MED.VET..**
(F.17-02-1945, 1994, NAT)

DET NATUR- OG
BIOVIDENSKABELIGE
FAKULTET, KU

**HUSDYRENES
REPRODUKTIONS BIOLOGI
(FORPLANTNING OG
FRUGTBARHED)**

**Cornelis
Grimmelikhuijzen**

PROFESSOR, DR.
(F.30-03-1946, 2000, NAT)

BIOLOGISK INSTITUT, KU

**MOLEKYLÆR BIOLOGI,
BIOKEMI, ZOOLOGI,
MOLEKYLÆR
NEUROBIOLOGI,
MOLEKYLÆR
ENDOKRINOLOGI**

**Jesper
Grodal**

PROFESSOR, PH.D.
(F. 31-10-1972, 2020, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATISKE
FAG, KU

**MATEMATIK, TOPOLOGI,
REPRÆSENTATIONSTEORI**

**Anja
Groth**

PROFESSOR, PH.D.
(F.30-09-1974, 2016, NAT)

NOVO NORDISK CENTER FOR
PROTEIN RESEARCH (CPR),
SUNDHEDSVIDENSKABELIGT
FAKULTET, KU

**EPIGENETIK, DNA
REPLIKATION, KROMATIN,
GENOM STABILITET, KRÆFT
BIOLOGI**

**Arne
Grøn**

PROFESSOR, DR.THEOL.
(F.01-10-1952, 2003, HUM)

CENTER FOR
SUBJEKTIVITETS FORSKNING,
KU

**TEOLOGI (ETIK OG
RELIGIONSFILOSOFI),
FILOSOFI**

**Bjarne
Grønnow**

**FORSKNINGS PROFESSOR,
DR.PHIL.**
(F.09.08.1956, 2013, HUM)

NATIONALMUSEET

**ARKÆOLOGI,
ETNOHISTORIE**

**Nina
Grønnum**

LEKTOR EMER, DR.PHIL.
(F.01-03-1945, 2003, HUM)

INSTITUT FOR NORDISKE
STUDIER OG
SPROGVIDENSKAB, KU

FONETIK, FONOLOGI

**Barbara Ann
Halkier**

PROFESSOR, DR.SCIENT.
(F.22-09-1956, 2014, NAT)

INSTITUT FOR PLANTE- OG
MILJØVIDENSKAB, KU

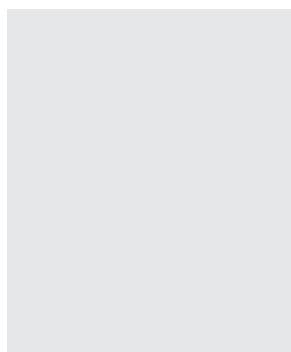
PLANTEBIOLOGI

**Claus Uffe
Hammer**

PROFESSOR, LIC.SCIENT.
(F.03-11-1945, 1988, NAT)

POLARFORSKNING, KLIMA,
ATMOSFÆREKEMI,
VULKANISME

**Jeffrey Scott
Hangst**

PROFESSOR, PH.D.
(F. 31-12-1957, 2020, NAT)

INSTITUT FOR FYSIK OG
ASTRONOMI, AU

FYSIK

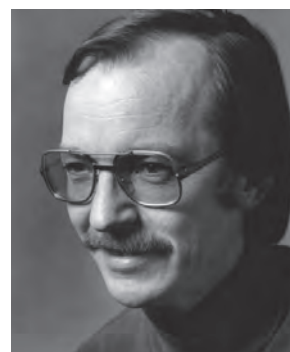

**Lise
Hannestad**

DOCENT, DR.PHIL.
(F.15-10-1943, 1991, HUM)

INSTITUT FOR KULTUR OG
SAMFUND, AU

KLASSISK ARKÆOLOGI

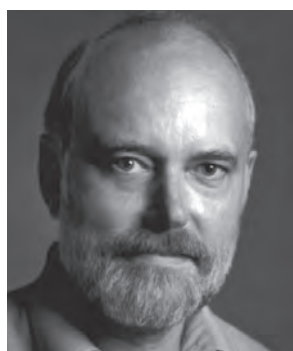

**Hans Jørgen
Hansen**

DOCENT EMER., DR.PHIL.
(F.06-08-1939, 1978, NAT)

GEOLOGISK INSTITUT, KU

GEOLOGI, PALÆONTOLOGI

**John Renner
Hansen**

PROFESSOR, LIC.SCIENT.
(F.06-08-1953, 2004, NAT)

NIELS BOHR INSTITUTET, KU

EKSPERIMENTEL
PARTIKELFYSIK

**Michael Møller
Hansen**

PROFESSOR, PH.D,
DR.SCIENT.
(F.22-11-1963, 2010, NAT)

INSTITUT FOR BIOSCIENCE,
AU

POPULATIONSGENETIK OG
-GENOMICS, EVOLUTIONS-
BIOLOGI, NATURFORVALT-
NING, FISKEBIOLOGI

**Mogens Herman
Hansen**

LEKTOR, CENTERLEDER
EMER., DR.PHIL.
(F.20-08-1940, 1987, HUM)

GROSSERER A. COLLSTROPS
FOND, KU

KLASSISK FILOLOGI,
HISTORIE, DEMOGRAFI,
POLITOLOGI

**Ole
Hansen**

PROFESSOR EMER., DR.PHIL.
(F.14-05-1934, 1993, NAT)

NIELS BOHR INSTITUTET, KU

KERNEFYSIK

Peter
Harder

PROFESSOR EMER., DR.PHIL.
(F.24-02-1950, 1999, HUM)

INSTITUT FOR ENGELSK,
GERMANSK OG ROMANSK,
KU

ENGELSK GRAMMATIK,
TEORETISK LINGVISTIK

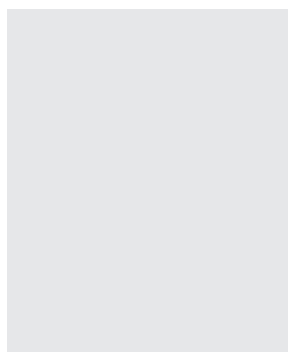

Kirsten Blinkenberg
Hastrup

PROFESSOR EMER.,
DR.PHIL. & SCIENT.SOC.
(F.20-02-1948, 1999, HUM)

INSTITUT FOR ANTROPOLOGI,
KU

ANTROPOLOGI, ARKTISKE
FORHOLD

Lotte
Hedeager

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.24-02-1948, 2001, HUM)

INSTITUTT FOR ARKEOLOGI,
KONSERVING OG
HISTORISKE STUDIER,
UNIVERSITETET I OSLO,
NORGE

NORDISK OG EUROPÆISK
ARKEOLOGI

Morten Rievers
Heiberg

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.23-01-1971, 2017, HUM)

DET HUMANISTISKE
FAKULTET/INST. FOR
ENGELSK, GERMANSK OG
ROMANSK, KU

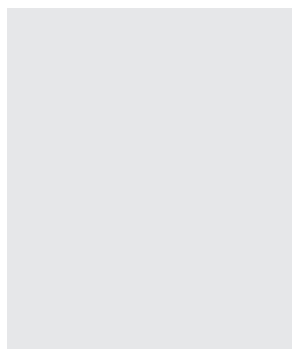
SPANSK HISTORIE

† Michael
Dencker Herslund

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.21-07-1945 - †26-08-2021,
1995, HUM)

FRANSK-ROMANSK SPROG,
LINGVISTIK

Lars
Hesselholt

PROFESSOR, PH.D.
(F.25-09-1966, 2012, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATISKE
FAG, KU

MATEMATIK

Stig
Hjarvard

PROFESSOR, PH.D.
(F.16-01-1960, 2015, HUM)

INSTITUT FOR MEDIER,
ERKENDELSE OG
FORMIDLING, KU

MEDIEVIDENSKAB

Jens
Hjorth

PROFESSOR, PH.D.
(F.22-12-1964, 2006, NAT)

NIELS BOHR INSTITUTET, KU
ASTROFYSIK, KOSMOLOGI

Else Kay Hoffmann

**PROFESSOR EMER.,
LIC.SCIENT.**
(F.10-03-1942, 1988, NAT)

AFD. FOR MOLEKYLÆR
BIOLOGI, BIOLOGISK INSTITUT,
KU

**CELLEFYSIOLOGI,
SIGNALTRANSDUKTION,
CELLULÆR KOMMUNIKATION,
MEMBRANFYSIOLOGI,
BIOKEMI**

Marianne Holmer

PROFESSOR, DEKAN, PH.D.
(F. 02-09-1964, 2020, NAT)

SDU

BIOLOGI

Mads Kähler Holst

DIREKTØR, PH.D.
(F.30-08-1973, 2017, HUM)

MOESGAARD MUSEUM

ARKÆOLOGI

Jens Juul Holst

PROFESSOR, DR.MED.
(F.31-08-1945, 1996, NAT)

BIOMEDICINSK INSTITUT, KU

MEDICINSK FYSIOLOGI

Liv Hornekær

PROFESSOR, PH.D.
(F. 08-02-1972, 2020, NAT)

INSTITUT FOR FYSIK OG
ASTRONOMI, AU

**MATERIALEFYSIK, FYSIK,
ASTROKEMI, NANOSCIENCE**

Hans Hultborn

PROFESSOR, DR.MED.
(F.17-11-1943, 1990, NAT)

INSTITUT FOR
NEUROVIDENSKAB OG
FARMAKOLOGI, KU

FYSIOLOGI, NEUROBIOLOGI

Finn Ove Hvidberg-Hansen

**PROFESSOR, DR.PHIL.
& LIC.THEOL.**
(F.09-09-1935, 1993, HUM)

INSTITUT FOR
RELIGIONSVIDENSKAB, AFD.
FOR SEMITISK FILOLOGI, AU

**SEMITISKE SPROG, ARABISK,
ARAMAISK, HEBRAISK,
SYRISK, UGARITISK,
ETHIOPISK**

Jesper Høgenhaven

PROFESSOR, DR.THEOL.
(F.31-03-1961, 2009, HUM)

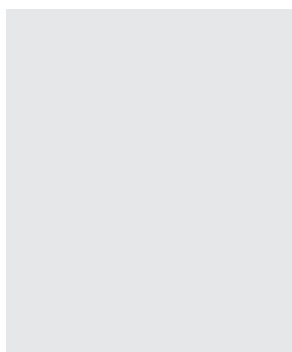
AFDELING FOR BIBELSK
EKSEGESE, DET TEOLOGISKE
FAKULTET, KU

**TEOLOGI, GAMMEL
TESTAMENTE,
DØDEHAVSTEKSTERNE**

**Liselotte
Højgaard**

PROFESSOR, KLINIKCHEF,
DR.MED.
(F.19-03-1957, 2014, NAT)
RIGSHOSPITALET, KF 4012, KU
KLINISK FYSIOLOGI OG
NUKLEARMEDICIN

**Knud
Haakonssen**

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.09-07-1947, 1995, HUM)
SAXO-INSTITUTTET, KU
IDÉHISTORIE

**Alan
Irwin**

PROFESSOR, PH.D.
(F.16.07.1955, 2013, HUM)
DEPARTMENT OF
ORGANIZATION, CBS
VIDENSKABSSTUDIER,
TEKNOLOGISTUDIER,
SOCIOLOGI

**Bo Brummerstedt
Iversen**

PROFESSOR, DR.SCIENT. ET
TECHN.
(F.22-06-1967, 2010, NAT)
INSTITUT FOR KEMI, AU
KEMI, MATERIALEKEMI,
KRYSTALLOGRAFI

**Andrew
Jackson**

PROFESSOR, PH.D.
(F.20-12-1941, 2000, NAT)
NIELS BOHR INSTITUTTET, KU
KERNEFYSIK

**Christian
Søndergaard
Jensen**

PROFESSOR, PH.D.,
DR.TECHN.
(F.11-05-1963, 2010, NAT)
INSTITUT FOR DATALOGI, AAU
DATALOGI

**Dorte Juul
Jensen**

PROFESSOR,
SEKTIONSLEDER, DR.TECHN.
(F.30-01-1957, 2010, NAT)
INSTITUT FOR VINDENERGI,
DTU (RISØ)
MATERIALEFORSKNING,
METALLER, AVANCERET
KARAKTERISERING,
ELEKTRONMIKROSKOPI,
NEUTRON- SAMT RØNTGEN-
SPREDNING

**Eva Bjørn
Vedel Jensen**

PROFESSOR, DR.SCIENT.
(F.14-06-1951, 2010, NAT)
INSTITUT FOR MATEMATIK,
AU
MATEMATISK STATISTIK,
STOKASTISK GEOMETRI

**Eva Skafte
Jensen**

SENIORFORSKER, DR.PHIL.
(F.09.03.1966, 2013, HUM)

DANSK SPROGNÆVN

DANSK SPROG,
TEKSTVIDENSKAB

**Jørgen Steen
Jensen**

FHV. OVERINSPEKTØR,
CAND.MAG.
(F.01-11-1938, 2001, HUM)

DEN KGL. MØNT- OG
MEDAILLESAMLING,
NATIONALMUSEET

NUMISMATIK, HISTORIE,
ØSTEUPAS HISTORIE

**Kaj Sand
Jensen**

PROFESSOR, CAND.SCIENT.
(F.09-07-1950, 2000, NAT)

FERSKVANDSBIOLOGISK
LABORATORIUM, KU

VANDPLANTERS FYSIOLOGI
OG ØKOLOGI

**Minna Skafte
Jensen**

PROFESSOR EMER., DR.PHIL.
(F.19-05-1937, 1993, HUM)

SDU

GRÆSK, LATIN

**Mogens Høgh
Jensen**

PROFESSOR, DR.SCIENT.
(F.02-03-1955, 2000, NAT)

NIELS BOHR INSTITUTET, KU

FYSIK, FRAKTALER, KAOS,
BIOKOMPLEKSITET

**Torben Heick
Jensen**

PROFESSOR, PH.D.
(F.19-08-1965, 2016, NAT)

INSTITUT FOR
MOLEKYLÆRBIOLOGI OG
GENETIK, AU

MOLEKYLÆRBIOLOGI,
BIOKEMI, GENETIK

**† Knud J. V.
Jespersen**

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.08-02-1942 - †29-07-2022,
1999, HUM)

HISTORIE

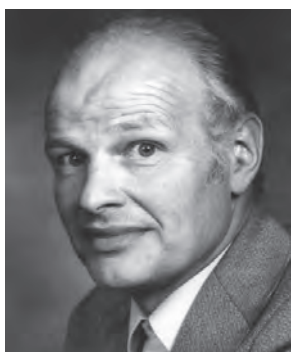

**Tine
Jess**

PROFESSOR, OVERLÆGE,
CENTERLEDER, DR.MED.
(F.12-05-1974, 2022, NAT)

CENTER FOR MOLECULAR
PREDICTION OF
INFLAMMATORY BOWEL
DISEASE, DEPARTMENT OF
CLINICAL MEDICINE, AAU

MEDICIN,
GASTROENTEROLOGI,
KLINISK EPIDEMIOLOGI

Hans Christian Johansen

PROFESSOR EMER.,
DR.OECON.
(F.27-06-1935, 1984, HUM)

DEMOGRAFISK
FORSKNINGSCENTER, SDU

ØKONOMISK HISTORIE

Peter Johansen

PROFESSOR EMER., DR.PHIL.
(F.29-01-1938, 1984, NAT)

KU

DATALOGI, DIGITAL
BILLEDBEHANDLING,
MØNSTERGEKENDELSE,
DATAMATSYN,
INFORMATIONSTEORI,
DATAKOMPRESION

Søren Johansen

PROFESSOR EMER., DR.PHIL.
(F.06-11-1939, 2002, NAT)

ØKONOMISK INSTITUT, KU

SANDSYNLIGHEDSREGNING,
MATEMATISK STATISTIK,
TIDSRÆKKE-ØKONOMETRI

Katarina Juselius

PROFESSOR EMERITA,
DR.EKON.
(F.1943, 2011, HUM)

ØKONOMISK INSTITUT, KU

ØKONOMI

Mads Meier Jæger

PROFESSOR, PH.D.
(F.09-02-1976, 2019, HUM)

SOCIOLOGISK INSTITUT, KU

SOCIOLOGI

Marja Jäätelä

PROFESSOR, DR.MED.
(F.25-02-1963, 2014, NAT)

CENTER FOR
KRÆFTFORSKNING,
KRÆFTENS BEKÆMPELSE

KRÆFTFORSKNING, CELLE
OG MOLEKYLÆR BIOLOGI

Bo Barker Jørgensen

PROFESSOR, DR.SCIENT.
(F.22-09-1946, 1984, NAT)

SEKTION FOR MIKROBIOLOGI,
BIOLOGISK INSTITUT, AU

MIKROBIEL ØKOLOGI,
MARIN BIO-GEOKEMI OG
MIKROBIOLOGI, PROCESSER
I HAVBUNDEN

Karl Anker Jørgensen

PROFESSOR, DR.SCIENT.
(F.15-06-1955, 1994, NAT)

KEMISK INSTITUT, AU

KEMI

Sven-Aage
Jørgensen

PROFESSOR, MAG.ART.
(F.22-07-1929, 1986, HUM)

KU

TYSK LITTERATUR 18. OG 19.
ÅRHUNDREDE, LITTERÆRE
UTOPIER, TYSK OG DANSK
LITTERATUR I
VEKSELVIRKNING

Martha Sif
Karrebæk

LEKTOR, PH.D.
(F.01-01-1974, 2019, HUM)

INSTITUT FOR NORDISKE
STUDIER OG
SPROGVIDENSKAB, KU

LINGVISTISK ETNOGRAFI,
FLERSPROGETHED,
SOCIOLINGVISTIK

Ole
Kiehn

PROFESSOR, DR.MED.
(F.30-09-1958, 2010, NAT)

DEPARTMENT OF
NEUROSCIENCE, FACULTY
OF HEALTH AND MEDICAL
SCIENCES
KAROLINSKA INSTITUTTET,
SVERIGE

NEUROVIDENSKAB

Morten
Kielland-Brandt

PROFESSOR EMER.,
LIC.SCIENT., FIL.DR.H.C.
(F.02-04-1944, 1994, NAT)

INSTITUT FOR
BIOTEKNOLOGI OG
BIOMEDICIN
CARLSBERG LABORATORIUM

GENETIK,
MOLEKYLÆRBIOLOGI,
BIOKEMI

Thomas
Kiørboe

PROFESSOR, DR.SCIENT.
(F.13-07-1951, 1996, NAT)

CENTRE FOR OCEAN LIFE,
DTU AQUA, DTU

BIOLOGISK OCEANOGRAPHI

Jørgen
Kjems

PROFESSOR, CENTERLEDER,
PH.D., LIC.SCIENT.
(F.11-12-1958, 2004, NAT)

INTERDISCIPLINARY
NANOSCIENCE CENTER
(INANO), AU

MOLEKYLÆRBIOLOGI,
NANOTEKNOLOGI

Jørgen Kristian
Kjems

CIVILINGENØR, LIC.TECHN.
(F.20-10-1943, 1994, NAT)

KJEMS R&D CONSULT
FORSKNINGSCENTER RISØ

FYSIK

Lasse Horne
Kjældgaard

PROFESSOR, CENTERLEDER
PH.D., DR.PHIL.
(F.02-06-1974, 2019, HUM)

INSTITUT FOR
KULTURVIDENSKABER, SDU

DANSK LITTERATUR- OG
KULTURHISTORIE

**Gitte Moos
Knudsen**

**PROFESSOR, OVERLÆGE,
DR.MED.**
(F.15-02-1959, 2004, NAT)

INSTITUT FOR KLINISK
MEDICIN, KU

**NEUROBIOLOGI
(HJERNEFORSKNING)**

**Carl Henrik
Koch**

DOCENT, DR.PHIL.
(F.15-11-1938, 1991, HUM)

INSTITUT FOR MEDIER,
ERKENDELSE OG
FORMIDLING, KU

**FILOSOFI- OG
VIDENSKABSHISTORIE**

**Lene
Koch**

**PROFESSOR EMER.,
DR.PHIL.**
(F.31-07-1947, 2007, HUM)

INSTITUT FOR
FOLKESUNDHEDS-
VIDENSKAB, KU

**HISTORIE, FOLKESUNDHEDS-
VIDENSKAB**

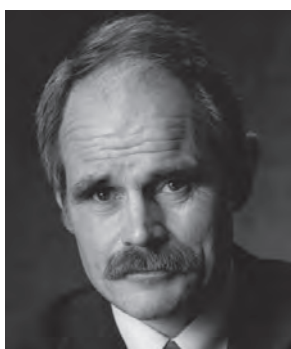
**Birthe B.
Kragelund**

PROFESSOR, PH.D.
(F. 30-11-1965, 2020, NAT)

BIOLOGISK INSTITUT, KU

BBK@BIO.KU.DK

**PROTEINKEMI, STRUKTUREL
BIOLOGI, BIOFYSIK**

**Helge Stjernholm
Kragh**

**PROFESSOR EMER.,
DR.SCIENT. & PHIL.**
(F.13-02-1944, 2001, HUM)

NIELS BOHR ARKIVET, NIELS
BOHR INSTITUTET, KU

VIDENSKABSHISTORIE

**Reinhardt Møbjerg
Kristensen**

**PROFESSOR EMER.,
PH.D., DR. HAB. HON.**
(F.06-12-1948, 2002, NAT)

STATENS NATURHISTORISKE
MUSEUM, KU

**POLARFORSKNING, LIV
UNDER EKSTREME
BETINGELSER, ZOOLOGI,
MARINBIOLOGI,
MEIOFAUNA, BESKRIVELSE
AF NYE DYRERÆKKER,
TAKSONOMI**

**Charlotte Fløe
Kristjansen**

PROFESSOR, PH.D.
(F.26-11-1963, 2012, NAT)

NIELS BOHR INSTITUTET, KU

**FYSIK, TEORETISK
PARTIKELFYSIK**

**Anders
Krogh**

PROFESSOR, PH.D.
(F.02-05-1959, 2008, NAT)

DATALOGISK INSTITUT, KU

BIOINFORMATIK

**Povl Krogsgaard-
Larsen**

**PROFESSOR EMER.,
DR. PHARM.**
(F.17-05-1941, 1986, NAT)

INST. FOR LÆGEMIDDEL-
DESIGN OG FARMAKOLOGI,
KU

**MEDICINALKEMI,
LÆGEMIDDELKEMI,
MOLEKYLÆR FARMAKOLOGI**

**Michael
Kühl**

PROFESSOR, PH.D.
(F.16-06-1964, 2006, NAT)

BIOLOGISK INSTITUT, KU

**MIKROBIOLOGI,
MARINBIOLOGI, MIKROBIEL
ØKOLOGI**

**Niels
Kærgård**

PROFESSOR, DR. POLIT.
(F.26-10-1942, 1999, HUM)

INSTITUT FOR FØDEVARE- OG
RESSOURCEØKONOMI, KU

**JORDBRUGSPOLITIK,
ØKONOMISK POLITIK,
ØKONOMISKE TEORIERS
HISTORIE, ØKONOMISK
HISTORIE**

**Simo
Køppe**

PROFESSOR, DR. MED.
(F.08-01-1951, 2005, HUM)

INSTITUT FOR PSYKOLOGI,
KU,

**PSYKOLOGI, HUMANIORAS,
ISÆR PSYKOLOGIENS,
VIDENSKABSTEORI OG
HISTORIE**

**David
Lando**

**PROFESSOR, CENTERLEDER,
PH.D.**
(F.26-05-1964, 2012, NAT)

INSTITUT FOR FINANSIERING,
CENTER FOR FINANCIAL
FRICTIONS (FRIC), CBS

**FINANSIEL ØKONOMI,
MATEMATISK
FINANSIERINGSTEORI**

**Erik Hviid
Larsen**

**PROFESSOR EMER.,
DR. SCIENT.**
(F.31-07-1940, 1992, NAT)

BIOLOGISK INSTITUT, KU

**BIOLOGI, FYSIOLOGI,
BIOFYSIK**

**Kim Guldstrand
Larsen**

PROFESSOR, PH.D.
(F.23-12-1957, 2000, NAT)

INSTITUT FOR DATALOGI, AAU

**DATALOGI, HERUNDER
SPECIFIKATION OG
VERIFIKATION AF
SOFTWARESYSTEMER**

**Lotte Melchior
Larsen**

**PROFESSOR EMER.,
DR. SCIENT.**
(F.02-08-1946, 1998, NAT)

DANMARKS OG GRØNLANDS
GEOLOGISKE
UNDERSØGELSE (GEUS)

**GEOLOGI, SPECIELT
GEOKEMI OG PETROLOGI**

Mogens Trolle
Larsen

LEKTOR EMER., DR.PHIL.
(F.20-05-1937, 1995, HUM)

INSTITUT FOR
TVÆRKULTURELLE OG
REGIONALE STUDIER,
CARSTEN NIEBUHR
AFDELINGEN, KU

ASSYRIOLOGI

Ulrik
Lassen

DIREKTØR, PROFESSOR
EMER., DR.MED.
(F.17-04-1930, 1974, NAT)

KU

INDUSTRIEL FORSKNING,
SAMARBEJDE MELLEM
OFFENTLIG OG PRIVAT
FORSKNING,
BIOTEKNOLOGI,
LÆGEMIDLER

Steffen
Lauritzen

PROFESSOR EMER.,
DR.SCIENT.
(F.22-04-1947, 2008, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATISKE
FAG, KU

MATEMATISK STATISTIK,
GRAFISKE MODELLER

Martin Schwarz
Lausten

PROFESSOR EMER.,
DR.THEOL.
(F.06-07-1938, 1999, HUM)

AFD. FOR KIRKEHISTORIE, DET
TEOLOGISKE FAKULTET, KU

TEOLOGI, KIRKEHISTORIE

Gunner
Engberg Lind

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.31-12-1953, 2003, HUM)

SAXO-INSTITUTTET, KU

HISTORIE

Jan Erik
Linderberg

PROFESSOR EMER., FIL.DR.
(F.27-10-1934, 1982, NAT)

KEMISK INSTITUT, AU

TEORETISK KEMI

Peter
Lodahl

PROFESSOR, PH.D.
(F.09-08-1972, 2016, NAT)

NIELS BOHR INSTITUTTET, KU

KVANTEFYSIK

Volker
Loeschcke

PROFESSOR,
DR.RER.NAT.HABIL.
(F.24-03-1950, 1996, NAT)

AFD. FOR GENETIK, ØKOLOGI
OG EVOLUTION, BIOLOGISK
INSTITUT, AU

GENETIK, ØKOLOGI,
POPULATIONSBIOLOGI,
EVOLUTIONSBIOLOGI,
BIODIVERSITET

Eline
Lorenzen

PROFESSOR, DR.MED.
(2022, NAT)

SUNDHEDSVIDENSKABELIGT
FAKULTET, GLOBE INSTITUTE,
KU

NATURHISTORIE,
EVOLUTION, MOLEKYLÆR
ØKOLOGI,
POPULATIONSGENETIK,
FOSSILT DNA

Jonna Louis-
Jensen

PROFESSOR EMER.,
DR.PHIL.
(F.21-10-1936, 1997, HUM)

NORDISK
FORSKNINGSINSTITUT, KU

ISLANDSK SPROG OG
LITTERATUR, ISÆR
MIDDELALDERLITTERATUR

Jiri
Lukas

PROFESSOR, VET.M.D., PH.D.
(F.31-10-1961, 2012, NAT)

NOVO NORDISK CENTER FOR
PROTEIN RESEARCH, KU

GENOME INTEGRITY, CELL
CYCLE

Anders
Lund

PROFESSOR, PH.D
(F. 23-03-1966, 2018, NAT)

BRIC

MOLEKYLÆRBIOLOGI,
KRÆFTFORSKNING

Hans Peter
Lund

DOCENT EMER., DR.PHIL.
(F.23-07-1943, 2001, HUM)

KU

FRANSK, FRANSK
LITTERATUR, LITTERÆR
OVERSÆTTELSESTEORI

† Henning
Lund

DOCENT EMER., DR.PHIL.
(F.15-09-1929 - †14-09-2021,
1979, NAT)

ORGANISK KEMI, SPECIELT
ORGANISK ELEKTROKEMI

Flemming
Lundgreen-
Nielsen

DOCENT EMER., DR.PHIL.
(F.24-01-1937, 1989, HUM)

KU

DANSK OG NORDISK
LITTERATUR OG
LITTERATURHISTORIE,
GRUNDTVIG

Jesper
Lützen

PROFESSOR EMER.,
DR.SCIENT.
(F.08-10-1951, 1996, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATISKE
FAG, KU

MATEMATIK, EKSakte
VIDENSKABERS HISTORIE

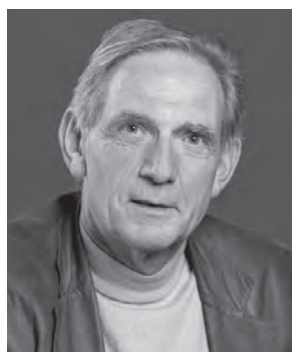

Anne
Løkke

PROFESSOR, DR. PHIL.
(F.09-11-1957, 2009, HUM)

SAXO-INSTITUTTET, AFD. FOR
HISTORIE, KU

HISTORIE, ISÆR DANSK
SUNDHEDS-, SOCIAL- OG
KULTURHISTORIE OG
DIGITAL HISTORIE

Ib Henning
Madsen

PROFESSOR EMER., PH.D.
(F.12-04-1942, 1978, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATISKE
FAG, KU

MATEMATIK

Jes
Madsen

PROFESSOR EMER.,
LIC. SCIENT.
(F.15-03-1959, 2002, NAT)

FYSIK & ASTRONOMI, AU

TEORETISK ASTROFYSIK

Mikael Rask
Madsen

PROFESSOR, CENTERLEDER,
PH.D.
(F.13.05.1972, 2013, HUM)

CENTER FOR
INTERNATIONAL COURTS,
DET JURIDISKE FAKULTET, KU

RETSSOCIOLOGI,
INTERNATIONAL RET

Emil
Makovicky

PROFESSOR EMER.,
PH.D., DR. RER. NAT.,
(F.18-08-1940, 1996, NAT)

INSTITUT FOR
GEOVIDENSKAB OG
NATURFORVALTNING, KU

GEOLOGI

Susanne
Mandrup

PROFESSOR, PH.D.
(F.03-06-1962, 2016, NAT)

INSTITUT FOR BIOKEMI OG
MOLEKYLÆR BIOLOGI, SDU

BIOKEMI OG MOLEKYLÆR
BIOLOGI

Charles
Marcus

PROFESSOR, PH.D.
(F.08-10-1962, 2012, NAT)

NIELS BOHR INSTITUTTET, KU

CONDENSED MATTER
PHYSICS, QUANTUM
INFORMATION,
NANOELECTRONICS

Poul Christian
Matthiessen

PROFESSOR EMER.,
DR. POLIT.
(F.01-02-1933, 1982, HUM)

KU

DEMOGRAFI

**Arvid B.
Maunsbach**

PROFESSOR, DR.MED.
(F.09-05-1937, 1977, NAT)

INSTITUT FOR BIOMEDICIN,
FORSKNING OG
UDDANNELSE, AU

**CELLEBIOLOGI,
ELEKTRONMIKROSKOPI,
BIOMEMBRANER,
NA,K-ATPASE,
EKSPERIMENTEL
NYREFORSKNING**

**Christine
McKenzie**

**PROFESSOR, PH.D., BSC.
(HONS), BSC.ED.**
(F. 04-11-1961, 2020, NAT)

INSTITUT FOR FYSIK, KEMI OG
FARMACI, SDU

**UORGANISK KEMI
COORDINATION,
BIOINORGANIC AND
SUPRAMOLECULAR
CHEMISTRY**

**Morten
Meldal**

PROFESSOR, PH.D.
(F.16-04-1954, 1998, NAT)

KEMISK INSTITUT, KU

**KOMBINATORISK KEMI,
ENZYMLOGI,
CELLESIGNALERING,
POLYMERKEMI OG DESIGN,
KEMISK BIOLOGI, ORGANISK
SYNTESE**

**Axel
Michelsen**

PROFESSOR EMER., DR.PHIL.
(F.01-03-1940, 1979, NAT)

BIOLOGISK INSTITUT, SDU

**FYSIOLOGI, BIOFYSIK,
ADFÆRD**

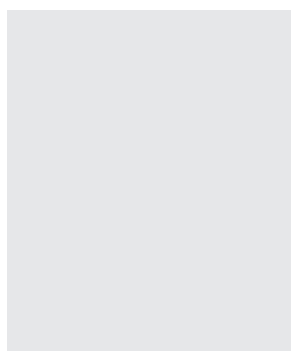

**Olaf
Michelsen**

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.04-11-1938, 1994, NAT)

GEOLOGISK INSTITUT, AU

GEOLOGI

**Thomas
Mikosch**

**PROFESSOR, DR.RER.NAT.
HABIL.**
(F.21-09-1955, 2004, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATISKE
FAG, LABORATORIET FOR
FORSIKRINGSMATEMATIK, KU

**ANVENDT
SANDSYNLIGHEDSTEORI,
EKSTREMVÆRDITEORI,
TIDSRÆKKEANALYSE,
STATISTIK**

**Gretty
Mirdal**

**FORSKNINGSPROFESSOR,
DR.PHIL.**
(F.24-08-1944, 1999, HUM)

INSTITUT D'ÉTUDES
AVANCÉES DE PARIS,
FRANKRIG

**KLINISK PSYKOLOGI,
TRANSKULTUREL
PSYKOLOGI,
SUNDHEDSPSYKOLOGI,
TRAUMABEHANDLING**

**Søren Kragh
Moestrup**

PROFESSOR, DR.MED.
(F.01-09-1961, 2012, NAT)

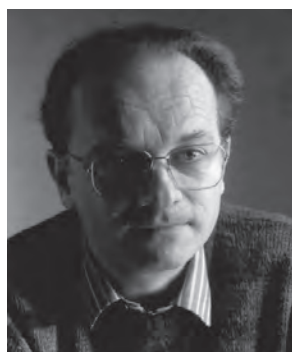
INSTITUT FOR BIOMEDICIN,
AU

MEDICINSK BIOKEMI

Øjvind
Moestrup

PROFESSOR EMER.,
DR.SCIENT.
(F.15-12-1941, 1992, NAT)
BIOLOGISK INSTITUT, KU
BOTANIK MED SÆRLIGT
HENBLIK PÅ ALGER

Søren
Molin

PROFESSOR, LIC.SCIENT.
(F.29-11-1947, 1986, NAT)
NOVO NORDISK
FOUNDATION CENTER FOR
BIOSUSTAINABILITY, DTU
MOLEKYLÆR
MIKROBIOLOGI,
INFEKTIONSMIKROBIOLOGI
BAKTERIEL BIOTEKNOLOGI

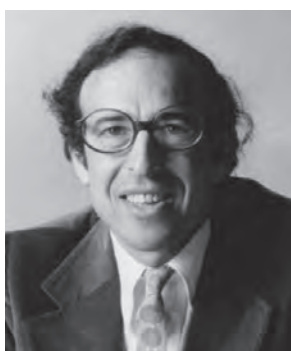
N. Asger
Mortensen

PROFESSOR, DR. SCIENT.
& TECHN.
(F. 06-05-1973, 2022, NAT)
CENTER FOR NANO OPTICS &
DANISH INSTITUTE FOR
ADVANCED STUDY, SDU
FASTSTOFFYSIK,
KVANTEFYSIK, OPTIK,
NANOTEKNOLOGI

Peder
Mortensen

ADJUNGERET PROFESSOR,
MAG.ART.
(F.07-05-1934, 1993, HUM)
INSTITUT FOR
TVÆRKULTURELLE OG
REGIONALE STUDIER,
NÆRORIENTALSK
ARKÆOLOGI, KU
ARKÆOLOGI

† Ben Roy
Mottelson

PROFESSOR EMER., DR.
(F.09-07-1926 - †13-05-2022,
1974, NAT)
TEORETISK FYSIK,
ATOMKERNEFYSIK

Ole G.
Mouritsen

PROFESSOR, DR.SCIENT.
(F.04-05-1950, 1994, NAT)
INSTITUT FOR
FØDEVAREVIDENSKAB, DTU
FYSISK KEMI, STATISTISK
FYSIK, BIOFYSIK,
MEMBRANFYSIK,
GASTROFYSIK

John W.
Mundy

PROFESSOR, PH.D.
(F.13-05-1951, 2008, NAT)
BIOCENTER, KU
PLANTEBIOKEMI,
MOLEKYLÆRBIOLOGI OG
GENETIK

Lars M.
Munck

PROFESSOR EMER., FIL.DR.
(F.19-07-1935, 1978, NAT)
INSTITUT FOR
FØDEVAREVIDENSKAB/
FØDEVAREKVALITET OG
TEKNOLOGI, KU
LEVNEDSMIDDEL-
TEKNOLOGI

**Birger Lindberg
Møller**

PROFESSOR, DR.SCIENT.
(F.17-11-1946, 1994, NAT)

PLANTEBIOKEMISK
LABORATORIUM, INSTITUT
FOR PLANTE- OG
MILJØVIDENSKAB, KU

PLANTEBIOKEMI,
PLANTEFYSIOLOGI,
PLANTEMOLEKYLÆR-
BIOLOGI, SYNTSEBIOLOGI,
BIOAKTIVE NATURSTOFFER

**Jørgen
Møller**

PROFESSOR, PH.D.
(F.22-03-1979, 2015, HUM)

INSTITUT FOR
STATSKUNDSKAB, AU

STATSKUNDSKAB;
KOMPARATIV POLITIK;
HISTORISK SOCIOLOGI

**Klaus
Mølmer**

PROFESSOR, PH.D.
(F.18-04-1963, 2000, NAT)

INSTITUT FOR FYSIK OG
ASTRONOMI, AU

TEORETISK ATOMFYSIK OG
KVANTEOPTIK

**Maiken
Nedergaard**

PROFESSOR, DR.MED.
(F.18-02-1957, 2008, NAT)

CENTER FOR BASIC AND
TRANSLATIONAL
NEUROSCIENCE, KU

NEUROVIDENSKAB

**Ida
Nicolaisen**

SENIORFORSKER, MAG.ART.
(F.10-06-1940, 1997, HUM)

NORDIC INSTITUTE OF
ASIAN STUDIES, KU

ANTROPOLOGI

**Brian Bech
Nielsen**

**REKTOR, PROFESSOR,
LIC.SCIENT.**
(F.03-09-1957, 2006, NAT)

REKTORATET, AU

FYSIK, NANOSCIENCE

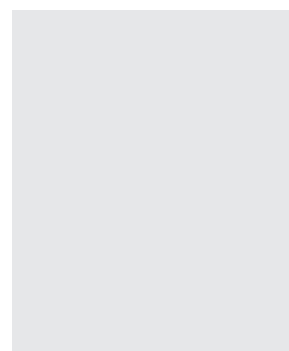

**Holger Bech
Nielsen**

**PROFESSOR EMER.,
CAND.SCIENT.**
(F.25-08-1941, 1988, NAT)

NIELS BOHR INSTITUTET, KU

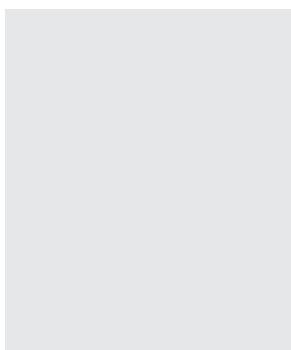
FYSIK, HØJENERGIFYSIK,
TEORETISK HØJENERGIFY-
SIK, KVANTEGRAVITATION,
FUNDAMENTAL FYSIK

**Inge
Nielsen**

PROFESSOR EMER., DR.PHIL.
(F.26-11-1950, 2001, HUM)

KLASSISK ARKÆOLOGI,
ANTIKKENS ARKITEKTUR,
HERUNDER ISÆR I
SAMFUNDSMÆSSIG OG
RELIGIØS SAMMENHÆNG

Jens B.
Nielsen

PROFESSOR,
PH.D., DR.TECHN.
(F.17-11-1962, 2010, NAT)

BIOINNOVATION INSTITUTE
FONDEN

SYSTEMBIOLOGI,
BIOTEKNOLOGI,
MOLEKYLÆR BIOLOGI

Lauge Olaf
Nielsen

PROFESSOR EMER.,
DR.THEOL.
(F.31-07-1951, 2001, HUM)

AFDELING FOR
KIRKEHISTORIE, DET
TEOLOGISKE FAKULTET, KU

KIRKEHISTORIE

Marita Akhøj
Nielsen

SENIORREDAKTØR, DR.PHIL.
(F.20-08-1951, 2005, HUM)

DET DANSKE SPROG- OG
LITTERATURELSKAB

NORDISK FILOLOGI, ÆLDRE
DANSK LITTERATUR

Niels Christian
Nielsen

PROFESSOR, PH.D.
(F.16-09-1962, 2002, NAT)

KEMISK INSTITUT, AU

KEMI, NMR-SPEKTROSKOPI,
PROTEINSTRUKTURER,
MEMBRANPROTEINER

Ole John
Nielsen

PROFESSOR, PH.D.
(F.23-07-1954, 2008, NAT)

KEMISK INSTITUT, KU

ATMOSFÆREKEMI,
KLIMAFORANDRINGER,
LUFTFORURENING

Søren
Nielsen

PROFESSOR, DR.MED.
(F.16-09-1962, 2006, NAT)

INSTITUT FOR MEDICIN OG
SUNDHEDSTEKNOLOGI, AU

MOLEKYLÆR
CELLEBIOLOGI, FYSIOLOGI,
PATOFYSIOLOGI

Poul
Nissen

CENTERLEDER,
PROFESSOR, PH.D.
(F.11-05-1967, 2008, NAT)

INSTITUT FOR MOLEKYLÆR-
BIOLOGI OG GENETIK,
DANDRITE - NORDIC EMBL
PARTNERSHIP FOR
MOLECULAR MEDICINE, AU

MOLEKYLÆRBIOLOGI,
MOLEKYLÆR NEUROBIO-
LOGI, STRUKTURBIOLOGI

Poul Erik
Nissen

DOCENT, LIC.SCIENT.
(F.02-09-1939, 1979, NAT)

INSTITUT FOR FYSIK OG
ASTRONOMI, AU

ASTRONOMI, ASTROFYSIK

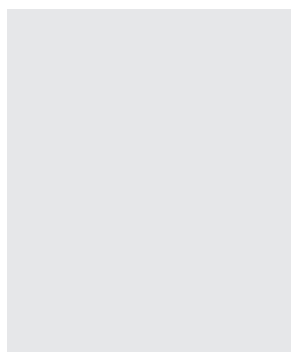

**Nanna Noe-
Nygaard**

**PROFESSOR EMER.,
DR.SCIENT.**
(F.07-12-1940, 1996, NAT)

INSTITUT FOR
GEOVIDENSKAB OG
NATURFORVALTNING, KU

GEOLOGI

**Signe
Normand**

PROFESSOR
(F.26-06-1979, 2022, NAT)

ECOINFORMATICS &
BIODIVERSITY, DEPARTMENT
OF BIOLOGY, AU

**BIOLOGI -
VEGETATIONSØKOLOGI,
REMOTE SENSING, ARKTISK
ØKOLOGI,
NATURFORVALTNING**

**Marie Louise
Nosch**

PROFESSOR, PH.D.
(F.27-01-1970, 2017, HUM)

SAXO-INSTITUTTET, KU
HISTORIE, ANTIKKEN

**Igor D.
Novikov**

PROFESSOR, DR.
(F.10-11-1935, 1996, NAT)

TEORETISK ASTROFYSISK
CENTER, KU

**KOSMOLOGI, ASTROFYSIK,
TYNGDEKRAFTENS FYSIK**

**Jesper
Nygård**

PROFESSOR, PH.D.
(F.12-06-1971, 2014, NAT)

NIELS BOHR INSTITUTET, KU

**FYSIK, FASTSTOFFYSIK,
NANOTEKNOLOGI**

**Morten
Nøjgaard**

PROFESSOR EMER., DR.PHIL.
(F.28-07-1934, 1982, HUM)

INSTITUT FOR
KULTURVIDENSKABER, SDU

**FRANSK OG SPANSK
LITTERATURVIDENSKAB, MO-
DERNE FRANSK SYNTAKS,
LITTERATURTEORI,
GRÆSK-ROMERSK
FABELDIGTNING, ROMANSK
FILOLOGI**

**Jens Kehlet
Nørskov**

PROFESSOR, PH.D.
(F.21-09-1952, 1996, NAT)

DEPARTMENT OF PHYSICS,
DTU

FYSIK, KEMI

**Lene Broeng
Oddershede**

PROFESSOR, PH.D.
(F.26-06-1970, 2014, NAT)

NIELS BOHR INSTITUTET, KU

**BIOFYSIK, OPTISKE
PINCETTER, ENKELT
MOLEKYLE STUDIER, CELLE
DYNAMIK**

**Poul
Olesen**

**PROFESSOR EMER.,
MAG.SCIENT.**
(F.28-04-1939, 1980, NAT)

NIELS BOHR INSTITUTET, KU

**TEORETISK FYSIK,
PARTIKELFYSIK,
GRÆNSEOMRÅDET MELLE
ASTROFYSIK OG
PARTIKELFYSIK**

**Søren-Peter
Olesen**

PROFESSOR, DR.MED.
(F.13-03-1955, 1998, NAT)

DANMARKS
GRUNDFORSKNINGSFOND
KU

**CELLULÆR OG MOLEKYLÆR
FYSIOLOGI;
HJERTESYGDOMME**

**Birger Munk
Olsen**

PROFESSOR EMER., DR.LITT.
(F.26-06-1935, 1985, HUM)

SAXO-INSTITUTTET, KU

**MIDDELALDERFILOLOGI,
MIDDELALDERKULTUR,
PALÆOGRAFI,
BIBLIOTEKSHISTORIE**

**Karen Fog
Olwig**

PROFESSOR, PH.D.
(F.27-05-1948, 2009, HUM)

INSTITUT FOR
ANTROPOLOGI, KU

ANTROPOLOGI

**Daniel Erik
Otzen**

PROFESSOR, PH.D.
(F.02-01-1969, 2010, NAT)

INTERDISCIPLINÆRT
NANOSCIENCE CENTER
(INANO), AU

PROTEIN-BIOFYSIK

**Leif Katsuo
Oxenløwe**

PROFESSOR, PH.D.
(F.02-02-1972, 2022, NAT)

INSTITUT FOR
ELEKTROTEKNOLOGI OG
FOTONIK, DTU

**INGENIØRVIDENSKAB,
FYSIK, OPTIK,
KOMMUNIKATIONS-
TEKNOLOGIER,
KVANTETEKNOLOGIER,
ANVENDT OPTIK**

**Marianne
Pade**

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.08-03-1957, 2011, HUM)

INSTITUT FOR KULTUR OG
SAMFUND, AU

**KLASSISK FILOLOGI,
NYLATIN,
RENÆSSANCEHUMANISME**

**Michael Broberg
Palmgren**

**PROFESSOR, FIL.DR.
& DR.SCIENT.**
(F.17-07-1957, 2000, NAT)

INSTITUT FOR PLANTE- OG
MILJØVIDENSKAB, KVL

PLANTEFYSIOLOGI

**Thomas
Pape**

LEKTOR, PH.D
(F. 20-02-1960, 2018, NAT)
STATENS NATURHISTORISKE
MUSEUM

ZOOLOGI, TAXONOMI,
SYSTEMATIK, EVOLUTION

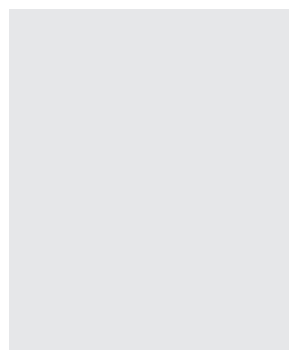

**Olaf Bjarne
Paulson**

PROFESSOR, OVERLÆGE,
DR.MED.
(F.22-07-1940, 2000, NAT)

KU OG RIGSHOSPITALET

HJERNENS FUNKTION OG
FYSILOGI - HJERNES
BLODCIRKULATION
- BILLEDANNENDE
UNDERSØGELSER AF
HJERNEN

**Hans
Pécseli**

PROFESSOR EMER.,
DR.SCIENT.
(F.01-03-1947, 1998, NAT)

FYSISK INSTITUTT, AVD. FOR
PLASMA OG RUMFYSIKK,
UNIVERSITETET I OSLO,
NORGE

PLASMAFYSIK, HERUNDER
IONOSFÆREFYSIK,
FUSIONSFYSIK OG
TURBULENSFYSIK

**Bente Klarlund
Pedersen**

CENTERLEDER, PROFESSOR,
OVERLÆGE, DR.MED.
(F.08-11-1956, 2010, NAT)

CENTER FOR INFLAMMATION
OG METABOLISME (CIM) &
CENTER FOR AKTIV
SUNDHED (CFAS),
RIGSHOSPITALET, KU

MUSKELFYSILOGI,
METABOLISME, INFLAMMA-
TION, INFEKTIONSMEICIN,
INTERN MEDICIN

**Finn Skou
Pedersen**

PROFESSOR, LIC.SCIENT.
(F.24-11-1948, 1998, NAT)

INSTITUT FOR
MOLEKYLÆRBILOGI OG
GENETIK, AU

ONKOLOGISK
MOLEKYLÆRBILOGI OG
VIROLOGI

**Lasse Heje
Pedersen**

PROFESSOR,
CAND.SCIENT.OECON, PH.D.
(F.10-03-1972, 2017, HUM)

INSTITUT FOR FINANSIERING,
CBS

FINANSIERING, ØKONOMI

**Morten Axel
Pedersen**

PROFESSOR, CENTERLEDER,
PH.D
(F.01-11-1969, 2021, HUM)

KU

SOCIAL DATAVIDENSKAB,
ANTROPOLOGI

**Peder Jørgen
Pedersen**

PROFESSOR EMER.,
DR.OECON.
(F.08-11-1941, 1993, HUM)

INSTITUT FOR ØKONOMI,
AFD. FOR
NATIONALØKONOMI, AU

NATIONALØKONOMI,
ARBEJDSMARKEDS-
FORHOLD

**Stine Helene
Falsig Pedersen**

PROFESSOR, PH.D.
(F.28-03-1967, 2018, NAT)

SCIENCE, BIOLOGISK
INSTITUT, KU

**CELLEBIOLOGI,
IONTRANSPORTPROTEINER
STRUKTUR OG REGULERING,
SYRE-BASE REGULERING,
CANCER**

**Michael Bang
Petersen**

PROFESSOR, PH.D.
(F. 05-01-1980, 2019, HUM)

INSTITUT FOR
STATSKUNDSKAB, AU

STATSKUNDSKAB

**Christopher
Pethick**

PROFESSOR, PH.D.
(F.22-02-1942, 1977, NAT)

NORDITA AND THE NIELS
BOHR INSTITUTE, KU

**TEORETISK FYSIK OG
ASTROFYSIK**

**Eugene
Polzik**

PROFESSOR, DR.
(F.08-08-1953, 2006, NAT)

NIELS BOHR INSTITUTET, KU

**FYSIK, KVANTEOPTIK,
KVANTEINFORMATION,
EKSPERIMENTEL ATOMFYSIK**

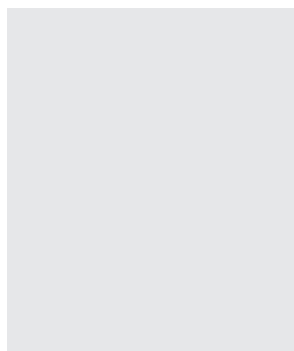

**Ove
Poulsen**

PROFESSOR, DR.SCIENT.
(F.23-01-1946, 1990, NAT)

EO-P APS
AU

**OPTISK FYSIK,
MIKROTEKNOLOGIER,
ENERGI,
FORSKNINGSPOLICY**

**Maurice
Ptito**

PROFESSOR, DR.MED.
(F.11-06-1946, 2010, NAT)

INSTITUTE OF
NEUROSCIENCE AND
PHARMACOLOGY,
UNIVERSITÉ DE MONTREAL,
CANADA

**VISUAL NEUROSCIENCE;
DEVELOPMENT AND
PLASTICITY OF THE BRAIN**

**Pia
Quist**

PROFESSOR, PH.D.
(F.13-12-1971, 2021, HUM)

INSTITUT FOR NORDISKE
STUDIER OG
SPROGVIDENSKAB, KU

**SOCIOLINGVISTIK,
DIALEKTFORSKNING,
SOCIODIALEKTOLOGI,
FLERSPROGETHED, SPROG
OG KØN, UNGE OG SPROG,
SPROG I BYEN.**

**Carsten
Rahbek**

PROFESSOR, PH.D.
(F.03-03-1965, 2006, NAT)

BIOLOGISK INSTITUT, KU

**ZOOLOGI, BIOGEOGRAFI,
MAKROØKOLOGI,
NATURFORVALTNING**

**Rubina
Raja**

PROFESSOR, DR. PHIL.,
(F.28-01-1975, 2015, HUM)

INSTITUT FOR KULTUR OG
SAMFUND, AU

KLASSISK ARKÆOLOGI

**Kaare Lund
Rasmussen**

PROFESSOR, DR. SCIENT.
(F.05-06-1953, 1992, NAT)

INSTITUT FOR FYSIK, KEMI OG
FARMACI, SDU

ARKÆOMETRI

**Svend Erik
Rasmussen**

PROFESSOR EMER., DR. PHIL.
(F.19-11-1925, 1981, NAT)

INSTITUT FOR GEOSCIENCE,
AU

**UORGANISK KEMI,
FASTSTOFKEMI,
KRYSTALLOGRAFI**

**Catharina
Raudvere**

PROFESSOR, FIL. DR.
(F.10-07-1960, 2011, HUM)

AFDELING FOR RELIGIONS-
HISTORIE, INSTITUT FOR
TVÆR-KULTURELLE OG
REGIONALE STUDIER, KU

**RELIGIONSHISTORIE,
NORRØN RELIGION,
RITUALSTUDIER, MODERNE
ISLAM, ISÆR BALKAN OG
TYRKIET**

**Jens
Rehfeld**

**PROFESSOR, DR. MED.
& SCIENT.**
(F.11-10-1941, 1981, NAT)

KLINISK BIOKEMISK
AFDELING, KU

**BIOLOGISK AKTIVE
PEPTIDER**

**Andreas
Roepstorff**

**PROFESSOR, CENTERLEDER,
PH.D.**
(F.12.07.1967, 2013, HUM)

INTERACTING MINDS
CENTRE, AU

**ANTROPOLOGI, BIOLOGI,
SUNDHEDSVIDENSKAB**

**Peter
Roepstorff**

PROFESSOR, CAND. POLYT.
(F.10-06-1942, 1990, NAT)

INSTITUT FOR BIOKEMI OG
MOLEKYLÆRBIOLOGI, SDU

**MASSESPEKTROMETRI,
MOLEKYLÆRBIOLOGI,
PROTEINKEMI**

**Minik
Rosing**

PROFESSOR, LIC. SCIENT.
(F.02-02-1957, 2004, NAT)

STATENS NATURHISTORISKE
MUSEUM, KU

GEOLOGI

Jesper
Ryberg

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.07-04-1968, 2015, HUM)

INSTITUT FOR KULTUR OG
IDENTITET, RUC

FILOSOFI, RETSFILOSOFI,
ANVENDT ETIK

Kim
Ryholt

PROFESSOR, PH.D.
(F.19-06-1970, 2011, HUM)

INSTITUT FOR
TVÆRKULTURELLE OG
REGIONALE STUDIER, KU

EGYPTOLOGI

Mikael
Rørdam

PROFESSOR, PH.D.
(F.07-01-1959, 2004, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATISKE
FAG, KU

MATEMATIK

Francesco
Sannino

PROFESSOR, DIRECTOR, PH.D.
(09-02-1968, 2018, NAT)

CENTRE FOR COSMOLOGY
AND PARTICLE PHYSICS AND
D-IAS, SDU

THEORETICAL PHYSICS,
QUANTUM FIELD THEORY,
HIGH ENERGY PHYSICS AND
COSMOLOGY

Mikkel Heide
Schierup

PROFESSOR, PH.D.
(F.16-07-1967, 2010, NAT)

CENTER FOR
BIOINFORMATIK, BIOLOGISK
INSTITUT, AU

POPULATIONSGENETIK,
EVOLUTION,
BIOINFORMATIK

Birgit
Schiøtt

PROFESSOR, PH.D.
(F.04-11-1965, 2016, NAT)

INSTITUT FOR KEMI, AU

KEMI, MEDICINALKEMI,
NANOSCIENCE, BIOFYSIK

Henrik
Schlichtkrull

PROFESSOR, LIC.SCIENT.
(F.26-11-1954, 2002, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATISKE
FAG, KU

MATEMATIK (HARMONISK
ANALYSE, LIE-GRUPPER,
SYMMETRISKE RUM)

Majken
Schultz

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.28-10-1958, 2015, HUM)

INSTITUT FOR
ORGANISATION, CBS

ORGANISATIONSTEORI OG
LEDELSE

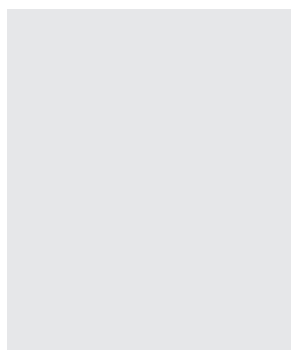

**Heinrich W.
Schwab**

**PROFESSOR EMER.,
DR.PHIL. ET HABIL.**
(F.08-05-1938, 1999, HUM)

MUSIKVIDENSKABELIGT
INSTITUT, KU

MUSIKVIDENSKAB

**Thue Walter
Schwartz**

PROFESSOR, DR.MED.
(F.20-03-1951, 1994, NAT)

INSTITUT FOR
NEUROVIDENSKAB OG
FARMAKOLOGI, KU

**MOLEKYLÆR
ENDOKRINOLOGI OG
FARMAKOLOGI,
PROTEINKEMI**

**Lene
Schøsler**

**PROFESSOR EMER.,
DR.PHIL.**
(F.09-08-1946, 2005, HUM)

INSTITUT FOR ENGELSK,
GERMANSK OG ROMANSK,
KU

**LINGVISTIK, ROMANSK
FILOLOGI**

**Detlef
Siegfried**

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.22-10-1958, 2011, HUM)

INSTITUT FOR ENGELSK,
GERMANSK OG ROMANSK,
KU

**NYERE TYSK OG EUROPÆISK
HISTORIE**

**Ole
Sigmund**

PROFESSOR, DR.TECHN.
(F.28-05-1966, 2008, NAT)

INSTITUT FOR BYGGERI OG
MEKANISK TEKNOLOGI, DTU

**MEKANIK, OPTIMERING,
MULTIFYSIK**

**Peter
Sigmund**

**PROFESSOR EMER.,
DR.RER.NAT.**
(F.05-04-1936, 1988, NAT)

INSTITUT FOR FYSIK, KEMI OG
FARMACI, SDU

**FYSIK, PARTIKEL-
STOFVEKSELVIRKNING**

**Lone
Simonsen**

PROFESSOR, PH.D.
(F.17-04-1959, 2014, NAT)

INSTITUT FOR
NATURVIDENSKAB
OG MILJØ, RUC

**INFECTIOUS DISEASE
EPIDEMIOLOGY, PANDEMIC
RESEARCH, COVID-19,
GLOBAL HEALTH, VACCINES,
MODELING, PROGRAM
EVALUATION**

**Thomas
Sinkjær**

PROFESSOR, PH.D.
(F.09-03-1958, 2018, NAT)

INSTITUT FOR MEDICIN OG
SUNDHEDSTEKNOLOGI, AAU

**MEDICOTEKNIK,
NEUROVIDENSKAB**

**Birgitte
Skadhauge**

**VICE PRESIDENT/
FORSKNINGSDIREKTØR,
ADJUNGERET PROFESSOR,
PH.D.**
(F.14-09-1966, 2020, NAT)
CARLSBERG LABORATORIUM
**PLANTEFYSIOLOGI OG
FORÆDLING, GENETIK,
BIOLOGI, BIOKEMI,
TEKNOLOGI OG FØDEVARER**

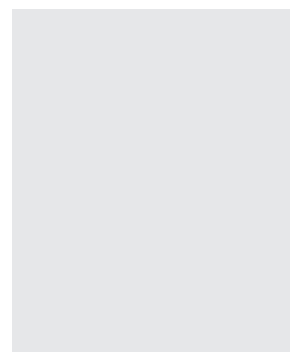
**Jakob Skovgaard-
Petersen**

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.28-08-1963, 2005, HUM)
INSTITUT FOR
TVÆRKULTURELLE OG
REGIONALE STUDIER, KU
**ISLAMISKE STUDIER,
ARABISKE SAMFUND**

**Karen Skovgaard-
Petersen**

DIREKTØR, DR. PHILOS
(F.1962, 2019, HUM)
DET DANSKE SPROG- OG
LITTERATURELSKAB
**LATIN, FILOLOGI,
LITTERATUR, HISTORIE**

**Dagfinn
Skre**

PROFESSOR, DR.PHIL..
(F.01-09-1954, 2011, HUM)
KULTURHISTORISK MUSEUM,
UNIVERSITETET I OSLO,
NORGE
**ARKÆOLOGI, NORDISK
JERNALDER, VIKINGETID,
MIDDELALDER**

**Troels
Skrydstrup**

**PROFESSOR, CENTERLEDER,
DR.SCIENT.**
(F.15-04-1961, 2008, NAT)
INTERDISCIPLINARY
NANOSCIENCE CENTER, AU
**ORGANISK KEMI OG
KATALYSE**

**Nina
Smith**

**PROFESSOR,
CAND.OECON.**
(F.17-10-1955, 2007, HUM)
INSTITUT FOR ØKONOMI
HANDELSHØJSKOLEN I
ÅRHUS, AU
**ARBEJDSMARKEDS-
ØKONOMI,
VELFÆRDSØKONOMI**

**Kim
Sneppen**

PROFESSOR, PH.D.
(F.08-01-1960, 2006, NAT)
NIELS BOHR INSTITUTET, KU
**FYSIK, BIOLOGISK FYSIK,
KOMPLEKSE SYSTEMER**

**Gemma
Solomon**

PROFESSOR, PH.D.
(F. 27-10-1980, 2020, NAT)
KEMISK INSTITUT, KU
**KVANTEKEMI, PHYSICAL
AND THEORETICAL
CHEMISTRY, CHEMICAL
PHYSICS, NANOSCIENCE**

**Jan Philip
Solovej**

PROFESSOR, PH.D.
(F.14-06-1961, 2000, NAT)

INST. FOR MATEMATISKE FAG,
MATEMATISK AFD., KU

**MATEMATIK, MATEMATISK
FYSIK**

**Henrik
Stapelfeldt**

PROFESSOR, DR. SCIENT.
(F.01-06-1965, 2020, NAT)

INSTITUT FOR KEMI, AU

KEMI/FYSIK

**Lars
Stemmerik**

PROFESSOR, DR.SCIENT.
(F.04-01-1956, 2002, NAT)

DE NATIONALE GEOLOGISKE
UNDERSØGELSER FOR
DANMARK OG GRØNLAND
(GEUS)

GEOLOGI

**Frederik
Stjernfelt**

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.06-07-1957, 2009, HUM)

INSTITUT FOR
KOMMUNIKATION OG
PSYKOLOGI, AAU

**SEMIOTIK, IDEHISTORIE,
VIDENSKABSTEORI**

**Vladimir F.
Stolba**

SENIORFORSKER, DR.PHIL.
(F.20-10-1964, 2009, HUM)

INSTITUT FOR KULTUR OG
SAMFUND, AU

**KLASSISK ARKÆOLOGI,
OLDTIDSHISTORIE,
NUMISMATIK**

**Arne
Strid**

PROFESSOR, FIL.DR.
(F.07-03-1943, 1976, NAT)

BOTANISKA TRÄDGÅRDEN &
NATURHISTORISKA MUSEET,
GÖTEBORG, SVERIGE

**BOTANIK, SYSTEMATISK
BOTANIK,
PLANTEGEOGRAFI,
EVOLUTIONSLÆRE,
GRÆKENLANDS FLORA**

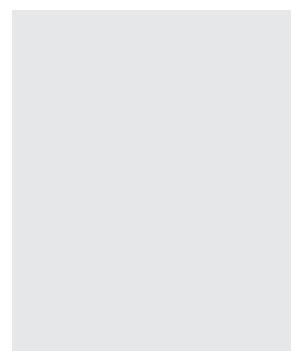

**Finn
Surlyk**

PROFESSOR, DR.SCIENT.
(F.17-03-1943, 1986, NAT)

INSTITUT FOR
GEOVIDENSKAB OG
NATURFORVALTNING, KU

**GEOLOGI, SEDIMENTOLOGI,
OLIE, STRATIGRAFI,
PALÆONTOLOGI**

**Jesper
Svejstrup**

**PROFESSOR,
VICEINSTITUTLEDER FOR
FORSKNING, PH.D**
(F.03-05-1963, 2016, NAT)

INSTITUT FOR CELLULÆR OG
MOLEKYLÆR MEDICIN,
PANUM INSTITUTTET
THE FRANCIS CRICK
INSTITUTE OG KU

CELLEBIOLOGI, BIOKEMI

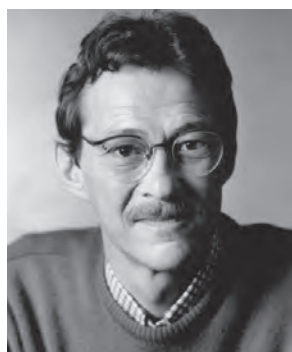

Jens-Christian
Svenning

PROFESSOR, PH.D.
(F.09-07-1970, 2010, NAT)

INSTITUT FOR BIOLOGI, AU

ØKOINFORMATIK,
MAKROØKOLOGI,
BIOGEOGRAFI, ØKOLOGI,
KLIMABILOGI

† Morten
Søndergaard

PROFESSOR,
LIC.SCIENT., PH.D.
(F.30-12-1948 - †05-08-2021,
1992, NAT)

LIMNOLOGI

Jakob Balslev
Sørensen

PROFESSOR, PH.D.
(F.24-09-1969, 2016, NAT)

INSTITUT FOR
NEUROVIDENSKAB, KU

NEUROVIDENSKAB,
BIOLOGI

Michael
Sørensen

PROFESSOR, LIC.SCIENT.
(F.20-03-1955, 2006, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATISKE
FAG, KU

MATEMATISK STATISTIK,
ANVENDT
SANDSYNLIGHEDSREGNING

Peter Birch
Sørensen

PROFESSOR, LIC.POLIT.
(F.29-01-1955, 2009, HUM)

ØKONOMISK INSTITUT, KU

NATIONALØKONOMI

Ditlev
Tamm

PROFESSOR EMER.,
DR.JUR. & PHIL., DR. H.C.
(F.07-03-1946, 1987, HUM)

DET JURIDISKE FAKULTETET,
KU

DANSK OG EUROPÆISK
RETSHISTORIE, HISTORIE,
ROMERRET, KIRKERET,
DANSK POLITISK HISTORIE
OG ALMINDELIG
KULTURHISTORIE

Bo
Thamdrup

PROFESSOR, PH.D.
(F.15-03-1964, 2018, NAT)

BIOLOGISK INSTITUT, SDU

MIKROBIEL ØKOLOGI,
BIOGEOKEMI

Carsten
Thomassen

PROFESSOR, PH.D.
(F.22-08-1948, 1990, NAT)

DTU-COMPUTE, DTU

MATEMATIK

**Mikkel
Thorup**

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.13-02-1965, 2006, NAT)

DATALOGISK INSTITUT, KU
TEORETISK DATALOGI

**Hans
Thybo**

PROFESSOR, LIC.SCIENT.
(F.19-02-1954, 1998, NAT)

ISTANBUL TECHNICAL
UNIVERSITY & CEED
UNIVERSITETET I OSLO,
NORGE

GEOFYSIK, GEOVIDENSKAB,
TEKTONIK, SEISMOLOGI

**Niels Christoffer
Thygesen**

**PROFESSOR EMER.,
DR.POLIT.**
(F.13-12-1934, 1995, HUM)

ØKONOMISK INSTITUT, KU,
INTERNATIONAL ØKONOMI,
EUROPÆISK INTEGRATION

**Christian
Troelsgård**

LEKTOR, PH.D.
(F.27.12.1958, 2013, HUM)

SAXO-INSTITUTTET, KU
BYZANTINSK MUSIK, GRÆSK
OG LATINSK FILOLOGI

**Jens
Ulstrup**

**PROFESSOR EMER.,
DR.SCIENT.**
(F.23-06-1941, 1992, NAT)

INSTITUT FOR KEMI, DTU
UORGANISK OG TEORETISK
KEMI, ELEKTROKEMI,
METALLERS KEMI I
BIOLOGISKE SYSTEMER,
NANOSKALA KEMI

**Nathalie
Wahl**

PROFESSOR, PH.D.
(F. 03-10-1976, 2020, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATISKE
FAG, KU
MATEMATIK
ALGEBRAIC AND
GEOMETRIC TOPOLOGY

**Tobias Wang
Nielsen**

PROFESSOR, PH.D.
(F.22-05-1967, 2012, NAT)

INSTITUT FOR BIOSCIENCE,
AU
SAMMENLIGNENDE
FYSIOLOGI OG ZOOLOGI

**Margit
Warburg**

PROFESSOR EMER., DR.PHIL.
(F.15-02-1952, 2015, HUM)

INSTITUT FOR
TVÆRKULTURELLE OG
REGIONALE STUDIER, KU
RELIGIONSSOCIOLOGI

Anette
Warring

PROFESSOR, PH.D.
(F.14-03-1958, 2011, HUM)

INSTITUT FOR KULTUR OG
IDENTITET, RUC

HISTORIE

Jesper
Wengel

PROFESSOR, PH.D.
(F.22-10-1963, 2002, NAT)

INSTITUT FOR FYSIK OG KEMI,
SDU

ORGANISK KEMI, KEMISK
MOLEKYLÆRBIOLOGI

Ole
Westergaard

DOCENT, MAG.SCIENT.
(F.23-07-1940, 1992, NAT)

INSTITUT FOR MOLEKYLÆR
OG STRUKTUREL BIOLOGI, AU

BIOKEMI

Ulla
Wewer

PROFESSOR, DR.MED.
(F.07-12-1953, 2000, NAT)

DET
SUNDHEDSVIDENSKABELIGE
FAKULTET, KU

CELLEBIOLOGI OG
MOLEKYLÆR PATOLOGI

Eske
Willerslev

PROFESSOR, DR.SCIENT.
(F.05-06-1971, 2008, NAT)

GLOBE INSTITUTE, KU
EVOLUTION, FOSSILT DNA

Carsten
Wiuf

PROFESSOR, PH.D.
(F.28-02-1964, 2012, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATISKE
FAG, KU

STATISTIK, MATEMATISK
BIOLOGI, BIOINFORMATIK

Susan
Wright

PROFESSOR, D.PHIL.
(F.1951, 2015, HUM)

INSTITUT FOR UDDANNELSE
OG PÆDAGOGIK (DPU), AU

PÆDAGOGISK
ANTROPOLOGI

Ole
Wæver

PROFESSOR, PH.D. DR.H.C.
(F.17-09-1960, 2007, HUM)

INSTITUT FOR
STATSKUNDSKAB, KU

INTERNATIONAL POLITIK,
STATSKUNDSKAB,
SIKKERHEDSSTUDIER,
FREDSFORSKNING,
KONFLIKTTEORI, VIDEN-
SKABS SOCIOLOGI

**Dan
Zahavi**

**CENTERLEDER, PROFESSOR,
DR.PHIL.**
(F.06-11-1967, 2007, HUM)

CENTER FOR
SUBJEKTIVITETSFORSKNING,
KU

FILOSOFI

**Keld
Zeruneith**

**FORFATTER, SKRIBENT,
DR.PHIL.**
(F.19-03-1941, 2003, HUM)

KU

NORDISK FILOLOGI

**Per
Øhrgaard**

PROFESSOR EMER., DR.PHIL.
(F.06-02-1944, 1991, HUM)

DEPARTMENT OF
MANAGEMENT, POLITICS,
AND PHILOSOPHY, KU

**TYSK (LITTERATUR,
SAMFUND, HISTORIE)**

**Leif
Østergaard**

**CENTERLEDER, OVERLÆGE,
PROFESSOR, CAND. SCIENT.
& MED., PH.D., DR.MED.**
(F.25-01-1965, 2008, NAT)

CENTER FOR FUNKTIONELT
INTEGRATIV
NEUROVIDENSKAB, AARHUS
UNIVERSITETSHOSPITAL, AU

**HJERNENS FYSIOLOGI,
HJERNESYGDOMME,
NEUROVIDENSKAB**

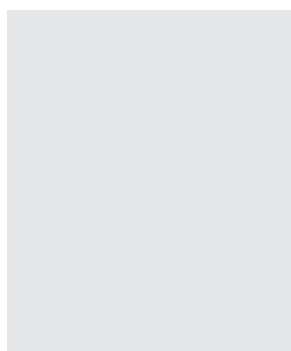

**Lene Østermark-
Johansen**

PROFESSOR, DR.PHIL.
(F.14.01.1963, 2013, HUM)

INSTITUT FOR ENGELSK,
GERMANSK OG ROMANSK,
KU

**ENGELSK LITTERATUR,
KUNSTHISTORIE**

**Espen
Aarseth**

PROFESSOR, DR.ART.
(F.1965, 2019, HUM)

IT UNIVERSITET I
KØBENHAVN

**GAME STUDIES,
ELECTRONIC LITERATURE,
DIGITAL MEDIA AND
CULTURE**

168
UDENLANDSKE
MEDLEMMER

HUM - HUMANISTISK KLASSE 63 / NAT - NATURVIDENSKABELIG KLASSE 105

Pankaj K. Agarwal

PROFESSOR, PH.D. (F.07-07-1963, 2014, NAT)

DEPARTMENT OF COMPUTER SCIENCE, DUKE UNIVERSITY,
USA

GEOMETRIC COMPUTING

Henning Andersen

PROFESSOR, DR.PHIL. (F.09-05-1934, 1995, HUM)

SLAVIC LANGUAGES AND LITERATURES
UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELES, USA

SLAVISKE OG BALTISKE SPROG, ALMEN LINGVISTIK,
SEMIOTIK

Peter Agre

PROFESSOR, M.D. (F.30-01-1949, 2012, NAT)

JOHN HOPKINS UNIVERSITY, USA

AQUAPORIN WATER CHANNELS

Olaf Sparre Andersen

PROFESSOR, CAND. MED. (F.10-09-1945, 1996, NAT)

WEILL MEDICAL COLLEGE, DEPARTMENT OF PHYSIOLOGY
AND BIOPHYSICS, CORNELL UNIVERSITY, USA

MEMBRANBIOFYSIK, IONLEDENDE KANALER

Klaus Alpers

PROFESSOR, DR.PHIL. (F.27-09-1935, 1985, HUM)

UNIVERSITÄT HAMBURG, TYSKLAND

KLASSISK FILOLOGI, ANTIK GRÆSK OG BYZANTINSK
LEKSIKOGRAPHI

Chunli Bai

PROFESSOR, PH.D. (F.26-09-1953, 2012, NAT)

CHINESE ACADEMY OF SCIENCE, KINA

KEMI, FYSISK KEMI, NANOSCIENCE

Walter Alvarez

PROFESSOR, DR. (F.03-10-1940, 1992, NAT)

DEPARTMENT OF EARTH AND PLANETARY SCIENCE
UNIVERSITY OF CALIFORNIA, BERKELEY, USA

GEOLOGY, STRATIGRAPHY, EARTH HISTORY, IMPACTS AND
MASS EXTINCTIONS, TECTONICS OF THE
MEDITERRANEAN, GEOLOGY OF ITALY

Gojko Johansen Barjamovic

DR., PH.D. (F.23-07-1974, 2017, HUM)

HARVARD UNIVERSITY, USA

ASSYRIOLOGI

Ludvik Bass

PROFESSOR EMER., DR. (F.09-03-1931, 1988, NAT)

UNIVERSITY OF QUEENSLAND, AUSTRALIEN

ANVENDT MATEMATIK, BIOMATEMATIK

Erling Bjøl

PROFESSOR, DR.SCIENT.POL. (F.11-12-1918, 1984, HUM)

AAU

STATSKUNDSKAB

Serge Belongie

PROFESSOR, PH.D.. (F.30-07-1974, 2022, NAT)

DATALOGISK INSTITUT, KU

COMPUTER SCIENCE, DATALOGI - COMPUTER SCIENCE:
COMPUTER VISION AND MACHINE LEARNING

Francesco Blasi

PROFESSOR, PH.D. (F.19-10-1937, 1988, NAT)

DIPARTIMENTO DI GENETICA E BIOLOGIA DEI
MICROORGANISMI, UNIVERSITÀ VITA-SALUTE SAN RAFFAELE,
ITALIEN

GENETIK, MOLEKYLÆRBIOLOGI

Bengt Olle Bengtsson

PROFESSOR EMER., D.PHIL. (F.23-11-1946, 1994, NAT)

BIOLOGISKA INSTITUTIONEN, LUNDS UNIVERSITET, SVERIGE

GENETIK, EVOLUTIONSTEORI, VETENSKAPERNAS
POLITISKA HISTORIA

Janne Blichert-Toft

DIRECTEUR DE RECHERCHE CNRS
HDR (HABILITATION) (F.09-09-1967, 2016, NAT)

LABORATOIRE DE GÉOLOGIE DE LYON
CNRS, FRANKRIG

GEOLOGI/GEOKEMI

Charles H. Bennett

DR. (F.07-04-1943, 2020, NAT)

IBM T. J. WATSON RESEARCH CENTER, USA

KVANTEINFORMATIONSTEORIE, PHYSICS,
INFORMATION THEORY

John Boardman

PROFESSOR EMER. SIR (F.20-08-1927, 1979, HUM)

ASHMOLEAN MUSEUM, UK

KLASSISK OG MELLEMLØSTLIG ARKÆOLOGI OG KUNST

Richard Stephen Berry

PROFESSOR EMER., DR. (F.09-04-1931, 1980, NAT)

DEPARTMENT OF CHEMISTRY, UNIVERSITY OF CHICAGO

FYSISK KEMI, MOLEKYLÆR DYNAMIK, TERMODYNAMIK

Vilhelm Bohr

PROFESSOR, DR.MED. (F.03-12-1959, 2014, NAT)

NATIONAL INSTITUTE ON AGING, USA

ALDRING, DNA REPAIR, BIOKEMI, CELLEBIOLOGI

Tim Bollerslev

PROFESSOR, PH.D. (11.05.1958, 2019, HUM)

DUKE UNIVERSITY, USA

ECONOMETRICS, FINANCIAL ECONOMICS

Morten H. Christiansen

WILLIAM R. KENAN, JR. PROFESSOR OF PSYCHOLOGY
PH.D. (F.14-11-1963, 2021, HUM)

CORNELL UNIVERSITY, USA OG AU

KOGNITIV SPROGVIDENSKAB, PSYKOLOGI

Roland von Bothmer

PROFESSOR, DR. (F.19-12-1943, 1990, NAT)

SVERIGES LANTBRUKSUNIVERSITET, SVERIGE

KULTURVÄXTERNES GENETIK OG FÖRÄDLING

Sierd Cloetingh

PROFESSOR, DR. (F.20-08-1950, 2006, NAT)

FACULTY OF EARTH AND LIFE SCIENCES, DEPARTMENT OF
TECTONICS, VRIJE UNIVERSITEIT, HOLLAND

SOLID EARTH SCIENCES

Robert S. Cantor

PROFESSOR, PH.D. (F.24-09-1954, 2004, NAT)

DEPARTMENT OF CHEMISTRY, BURKE LABORATORY, USA

CELL MEMBRANE BIOPHYSICS; SURFACTANT SOLUTIONS;
COMPLEX FLUIDS

Tobias Holck Colding

PROFESSOR, DR. (F.1963, 2006, NAT)

DEPARTMENT OF MATHEMATICS
MIT, USA OG KU

GEOMETRISK ANALYSE, DIFFERENTIALGEOMETRI,
PARTIELLE DIFFERENTIALLIGNINGER

Lennart Carleson

PROFESSOR, DR. (F.18-03-1928, 1970, NAT)

UNIVERSITETET I UPPSALA, SVERIGE OG UNIVERSITY OF
CALIFORNIA, LOS ANGELES, USA

MATEMATIK

Alain Connes

PROFESSOR, DR. (F.01-09-1947, 1980, NAT)

L'INSTITUT DES HAUTES ÉTUDES SCIENTIFIQUES
UNIVERSITÉ PARIS-SACLAY, FRANKRIG

MATEMATIK

Kevin James Cathcart

PROFESSOR EMER., DR. (F.09-10-1939, 1995, HUM)

DEPARTMENT OF NEAREASTERN LANGUAGES
UNIVERSITY COLLEGE DUBLIN, IRLAND

SEMITISK FILOLOGI, HERUNDER ASSYRIOLOGI

Ian C. Cunningham

M.A., D.PHIL. (F.17-09-1938, 2011, HUM)

NATIONAL LIBRARY OF SCOTLAND, UK

BYZANTINE LEXICOGRAPHY, SCOTTISH LITERATURE
(MIEVEAL AND EARLY MODERN).

Predrag Cvitanović

GLEN ROBINSON CHAIR IN NONLINEAR SCIENCES
PH.D.. (F.01-04-1946, 2002, NAT)

SCHOOL OF PHYSICS, GEORGIA INSTITUTE OF
TECHNOLOGY, USA

TEORETISK FYSIK

Mathias Drton

PROFESSOR, PH.D (F. 24-05-1975, 2018, NAT)

INSTITUT FOR MATEMATISKE FAG, KU

STATISTICS

Michel Delon

PROFESSEUR, DR. (F.04-08-1947, 2009, HUM)

INSTITUT DE LITTÉRATURES FRANÇAISE ET COMPARÉE,
UNIVERSITÉ PARIS SORBONNE, FRANKRIG

OPLYSNINGSTIDENS LITTERATUR OG KULTUR

Michael Egholm

VICE PRESIDENT, LIC.SCIENT. (F.25-03-1963, 2008, NAT)

RESEARCH AND DEVELOPMENT, 454 LIFE SCIENCES
CORPORATION, USA

DNA-SEKVENSERING,
NUKLEINSYREBASERET DIAGNOSTIK

Sebsebe Demissew

PROFESSOR, FIL.DR. (F.14-06-1953, 2008, NAT)

NATIONAL HERBARIUM, SCIENCE FACULTY, ADDIS ABABA
UNIVERSITY, ETIOPIEN

SYSTEMATISK BOTANIK, BIODIVERSITET OG MILJØ

George A. Elliott

PROFESSOR, DR. (F.30-01-1945, 2008, NAT)

DEPARTMENT OF MATHEMATICS
UNIVERSITY OF TORONTO, CANADA

MATEMATIK, OPERATORALGEBRA, K-TEORI, IKKE-
KOMMUTATIV GEOMETRI

Heinrich Detering

PROFESSOR, DR.PHIL.HABIL.
(F.01-11-1959, 2003, HUM)

SEMINAR FÜR DEUTSCHE PHILOGIE
GEORG-AUGUST-UNIVERSITÄT GÖTTINGEN, TYSKLAND

TYSK OG SKANDINAVISK LITTERATUR, 17. - 21. ÅRHUNDREDE;
SAMMENLIGNENDE LITTERATUR

Evan Evans

PROFESSOR, PH.D. (F.15-08-1940, 2000, NAT)

DEPARTMENT OF PHYSICS & DEPARTMENT OF PATHOLOGY,
UNIVERSITY OF BRITISH COLUMBIA, CANADA

PATOLOGI, BIOMEKANIK, BIOFYSIK

Wolfgang U. Dressler

PROFESSOR, DR.PHIL.HABIL. (F.22-12-1939, 2003, HUM)

INSTITUT FÜR SPRACHWISSENSCHAFT, UNIVERSITÄT WIEN,
ØSTRIG

LINGVISTIK, PSYKOLINGVISTIK

Cathrine Fabricius-Hansen

PROFESSOR, DR.PHIL. (F.18-12-1942, 2009, HUM)

INST. FOR LITTERATUR, OMRÅDESTUDER OG EUROPEISKE
SPRÅK (ILOS), UNIVERSITETET I OSLO, NORGE

ALMEN SPROGVIDENSKAB, TYSK SPROG

Anthony S. Fauci

DIRECTOR, M.D. (F.24-12-1940, 1992, NAT)

NATIONAL INSTITUTE OF ALLERGY AND INFECTIOUS DISEASES, NATIONAL INSTITUTES OF HEALTH, USA

ALLERGI OG INFEKTIONSSYGDOMME

Bjarke Frellesvig

PROFESSOR, PH.D. (F.01-01-1961, 2019, HUM)

UNIVERSITY OF OXFORD, UK

LINGUISTICS, JAPANESE

Leonard Cecil Feldman

PROFESSOR, DR. (F.08-06-1939, 1994, NAT)

VANDERBILT UNIVERSITY, USA

FYSIK, MATERIEL FYSIK, VEKSELVIRKNING MELLEM PARTIKEL OG FAST STOF

Dagfinn Føllesdal

PROFESSOR EMER., DR. (F.22-06-1932, 1986, HUM)

FILOSOFISK INSTITUTT, UNIVERSITETET I OSLO, NORGE

FILOSOFI, SÆRLIG SPROGFILOSOFI OG NYERE KONTINENTALFILOSOFI

Hans Fey

PROFESSOR, DR.MED.VET. (F.30-12-1921, 1971, NAT)

SCHWEIZ

VETERINÆR BAKTERIOLOGI

Amadeo P. Giorgi

PROFESSOR, PH.D. (F.09-07-1931, 1985, HUM)

GRADUATE COLLEGE OF PSYCHOLOGY AND HUMANISTIC STUDIES, SAYBROOK UNIVERSITY, USA

ALMEN PSYKOLOGI

Guttorm Fløistad

PROFESSOR EMER., DR. (F.05-12-1930, 1991, HUM)

UNIVERSITETET I OSLO, NORGE

FILOSOFI OG IDEHISTORIE, SÆRLIG RENÆSSANCE OG NYERE TID

Gísli Már Gíslason

PROFESSOR, PH.D. (F.18-02-1950, 2002, NAT)

LIV OG MILJØ VIDENSKAPLIGE INSTITUT
ISLANDS UNIVERSITET, ISLAND

LIMNOLOGI OG ZOOLOGI

Sarah Franklin

PROFESSOR (F.09.11.1960, 2019, HUM)

UNIVERSITY OF CAMBRIDGE, UK

SOCIOLOGI

Michael Goodrich

DISTINGUISHED PROFESSOR, PH.D.
(F.10-08-1961, 2018, NAT)

COMPUTER SCIENCE, UNIVERSITY OF CALIFORNIA, IRVINE,
USA

**ALGORITHMS, NETWORKING, INFORMATION SECURITY,
LARGE-SCALE COMPUTING**

Douglas Owen Gough

PROFESSOR, PH.D. (F.08-02-1941, 1998, NAT)

INSTITUTE OF ASTRONOMY, UNIVERSITY OF CAMBRIDGE, UK

STELLAR TEORETISK ASTROFYSIK

Bengt Gustafsson

PROFESSOR, FIL.DR. (F.18-07-1943, 1990, NAT)

INSTITUTIONEN FÖR ASTRONOMI OCH RYMDFYSIK,
UPPSALA UNIVERSITET, SVERIGE

ASTRONOMI

Robert M. Graham

HEAD, MOLECULAR CARDIOLOGY LABORATORY,
PROFESSOR, MD
(F.02-04-1948, 2010, NAT)

DEPARTMENT OF MOLECULAR CARDIOLOGY AND
BIOPHYSICS DIVISION, VICTOR CHANG CARDIAC RESEARCH
INSTITUTE AND UNIVERSITY OF NEW SOUTH WALES,
AUSTRALIEN

MOLEKYLÆR KARDIOLOGI

Harald Gustafsson

PROFESSOR EMER., FIL.DR. (F.16-02-1953, 2009, HUM)

HISTORISKA INSTITUTIONEN, LUNDS UNIVERSITET, SVERIGE

HISTORIE

Harry Barcus Gray

PROFESSOR, PH.D. (F.14-11-1935, 1974, NAT)

DIVISION OF CHEMISTRY AND CHEMICAL ENGINEERING,
CALIFORNIA INSTITUTE OF TECHNOLOGY, USA

FUNDAMENTALE PROBLEMER I UORGANISK KEMI,
BIOKEMI OG BIOFYSIK

Ikuko Hamamoto-Kuroda

PROFESSOR EMER., PH.D. (F.11-11-1936, 1998, NAT)

UNIVERSITY OF TOKYO, JAPAN

TEORETISK ATOMKERNEFYSIK

Francois Grey

PROFESSOR, PH.D. (F.23-07-1963, 2016, NAT)

CERN, UNIVERSITY OF GENEVA, SCHWEIZ

FYSIK

Eric P. Hamp

PROFESSOR EMER., PH.D. (F.16-11-1920, 1999, HUM)

DEPARTMENT OF LINGUISTICS, SLAVIC LANGUAGES &
LITERATURE AND PSYCHOLOGY (COGNITION &
COMMUNICATION), UNIVERSITY OF CHICAGO, USA

LINGVISTIK

Karsten Grove

PROFESSOR, LIC.SCIENT. (F.12-08-1946, 1988, NAT)

DEPARTMENT OF MATHEMATICS,
UNIVERSITY OF MARYLAND, USA

MATEMATIK

Maj-Britt Mosegaard Hansen

PROFESSOR, CAND.MAG., PH.D., DR.PHIL..
(F.28-05-1964, 2013, HUM)

LINGUISTICS & ENGLISH LANGUAGE, SCHOOL OF ARTS,
LANGUAGES & CULTURES, UNIVERSITY OF MANCHESTER, UK

FRANSK, LINGVISTIK

David Alexander Harper

PROFESSOR, PH.D. (F.29-09-1953, 2004, NAT)

DURHAM UNIVERSITY, UK

GEOLOGI, PALÆONTOLOGI, STRATIGRAFI

Sigurður Helgason

PROFESSOR, DR. (F.30-09-1927, 1972, NAT)

DEPARTMENT OF MATHEMATICS
MIT, USA

LIE-GRUPPER, HARMONISK ANALYSE, INTEGRAL GEOMETRI

Lene Vestergaard Hau

PROFESSOR, CHAIR, PH.D. (F.13-11-1959, 2002, NAT)

LYMAN LABORATORY, HARVARD UNIVERSITY, USA

MANIPULATION AF LYS MED KOLDE ATOMER,
IKKE-LINEÆR OPTIK

Kristian Helin

PROFESSOR, CHIEF EXECUTIVE AND PRESIDENT, PH.D.
(F.05-04-1962, 2008, NAT)

THE INSTITUTE OF CANCER RESEARCH, LONDON, UK

MOLEKYLÆRBIOLOGI, ONKOLOGI, BIOKEMI, GENETIK,
CELLEBIOLOGI

Edith Heard

DIRECTOR GENERAL, PROFESSOR
(F.05-03-1965, 2022, NAT)

EUROPEAN MOLECULAR BIOLOGY LABORATORY (EMBL), EU

MOLEKYLÆRBIOLOGI

Jan S. Hesthaven

PROFESSOR, PROVOST, PH.D., DR.TECHN.
(F.01-01-1967, 2022, NAT)

ECOLE POLYTECHNIQUE FÉDÉRALE DE LAUSANNE (EPFL),
SCHWEIZ

COMPUTATIONAL MATHEMATICS, SCIENTIFIC COMPUTING

Jotun Hein

PROFESSOR, LIC.SCIENT. (F.19-07-1956, 2002, NAT)

DEPARTMENT OF STATISTICS, UNIVERSITY OF OXFORD, UK

BIOINFORMATICS, MOLECULAR EVOLUTION, POPULATION
GENETICS AND COMPUTATIONAL BIOLOGY

Ole Hindsgaul

PROFESSOR, DR. (F.12-05-1951, 2006, NAT)

CARLSBERG LABORATORIUM

KULHYDRATKEMI

Annegret Heitmann

PROFESSOR, DR.PHIL.HABIL. (F.22-12-1952, 2013, HUM)

INSTITUT FÜR NORDISCHE PHILOLOGIE, LUDWIG-
MAXIMILIANS-UNIVERSITÄT, TYSKLAND

SKANDINAVISK LITTERATUR

Michael J. Hopkins

PROFESSOR, D.PHIL. (F.18-04-1958, 2002, NAT)

DEPT. OF MATHEMATICS 2-243, MIT, USA

ALGEBRAISK TOPOLOGI

Simon Hornblower

PROFESSOR, D.PHIL. (F.29-05-1949, 1999, HUM)
 DEPARTMENT OF HISTORY, UNIVERSITY COLLEGE OF
 LONDON, UK
CLASSICS AND ANCIENT HISTORY

Sheila Jasanoff

PROFESSOR, D.PHIL (2015, HUM)
 HARVARD KENNEDY SCHOOL, HARVARD UNIVERSITY, USA
POLITICAL SCIENCE, STS

Peter Bordier Høj

PROFESSOR, REKTOR, MSC., PHD ÆRESDOKTOR, FELLOW
 (F.29-04-1957, 2012, NAT)
 THE UNIVERSITY OF QUEENSLAND, AUSTRALIA
**PHOTOSYNTHESIS, MAMMALIAN STRESS RESPONSE,
 WINE SCIENCE**

Sven Evert Jonasson

PROFESSOR EMER., FIL.DR. (F.04-04-1946, 2002, NAT)
 BOTANISK INSTITUT, KU
ØKOLOGI, ARKTISK BIOLOGI

Tomas Hökfelt

PROFESSOR, MED.DR. (F.20-06-1940, 1996, NAT)
 INSTITUT FOR NEUROVIDENSKAB, KAROLINSKA INSTITUTET,
 SVERIGE
NEUROBIOLOGI, HISTOLOGI

Björn Niels Gustav Jonson

PROFESSOR, DR. (F.03-11-1941, 1988, NAT)
 INSTITUTIONEN FÖR FYSIK, GÖTEBORGS UNIVERSITET/
 CHALMERS TEKNISKA HÖGSKOLA, SVERIGE
**SUBATOMAR FYSIK: EKSOTISKE KERNER OG RADIOAKTIVE
 STRÅLER**

Rolf Håkanson

PROFESSOR, MED.DR. (F.30-12-1937, 2000, NAT)
 FARMAKOLOGISKA INSTITUTIONEN, LUNDS UNIVERSITET,
 SVERIGE
FARMAKOLOGI OG FYSIOLOGI

Bror Arild Jonsson

PROFESSOR, DR.PHIL. (F.12-05-1948, 1988, NAT)
 NORSK INSTITUTT FOR NATURFORSKNING
 UNIVERSITETET I TRONDHEIM, NORGE
ZOOLOGI

George A. Jackson

PROFESSOR EMER., PH.D. (F.13-09-1947, 2000, NAT)
 DEPARTMENT OF OCEANOGRAPHY, TEXAS A&M UNIVERSITY,
 USA
OCEANOGRAFI

Joshua Jortner

PROFESSOR, DR. (F.14-03-1933, 1990, NAT)
 SCHOOL OF CHEMISTRY, TEL AVIV UNIVERSITY, ISRAEL
KEMI

John Joseph

PROFESSOR, PH.D. (F.30-10-1956, 2021, HUM)

UNIVERSITY OF EDINBURGH, UK

APPLIED LINGUISTICS, MACROSOCIOLOGICAL,
HISTORY OF THE LANGUAGE SCIENCES

Alexei A. Kornyshev

PROFESSOR, DR. (F.15-08-1946, 2008, NAT)

DEPARTMENT OF CHEMISTRY, FACULTY OF NATURAL
SCIENCES, IMPERIAL COLLEGE LONDON, UK

TEORETISK FYSIK, KEMISK FYSIK OG BIOFYSIK

Timo Antero Kairesalo

PROFESSOR, PH.D. (F.11-08-1951, 1996, NAT)

DEPARTMENT OF ECOLOGICAL AND ENVIRONMENTAL
SCIENCES, HELSINGFORS UNIVERSITET, FINLAND

FERSKVANDSØKOLOGI, LIMNOLOGI

Martin Krause

PROFESSOR EMER., DR. PHIL. & THEOL.
(F.07-09-1930, 1999, HUM)

INSTITUT FÜR ÄGYPTOLOGIE UND KOPTOLOGIE,
ARBEITSSTELLE FÜR MANICHÄISMUSFORSCHUNG
WESTFÄLISCHE WILHELMS-UNIVERSITÄT, MÜNSTER,
TYSKLAND

ÆGYPTOLOGI OG KOPTOLOGI

Steven Lawrence Kleiman

PROFESSOR EMER., DR (F.31-03-1942, 1992, NAT)

DEPARTMENT OF MATHEMATICS, MIT, USA

ALGEBRAIC GEOMETRY, COMMUTATIVE ALGEBRA

Erik Gunnar Kullenberg

PROFESSOR, DR. PHIL. (F.01-07-1938, 1992, NAT)

KU

OCEANOLOGI

Brian Kobilka

PROFESSOR, MD (F.30-05-1955, 2016, NAT)

SCHOOL OF MEDICINE, STANFORD UNIVERSITY, USA

G PROTEIN COUPLED RECEPTORS

Charles Kurland

PROFESSOR EMER., DR. (F.14-01-1936, 1986, NAT)

UPPSALA UNIVERSITET, SVERIGE

MOLEKYLÆRBIOLOGI

Lia Nikolaevna Kogarko

PROFESSOR, DR. SC. (F.17-05-1936, 1996, NAT)

VERNADSKY INSTITUTE OF GEOCHEMISTRY AND
ANALYTICAL CHEMISTRY, RUSLAND

GEOLOGI

Chester Charles Langway Jr.

PROFESSOR, PH.D. (F.15-08-1929, 1992, NAT)

NEW YORK STATE UNIVERSITY AT BUFFALO, USA

GEOFYSIK

Bruno Latour

PROFESSOR, PH.D. (F.22-06-1947, 2017, HUM)
 SCIENCES PO PARIS, FRANKRIG
 SOCIOLOGY, PHILOSOPHY, ANTHROPOLOGY

Melissa Little

PROFESSOR, DIRECTOR, BSC, PHD, GAICD
 (F.01-01-1964, 2022, NAT)
 KU
 STAMCELLEBIOLOGI

Raphael D. Levine

PROFESSOR, D.PHIL. (F.29-03-1938, 1996, NAT)
 INSTITUTE OF CHEMISTRY, THE HEBREW UNIVERSITY OF
 JERUSALEM, ISRAEL
 KEMI

Sonia Livingstone

PROFESSOR, D.PHIL. (F.30-04-1960, 2007, HUM)
 DEPARTMENT OF MEDIA AND COMMUNICATIONS
 LONDON SCHOOL OF ECONOMICS AND POLITICAL
 SCIENCE, UK
 TELEVISION AUDIENCES. PUBLIC ENGAGEMENT WITH
 MEDIA. CHILDREN, YOUTH AND THE MEDIA. DOMESTIC
 USES OF THE INTERNET

Elliott Herschel Lieb

PROFESSOR, DR. (F.31-07-1932, 1988, NAT)
 DEPARTMENT OF PHYSICS, PRINCETON UNIVERSITY, USA
 MATEMATISK FYSIK

Dieter Lohmeier

PROFESSOR, DR. (F.24-01-1940, 2009, HUM)
 CHRISTIAN-ALBRECHTS-UNIVERSITÄT I KIEL, TYSKLAND
 TYSK LITTERATURHISTORIE 17-19. ÅRHUNDREDE,
 KULTURHISTORIE, SLESVIG-HOLSTENS HISTORIE ISÆR MED
 HENBLIK PÅ FORBINDELSEN MED DANMARK

Gene Likens

FOUNDING DIRECTOR & PRESIDENT, PROFESSOR EMER., DR.
 (F.06-01-1935, 1994, NAT)
 CARY INSTITUTE OF ECOSYSTEM STUDIES, UNIVERSITY, USA.
 ØKOLOGI, BIOGEOKEMI, LIMNOLOGI

Matthias Mann

PROFESSOR, PH.D. (F.10-10-1959, 2002, NAT)
 MAX-PLANCK-INSTITUT FÜR BIOCHEMIE, ABT. FÜR
 PROTEOMICS UND SIGNALTRANSDUKTION
 SDU
 BIOTEKNOLOGI, BIOINFORMATIK, MASSESPEKTROMETRI,
 PROTEOMANALYSE

Carl Assar Lindbeck

PROFESSOR EMER., DR. (F.26-01-1930, 1977, HUM)
 INST. FÖR INTERNATIONELL EKONOMI, STOCKHOLMS
 UNIVERSITET, SVERIGE
 INTERNATIONAL ØKONOMI

Judith Ann McKenzie

PROFESSOR, DR. (F.04-05-1942, 2006, NAT)
 GEOLOGISCHES INSTITUT, DEPARTEMENT
 ERDWISSENSCHAFTEN, ETH, SCHWEIZ
 GEOLOGI (SEDIMENTOLOGI, BIOGEOKEMI)

Outi Merisalo

PROFESSOR, FIL.DR. (F.09-05-1959, 2001, HUM)

INSTITUTIONEN FÖR ROMANSKA OCH KLASSISKA SPRÅK,
JYVÄSKYLÄ UNIVERSITET, FINLAND

MIDDELALDERLATIN, MIDDELALDERFRANSK,
HUMANISTLATIN, KODIKOLOGI, PALÆOGRAFI,
BOGHISTORIE

Rasmus Nielsen

PROFESSOR, PH.D. (F.27-01-1970, 2022, NAT)

KUOG UNIVERSITY OF CALIFORNIA BERKELEY, USA

EVOLUTIONARY BIOLOGY, GENOMICS, STATISTICS

Kaspar von Meyenburg

PROFESSOR, DR.SC.NAT. (F.09-12-1941, 1979, NAT)

CIBA-GEIBY AG, SCHWEIZ

MIKROBIOLOGI, BIOTEKNOLOGI, OENOLOGI

Inger Nordal

PROFESSOR, FIL.DR. (F.11-08-1944, 1998, NAT)

BIOLOGISK INSTITUTT, MOLEKYLÆR ØKOLOGI OG
BIOSYSTEMATIKK, UNIVERSITETET I OSLO, NORGE

SYSTEMATISKE OG FLORISTISKE STUDIER AF AFRIKANSKE
PLANTEGRUPPER, SPECIELT INDEN FOR ENKIMBLADEDE

Makoto Murai

PROFESSOR EMER., MASTER OF ARTS
(F.02-11-1947, 2021, HUM)

HISTORICAL INSTITUTE FOR EUROPEAN CIVILIZATION (HIEC),
WASEDA UNIVERSITY, JAPAN

HISTORIE

Siegfried Oechsle

PROFESSOR, DR.PHIL.HABIL. (F.28-01-1956, 2007, HUM)

MUSIKWISSENSCHAFTLICHES INSTITUT
CHRISTIAN-ALBRECHTS-UNIVERSITÄT KIEL, TYSKLAND

MUSIKVIDENSKAB

Oswyn Murray

EMERITUS FELLOW, D.PHIL. (F.26-03-1937, 2003, HUM)

BALLIOL COLLEGE, UNIVERSITY OF OXFORD, UK

GRÆSK HISTORIE, IDEHISTORIE

Johan Peder Olsen

PROFESSOR, DR.PHILOS. (F.14-08-1939, 1997, HUM)

ARENA, UNIVERSITETET I OSLO, NORGE

POLITICAL SCIENCE, PUBLIC ADMINISTRATION,
ORGANIZATION THEORY

Carl Peter Nagel

PROFESSOR, DR. (F.03-04-1938, 1997, HUM)

ORIENTALISCHES SEMINAR, RHEINISCHE FRIEDRICH-
WILHELMS-UNIVERSITÄT BONN, TYSKLAND

KOPTISKE OG SYRISKE SPROG OG LITTERATUR, GNOSIS OG
MANIKÆISMEFORSKNING, SEPTUAGINTA

Lennart Olsson

DIREKTØR, DR.MED. (F.18-09-1949, 1982, NAT)

THRESHOLD PHARMACEUTICALS, USA

CANCERBIOLOGI, IMMUNOLOGI

Jürgen Osing

PROFESSOR, DR. PHIL. (F.01-18-1942, 2005, HUM)

ÄGYPTOLOGISCHES SEMINAR, FREIE UNIVERSITÄT BERLIN,
TYSKLAND

EGYPTOLOGI

Henry William Posamentier

GENERAL MANAGER OF GEOSCIENCE AND TECHNOLOGY,
PH.D. (F.04-12-1948, 2002, NAT)

EXPLORATION DEPARTMENT, ANADARKO CANADA
CORPORATION, CANADA

SEDIMENTOLOGI, SEISMISK STRATIGRAFI, SEISMISK
GEOMORFOLOGI, SEKVENSTRATIGRAFI

Robert C. T. Parker

PROFESSOR, D. PHIL. (F.19-10-1950, 2007, HUM)

UNIVERSITY OF OXFORD, DEPARTMENT OF CLASSICS, UK

ANCIENT GREEK RELIGION

Barbara Prainsack

PROFESSOR, DR. PHIL (F. 08-08-1975, 2017, HUM)

INSTITUT FÜR POLITIKWISSENSCHAFT
UNIVERSITÄT WIEN, ØSTRIG

STATSKUNDSKAB/SCIENCE AND TECHNOLOGY STUDIES

Staffan Persson

PROFESSOR, PH.D. (F.26-12-1972, 2022, NAT)

INSTITUT FOR PLANTE- OG MILJØVIDENSKAB, KU

PLANTERS CELLEBIOLOGI; CELLULOSESYNTESE

Ghilleen T. Prance

PROFESSOR, SIR, D. PHIL. (F.13-07-1937, 1988, NAT)

BIOCENRE, THE UNIVERSITY OF READING, UK

PLANTESYSTEMATIK, AMAZONAS FLORA, ETNOBOTANIK
OG BESTØVNINGSBIOLOGI

Ole Holger Petersen

PROFESSOR, DR. MED.
(F.03-03-1943, 1988, NAT)

CARDIFF UNIVERSITY, SCHOOL OF BIOSCIENCES, UK

MOLEKYLÆR- OG CELLEFYSIOLOGI

Itamar Procaccia

PROFESSOR, DR. H.C (MULT) (F.29-09-1949, 2010, NAT)

DEPARTMENT OF CHEMICAL PHYSICS, WEIZMANN
INSTITUTE OF SCIENCE, ISRAEL

NONLINEAR PHYSICS OF COMPLEX SYSTEMS

Dimitrios Phitos

PROFESSOR EMER., DR. (F.13-07-1928, 1992, NAT)

PATRAS UNIVERSITY, GRÆKENLAND

SYSTEMATISK BOTANIK, FYTOGEOGRAFI,
SÆRLIGT GRÆKENLANDS FLORA

Joachim Friedrich Quack

PROFESSOR, DR. PHIL. HABIL (10-06-1966, 2017, HUM)

ÄGYPTOLOGISCHES INSTITUT, UNIVERSITÄT HEIDELBERG,
TYSKLAND

ÆGYPTOLOGI

Mark A. Ratner

PROFESSOR, PH.D. (F.08-12-1942, 2004, NAT)

CHEMISTRY DEPARTMENT, NORTHWESTERN UNIVERSITY,
USA

MOLEKYLÆRELEKTRONIK, ORGANISKE MATERIALER,
KEMISKE NANOSTRUKTURER, KVANTEDYNAMIK

Stuart Alan Rice

PROFESSOR, PH.D. (F.06-01-1932, 1976, NAT)

UNIVERSITY OF CHICAGO, DEPT. OF CHEMISTRY, USA

FYSISK KEMI

Peter Hamilton Raven

DIRECTOR, PH.D. (F.13-06-1936, 1980, NAT)

MISSOURI BOTANICAL GARDENS, USA

PLANTESYSTEMATIK OG PLANTEEVOLUTION

Dietmar Richter

DIREKTØR, PROFESSOR, DR. (F.16-05-1939, 1990, NAT)

ZENTRUM FÜR MOLEKULARE NEUROBIOLOGIE
UNIVERSITÄTSKLINIKUM HAMBURG-EPPENDORF, TYSKLAND

MOLEKYLÆRBIOLOGI, NEUROBIOLOGI,
SIGNALOVERFØRSEL, NEUROPEPTIDER, RECEPTORER

Susanne S. Renner

PROFESSOR, DR.RER.NAT.HABIL. (F.05-10-1954, 2004, NAT)

DEPARTMENT OF BIOLOGY
WASHINGTON UNIVERSITY IN ST. LOUIS, USA

FRØPLANTERS FYLOGENESE, UDVIKLINGEN AF
BLOMSTERPLANTERS SEKSUELLE SYSTEMER, PLANT/
ANIMAL INTERACTIONS; HISTORY OF NOMENCLATURE

Nikolas Rose

PROFESSOR, DIRECTOR, PH.D. (F.1947, 2011, HUM)

DEPARTMENT OF GLOBAL HEALTH AND SOCIAL MEDICINE
KING'S COLLEGE LONDON, UK

SOCIAL + POLITICAL THEORY; HISTORY OF IDEAS; SOCIAL
ASPECTS OF BIOMEDICINE.

Nicolai Reshetikhin

PROFESSOR, DR. (F.10-10-1958, 2010, NAT)

DEPARTMENT OF MATHEMATICS
UNIVERSITY OF CALIFORNIA, BERKELEY, USA

MATEMATISK FYSIK

Irène Rosier-Catach

DIRECTRICE DE RECHERCHE, DR. (F.26-02-1952, 2003, HUM)

UNITÉ DE FORMATION LINGUISTIQUE, UNIVERSITÉ PARIS 7,
FRANKRIG

MIDDELALDEREN, SPROGTEORI, LINGVISTIKKENS OG
SEMIOTIKKENS HISTORIE

Øystein Rian

PROFESSOR, DR.PHILOS. (F.23-02-1945, 2001, HUM)

HISTORISK INSTITUTT, UNIVERSITETET I OSLO, NORGE

POLITISK HISTORIE, SAMFUNDSHISTORIE, NORSK OG
DANSK-NORSK HISTORISK UDVIKLING, NORDISK HISTORIE

Sven Hakon Rossel

PROFESSOR, MAG.ART. (F.25-01-1943, 1991, HUM)

INST. FÜR EUROPÄISCHE UND VERGLEICHENDE SPRACH-
UND LITERATURWISSENSCHAFT/ABT. SKANDINAVISTIK,
UNIVERSITÄT WIEN, ØSTRIG

DANSK LITTERATUR, NYERE SKANDINAVISK LITTERATUR,
SAMMENLIGNENDE LITTERATURVIDENSKAB

Igor Dmitrievich Ryabchikov

PROFESSOR, DR. (F.06-08-1937, 1988, NAT)

INSTITUTE FOR THE GEOLOGY OF ORE DEPOSITS,
PETROGRAPHY, MINERALOGY AND GEOCHEMISTRY
RUSSIAN ACADEMY OF SCIENCES, RUSLAND

GEOLOGI, SPECIELT PETROLOGI

John Paul Schiffer

SENIOR PHYSICIST, PROFESSOR EMER., PH.D.
(F.22-11-1930, 1996, NAT)

ARGONNE NATIONAL LABORATORY,
UNIVERSITY OF CHICAGO, USA

EKSPERIMENTALFYSIK, KERNEFYSIK, ORDERING

Katharina von Salis Perch-Nielsen

PROFESSOR EMER., DR. (F.26-10-1940, 1998, NAT)

GEOLOGISCHES INSTITUT, ETH-ZENTRUM, SCHWEIZ

NANOPLANKTON-STRATIGRAFI

Wolfgang P. Schleich

PROFESSOR, DR. (F.23-02-1957, 2006, NAT)

ABTEILUNG QUANTENPHYSIK, UNIVERSITÄT ULM, TYSKLAND

TEORETISK KVANTEOPTIK, KVANTEMEKANIK, ALMEN
RELATIVITETSTEORI, STATISTISK FYSIK, IKKELINEÆR
DYNAMIK

Karin Lisbeth Sanders

PROFESSOR, CAND.MAG. (F.28-03-1952, 2007, HUM)

DEPARTMENT OF SCANDINAVIAN
UNIVERSITY OF CALIFORNIA, BERKELEY, USA

DANSK OG NORDISK LITTERATUR. VISUEL KUNST OG
LITTERATUR. ARKÆOLOGI OG LITTERATUR

Rüdiger Schmitt

PROFESSOR EMER., DR. (F.01-06-1939, 1985, HUM)

UNIVERSITÄT DES SAARLANDES, TYSKLAND

SAMMENLIGNENDE INDOEUROPÆISK SPROGVIDENSKAB,
INDOIRANSK SPROG OG KULTUR, GAMMELIRANSK
(OLDIRANSK)

Birgit Hegner Satir

PROFESSOR, MAG.SCIENT. (F.22-03-1934, 1996, NAT)

ALBERT EINSTEIN COLLEGE OF MEDICINE, DEPARTMENT OF
ANATOMY AND STRUCTURAL BIOLOGY, YESHIVA
UNIVERSITY, USA

CELLE- OG MOLEKYLÆRBIOLOGI, SIGNALOVERFØRSEL,
SEKRETION, MEMBRANFUSION, PROTEINSTRUKTUR

Anne-Lise Seip

PROFESSOR EMER., DR.PHILOS. (F.06-11-1933, 1997, HUM)

HISTORISK INSTITUTT, UNIVERSITETET I OSLO, NORGE

HISTORIE

Henrik Vibe Scheller

PROFESSOR, DR.SCIENT. (F.12-06-1959, 2014, NAT)

LAWRENCE BERKELEY NATIONAL LABORATORY, USA

PLANTEBIOKEMI, GLYCOBIOLOGI, PLANTE-MIKROBIOM
INTERAKTIONER

Ioan Eugen Simion

PROFESSOR, DR., DR.H.C. (F.25-05-1933, 2003, HUM)

ACADEMIA ROMÂNĂ, RUMÆNIEN

SAMTIDSLITTERATUR, SAMMENLIGNENDE LITTERATUR,
LITTERATURHISTORIE, LITTERATURTEORI

Quentin Skinner

PROFESSOR, BA, MA (F.26-11-1940, 2015, HUM)

SCHOOL OF HISTORY, QUEEN MARY, UNIVERSITY OF LONDON, UK

MODERN INTELLECTUAL HISTORY

Erling Størmer

PROFESSOR, PH.D. (F.02-11-1937, 1986, NAT)

MATEMATISK INSTITUTT, UNIVERSITETET I OSLO, NORGE

MATEMATIK, OPERATORALGEBRA

Rudolf Smend

PROFESSOR EMER., DR.THEOL. (F.17-10-1932, 1999, HUM)

THEOLOGISCHE FAKULTÄT, GEORG-AUGUST-UNIVERSITÄT GÖTTINGEN, TYSKLAND

TEOLOGI

Bo Sundqvist

PROFESSOR, DR.SCIENT. (F.21-09-1941, 2002, NAT)

UNIVERSITETSLEDNINGENS KANSLI, UPPSALA UNIVERSITET, SVERIGE

MATERIALVIDENSKAB

Thure Oscar Stenström

PROFESSOR EMER., FIL.DR. (F.12-04-1927, 1982, HUM)

LITTERATURVETENSKAPLIGA INSTITUTIONEN UPPSALA UNIVERSITET, SVERIGE

LITTERATURVIDENSKAB

Brian Terence Sutcliffe

PROFESSOR, PH.D. (F.30-07-1936, 1992, NAT)

UNIVERSITÉ LIBRE DE BRUXELLES, FACULTÉ DES SCIENCES, BELGIEN

KEMI

Jon Stewart

FORSKNINGSLEKTOR, DR.THEOL. & PHIL. (F.20-11-1961, 2007, HUM)

INSTITUTE OF PHILOSOPHY, SLOVAK ACADEMY OF SCIENCES, SLOVAKIET

DET 19. ÅRHUNDREDES TYSKE OG DANSKE FILOSOFI OG TEOLOGI

Holger Thesleff

PROFESSOR EMER., FIL.DR. (F.04-12-1924, 1987, HUM)

INSTITUTUM CLASSICUM, HELSINGFORS UNIVERSITET, FINLAND

GRÆSK FILOLOGI, ANTIKKENS FILOSOFI

Stig Fredrik Strömholm

PROFESSOR EMER., JUR.DR. (F.16-09-1931, 1991, HUM)

JURIDISKA INSTITUTIONEN, UPPSALA UNIVERSITET, SVERIGE

ALMINDELIG RETSLÆRE, OPHAVSRET, INTERNATIONAL PRIVATRET

Jörn Thiede

PROFESSOR, DR.RER.NAT. (F.14-04-1941, 1994, NAT)

ACADEMY OF SCIENCES, HUMANITIES, AND LITERATURE MAINZ, GEOMAR HELMHOLTZ-CENTER FOR OCEAN RESEARCH, TYSKLAND

PALÆOCEANOLOGI, PALÆONTOLOGI, MARIN GEOLOGI

Tron Frede Thingstad

PROFESSOR, DR.PHILOS. (F.21-12-1946, 2000, NAT)
 INSTITUTT FOR BIOLOGI, UNIVERSITETET I BERGEN, NORGE
MARIN MIKROBIOLOGI

Valerij E. Vozgrin

DR.PHIL. (F.1937, 1991, HUM)
 INSTITUT ISTORII, RUSSIAN ACADEMY OF SCIENCES,
 RUSLAND
**KRIM-TATARERNES FOLKEHISTORIE, ØSTERSØLANDENES
 KULTURHISTORIE, NORDENS NYESTE POLITISKE HISTORIE,
 INDBYGGERNES ALMINDELIGE RETSHISTORIE OG AKTUELLE
 PROBLEMER**

Trond Helge Torsvik

PROFESSOR, DR.PHILOS. (F.12-10-1957, 2008, NAT)
 NORGES GEOLOGISKE UNDERSØKELSE, SENTER FOR
 GEODYNAMIK, UNIVERSITETET I OSLO, NORGE
**PLADETEKNIK, PALÆO GEOGRAFI, PALÆOMAGNETISME,
 KAPPEDYNAMIK**

Charles Wall

PROFESSOR EMER., PH.D. (F.14-12-1936, 1990, NAT)
 DEPARTMENT OF MATHEMATICAL SCIENCES, DIVISION OF
 PURE MATHEMATICS, UNIVERSITY OF LIVERPOOL, UK
**DIFFERENTIAL TOPOLOGY AND RELATED ALGEBRA,
 SINGULARITY THEORY**

Hanna Tuomisto

PROFESSOR, PH.D (04-05-1965, 2018, NAT)
 DEPARTMENT OF BIOLOGY, HELSINFORS UNIVERSITET,
 FINLAND
**TROPICAL FOREST ECOLOGY, COMMUNITY ECOLOGY,
 BIOGEOGRAPHY, REMOTE SENSING, BETA DIVERSITY,
 AMAZONIA, FERN ECOLOGY AND SYSTEMATICS**

Alan Walmsley

HONORARY PROFESSOR, PH.D.
 (F.27-05-1952, 2009, HUM)
 DEPARTMENT OF HISTORY AND ARCHAEOLOGY, FACULTY
 OF ARTS, MACQUARIE UNIVERSITY, AUSTRALIEN
ISLAMISK ARKÆOLOGI, KUNST, ARKITEKTUR

Bo Anders Utas

PROFESSOR EMER., FIL.DR. (F.26-05-1938, 1997, HUM)
 INSTITUTIONEN FÖR LINGVISTIK OCH FILOLOGI,
 UPPSALA UNIVERSITET, SVERIGE
IRANSKE SPROG, SUFISMEN

Eric Warrant

PROFESSOR, PH.D. (F.07-03-1962, 2008, NAT)
 BIOLOGISKA INSTITUTIONEN, LUNDS UNIVERSITET, SVERIGE
COMPARATIVE VISION AND VISUAL ECOLOGY

Michael Steenstrup Vogelius

PROFESSOR, PH.D. (F.01-07-1953, 2010, NAT)
 DEPARTMENT OF MATHEMATICS, RUTGERS UNIVERSITY, USA
APPLIED ANALYSIS, PDES, INVERSE PROBLEMS

John Taylor Wasson

PROFESSOR, PH.D. (F.04-07-1934, 1994, NAT)
 INSTITUTE OF GEOPHYSICS AND PLANETARY PHYSICS
 UNIVERSITY OF CALIFORNIA, LOS ANGELES, USA
**KOSMOKEMI, HERUNDER METEORITFORSKNING, DANNELSE
 AF PLANETER OG ANDRE KOSMOKEMISKE RELATIONER**

James Dewey Watson

PROFESSOR, PH.D. (F.06-04-1928, 1962, NAT)

COLD SPRING HARBOR LABORATORY, USA

MOLEKYLÆRBIOLOGI

Jakob Yngvason

PROFESSOR EMER., DR.RER.NAT (F.23-11-1945, 2006, NAT)

FAKULTÄT FÜR PHYSIK, UNIVERSITÄT WIEN, ØSTRIG

MATEMATISK FYSIK

Mark Edward Welland

PROFESSOR, PH.D. (F.18-10-1955, 2010, NAT)

NANOSCIENCE CENTRE, UNIVERSITY OF CAMBRIDGE, UK

NANOVIDENSKAB

Paul Zanker

PROFESSOR, DR.HABIL. (F.07-02-1937, 1997, HUM)

SCUOLA NORMALE SUPERIORE DI PISA, ITALIEN

KLASSISK ARKÆOLOGI OG KUNSTHISTORIE

Hans Lennart Rudolf Wigzell

PROFESSOR, DR.MED. (F.28-10-1938, 1986, NAT)

MIKROBIOLOGISKT OG TUMORBIOLOGISKT CENTER (MTC),
KAROLINSKA INSTITUTTET, SVERIGE

IMMUNBIOLOGI, TUMORBIOLOGI, INFEKTIONSSYGDOMME

Martin Anthony Zuckermann

PROFESSOR, D.PHIL. (F.07-07-1936, 1994, NAT)

DEPARTMENT OF PHYSICS, SIMON FRASER UNIVERSITY,
CANADA

MATERIALEFYSIK

Matthias Winner

PROFESSOR EMER., DR. (F.11-03-1931, 1987, HUM)

MAX-PLANCK-INSTITUT, BIBLIOTECA HERZIANA, ITALIEN

KUNSTHISTORIE

Yngve Öhrn

PROFESSOR EMER., FIL.DR. (F.11-06-1934, 1986, NAT)

DEPARTMENT OF CHEMISTRY, UNIVERSITY OF FLORIDA, USA

TEORETISK KEMI

Huanming Yang

PRESIDENT, CHAIRMAN OF BOARD
(F.06-10-1952, 2016, NAT)

BGI-SHENZHEN, KINA

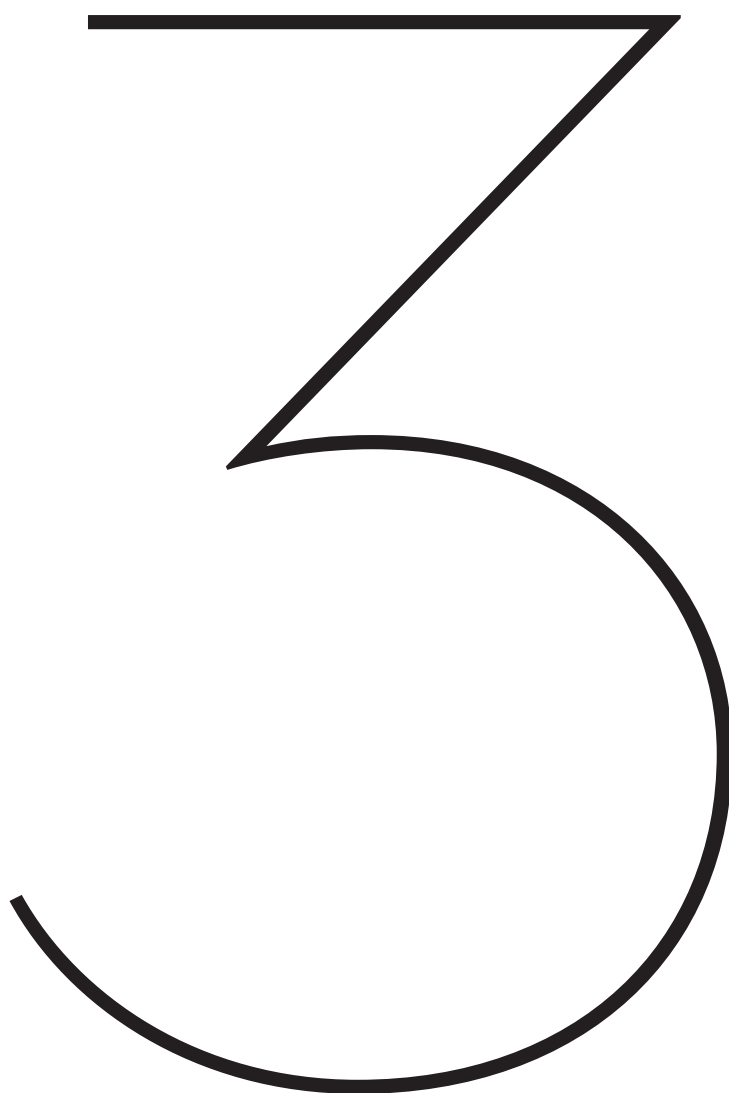
GENOMICS, GENETICS

Hans Christian Aarsleff

PROFESSOR EMER., PH.D. (F.19-07-1925, 1984, HUM)

PRINCETON UNIVERSITY, USA

ENGELSK

REGNSKABER,
VEDTÆGTER &
FORRETNINGSORDEN

DET
KONGELIGE
DANSKE
VIDENSKABERNES
SELSKAB
ÅRSREGNSKAB 2021

LEDELSESPÅTEGNING

Ledelsen har dags dato behandlet og godkendt årsregnskabet for regnskabsåret 01.01.2021 - 31.12.2021 for Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab ("Selskabet").

Årsregnskabet aflægges i overensstemmelse med lov om fonde og visse foreninger og i overensstemmelse med god regnskabsskik.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af foreningens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31.12.2021 samt af resultatet af foreningens aktiviteter for regnskabsåret 01.01.2021 - 31.12.2021.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen indeholder.

Årsregnskabet indstilles til medlemsmødets godkendelse.

LEDELSE

KØBENHAVN, DEN 1. APRIL 2022

MARIE-LOUISE NOSCH
PRÆSIDENT

THOMAS SINKJÆR
GENERALSEKRETÆR OG KASSERER

SUSANNE DITLEVSEN

THOMAS BJØRNHOLM

ANDREAS ROEPSTORFF

MARIANNE PADE

DEN UAFHÆNGIGE REVISORS REVISIONSPÅTEGNING

TIL MEDLEMMERNE I FORENINGEN DET KONGELIGE DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB

KONKLUSION

Vi har revideret årsregnskabet for Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab for regnskabsåret 01.01.2021 - 31.12.2021, der omfatter resultatopgørelse, balance og noter, herunder anvendt regnskabspraksis. Årsregnskabet udarbejdes i overensstemmelse med lov om fonde og visse foreninger og efter god regnskabsskik.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af foreningens aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31.12.2021 samt af resultatet af foreningens aktiviteter for regnskabsåret 01.01.2021 - 31.12.2021 i overensstemmelse med lov om fonde og visse foreninger og efter god regnskabsskik.

GRUNDLAG FOR KONKLUSION

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit ”Revisors ansvar for revisionen af koncernregnskabet og årsregnskabet”. Vi er uafhængige af foreningen i overensstemmelse med International Ethics Standards Board for Accountants’ internationale retningslinjer for revisors etiske adfærd (IESBA Code) og de yderligere etiske krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse krav og IESBA Code. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

LEDELSENS ANSVAR FOR ÅRSREGNSKABET

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med lov om fonde og visse foreninger og efter god regnskabsskik. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af årsregnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere foreningens evne til at fortsætte

driften, at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant, samt at udarbejde årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere foreningen, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

REVISORS ANSVAR FOR REVISIONEN AF ÅRSREGNSKABET

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af årsregnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter

omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af foreningens interne kontrol.

- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af årsregnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om foreningens evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i årsregnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at foreningen ikke længere kan fortsætte driften.
- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af årsregnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om årsregnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

UDTALELSE OM LEDELSESBERETNINGEN

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om årsregnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af årsregnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med årsregnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er herudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til lov om fonde og visse foreninger og efter god regnskabsskik.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med lov om fonde og visse foreninger og efter god regnskabsskik. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

KØBENHAVN, DEN 1. APRIL 2022

DELOITTE
STATSAUTORISERET REVISIONSPARTNERSELSKAB
CVR-NUMMER 33 96 35 56

STINE EVA GROTHEN
STATSAUTORISERET REVISOR
MNE-NR. MNE29431

LEDELSESBERETNING

FORMÅLSPARAGRAF OG TEGNING

Selskabets formålsparagraf lyder: ”Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, stiftet den 13. november 1742, har til formål at styrke videnskabens stilling i Danmark, navnlig den grundvidenskabelige forskning, og at fremme tværvideenskabelig forståelse. Dette sker især ved at afholde møder og udgive skrifter, ved deltagelse i internationalt samarbejde samt ved rådgivende virksomhed. Selskabet tegnes af præsident og generalsekretær.”

UDVIKLING I AKTIVITETER OG ØKONOMISKE FORHOLD

Som andre dele af samfundet har 2021 for Videnskabernes Selskab også været præget af Corona-pandemiens omstændigheder. Det har betydet begrænsninger og markante forandringer i Selskabets mange både offentlige og interne aktiviteter. Men i høj grad også nye muligheder for med stor omstillingsevne at iværksætte og afprøve nye tiltag, formidlings- og mødeformer. Alt sammen med et højt aktivitets- og ambitionsniveau. Årets resultat for Selskabet viser et merforbrug/underskud på 794.615 kr. mod et budgetteret merforbrug/underskud i 2021 på 2.127.500 kr.

Merforbruget har sin årsag i en beslutning om at foretage igangsættelse af nye digitale formidlingsaktiviteter samt investering i en opgradering af Selskabets AV-udstyr - finansieret af den strategiske pulje udmøntet af Selskabets aktivitetskonto. Når merforbruget blev mindre end budgetteret skyldes det primært, at flere af de ordinære aktiviteter (symposier, medlemsmøder, offentlige foredrag m.m.) ikke har kunnet gennemføres som følge af coronarestriktionerne i 2021. Hertil kommer, at udgivelsesfrekvensen i forlaget har været lavere end forventet.

I efteråret 2021 var Selskabet ikke så præget af Corona-epidemien, hvorfor mange aktiviteter kunne gennemføres på normal vis fx overrækkelser af Dronningens Videnskabspris, prisoverrækkelser L’Oreal-UNESCO For Women in Science og Carlsbergfondets Forskningspriser. Ligesom samtlige medlemsmøder (også i digital version), bl.a. med et Tysklandstema og indvalg af nye

humanistiske-samfundsvidenskabelige medlemmer blev gennemført. Hertil kommer, at Selskabet som nye initiativer producerede to podcastserier: 2. sæson af Grundtanker som portrætterer medlemmer, hvis grundforskning kommer i spil i samfundet som innovation, og Videnskabens Vidner, en portrætserie af de ældste medlemmer født før 1940, som interviewes af en yngre forsker om deres videnskabelige liv og udviklinger i deres fag.

Som et meget nyskabende tiltag bød Selskabet i efteråret velkommen til det første hold af 16 forskere, som deltager i Formidlingsakademiet, et stort anlagt formidlingskursus, der støttes af Carlsbergfondet og Novo Nordisk Fonden. Initiativet - Ovale møder - som er en fortrolig rundbordssamtale med en inviteret kreds af ressourcepersoner og medlemmer om aktuelle emner, så også dagens lys. Som afslutning på året stod Selskabet også bag en produktion og formidling af 8 afsnit af Videnskaben i Kometernes jul - en videnskabelig baggrundsopfølgning til TV2s julekalender, som blev sendt i december 2021. Selskabet fik desuden i 2021 valgt i alt fire nye medlemmer af præsidiet inkl. ny generalsekretær.

FREMTIDEN

Selskabet planlægger en fortsat udvidelse af sine aktiviteter med henblik på endnu bedre at opfylde sin formålsparagraf om at styrke videnskabernes stilling i Danmark. Aktivitetsforøgelsen vil bl.a. blive muliggjort af det ansøgte og bevilgede driftstilskud fra Carlsbergfondet i 2022. De øgede aktiviteter vil inkludere en række nye eller udvidede forskningsformidlingsaktiviteter fx ifm. Videnskabsåret 2022, forskningspolitiske aktiviteter, en modernisering af Selskabets hjemmeside, nye medlems- og profileringsaktiviteter samt en markering og fejring af 100-året for Niels Bohrs modtagelse af Nobelprisen.

BEGIVENHEDER EFTER REGNSKABSÅRETS AFSLUTNING

Ledelsen følger nøje krigen i Ukraine og dens følger. Der er fra balancedagen og frem til i dag ikke indtrådt yderligere forhold, som forrykker vurderingen af årsregnskabet.

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Årsregnskabet er aflagt i overensstemmelse med lov om fonde og visse foreningers (fondslovens) bestemmelser og i overensstemmelse med god regnskabsskik.

Årsregnskabet er aflagt efter samme regnskabspraksis som sidste år.

GENERELT OM INDREGNING OG MÅLING

Aktiver indregnes i balancen, når det som følge af en tidligere begivenhed er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde Selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når Selskabet som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå Selskabet, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris. Måling efter første indregning sker som beskrevet for hver enkelt regnskabspost nedenfor.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige risici og tab, der fremkommer, inden årsregnskabet aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

I resultatopgørelsen indregnes indtægter, i takt med at de indtjenes, mens omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret.

OMREGNING AF FREMMED VALUTA

Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til transaktionsdagens kurs. Tilgodehavender, gældsforpligtelser og andre monetære poster i fremmed valuta, som ikke er afregnet på balancedagen, omregnes til balancedagens valutakurs. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på henholdsvis betalingsdagen og balancedagen, indregnes i resultatopgørelsens værdiregulering.

RESULTATOPGØRELSEN

TILSKUD

Tilskud indregnes i den periode tilsagnet vedrører.

AFKAST AF VÆRDIPAPIRER OG BANKINDESTÅENDER

Afkast af værdipapirer indeholder renteindtægter og -omkostninger fra bank, obligationsrenter, aktieudbytter og udbytter fra investeringsbeviser.

SALG AF PUBLIKATIONER

Salg af publikationer under egen administration indregnes i resultatopgørelsen, hvis risikoovergangen til køber har fundet sted inden årets udgang.

ANDRE DRIFTSINDTÆGTER

Andre driftsindtægter indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til Selskabets hovedaktivitet, herunder honorar for administration af projekter for eksterne institutter og interessenter.

OMKOSTNINGER

Omkostninger indeholder omkostninger til produktion af publikationer, offentlige foredrag, medlemsmøder samt administration, herunder kontoromkostninger og lønninger.

FINANSIELLE OMKOSTNINGER

Finansielle omkostninger indeholder renter af bankindestående.

VÆRDIREGULERINGER

Værdireguleringer indeholder kursgevinster og -tab på værdipapirer samt valutakursdifferencer.

BALANCEN

FINANSIELLE ANLÆGSAKTIVER

Finansielle anlægsaktiver vedrører Selskabets værdipapirer. Børsnoterede værdipapirer, der af ledelsen anses som anlægsbeholdning, måles til dagsværdi (børskurs) på balancedagen. Udenlandske værdipapirer omregnes til balancedagens valutakurs.

TILGODEHAVENDER

Tilgodehavender måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominel værdi, med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af forventede tab.

LIKVIDER

Likvider omfatter Selskabets likvide beholdninger.

GÆLDSFORPLIGTELSE

Gældsforpligtelser måles til nettorealisationsværdi.

RESULTATOPGØRELSE FOR 2021

	NOTE	2021 KR	2020 T.KR
INDTÆGTER			
TILSKUD	1	11.547.706	13.267
AFKAST AF VÆRDIPAPIRER OG BANKINDESTÅENDE		83.974	34
SALG AF PUBLIKATIONER		57.589	153
SYMPOSIEINDTÆGTER		248.280	158
MØDEINDTÆGTER		45.297	3
VIDENSKABSKLUBBEN, REFUSION		126.000	200
ANDRE DRIFTSINDTÆGTER		1.296	1
INDTÆGTER		12.110.142	13.816
OMKOSTNINGER			
PUBLIKATIONER	2	(95.411)	(473)
OFFENTLIGE FOREDRAG	3	(400.757)	(267)
HCØ		(300.814)	(630)
ØVRIGE FORMIDLINGSAKTIVITETER	4	(1.013.179)	(2)
FORSKNINGSPOLITISK AKTIVITETER	5	(199.677)	(113)
MØDER OG SYMPOSIER	6	(488.982)	(571)
PRISER	7	(200.525)	(200)
DET UNGE AKADEMI (DUA)		(494.490)	(332)
INTERNATIONALE ORGANISATIONER		(587.949)	(597)
ADMINISTRATION	8	(2.999.959)	(2.073)
PERSONALEOMKOSTNINGER	9	(6.271.654)	(5.856)
FINANSIELLE OMKOSTNINGER		(57.742)	0
OMKOSTNINGER		(13.111.139)	(11.113)
RESULTAT FØR VÆRDIREGULERINGER		(1.000.997)	2.702
VÆRDIREGULERING AF VÆRDIPAPIRER		206.382	131
ÅRETS RESULTAT		(794.615)	2.833
FORSLAG TIL RESULTATDISPONERING			
DISPONERET FRA OVERFØRT RESULTAT, AKTIVITETSKONTO		(1.000.997)	
OVERFØRT RESULTAT, SELSKABET		206.382	
		(794.615)	

BALANCE PR. 31.12.2021	NOTE	2021 KR	2020 T.KR
AKTIVER			
VÆRDIPAPIRER		3.915.088	3.713
FINANSIELLE ANLÆGSAKTIVER		3.915.088	3.713
ANLÆGSAKTIVER		3.915.088	3.713
ANDRE TILGODEHAVENDER, UDLÆG OG PERIODISERINGER		353.352	1.022
TILGODEHAVENDER		353.352	1.022
LIKVIDE BEHOLDNINGER		5.211.866	6.220
LIKVIDE BEHOLDNINGER		5.211.866	6.220
OMSÆTNINGSAKTIVER		5.565.218	7.242
AKTIVER		9.480.306	10.955
PASSIVER			
AKTIVITETSKONTO		5.904.968	6.906
LENE HAUS LEGAT		35.097	35
SÆRLIGE RESERVER 31.12.		5.940.065	6.941
SELSKABETS EGENKAPITAL, 01.01. OVERFØRT AF ÅRETS RESULTAT		2.500.006 206.382	2.369 131
SELSKABETS EGENKAPITAL 31.12.		2.706.388	2.500
EGENKAPITAL		8.646.453	9.441
ANDEN GÆLD	11	833.852	1.514
KORTFRISTEDE GÆLDSFORPLIGTELSE		833.852	1.514
GÆLDSFORPLIGTELSE		833.852	1.514
PASSIVER		9.480.306	10.955

NOTER	2021 KR	2020 T.KR
1. TILSKUD		
STATSTILSKUD	2.789.287	2.767
CARLSBERGFONDET, TILSKUD	8.000.000	9.500
NOVO NORDISK FONDEN	478.204	444
DEN HIELMSTIERNE-ROSENCRONESKE STIFTELSE	138.137	189
DANSK TEKNISK INSTITUT	0	200
ADMINISTRATIONS BIDRAG FRA LEGATER	70.500	71
BIDRAGSFONDEN	0	87
ANDRE TILSKUD	71.578	9
	<hr/>	
	11.547.706	13.267
	<hr/> <hr/>	
2. PUBLIKATIONER		
OVERSIGT OVER SELSKABETS VIRKSOMHED	89.723	77
DIGITALISERING AF PUBLIKATIONER	5.688	16
FORLAG	0	380
	<hr/>	
	95.411	473
	<hr/> <hr/>	
3. OFFENTLIGE FOREDRAG		
AKTUELT FRA FORSKNING MM.	400.757	267
	<hr/>	
	400.757	267
	<hr/> <hr/>	
4. ØVRIGE FORMIDLINGS AKTIVITETER		
PODCAST / FORMIDLINGS AKTIVITET	522.233	2
FORMIDLINGS AKADEMIET	490.946	0
	<hr/>	
	1.013.179	2
	<hr/> <hr/>	
5. FORSKNINGSPOLITISK AKTIVITETER		
FORSKNINGSPOLITISK UDVALG/ÅRSMØDE	120.504	63
FOLKEMØDE	79.173	50
	<hr/>	
	199.677	113
	<hr/> <hr/>	
6. MØDER OG SYMPOSIER		
MEDLEMSMØDER	150.707	149
SYMPOSIEUDGIFTER	256.818	267
SYMPOSIESTØTTE	49.875	1
MØDEUDGIFTER, EKSTERNT FAKTURERET	0	0
OVERRÆKKELSE AF DRONNINGENS VIDENSKABSPRIS	31.582	154
	<hr/>	
	488.982	571
	<hr/> <hr/>	

NOTER	2021 KR	2020 T.KR
7. PRISER		
DRONNINGENS VIDENSKABSPRIS	100.000	0
SØLVMEDALJE	100.525	100
GULD MEDALJE	0	100

	200.525	200
	=====	=====
8. ADMINISTRATION		
KONTORHOLD, FORSENDELSE OG LOKALEOMKOSTNINGER	1.441.930	1.033
OPRYDNING OG OMBYGNING	175.982	190
IT OMKOSTNINGER	959.802	238
REPRÆSENTATION OG REJSEOMKOSTNINGER	133.145	184
REVISION	66.875	66
REVISION, ANDRE ERKLÆRINGER OG ASSISTANCE	33.750	0
ADVOKAT/RÅDGIVNING	188.475	309
TAB PÅ DEBITORER	0	53

	2.999.959	2.073
	=====	=====
9. PERSONALEOMKOSTNINGER		
LØNNINGER TIL FUNKTIONÆRER OG MEDHJÆLP	4.936.080	4.642
OMPOSTERET LØN (MEDHJÆLP KONTERET PÅ AKTIVITETER)	(102.395)	(113)
SOCIALE BIDRAG OG OMKOSTNINGER	168.758	128
REGULERING AF FERIEPENGEFORPLIGTELSE	154.691	135
PRÆSIDIEHONORARER*	625.000	625
FRIKØB AF GENERALSEKRETÆR OG REDAKTØR*	445.806	393
EKSTERN ASSISTANCE	43.714	46

	6.271.654	5.856
	=====	=====

* SELSKABETS PRÆSIDENT ER VEDERLAGT ET HONORAR PÅ 250.000 KR., SELSKABETS GENERALSEKRETÆR ER VEDERLAGT ET HONORAR PÅ 187.500 KR., OG SELSKABETS REDAKTØR ER VEDERLAGT HONORAR PÅ 187.500 KR. (INKL. EN KONSTITUERING SOM GENERALSEKRETÆR JAN-MARTS MÅNED 2021). DERUDOVER ER GENERALSEKRETÆR OG REDAKTØR FRIKØBT FRA DERES HJEMMEINSTITUTIONER SVARENDE TIL EN DAG OM UGEN.

NOTER	2021 KR	2020 T.KR
10. SÆRLIGE RESERVER		
AKTIVITETSKONTO		
AKTIVITETSKONTO, KAPITAL 01.01.	6.905.965	4.204
ÅRETS HENLÆGGELSER	(1.000.997)	2.702
AKTIVITETSKONTO, KAPITAL 31.12.	5.904.968	6.906
LENE HAUS LEGAT		
LEGATKONTOEN, KAPITAL 01.01.	35.097	35
ÅRETS UDDELINGER	0	0
LENE HAUS LEGAT, KAPITAL 31.12.	35.097	35
RESERVER 31.12.	5.940.065	6.941
11. ANDEN GÆLD		
ØVRIGE AFSATTE POSTER	70.000	276
SKYLDIGE ADVOKATOMKOSTNINGER	145.000	156
SKYLDIGE TRYKKEOMKOSTNINGER	0	60
ANDRE SKYLDIGE OMKOSTNINGER	73.305	41
SKYLDIGT PRÆSIDIEVEDERLAG	31.250	0
SKYLDIG A-SKAT, ATP OG AM-BIDRAG	166.979	410
FERIEPENGEFORPLIGTELSE SAMT SKYLDIGE FERIEPENGE*	295.448	562
MASTERCARD	51.870	9
	833.852	1.514

- * I POSTEN INDGIK I SAMMENLIGNINGSÅRET FERIEPENGE TIL LD FONDE (INDEFROSNE FERIEPENGE) PÅ 420 T.KR. SELSKABET HAR I 2021 BETALT DE INDEFROSNE FERIEPENGE TIL LD FONDE.

VIDENSKABERNES SELSKABS BIDRAGSFOND ÅRSREGNSKAB 2021

BESTYRELSEN FOR
DET KONGELIGE DANSKE VIDENSKABERNES SELSKABS BIDRAGSFOND

KØBENHAVN, 2022

GUNNER LIND
FMD.

MICHAEL SØRENSEN

PETER HARDER

REVISIONSPÅTEGNING

Vi har revideret den af ledelsen aflagte årsrapport for 2020 for “Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs Bidragsfond”.

Fondens ledelse har ansvaret for årsrapporten. Vores ansvar er på grundlag af vores revision at udtrykke en konklusion om årsrapporten.

DEN UDFØRTE REVISION

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med danske revisionsstandarder. Disse standarder kræver, at vi tilrettelægger og udfører revisionen med henblik på at opnå en høj grad af sikkerhed for, at årsrapporten ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

Under revisionen har vi under hensyntagen til de særlige regler, der gælder for ikke-erhvervsdrivende fonde, efterprøvet grundlaget og dokumentationen for de i årsrapporten anførte beløb og oplysninger. Revisionen har endvidere omfattet stillingtagen til den af ledelsen anvendte regnskabspraksis og til de væsentlige regnskabsmæssige skøn, som ledelsen har udøvet, samt vurdering af den samlede præsentation af årsrapporten. Det er vores opfattelse, at den udførte revision giver et tilstrækkeligt grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

KONKLUSION

Det er vor opfattelse, at årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med den danske lovgivnings krav til regnskabsaflæggelsen for ikke-erhvervsdrivende fonde, og at det under hensyn til de særlige regler, der gælder for ikke-erhvervsdrivende fonde giver et retvisende billede af fondens aktiver og passiver, økonomiske stilling samt resultat.

KØBENHAVN, DEN 17. MARTS 2022

SYDBANKS FORVALTNINGSAFDELING

TIM FRANSEN
FORVALTNINGSCHEF

RESULTATOPGØRELSE FOR ÅRET	NOTE	2021	2020
INDTÆGTER			
BIDRAG TIL FONDEN	1	20.450	20.550
UDBYTTE AF INVESTERINGSBEVISER, OBLIGATIONSBASEREDE	2	8.229	14.629
UDBYTTE AF INVESTERINGSBEVISER, AKTIEBASEREDE	3	917	12.621
RENTER AF BANKBEHOLDNINGER -		-253	-79
INDTÆGTER I ALT		29.343	47.721
UDGIFTER			
FORVALTNINGS- OG DEPOTGEBYR M.M., REGNSKABS- OG REVISIONSHONORAR, SYDBANK		1.468 4.000	1.030 4.000
UDGIFTER I ALT		5.468	5.030
ÅRETS RESULTAT FØR SKAT		23.875	42.691
SKAT AF ÅRETS RESULTAT, INKL. RENTE/GODTGØRELSE		-2	0
ÅRETS NETTORESULTAT		23.875	42.691
ÅRETS NETTORESULTAT FORDELES I OVERENSSTEMMELSE MED FUNDATSENS BESTEMMELSER SÅLEDES			
ALMENNYTTIG UDDELING		0	87.000
OVERFØRT TIL DISPONIBEL KAPITAL		23.877	-44.309
ANVENDT I ALT		23.877	42.691

BALANCE	NOTE	2021	2020
AKTIVER			
BUNDNE AKTIVER			
INVESTERINGSBEVISER, OBLIGATIONSBASEREDE	2	644.404	665.432
INVESTERINGSBEVISER, AKTIEBASEREDE	3	334.882	255.038
KAPITALKONTO, SYDBANK NR. 8077 1052026		3.452	3.478
MELLEMRREGNING MED DISPONIBLE AKTIVER		-11.001	-11.027
BUNDNE AKTIVER I ALT		971.737	912.921
DISPONIBLE AKTIVER			
AFKASTKONTO, SYDBANK NR. 8077 1052034		10.254	4.106
BIDRAGSKONTO, SYDBANK NR. 6735 108998		37.040	16.747
TILGODEHAVENDE UDBYTTESKAT		239	2.777
MELLEMRREGNING MED BUNDNE AKTIVER		11.001	11.027
DISPONIBLE AKTIVER I ALT		58.534	34.657
AKTIVER I ALT		1.030.271	947.578
PASSIVER			
EGENKAPITAL			
BUNDEN EGENKAPITAL			
SALDO PRIMO		912.921	948.442
BEVÆGELSER PÅ KURSREGULERINGSFONDEN, VÆRDIPAPIRER:			
SALDO PR. 1.1	-37.581		
ÅRETS UREALISEREDE NETTOKURSREG. PÅ BEHOLDNINGEN	58.816	58.816	-35.521
SALDO PR. 31.12	21.235		
BUNDEN EGENKAPITAL I ALT		971.737	912.921
DISPONIBEL EGENKAPITAL			
SALDO PRIMO		30.657	74.966
OVERFØRT FRA ÅRETS RESULTAT		23.877	-44.309
DISPONIBEL EGENKAPITAL I ALT		54.534	30.657
EGENKAPITAL I ALT INKL HENLÆGGELSER		1.026.271	943.578
GÆLD			
SKYLDIGT REGNSKABS- OG REVISIONSHONORAR		4.000	4.000
GÆLD I ALT		4.000	4.000
PASSIVER I ALT		1.030.271	947.578

VEDTÆGTER

NÆRVÆRENDE REVIDEREREDE VEDTÆGTER ER UDARBEJDET AF SELSKABETS PRÆSIDIUM OG EFTER INDSTILLING VEDTAGET I PLENUM TORS DAG DEN 2. MAJ 2013.

VEDTÆGTERNE TRÆDER I KRAFT DEN 2. MAJ 2013.

I.

SELSKABETS FORMÅL (§1)

II.

SELSKABETS MEDLEMMER (§§2-7)

§ 2. MEDLEMSKAB OG MEDLEMMER

§ 3. SELSKABETS KLASSER

§ 4. VALG AF MEDLEMMER

§ 5. INDVALG AF INDENLANDSKE MEDLEMMER

§ 6. INDVALG AF UDENLANDSKE MEDLEMMER

§ 7. MEDLEMMERNES STEMMERET

III.

SELSKABETS PRÆSIDENT, EMBEDSMÆND OG ØVRIGE ORGANER (§§8-17)

§ 8. PRÆSIDENT, EMBEDSMÆND OG ØVRIGE HVERV

§ 9. VALG

§ 10. PRÆSIDENTEN

§ 11. GENERALSEKRETÆREN

§ 12. REDAKTØREN

§ 13. PRÆSIDIET

§ 14. BUDGET, REGNSKAB OG REVISION

§ 15. DET UNGE AKADEMI

§ 16. FASTE OG SÆRLIGE UDVALG M.V.

§ 17. SEKRETARIAT

IV.

SELSKABETS VIRKSOMHED (§§ 18-23)

§ 18. MEDLEMSMØDER

§ 19. PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

§ 20. INTERNATIONALT SAMARBEJDE

§ 21. RÅDGIVENDE VIRKSOMHED

§ 22. MEDALJER OG LEGATER

§ 23. CARLSBERGFONDETS BESTYRELSE

V.

FORRETNINGSORDEN (§ 24)

VI.

FORANDRINGER I VEDTÆGTERNE (§ 25)

I. SELSKABETS FORMÅL

§ 1

STK. 1. Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, stiftet den 13. november 1742, har til formål at styrke videnskabens stilling i Danmark og navnlig at fremme grundvidenskabelig forskning og tværvideenskabelig forståelse.

STK. 2. Selskabet udøver sin virksomhed ved at afholde medlemsmøder, ved udgivelse af skrifter, ved rådgivende og formidlende virksomhed, samt ved deltagelse i internationalt samarbejde. Denne virksomhed omfatter også arbejdet i Det Unge Akademi under Selskabet.

STK. 3. Selskabet uddeler priser og legater i henhold til de respektive fundatser.

STK. 4. I forhold til Carlsbergfondet udøver Selskabet de funktioner, som er tillagt det i Carlsbergfondets fundats.

STK. 5. Selskabet tegnes af præsidenten og generalsekretæren.

II. SELSKABETS MEDLEMMER

§ 2.

MEDLEMSKAB OG MEDLEMMER

STK. 1. Selskabet optager som medlemmer forskere, hvis videnskabelige kvalifikationer findes egnede. Det tillægges vægt, om deres kundskaber og deres hidtidige videnskabelige indsats giver grund til at vente, at de vil virke aktivt for Selskabets øjemed.

STK. 2. Selskabets medlemmer er dels indenlandske, det vil sige danske statsborgere, der fungerer i Danmark, dels udenlandske medlemmer.

STK. 3. Som indenlandske medlemmer kan kun vælges danske statsborgere med fast bopæl eller stilling i Danmark. Hvis et indenlandsk medlem tager fast

ophold og fungerer i udlandet, overflyttes vedkommende til udenlandsk medlemskab.

STK. 4. Hvis et udenlandsk medlem, bosat i Danmark, bliver dansk statsborger, eller et udenlandsk medlem, der er dansk statsborger, tager fast ophold i Danmark, overflyttes den pågældende til indenlandsk medlemskab. Udenlandske medlemmer, der har fast bopæl eller stilling i Danmark, har samme rettigheder som de indenlandske medlemmer.

STK. 5. I tvivlstilfælde træffer præsidiet afgørelse om, hvorvidt et medlem skal betragtes som indenlandsk eller som udenlandsk medlem.

§ 3.

SELSKABETS KLASSE

STK. 1. Selskabet består af to klasser, en humanistisk og en naturvidenskabelig klasse.

STK. 2. Samfundsvidenskaberne indgår i den humanistiske klasse. De matematiske videnskaber indgår i den naturvidenskabelige klasse. I den naturvidenskabelige klasse bør den biologiske og den matematisk-fysiske gruppe have tilnærmelsesvis samme størrelse.

STK. 3. Hver klasse vælger en formand på et møde i klassen. De to klasseformænd er tillige Selskabets vicepræsidenter. Valgreglerne fastsættes i forretningsordenen.

§ 4.

VALG AF MEDLEMMER

STK. 1. Ethvert stemmeberettiget medlem kan stille forslag om valg af nye indenlandske og udenlandske medlemmer i sin klasse. Regler for behandling af de indkomne forslag fastlægges i forretningsordenen.

§ 5.

INDVALG AF INDENLANDSKE MEDLEMMER

STK. 1. Den humanistiske klasse afholder valg i ulige år og kan besætte 6 ledige pladser. Den naturvidenskabelige klasse afholder valg i lige år og kan besætte 9 ledige pladser.

STK. 2. Besættes ikke alle ledige pladser ved et afholdt valg, kan de ubesatte pladser overføres til næste gang, der afholdes valg i den pågældende klasse. Valgregler fastsættes i forretningsordenen

§ 6.

INDVALG AF UDENLANDSKE MEDLEMMER

STK. 1. Den humanistiske klasse afholder valg i ulige år og kan besætte 4 ledige pladser. Den naturvidenskabelige klasse afholder valg i lige år og kan besætte 6 ledige pladser.

STK. 2. Besættes ikke alle ledige pladser ved et afholdt valg, kan de ubesatte pladser overføres til næste valg i den pågældende klasse. Valgregler fastsættes i forretningsordenen.

§ 7.

MEDLEMMERNES STEMMERET

STK. 1. De indenlandske og de herboende eller her ansatte udenlandske medlemmer har stemmeret på Selskabets og klassens møder.

STK. 2. Medlemmer af en klasse kan deltage i den anden classes møder og øvrige virksomhed med den pågældende klasseformands billigelse. De kan ikke tillægges stemmeret.

III. SELSKABETS PRÆSIDENT, EMBEDSMÆND OG ØVRIGE ORGANER

§ 8.

PRÆSIDENT, EMBEDSMÆND OG ØVRIGE HVERV

STK. 1. I spidsen for Selskabet står en præsident bistået af et præsidium (jf. § 13).

STK. 2. Selskabets embedsmænd er en generalsekretær og en redaktør. Til at varetage særlige opgaver udpeges stående eller midlertidige udvalg (se § 16).

STK. 3. Selskabet tegnes af præsidenten og generalsekretæren. De to vicepræsidenter, jf. § 3, stk. 3,

fungerer som suppleanter for præsidenten i dennes fravær; den længst siddende vicepræsident er første suppleant.

§ 9.

VALG

STK. 1. Præsidenten, generalsekretæren og redaktøren vælges af og blandt Selskabets stemmeberettigede medlemmer. Valg og genvalg kan kun finde sted, når den pågældende ikke er fyldt 70 år.

STK. 2. Præsidenten vælges for fire år. Generalsekretæren vælges for fire år. Redaktøren vælges for seks år. Genvalg efter en fuld valgperiode kan kun finde sted én gang.

STK. 3. Bliver en post vakant i løbet af en valgperiode, afholdes der snarest muligt erstatningsvalg for den resterende del af perioden.

STK. 4. Valget til de i stk. 1 nævnte funktioner afholdes i slutningen af en sæson, dvs. sidst på foråret, med henblik på overtagelse af hvervet efter sæsonens afslutning.

STK. 5. Valget mellem opstillede kandidater undergives to behandlinger på Selskabets medlemsmøder med mindst 14 dages mellemrum. Genvalg kan dog ske ved første behandling, hvis ikke der er opstillet modkandidater. Valg og genvalg sker ved hemmelig, skriftlig afstemning.

STK. 6. For opstilling og valg til præsident og generalsekretær kræves det, at kandidaterne senest én uge før førstebehandlingen skriftligt anmelder og begrunder deres kandidatur over for Selskabets medlemmer. Ved førstebehandlingen besvarer kandidaterne spørgsmål fra medlemmerne. Ved andenbehandlingen foretages den egentlige afstemning.

STK. 7. Den kandidat til hvervet som præsident, generalsekretær eller redaktør, der ved afstemningen i forbindelse med andenbehandlingen til de nævnte poster har opnået over halvdelen af de afgivne stemmer, er valgt. Opnår ingen af de opstillede kandidater det fornødne antal stemmer, foretages der omvalg på samme møde. Ved hver af de efterfølgende valggrunder udgår den kandidat, der

ved den forudgående afstemning har opnået færrest stemmer. Er der tale om valg mellem to kandidater, vælges den kandidat, der har opnået flest stemmer.

STK. 8. Valgeregler for og sammensætningen af stående og midlertidige udvalg fastsættes i forretningsordenen.

§ 10. PRÆSIDENTEN

STK. 1. Præsidenten leder Selskabet og repræsenterer det udadtil. Præsidenten har forsædet ved medlemsmøderne. Kan en sags afgørelse ikke opsættes til næste møde i præsidiet (se § 13) eller i Selskabet, kan den afgøres af præsidenten i forening med generalsekretæren.

STK. 2. Vicepræsidenterne er suppleanter for præsidenten ved dennes forfald (jvf. § 8 stk. 3). Hvis hverken præsidenten eller klasseformændene er til stede, varetages deres funktion af generalsekretæren eller redaktøren i nævnte orden.

§ 11. GENERALSEKRETÆREN

STK. 1. Generalsekretæren er den øverste ansvarlige for Selskabets sekretariat. I den egenskab er generalsekretæren ansvarlig for, at de af præsidenten og præsidiet samt de på medlemsmøder truffne beslutninger bliver udført. Generalsekretæren er endvidere ansvarlig for, at der føres protokol over Selskabets medlemsmøder.

STK. 2. Generalsekretæren er Selskabets kasserer og er i samarbejde med præsidiet ansvarlig for Selskabets budget og regnskab.

STK. 3. Generalsekretæren holder præsidenten og andre, der er tildelt et ansvar, orienteret om alle væsentlige forhold.

STK. 4. Generalsekretæren er ansvarlig for, at der hvert år udarbejdes en Oversigt over Selskabets Virksomhed i sekretariatet.

STK. 5. Ved en generalsekretærs midlertidige forfald overtager redaktøren dennes funktioner.

§ 12. REDAKTØREN

STK. 1. Redaktøren er fagligt ansvarlig for udgivelsen af Selskabets publikationer. Reglerne for opgavens udførelse fastlægges i forretningsordenen.

§ 13. PRÆSIDIET

STK. 1. Præsidiet består af præsidenten, de to klasseformænd, generalsekretæren, redaktøren samt to medlemsrepræsentanter, der er valgt henholdsvis af den humanistiske og den naturvidenskabelige klasse. Valgereglerne for repræsentanterne for de to klasser fastsættes i forretningsordenen.

STK. 2. Præsidiet drøfter Selskabets anliggender og behandler alle væsentlige sager vedrørende Selskabets virke og drift, før de eventuelt forelægges medlemmerne. Præsidiet behandler det af generalsekretæren fremlagte udkast til budget og fremsender et budgetforslag til behandling på et møde i Selskabet.

STK. 3. Præsidiet træffer som hovedregel sine afgørelser på møder, hvor præsidenten er mødeleder. I særlige tilfælde kan præsidenten forelægge præsidiet sager til skriftlig afstemning.

STK. 4. Afgørelser træffes af præsidiet enten ved konsensus eller ved simpelt flertal blandt de fremmødte. Ved stemmelighed er præsidentens stemme udslagsgivende.

STK. 5. Administrative anliggender varetages løbende af præsident og generalsekretær.

§ 14. BUDGET, REGNSKAB OG REVISION

STK. 1. Præsidiet behandler det af generalsekretæren forelagte budget, inden denne forelægger det endelige udkast til vedtagelse af medlemmerne.

STK. 2. Ved generalsekretærens midlertidige forfald overtager redaktøren regnskabs- og budgetlægningsopgaverne. Hvis generalsekretæren i længere tid er ude af stand til at udføre de nævnte funktioner, træffer præsidiet beslutning om opgavens udførelse.

STK. 3. Regnskabet fremlægges til godkendelse i plenum, efter at der er foretaget revision. Intern revision foretages af Selskabets præsidium. Ekstern revision foretages efter gældende regler af en statsautoriseret revisor.

§ 15. DET UNGE AKADEMI

STK. 1. Det Unge Akademi er en selvstændig enhed i Selskabet, til hvilket medlemmer vælges for en femårig periode efter ansøgning og udpegning af et optagelsesudvalg, som nærmere angivet i en særskilt Forretningsorden for Det Unge Akademi. Det igangsættes i 2011 og skal evalueres efter fire år, før der træffes beslutning om en fortsættelse.

STK. 2. Det Unge Akademi konstituerer sig med eget formandskab og kan vælge sin egen mødeform inden for de rammer, der er udstukket i den særskilte forretningsorden.

STK. 3. Det Unge Akademi står under præsidiets endelige myndighed og tilsyn, både hvad angår overholdelse af Selskabets formålsparagraf, og hvad angår budget.

§ 16. FASTE OG SÆRLIGE UDVALG M.V.

STK. 1. Selskabets Forskningspolitiske Udvalg og Forskningsformidlingsudvalg er faste udvalg. Udvalgsmedlemmerne vælges af plenum efter indstilling fra klasserne.

STK. 2. Selskabets Forskningspolitiske Udvalg består af seks medlemmer, tre fra hver klasse. Udvalget har til opgave at forberede udtalelser fra Selskabet om forskningspolitiske spørgsmål samt at foretage generelle undersøgelser af dansk forsknings status efter indstilling fra præsidiet eller på eget initiativ og forberede eventuelle udgivelser af sådanne.

STK. 3. Forskningsformidlingsudvalget består af seks medlemmer, tre fra hver klasse. Udvalget har til opgave gennem offentlige foredrag at gøre grundforskningens funktion og stilling i samfundet bedre kendt og forstået. Udvalget kan desuden afholde specielle foredragsmøder for Selskabets medlemmer og

fagfolk uden for Selskabet. Udvalget kan tage andre initiativer, fx i forbindelse med særlige jubilæumsår, aktuelle temaer eller videnskabelige arrangementer, der er initieret udefra.

STK. 4. Til at varetage og bestyre særlige hverv kan Selskabet nedsætte stående udvalg, kommissioner, komiteer eller bestyrelser. Selskabet kan også på given foranledning udpege medlemmer til at repræsentere sig i udvalg o.l. samt vælge delegerede til møder uden for Selskabet.

§ 17. SEKRETARIAT

STK. 1. Selskabets præsident, generalsekretær og redaktør udfører deres opgaver med bistand fra et sekretariat. Sekretariatet varetager desuden løbende opgaver for de stående udvalg samt varetager administrative funktioner, der understøtter de interesser, der knytter sig til Selskabet.

STK. 2. Sekretariatets daglige ledelse varetages af en sekretariatschef. Sekretariatets medarbejdere ansættes af generalsekretæren og sekretariatschefen i forening. Sekretariatschefen ansættes af præsidiet.

IV. SELSKABETS VIRKSOMHED

§ 18. MEDLEMSMØDER

STK. 1. Medlemsmøder afholdes hver anden uge i sæsonen. Møderne fastsættes af præsidiet. Torsdag er den normale mødedag. Møderne indkaldes skriftligt med angivelse af program og af de punkter, der behandles. Reglerne for invitation af gæster til møderne fastsættes i forretningsordenen.

STK. 2. På møderne kan medlemmerne give videnskabelige meddelelser og efter præsidiets anmodning tale mindeord over nyligt afdøde medlemmer. Endvidere kan forretningssager forelægges til beslutning, til drøftelse eller til underretning.

STK. 3. Præsidenten er mødeleder. Ved præsidentens

forfald ledes mødet af én af vicepræsidenterne (jf. § 10 stk. 2).

STK. 4. Afgørelser i beslutningssager træffes ved flertalsafgørelser blandt de tilstedeværende stemmeberettigede medlemmer. Præsidentens stemme er udslagsgivende ved stemmelighed, medmindre andet følger af særlige regler. Præsidenten kan dog forud for et møde tilkendegive et ønske om lodtrækning ved stemmelighed.

STK. 5. På ethvert trin af en sags behandling kan Selskabet på et medlemsmøde nedsætte et udvalg eller henvise spørgsmål til behandling i et allerede bestående udvalg. Sker dette under en allerede påbegyndt behandling, stilles sagsbehandlingen i Selskabet i bero, indtil udvalgsbehandlingen er afsluttet.

STK. 6. Et udvalg er beslutningsdygtigt, når over halvdelen af medlemmerne er til stede. Det vælger selv sin formand, medmindre anden beslutning herom er truffet af Selskabet.

§ 19.

PUBLIKATIONSVIRKSOMHED

STK. 1. Selskabet udsender publikationsserier, der omfatter grundvidenskabelige arbejder og antologier, som er resultater af symposier med tilknytning til Selskabet. Selskabet kan udsende andre publikationer, herunder skrifter af alment oplysende art.

STK. 2. Alle manuskripter underkastes en anonym fagfællebedømmelse (peer review) inden publicering i Selskabets skriferækker. Redaktøren udpeger i samråd med fagkyndige medlemmer af Selskabet mindst to bedømmere af hvert manuskript.

STK. 3. Eksemplarer af selskabets publikationer kan anvendes til byttevirksomhed med akademier og andre videnskabelige institutioner verden over. De i bytte modtagne publikationer afleveres normalt til førende danske forskningsbiblioteker.

STK. 4. Nærmere regler for publikations- og udvekslingsvirksomheden fastsættes i forretningsordenen.

§ 20.

INTERNATIONALT SAMARBEJDE

Selskabet varetager en række danske kontakter med udenlandske nationale eller internationale sammenlutninger og organisationer, der varetager videnskabelige funktioner. Nærmere regler herom fastlægges i forretningsordenen.

§ 21.

RÅDGIVENDE VIRKSOMHED

STK. 1. Selskabet kan efter anmodning eller på eget initiativ rådgive offentlige myndigheder og institutioner.

STK. 2. I forbindelse med forberedelse af en sådan rådgivning kan Selskabet efter behov nedsætte udvalg med medlemmer, der rekrutteres inden for eller uden for medlemskredsen.

STK. 3. Udvalgets udtalelse afgives til præsidiets og kan i visse tilfælde forelægges på et medlemsmøde i Selskabet inden endelig besvarelse.

§ 22.

MEDALJER OG LEGATER

STK. 1. Selskabet kan tildele forskere guldmedaljer og sølvmedaljer. Medaljerne kan ikke tildeles medlemmer. Nærmere regler for uddeling fastsættes i forretningsordenen.

STK. 2. Guldmedaljen tildeles i helt særlige tilfælde for en langvarig og særlig fortjenstfuld videnskabelig indsats.

STK. 3. Sølvmedaljen kan uddeles hvert år, alternerende mellem de to klasser, for at hædre en yngre forsker.

§ 23.

CARLSBERGFONDETS BESTYRELSE

STK. 1. Selskabets medlemmer vælger af sin midte medlemmerne af Carlsbergfondets bestyrelse. Bestyrelsen består af fem medlemmer, inklusive formanden.

STK. 2. Medlemmer af Fondets bestyrelse vælges på et medlemsmøde efter forudgående drøftelse i den relevante klasse. Valgregler og valgperioder er fastsat i Carlsbergfondets fundats, som godkendes af Selskabet.

STK. 3. Valg foretages ved en valgperiodes udløb, eller når et bestyrelsesmedlem udtræder.

STK. 4. Valgperioden i Carlsbergfondets bestyrelse er fem år. Et medlem kan højst indgå i bestyrelsen i 15 år.

STK. 5. Valg af medlemmer til Carlsbergfondets bestyrelse kræver to behandlinger i plenum, jf. proceduren for valg af præsident og generalsekretær (§ 9).

V. FORRETNINGSORDEN

§ 24

STK. 1. Vedr. enkeltheder i Selskabets løbende virksomhed udarbejdes en forretningsorden.

STK. 2. Forretningsordenens enkelte bestemmelser kan ændres ved simpel flertalsbeslutning af Selskabet på et medlemsmøde. Den ændrede forretningsorden skal offentliggøres i Oversigten og snarest muligt på Selskabets hjemmeside.

STK. 3. Bestemmelser i forretningsordenen, som alene angår de to klassers indre forhold, kan vedtages af klasserne. Sådanne ændringer og tilføjelser meddeles Selskabet.

VI. FORANDRINGER I VEDTÆGTERNE

§ 25

STK. 1. Selskabets præsidium påser, at vedtægterne tilgodeser Selskabets samlede virksomhed. Præsidiet kan af egen drift initiere ændringer af større eller mindre omfang til forelæggelse og godkendelse af medlemmerne (jf. stk. 3).

STK. 2. Medlemmer kan tilstille præsidiet forslag om vedtægtsændringer, som præsidiet derefter forelægger medlemmerne (jf. stk. 3)

STK. 3. Ethvert ændringsforslag undergives behandling på mindst to på hinanden følgende medlemsmøder. Den første behandling af forslagene kan finde sted to uger efter, at medlemmerne er blevet skriftligt orienteret.

STK. 4. Ændringer kan alene vedtages, hvis der er dobbelt så mange ja- som nej-stemmer ved den endelige afstemning blandt de på mødet tilstedeværende medlemmer.

STK. 5. Ændringer i Selskabets vedtægter offentliggøres i Oversigten og snarest muligt på Selskabets hjemmeside.

FORRETNINGSORDEN

NÆRVÆRENDE REVIDEREDE FORRETNINGSORDEN ER UDARBEJDET AF SELSKABETS PRÆSIDIUM OG EFTER INDSTILLING VEDTAGET I PLENUM TORSDAG DEN 18. APRIL 2013.

I. KLASSEFORMÆND

(jf. Vedtægterne § 3)

§ 1

STK. 1. Klasseformanden varetager klassens anliggender i præsidiets. Klasseformanden bidrager ved tilrettelæggelse af programmerne for medlemsmøderne, bl.a. ved at fremkalde meddelelser fra klassens medlemmer, som efter deres karakter, indhold og form kan støtte Selskabets bestræbelser for tværvenskabelig forståelse.

STK. 2. Valg af klasseformand finder sted i marts måned. Ingen kan vælges eller genvælges efter det fyldte 70. år. Valget kræver kun én behandling og gælder for tre år fra 1. april at regne. Genvalg kan kun ske én gang, dog to gange, hvis første valg har fundet sted ved en vakance inden for en valgperiode. Resultatet af valget meddeles snarest til Selskabet.

STK. 3. Klasseformanden forbereder og leder klassens møder. Formanden kan udpege en suppleant. Ved formandens og den evt. suppleants forfald vælger klassen mødets leder. Klasseformanden skal ved møderne sørge for en liste over tilstedeværende medlemmer og et kort beslutningsreferat, som kan bekendtgøres på det følgende møde i Selskabet.

II. VALG AF NYE MEDLEMMER

(jf. Vedtægterne §§ 4-6)

§ 2.

VALG AF NYE INDENLANDSKE MEDLEMMER

STK. 1. Forud for behandling af indvalg skal klasseformanden meddele, hvor mange ledige pladser der er (jf. Vedtægterne § 5). Klasseformanden gør samtidig opmærksom på, at hele valghandlingen betragtes som fortrolig.

STK. 2. Behandlingen af indvalg indledes ved drøftelse af indvalgsprincipper og mulige kandidater i et klassemøde, som indkaldes af klasseformanden i løbet af efteråret. På mødet kan klasseformanden nedsætte et ad hoc udvalg, der 1) bistår klasseformanden med at finde forskningsområder, der ikke er repræsenteret eller er underrepræsenteret i Selskabet, 2) bistår klasseformanden med at fremskaffe CV for egnede kandidater til indvalg inden for de i punkt 1) udpegede fagområder. Klasseformanden kan anmode udvalget om bistand i det videre arbejde med indvalget, indtil dette har fundet sted.

STK. 3. Forslag om nye medlemmer skal anmeldes af klassens medlemmer mundtligt på et klassemøde for at kunne viderebehandles. Ved tvivl om den rette klasse for en kandidat må der ved generalsekretærens foranstaltning forud forhandles herom mellem de to klasseformænd.

STK. 4. Klasseformanden sender derefter en eventuel indstilling fra udvalget sammen med de øvrige mundtligt fremsatte forslag til klassens stemmeberettigede medlemmer.

STK. 5. Klassens medlemmer indgiver skriftlige forslag til generalsekretæren inden en nærmere fastsat frist. Heri redegøres der for den indstillede videnskabelige kvalifikationer og produktion. Der redegøres endvidere for den indstillede statsborgerforhold, bopæl og alder. Andre stemmeberettigede medlemmer end

forslagsstilleren kan tilføje anbefalingspåtegninger.

STK. 6. De af generalsekretæren modtagne forslag sendes til de stemmeberettigede medlemmer af pågældende klasse. Ikke vedtagne forslag fra tidligere år kan genindsendes, men eventuelle anbefalingspåtegninger må da fornyes.

STK. 7. Klassernes afstemninger finder sted på et klassemøde i marts måned. Forud for afstemningen afsættes der fornøden tid til mundtlig drøftelse af forslagene. Klasseformanden skal sikre, at det er muligt at vurdere, både hvorvidt en indstillet kan forventes at fremme Selskabets formål, og hvorvidt et indvalg vil bidrage til en formålstjenlig balance inden for faggrupperne med styrkelse af underrepræsenterede fag.

STK. 8. De enkelte medlemmer kan under afstemningen sætte kryds ved et antal navne, der højst svarer til antallet af ledige pladser. Stemmesedler, der indeholder afkrydsning på flere end antal ledige pladser, betragtes som ugyldige.

STK. 9. Er der efter første afstemning flere kandidater, end der er ledige pladser, foretages der en ny afstemning. Den eller de kandidater, der ved den foretagne afstemning har fået det laveste stemmetal, udgår. Afstemningerne gennemføres efter dette princip, indtil antallet af kandidater modsvarer antallet af ledige pladser.

STK. 10. Er der flere kandidater blandt dem, der har fået færrest stemmer, og vil en udelukkelse af dem alle bringe antallet af navne på stemmesedlen ned under antallet af ledige pladser, gennemføres der en afstemning, som alene omfatter de kandidater, der har fået færrest stemmer for herved at afgøre, hvem der skal udgå af den liste, der skal behandles efter de principper, som nævnes i stk. 9. Hvis dette ikke fører til en afklaring, foretages der lodtrækning om, hvem af dem der skal udgå.

STK. 11. Forslagsstillerne kan under drøftelserne tilbagetrække deres indstillinger, og en eller flere afstemninger finder derefter sted ved brug af en stemmeseddel med samtlige indstillede og fastholdte navne.

STK. 12. Et flertal af de tilstedeværende medlem-

mer kan efter afstemningen om de indenlandske medlemmer forlange, at afstemningen om de udenlandske medlemmer udskydes til et følgende klassemøde.

STK. 13. Den ovenfor fastlagte afstemningsprocedure betragtes som et klasseanliggende, således at hver klasse kan modificere den i praksis.

§ 3.

VALG AF NYE UDENLANDSKE MEDLEMMER

STK. 1. Udenlandske medlemmer vælges i overensstemmelse med vedtægternes § 2 og 6 samt reglerne i forretningsordenens § 2.

STK. 2. Indstillingerne skal, ud over de i § 2 nævnte regler, også indeholde en bedømmelse af kandidaternes tilknytning til dansk videnskab.

§ 4.

FLYTNING AF INDEN- OG UDENLANDSKE MEDLEMMER

STK. 1. Overflytningen, der foretages efter vedtægtens § 2, finder sted på Selskabets indvalgsmøde i april.

§ 5.

VIDEREBEHANDLING AF KLASSERNES INDSTILLINGER

STK. 1. Klasseformændene meddeler Selskabet klassernes vedtagne forslag på førstkommande medlemsmøde. Forslag vedtaget i en klasse udsendes desuden til de stemmeberettigede medlemmer i den anden klasse. Ud over den skriftlige indstilling meddeles for hvert forslag antallet af tilstedeværende medlemmer og af afgivne stemmer.

STK. 2. De af klasserne indstillede nye medlemmer af Selskabet indvælges endeligt i plenum på et medlemsmøde i april efter den skriftlige meddelelse af klassens forslag. Afstemning om de enkelte forslag er skriftlig. Indvalg af medlemmer afgøres ved simpelt flertal.

STK. 3. Valgresultatet betragtes som fortroligt, indtil den foreslåede person er gjort bekendt med valget samt med Selskabets vedtægter. Valget offentliggøres først efter at det nyvalgte medlem skriftligt har bekræftet at ville modtage valget samt har tilkendegivet at ville virke for opfyldelsen af Selskabets formål.

III. MEDLEMSMØDER

(jf. Vedtægterne § 18)

§ 6.

MØDERNES PROGRAM, FORLØB OG GÆSTER

STK. 1. Præsidiets har det overordnede ansvar for programlægningen, men bistås af medlemmerne og af sekretariatet. Klasseformændene indhenter forslag til meddelelser fra de indenlandske og de herboende udenlandske medlemmer. Der udsendes mødeprogram for det kommende semester til medlemmerne i september og januar.

STK. 2. Præsidiets kan i ganske særlige tilfælde indbyde ikke-medlemmer til at give videnskabelige meddelelser ved møderne.

STK. 3. Forud for hvert møde udsendes mødeindkaldelse til de indenlandske, herboende udenlandske og de i det øvrige Skandinavien bosatte medlemmer med angivelse af de anmeldte meddelelser og de vigtigste forretnings- og orienteringssager.

STK. 4. Præsidenten kan invitere enkelte gæster eller bestemte grupper af gæster til medlemsmøderne. Efter forudgående aftale med generalsekretæren kan hver foredragsholder medbringe en eller to gæster, og andre medlemmer kan med ganske særlig motivering medbringe en eller nogle få udenlandske forskere. Gæster kan ikke overvære behandlingen af forretningsager.

STK. 5. I Selskabets mødeprotokol skal optegnes navnene på de i hvert møde tilstedeværende medlemmer og gæster samt alle dagsordenens punkter og beslutninger. Protokollen for hvert møde underskrives af præsidenten og generalsekretæren eller deres fungerende stedfortrædere. Protokollen er tilgængelig for Selskabets medlemmer.

§ 7.

AFSTEMNINGER

STK. 1. Afstemninger i møderne foretages ved håndoprækning, hvor ikke andet er foreskrevet. Mødets leder eller tre stemmeberettigede medlemmer kan dog forlange skriftlig afstemning. Et forslag vedtages

ved simpelt flertal, medmindre andet er foreskrevet. Fraværende medlemmer kan ikke deltage i Selskabets afstemninger.

STK. 2. Ved valg, for hvilke der er foreskrevet to behandlinger, skal forslag normalt fremsættes ved første behandling og afgørelsen træffes ved anden behandling. Hvis plenum undtagelsesvis tillader, at nye forslag fremsættes ved anden behandling, må afgørelsen træffes ved en tredje behandling.

STK. 3. Mødets leder eller tre tilstedeværende stemmeberettigede medlemmer kan forlange en sag udsat til næste møde; derefter kan den ikke længere udsættes.

STK. 2. Bestemmelser i stk. 1-3 gælder også for afstemning i klasserne.

IV. PUBLIKATIONER

(jf. Vedtægterne §§ 1 og 19)

§ 8.

OVERSIGTEN OG PUBLIKATIONSSERIER

SELSKABET UDGIVER FØLGENDE PUBLIKATIONER:

- 1: Oversigt over Selskabets virksomhed fra 1. juni til 31. maj. Oversigten omfatter kortfattede medlemsfortegnelser, kortfattede møde- og beslutningsreferater og referater af videnskabelige meddelelser etc., mindetaler samt andre meddelelser, som måtte have interesse i videre kredse. Desuden offentliggøres resumé på engelsk af sådanne dele af indholdet, som det kan være af betydning at gøre tilgængelige også i udlandet. Oversigten udgives hvert år snarest muligt efter mødernes afslutning i maj måned og skal foreligge senest til det første medlemsmøde i den følgende sæson, i september.
- 2: Scientia Danica. Series B, Biologica (tidligere Biologiske Skrifter).
- 3: Scientia Danica. Series H, Humanistica, 4 (tidligere Historisk-filosofiske Skrifter).
- 4: Scientia Danica. Series H, Humanistica, 8 (tidligere Historisk-filosofiske Meddelelser).
- 5: Scientia Danica. Series M, Mathematica et physica (tidligere Matematisk-fysiske Meddelelser).

Scientia Danica-serierne er monografiserier, dels i

kvartformat (Series B, Biologica, og Series H, Humanistica, 4), dels i oktav (Series H, Humanistica, 8, og Series M, Mathematica et physica). Hver afhandling har selvstændig titel og paginering og bringes i handelen, når den er trykt. På titelbladet anføres serietitel og nummer i serien.

STK. 2. Medlemmerne er berettigede til vederlagsfrit at erhverve et eksemplar af Oversigten og hver afhandling i Scientia Danica. Det meddeles på mødesedlen, at en eller flere publikationer er udgivet og kan afhentes i Selskabet. Både indenlandske og udenlandske medlemmer kan købe ældre publikationer for 60 pct. af bogladeprisen.

STK. 3. Selskabet kan udgive publikationer uden for de nævnte rækker og træffer fra gang til gang bestemmelse om deres distribution.

§ 9.

FORELÆGGELSE OG GODKENDELSE

STK. 1. Selskabet modtager ikke arbejder, der allerede er offentliggjort, eller som agtes udgivet uden Selskabets direkte medvirken.

STK. 2. Anmoder et medlem om at få optaget en afhandling i Selskabets skriftserier, udpeger redaktøren i samråd med fagkyndige medlemmer af Selskabet mindst to bedømmere. Disse udarbejder herefter en bedømmelse (peer-review), som tilstilles redaktøren.

STK. 3. Ønsker et ikke-medlem en afhandling optaget, underkaster redaktøren manuskriptet en forhåndsvurdering. Hvis afhandlingen skønnes at være i overensstemmelse med Selskabets formål, og hvis det er muligt at publicere den inden for budgettet, følges proceduren i stk. 2.

STK. 4. Bedømmelserne skal være skriftlige. De skal især tage stilling til afhandlingens videnskabelige værdi samt indeholde en indstilling til redaktøren. En indstilling vedrørende optagelse af udlændinges arbejder skal desuden kunne begrundes med en særlig tilknytning til dansk videnskab.

STK. 5. De foretagne bedømmelser forelægges forfatteren uden oplysninger om bedømmernes identitet.

STK. 6. Er bedømmelserne overvejende negative, kan afhandlingen som udgangspunkt ikke udgives i Selskabets skriftrækker. I tvivlstilfælde træffer redaktøren den endelige afgørelse om udgivelse.

STK. 7. Når en udgivelse er besluttet, forestår redaktøren produktionen med nødvendig bistand fra sekretariatet.

STK. 8. Væsentlige ændringer i en optaget afhandling før eller efter afleveringen til opsætning skal godkendes af redaktøren.

§ 10.

SPROG OG OVERSÆTTELSE

STK. 1. Selskabet kan i sine publikationsserier optage afhandlinger på dansk, engelsk, tysk og fransk; for andre sprog kræves Selskabets særlige beslutning. Enhver afhandling skal ledsages af et til bibliografisk brug egnet kort sammendrag (abstract) på engelsk, tysk eller fransk med fremhævelse af de i et bibliografisk søgesystem betydningsfulde ord.

STK. 2. Selskabet kan kræve, men normalt ikke bekoste, sproglig revision af publikationer, der ikke er skrevet på forfatterens eget sprog, samt revision eller oversættelse af et resumé, hvis det ved afhandlingens optagelse er besluttet at meddele et sådant.

STK. 3. Ønsker et ikke-medlem en afhandling optaget, underkaster redaktøren manuskriptet en forhåndsvurdering. Hvis afhandlingen skønnes at være i overensstemmelse med Selskabets formål, og hvis det er muligt at publicere den inden for budgettet, følges proceduren i stk. 2.

§ 11.

FORFATTEREKSEMPLARER

STK. 1. Af enhver afhandling, der optages i Selskabets publikationsserier, er forfatteren (eller forfatterne tilsammen) berettiget til at få i alt 50 frieksemplarer; herudover kan der gives indtil 20 anmelder-eksemplarer. En forfatter kan ved henvendelse til Selskabet få yderligere et antal eksemplarer efter ønske mod betaling af 30 pct. af bogladeprisen. Under særlige forhold og efter en til Selskabet indgivet skriftlig begrundelse kan der gives adgang

til lempelser m.h.t. denne betaling.

STK. 2. De modtagne forfattereksemplarer må ikke sælges. De eksemplarer, som forfatteren og anmelderne modtager, skal være identiske med de øvrige eksemplarer, som Selskabets sælger.

STK. 3. En del af et oplag kan efter forudgående aftale med og godkendelse af Selskabets redaktør indbindes eller forsynes med smudsomslag. Smudsomslag bekostes normalt af Selskabet.

§ 12. BYTTEFORBINDELSER

STK. 1. Publikationer i en eller flere af de i § 8 nævnte serier kan efter aftale med udenlandske akademier og andre videnskabelige institutioner indgå i bytteforbindelser, hvorved Selskabet modtager tilsvarende publikationer fra disse. Sådanne aftaler kan indgås på Selskabets eller den udenlandske parts initiativ. De modtagne publikationer fremlægges ved Selskabets møder.

§ 13. TRYKNING, OPLAG OG SALG

STK. 1. For hver publikation indhenter redaktøren tilbud, orienterer generalsekretæren om publikationskontoens status, og i fællesskab gennemgår de senere regningerne kritisk.

STK. 2. Redaktøren påser, at de givne regler for manuskripter, trykning, korrektur o.l. overholdes. Manuskripter og de dertil hørende figurer, tabeller o.l. skal være i trykklar stand. Forfatteren er pligtig at læse de fornødne korrekturer og snarest tilbagesende dem til redaktøren, der påtegner sidste korrektur til rentryk. På enhver afhandling trykkes måned for manuskriptets indlevering til Selskabet og for færdigtrykning.

STK. 3. For hver publikation fastsætter redaktøren oplagstallet efter mulighed for salg. Restoplaget efter ekspedition til forfatter(e), anmeldere, bytteforbindelser, kommissionær og medlemmer skal dog mindst være 75 eksemplarer. Redaktøren aftaler det fornødne angående salget med den person, der har ansvaret for salg af publikationerne i Selskabets forlagsvirksomhed.

V. INTERNATIONALT SAMARBEJDE (jf. Vedtægterne § 20)

§ 14. UNION ACADÉMIQUE INTERNATIONALE (UAI)

STK. 1. Formanden for den humanistiske klasse er formand for den danske UAI Nationalkomité og er ansvarlig for at indkalde årsberetninger fra de danske nationalkomiteer med tilknytning til UAI.

STK. 2. Formanden kan etablere et udvalg til varetagelse af det løbende arbejde.

STK. 3. Selskabets retningslinjer og forretningsgange for medlemskabet af UAI beskrives på Selskabets hjemmeside, www.royalacademy.dk.

§ 15. INTERNATIONAL COUNCIL FOR SCIENCE (ICSU)

STK. 1. Formanden for den naturvidenskabelige klasse er formand for den danske ICSU Nationalkomité. Den danske ICSU Nationalkomité afholder et årligt møde og indhenter årsberetninger om nationalkomiteernes arbejde.

STK. 2. Formanden skal sikre overholdelse af de bestemmelser i nationalkomiteernes vedtægter, der vedrører Selskabets rettigheder og pligter. Selskabet skal orienteres om beslutninger truffet som følge heraf.

STK. 3. Formanden kan etablere et forretningsudvalg til varetagelse af det løbende arbejde.

§ 16. EUROPEAN SCIENCE FOUNDATION (ESF)

Selskabet er medlem af ESF og samarbejder med forskningsrådene i spørgsmål om dansk holdning til og deltagelse i de i ESF foreslåede eller igangsatte aktiviteter. Det påhviler præsidiet i samarbejde med det af Selskabet nedsatte ESF-udvalg at varetage forbindelsen med forskningsrådene og ESF i disse spørgsmål. Væsentlige ændringer i samarbejdet med ESF bør forelægges i et medlemsmøde.

§ 17.

ANDRE INTERNATIONALE ORGANISATIONER

STK. 1. Selskabet kan medvirke til koordinering af dansk repræsentation og dansk deltagelse i internationale forskningsprojekter.

STK. 2. Præsidiets kan desuden indgå formelt og uformelt samarbejde med andre akademier eller grupper af akademier.

VI. STÅENDE UDVALG

(jf. Vedtægterne § 16)

§ 18.

STK. 1. Selskabets Forskningspolitiske Udvalg og Forskningsformidlingsudvalget kan søge klassernes og de enkelte medlemmers bistand til at planlægge og gennemføre deres virksomhed. De bistås i deres arbejde af Selskabets sekretariat.

STK. 2. Udvalgene kan når som helst bringe planer til drøftelse på klassemøder eller medlemsmøder og give i slutningen af hver sæson en oversigt over deres generelle planer til Selskabets godkendelse.

STK. 3. Udvalgene afgiver et foreløbigt skøn over de særlige udgifter, som deres aktiviteter kan antages at ville medføre i det kommende regnskabsår, til brug ved generalsekretærens udarbejdelse af budgettet.

VII. REGNSKAB

(jf. Vedtægterne § 14)

§ 19.

REGNSKABSÅR, BUDGET

STK. 1. Regnskabsåret er kalenderåret. I budgetplanlægningen tilstræbes det at bevare reservens realværdi. Budgettets udgifter opdeles i lønninger, publikationer, møder og andre udgifter. Forud for større anskaffelser indhenter generalsekretæren accept af udgiftsrammen hos præsidiets.

STK. 2. Det vedtagne budget danner grundlag for generalsekretærens økonomiske dispositioner.

§ 20.

REGNSKAB OG REVISION

Generalsekretæren afslutter årsregnskabet inden 1. marts det følgende år og påser, at Selskabets statsautoriserede revisorer straks iværksætter revision af årsregnskabet. Det af revisionen underskrevne regnskab fremlægges på et medlemsmøde af generalsekretæren med henblik på godkendelse.

§ 21.

FORMUE

STK. 1. Selskabets værdipapirer og andre formueobjekter deponeres hos Selskabets bankforbindelse eller på anden betryggende måde, ligesom kassebeholdningen anbringes på hensigtsmæssig måde i solide pengeinstitutter.

STK. 2. Forvaltningen af Selskabets formue, herunder om- og nyplacering af Selskabets aktiver, påhviler generalsekretæren. I forbindelse med aflæggelse af regnskabet drøfter generalsekretæren anbringelse af Selskabets formue med præsidiets.

§ 22.

GODTGØRELSE, LØNNINGER M.V.

Præsidiets fastsætter størrelsen af eventuelle honorarer til præsident, generalsekretær og redaktør, samt lønninger, pensioner etc. til sekretariatet og anden medhjælp og træffer afgørelse i forbindelse med Selskabets kantine- og klubvirksomhed. Det godkender takster for tjenstlige rejser, almindeligvis efter statens regler for tjenstemænd, samt for eventuelle mødegodtgørelser til medlemmer bosat uden for Sjælland.

VIII. MEDALJER, PRISLEGATER, FORSKERVÆRELSE

(jf. Vedtægterne § 22)

§ 23.

SELSKABETS GULDMEALJE

STK. 1. Selskabets guldmedalje tildeles i ganske særlige tilfælde for et fremragende videnskabeligt livsværk eller for anden betydningsfuld indsats for dansk videnskabs fremme. Guldmedaljen kan ikke tildeles medlemmer af Selskabet.

STK. 2. Ca. hvert fjerde år, efter en forespørgsel i plenum, tager præsidiet op til overvejelse, om der skulle være en kandidat til Selskabets guldmedalje. Forslag behandles i præsidiet, hvorefter der sendes en indstilling til afstemning i plenum, såfremt præsidiet finder, at forslaget er velbegrunderet. Der er ingen faste regler for, hvor ofte medaljen uddeles.

STK. 3. Overrækkelsen af guldmedaljen finder normalt sted på et ordinært møde i Selskabet, hvor Selskabets protektor vil blive anmodet om at foretage overrækkelsen, og medaljemodtageren vil blive bedt om at holde en forelæsning.

§ 24.

SELSKABETS SØLVMEDALJE OG PRISLEGAT

STK. 1. Hvert år i november måned indkalder Selskabet såvel eksterne som interne forslag til Selskabets sølvmedalje og prislegat. Indstillingerne kan kun omhandle yngre forskere (under 40 år) med tilknytning til dansk videnskab. Vedkommende skal inden for de seneste fem år have givet et fremragende forskningsbidrag. Hvert andet år går prisen til en humanistisk, hvert andet år til en naturvidenskabelig forsker.

STK. 2. Fristen for indsendelse af forslag er fastsat til den 15. februar. Der nedsættes et bedømmelsesudvalg af den berørte klasse, som inden medio april behandler forslagene og indstiller til plenum, hvem modtageren skal være. Plenum behandler sagen inden udgangen af forårets møderække.

STK. 3. Prisen gives for en grundvidenskabelig præstation. Den består af en sølvmedalje med randinskription og en af præsidiet fastsat sum, som på nuværende tidspunkt er 100.000 kr., og som skal anvendes til modtagerens forskning.

STK. 4. Uddelingen finder som hovedregel sted inden årets udgang ved et ordinært medlemsmøde, hvor Selskabets protektor eller den til enhver tid siddende minister med tættest tilknytning til forskningen

anmodes om at overrække medaljen. Legatmodtageren anmodes om at holde en forelæsning.

§ 25.

FORSKERVÆRELSE

Præsidiet træffer beslutning om anvendelsen af de til rådighed stående forskerværelser.

IX. KOMMISSIONER M.V.

§ 26.

STK. 1. Selskabets kommissioner, bestyrelser, delegerede etc. skal aflægge skriftlig beretning til Selskabet. Beretningen kan optages helt eller delvis i Oversigten.

STK. 2. Har Selskabet ydet bidrag til virksomheden, rejser etc., skal der desuden indsendes regnskabsuddrag. Det modtagne uddrag revideres af Selskabets revisorer i forbindelse med deres årlige revision, medmindre andet er bestemt ved nedsættelse af kommissionen etc. eller valg af delegeret.

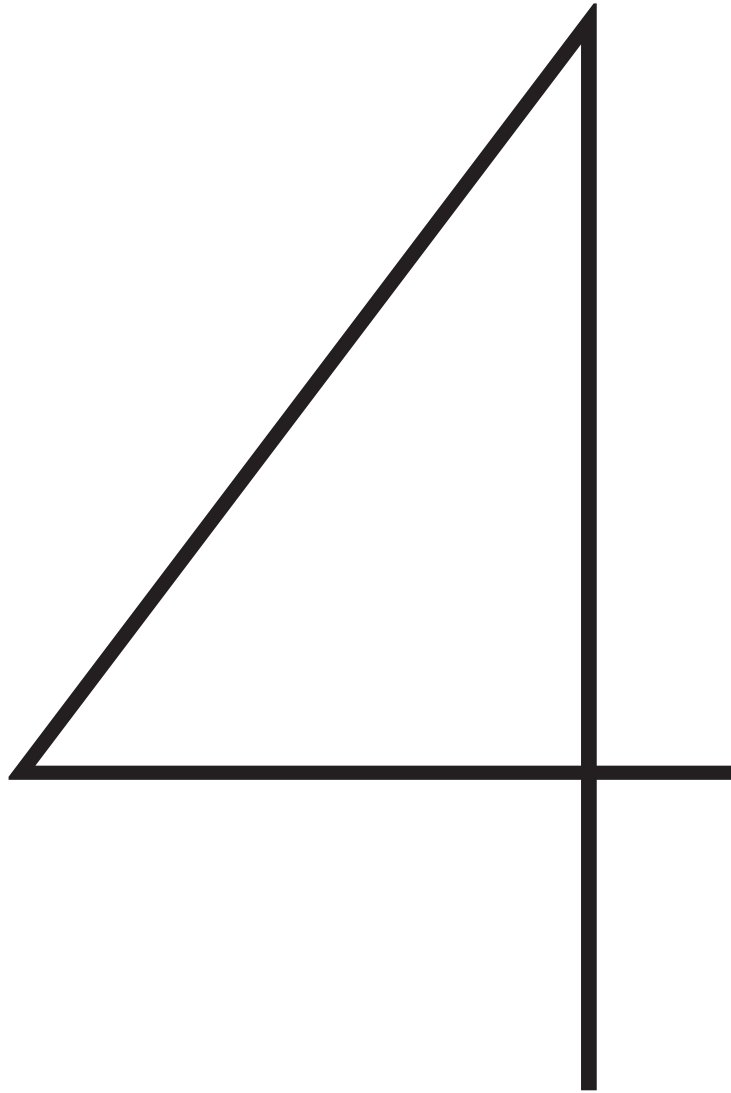
LEGATER

Fundatser og legatbestemmelser kan læses på Selskabets hjemmeside www.royalacademy.dk.

- DET KONGELIGE DANSKE VIDENSKABERNES SELSKABS BIDRAGSFOND
- NIELS BOHR FONDET
- GROSSERER A. COLLSTROPS FOND, TIL STØTTE TIL TILVEJBRINGELSE AF ARBEJDSSTEDER FOR DANSKE VIDENSKABSMÆND
- LILLIAN OG DAN FINKS FOND
- INGE LEHMANN'S LEGAT
- JULIE VON MÜLLENS FOND
- DR. PHIL. RAGNA RASK-NIELSENS GRUNDFORSKNINGSFOND
- LÆGEN, PROFESSOR VED KØBENHAVNS UNIVERSITET, DR. MED & CHIR. KNUD SANDS LEGAT
- SUHRS LEGAT
- AKSEL TOVBORG JENSENS LEGAT

Legater uden for Selskabets administration

- CAIX LEGATET
- PASTOR EMER. F.J. ØRNBORGS LEGAT

FAGREGISTER

A**ADFÆRD**

MICHELSEN, AXEL

AFRIKANSK FLORA

FRIIS, IB

ALGORITMIK

DAMGÅRD, IVAN BJERRE

ANTIKKENS FILOSOFI

ENGBERG-PEDERSEN, TROELS

ANTIKKENS HISTORIEGABRIELSEN, VINCENT
NÖSCH, MARIE-LOUISE BECH**ANTROPOLOGI**HASTRUP, KIRSTEN
NICOLAISEN, IDA
OLWIG, KAREN FOG
ROEPSTORFF, ANDREAS**ANTROPOLOGI (PÆDAGOGISK)**

WRIGHT, SUSAN (U)

ANVENDT ETIK

RYBERG, JESPER

ANVENDT SANDSYNLIGHEDSTEORI

MIKOSCH, THOMAS (U)

ARABISK

HVIDBERG-HANSEN, FINN OVE

ARABISKE SAMFUND

SKOVGAARD-PETERSEN, JAKOB

ARAMAISK

HVIDBERG-HANSEN, FINN OVE

ARBEJDSMARKEDSFORHOLD

PEDERSEN, PEDER JØRGEN

ARBEJDSMARKEDSØKONOMI

SMITH, NINA

ARKITEKTUR

WALMSLEY, ALAN (U)

ARKÆOLOGICOLLINS, MATTHEW (U)
GRØNNOW, BJARNE
HOLST, MADS KÄHLER
MORTENSEN, PEDER**ARKÆOLOGI (ARKTISK)**

GRØNNOW, BJARNE

ARKÆOLOGI (ISLAMISK)

WALMSLEY, ALAN (U)

ARKÆOLOGI (KLASSISK)HANNESTAD, LISE
STOLBA, VLADIMIR F. (U)
RAJA, RUBINA**ARKÆOMETALLURGI**

BUCHWALD, VAGN

ARKÆOMETRIFREI, KARIN MARGARITA
RASMUSSEN, KAARE LUND**ASSYRIOLOGI**

LARSEN, MOGENS TROLLE

ASTROFYSIKHJORTH, JENS
NISSSEN, POUL ERIK
NOVIKOV, IGOR (U)
PETHICK, CHRISTOPHER (U)**ASTROFYSIK OG PARTIKELFYSIK
(GRÆNSEOMRÅDET MELLEML)**

OLESEN, POUL

ASTROFYSIK (TEORETISK)

MADSEN, JES

ASTROKEMI

HORNEKÆR, LIV

ASTRONOMICHRISTENSEN-DALSGAARD, JØRGEN
NISSSEN, POUL ERIK**ATMOSFÆREKEMI**HAMMER, CLAUS
NIELSEN, OLE JOHN**ATOMFYSIK**ANDERSEN, TORKILD
DREWSEN, MICHAEL
POULSEN, OVE**ATOMFYSIK (EKSPERIMENTEL)**

POLZIK, EUGENE (U)

ATOMFYSIK (TEORETISK)

MØLMER, KLAUS

AVANCERET KARAKTERISERING

JENSEN, DORTE JUUL

B**BAKTERIOLOGI**

GRAM, LONE

BALKAN

RAUDVERE, CATHARINA (U)

BIBLIOTEKSHISTORIE

OLSEN, BIRGER MUNK

BIOARKÆOLOGI

COLLINS, MATTHEW (U)

BIOFYSIKAVERY, JOHN (U)
KRAGELUND, BIRTHE B.
LARSEN, ERIK HVIID
MICHELSEN, AXEL
MOURITSEN, OLE G.
ODDERSHEDE, LENE BROENG
SCHIØTT, BIRGIT**BIOGEOGRAFI**ENGHOFF, HENRIK
RAHBK, CARSTEN
SVENNING, JENS-CHRISTIAN**BIOGEOKEMI**

CANFIELD, DONALD (U)

BIOINFORMATIKBRUNAK, SØREN
KROGH, ANDERS
SCHIERUP, MIKKEL H.
WIUF, CARSTEN**BIOKEMI**ANDERSEN, SVEND OLAV
GRIMMELIKHUIJZEN, CORNELIS (U)
HEICK-JENSEN, TORBEN
HELIN, KRISTIAN
HOFFMANN, ELSE KAY
KIELLAND-BRANDT, MORTEN
MANDRUP, SUSANNE
SKADHAUGE, BIRGITTE
WESTERGAARD, OLE**BIOKEMI (MEDICINSK)**

MOESTRUP, SØREN KRAGH

BIOLOGIARCTANDER, PETER
GRAM, LONE
HOLMER, MARIANNE
KRAGELUND, BIRTHE B.
LARSEN, ERIK HVIID
ROEPSTORFF, ANDREAS
SKADHAUGE, BIRGITTE
SØRENSEN, JAKOB BALSLEV**BIOLOGI (DEN MENNESKELIGE HUDS)**

CELIS, JULIO E. (U)

BIOLOGISK FYSIK

SNEPPEN, KIM

BIOLOGISK OCEANOGRAFI

KIØRBOE, THOMAS

BIOMEMBRANER

MAUNSBACH, ARVID B.

BIOORGANISK KEMI

BOLS, MIKAEL

BIOTEKNOLOGI

BRUNAK, SØREN
LASSEN, ULRIK
MOLIN, SØREN

BOTANIK

FRIIS, IB
STRID, ARNE

BOTANIK (SYSTEMATISK)

STRID, ARNE

BOTANIK MED SÆRLIGT HENBLIK PÅ ALGER

MOESTRUP, ØJVIND

BOTANIKKENS HISTORIE

FRIIS, IB

C**CELL CYCLE**

LUKAS, JIRI (U)

CELLEBIOLOGI

BARTEK, JIRI (U)
HELIN, KRISTIAN
JÄÄTTELÄ, MÄRJA
LUND, ANDERS
MAUNSBACH, ARVID B.
PEDERSEN, STINE HELENE FALSIG
WEWER, ULLA

CELLEDYNAMIK

ODDERSHEDE, LENE BROENG

CELLEFYSIOLOGI

HOFFMANN, ELSE KAY

CELLULÆR KOMMUNIKATION

HOFFMANN, ELSE KAY

COMPUTATIONAL NEUROSCIENCE

DITLEVSEN, SUSANNE

COMPUTERFYSIK

MOURITSEN, OLE G.

D**DANSK LITTERATURHISTORIE**

LUNDGREEN-NIELSEN, FLEMMING

DANSK LITTERATUR- OG KULTURHISTORIE

KJÆLDGAARD, LASSE HORNE

DANSK SPROG

GREGERSEN, FRANS
JENSEN, EVA SKAFTE

DATAKOMPRESION

JOHANSEN, PETER

DATALOGI

BIRKEDAL, LARS
CHRISTANDL, MATTHIAS (U)
JENSEN, CHRISTIAN SØNDERGAARD
JOHANSEN, PETER
LARSEN, KIM GULDSTRAND

DATAMATSYN

JOHANSEN, PETER

DEMOGRAFI

HANSEN, MOGENS HERMAN
MATTHIessen, POUL CHRISTIAN

DESIGNHISTORIE

GELFER-JØRGENSEN, MIRJAM

DIGITAL BILLEDBEHANDLING

JOHANSEN, PETER

DIVERSITET

FRIIS, IB

DIGITAL MEDIA AND CULTURE

AARSETH, ESPEN (U)

DNA REPLIKATION

GROTH, ANJA

DYRERÆKKER (NYE)

KRISTENSEN, REINHARDT MØBJERG

DØDEHAVSTEKSTERNE

HØGENHAVEN, JESPER

DØVES TEGNSPROG

ENGBERG-PEDERSEN, ELISABETH

E**EARLY EARTH'S CRUST-MANTLE EVOLUTION**

FREI, ROBERT (U)

ECONOMETRICS

BOLLERSLEV, TIM (U)

EGYPTOLOGI

RYHOLT, KIM

EKSPERIMENTEL PARTIKELFYSIK

HANSEN, JOHN RENNER

EKSTREMVÆRDITEORI

MIKOSCH, THOMAS (U)

ELECTRONIC LITERATURE

AARSETH, ESPEN (U)

ELEKTRISK ENERGI

BLAABJERG, FREDE

ELEKTRONMIKROSKOPI

JENSEN, DORTE JUUL
MAUNSBACH, ARVID B.

ELEKTROTEKNIK

BLAABJERG, FREDE

ENERGIOMSÆTNING

CHORKENDORFF, IB

ENGELSK GRAMMATIK

HARDER, PETER

ENGELSK LITTERATUR

ØSTERMARK-JOHANSEN, LENE

ENGELSK SPROG

BACHE, CARL

ENTOMOLOGI

PAPE, THOMAS

EPIGENETIK

GROTH, ANJA

EPIDEMIOLOGI

CHRISTENSEN, KAARE

ETHIOPISK

HVIDBERG-HANSEN, FINN OVE

ETNOHISTORIE

GRØNNOW, BJARNE

EUROPÆISK INTEGRATION

THYGESEN, NIELS

EVOLUTION

ARCTANDER, PETER

PAPE, THOMAS

SCHIERUP, MIKKEL H.

WILLERSLEV, ESKE

EVOLUTIONSBIOLOGI

BILDE, TRINE

FENCHEL, TOM

GILBERT, THOMAS (U)

HANSEN, MICHAEL MØLLER

LOESCHCKE, VOLKER (U)

EVOLUTIONSLÆRE

STRID, ARNE

F**FARMAKOLOGI**

SCHWARTZ, THUE

FASTSTOFFFYSIK

ALS-NIELSEN, JENS

BESENBACHER, FLEMMING

MARCUS, CHARLES (U)

NYGÅRD, JESPER

FASTSTOFKEMI

RASMUSSEN, SVEND ERIK

FILOLOGI

SKOVGAARD-PETERSEN, KAREN

FILOSOFI

COLLIN, FINN

GRØN, ARNE

KOCH, CARL HENRIK

RYBERG, JESPER

ZAHAVI, DAN

FILOSOFI (ANTIKKENS OG MIDDELALDERENS)

BLOCH, DAVID

FILOSOFI (DET 19. ÅRHUNDREDES TYSKE OG DANSKE)

STEWART, JON (U)

FINANSIEL ØKONOMI

BOLLERSLEV, TIM (U)

LANDO, DAVID

PEDERSEN, LASSE HEJE

FISKEBIOLOGI

HANSEN, MICHAEL MØLLER

FLERSPROGETHED

KARREBÆK, MARTHA SIF

FOLKESUNDHEDSVIDENSKAB

KOCH, LENE

CHRISTENSEN, KAARE

FONETIK

GRØNNUM, NINA

FONOLOGI

GRØNNUM, NINA

FORSKNINGSPOLITIK

POULSEN, OVE

FOSSILT DNA

WILLERSLEV, ESKE

FRANSK

LUND, HANS PETER

FRANSK LITTERATUR

LUND, HANS PETER

FRANSK LITTERATURVIDENSKAB

NØJGAARD, MORTEN

FREDSFORSKNING

WÆVER, OLE

FYSIK

ALS-NIELSEN, JENS

AMBJØRN, JAN

ANDERSEN, NILS OVERGAARD

AVERY, JOHN (U)

BENNETT, CHARLES H. (U)

BJØRNHOLM, THOMAS

BOHR, TOMAS

DREWSEN, MICHAEL

DYRE, JEPPE

HANGST, JEFFREY SCOTT (U)

HORNEKÆR, LIV

KJEMS, JØRGEN

KRISTJANSEN, CHARLOTTE FLØE

NIELSEN, HOLGER BECH

NIELSEN, BRIAN BECH

NYGÅRD, JESPER

POLZIK, EUGENE (U)

SIGMUND, PETER

SNEPPEN, KIM

STAPELFELDT, HENRIK

FYSIK (FRAKTALER OG TURBULENS)

JENSEN, MOGENS HØGH

FYSIK (FUNDAMENTAL)

NIELSEN, HOLGER BECH

FYSIK (MATEMATISK)

FOURNAIS, SØREN

FYSIK (TEORETISK)

BRUUS, HENRIK

OLESEN, POUL

PETHICK, CHRISTOPHER (U)

FYSIOLOGI

HOLST, JENS JUUL

HULTBORN, HANS

LARSEN, ERIK HVIID

MICHELSEN, AXEL

NIELSEN, SØREN

PAULSON, OLAF

FYSIOLOGI (CELLULÆR OG MOLEKYLÆR)

OLESEN, SØREN-PETER

FYSISK KEMI

MOURITSEN, OLE G.

G**GAMMEL TESTAMENTE**

HØGENHAVEN, JESPER

GAME STUDIES

AARSETH, ESPEN (U)

GENETIK

HEICK-JENSEN, TORBEN

HELIN, KRISTIAN

KIELLAND-BRANDT, MORTEN

LOESCHCKE, VOLKER (U)

MUNDY, JOHN (U)

SKADHAUGE, BIRGITTE

GENOME INTEGRITY

LUKAS, JIRI (U)

GEOCHRONOLOGY

FREI, ROBERT (U)

GEOFYSIK

THYBO, HANS

ARTEMIEVA, IRINA (U)

GEOKEMI

ELBERLING, BO

FREI, ROBERT (U)

RASMUSSEN, KAARE LUND

LARSEN, LOTTE MELCHIOR

GEOLOGI

HANSEN, HANS JØRGEN

LARSEN, LOTTE MELCHIOR

MAKOVICKY, EMIL

MICHELSEN, OLAF

NOE-NYGAARD, NANNA

ROSING, MINIK

STEMMERIK, LARS

SURLYK, FINN

GEOMETRI (STOKASTISK)

JENSEN, EVA VEDEL

GLACIOLOGI

DAHL-JENSEN, DORTHE

GLYKOBIOLOGI

CLAUSEN, HENRIK

GLYKOPEPTIDER

BOCK, KLAUS

GRAMMATIK

JENSEN, EVA SKAFTE

GRUNDTVIG

LUNDGREEN-NIELSEN, FLEMMING

GRÆKENLANDS FLORA

STRID, ARNE

GRÆSK

BLOCH, DAVID

EBBESEN, STEN

HANSEN, MOGENS HERMAN

JENSEN, MINNA SKAFTE

PADE, MARIANNE

TROELSGÅRD, CHRISTIAN

GRÆSK-ROMERSK FABELDIGTNING

NØJGAARD, MORTEN

H**HARMONISK ANALYSE**

BERG, CHRISTIAN

HEBRAISK

HVIDBERG-HANSEN, FINN OVE

HELIOSEISMOLOGI

CHRISTENSEN-DALSGAARD, JØRGEN

HETEROGEN KATALYSE

BESENBACHER, FLEMMING

HISTORIE

APPEL, CHARLOTTE

GABRIELSEN, VINCENT

JESPERSEN, KNUD J. V.

KOCH, LENE

LIND, GUNNER

LØKKE, ANNE

SKOVGAARD-PETERSEN, KAREN

TAMM, DITLEV

WARRING, ANETTE

HISTORIE (ISÆR ØSTEUROPA)

JENSEN, JØRGEN STEEN

HISTORIE (KLASSISK)

HANSEN, MOGENS HERMAN

HISTORIE (NYERE TYSK OG EUROPÆISK)

SIEGFRIED, DETLEF (U)

HISTORIE (SPANSK)

HEIBERG, MORTEN RIEVERS

HISTORISK SOCIOLOGI

MØLLER, JØRGEN

HJERNENS BLODCIRKULATION

PAULSON, OLAF

HJERTESYGDOMME

OLESEN, SØREN-PETER

HORMONERS MOLEKYLÆRE BIOLOGI

REHFELD, JENS

**HUMAN 2D-GEL-POREINDATABASER
OG DERES FORBINDELSE TIL GENOMDATA**

CELIS, JULIO E. (U)

HUSDYRENE REPRODUKTIONS BIOLOGI

GREVE, TORBEN

HØJENERGIFYSIK

NIELSEN, HOLGER BECH

SANNINO, FRANCESCO (U)

I**IMMUNOLOGI**

BUUS, SØREN

INDUSTRIEL FORSKNING

LASSEN, ULRIC

INFEKTIONSMEDICIN

PEDERSEN, BENTE KLARLUND

INFLAMMATION

PEDERSEN, BENTE KLARLUND

INFORMATIONSTEORI

JOHANSEN, PETER

INGENIØRVIDENSKAB

BLAABJERG, FREDE

ISFYSIK

DAHL-JENSEN, DORTHE

ISLAM (MODERNE)

RAUDVERE, CATHARINA (U)

ISLAMISK KUNST

GELFER-JØRGENSEN, MIRJAM

WALMSLEY, ALAN (U)

ISLAMISKE STUDIER

SKOVGAARD-PETERSEN, JAKOB

ISLANDSK SPROG OG LITTERATUR

LOUIS-JENSEN, JONNA

ISOTOPE GEOLOGY

FREI, ROBERT (U)

J**JORDBRUGSPOLITIK**

KÆRGÅRD, NIELS

JURA (MILJØRET)

BASSE, ELLEN MARGRETHE

JØDISK KUNST

GELFER-JØRGENSEN, MIRJAM

K**KEMI**

BJØRNHOLM, THOMAS

GOTHELF, KURT VESTERAGER

JØRGENSEN, KARL ANKER

NIELSEN, NIELS CHRISTIAN

SCHIØTT, BIRGIT

SOLOMON, GEMMA (U)

STAPELFELDT, HENRIK

KEMI (FYSISK)

BOHR, HENRIK

KEMI (MATERIALEKEMI)

IVERSEN, BO BRUMMERSTEDT

KEMI (TEORETISK)

LINDERBERG, JAN

KEMI (UORGANISK)

BENDIX, JESPER

MCKENZIE, CHRISTINE (U)

KERNEFYSIK

HANSEN, OLE

JACKSON, ANDREW (U)

KIRKEHISTORIE

BRUUN, METTE BIRKEDAL

LAUSTEN, MARTIN SCHWARZ

NIELSEN, LAUGE OLAF

KIRKERET

TAMM, DITLEV

KLASSISK FILOLOGI

SE GRÆSK OG LATIN

KLIMA

HAMMER, CLAU

KLIMABILOGI

SVENNING, JENS-CHRISTIAN

KLIMAFORANDRINGER

NIELSEN, OLE JOHN

KLIMAFORSKNING

DAHL-JENSEN, DORTHE

KOMMUNIKATION

SCHULTZ, MAJKEN

KOMPARATIV POLITIK

MØLLER, JØRGEN

KOMPLEKSE SYSTEMER

BOHR, TOMAS

SNEPPEN, KIM

KONFLIKTTEORI

WÆVER, OLE

KOSMOKEMI

RASMUSSEN, KAARE LUND

KOSMOLOGI

HJORTH, JENS

NOVIKOV, IGOR (U)

KROMATIN

GROTH, ANJA

KRYPTOLOGI

DAMGÅRD, IVAN BJERRE

KRYSTALLOGRAFI

IVERSEN, BO BRUMMERSTEDT

RASMUSSEN, SVEND ERIK

KRÆFTFORSKNING

BARTEK, JIRI (U)
 ERLER, JANINE (U)
 FORCHHAMMER, JES
 GROTH, ANJA
 JÄÄTTELÄ, MARJA
 PEDERSEN, STINE HELENE FALSIG

KULHYDRATKEMI

BOCK, KLAUS
 HINDSGAUL, OLE (U)

KULHYDRAT-PROTEININTERAKTIONER

BOCK, KLAUS

KULTURHISTORIE

LØKKE, ANNE

KUNSTHISTORIE

BUKDAHL, ELSE MARIE
 GELFER-JØRGENSEN, MIRJAM
 ØSTERMARK-JOHANSEN, LENE

KUNSTKRITIK

BUKDAHL, ELSE MARIE

KUNSTÆSTETIK

BUKDAHL, ELSE MARIE

KVANTEFYSIK

CHRISTANDL, MATTHIAS (U)
 LODAHL, PETER

KVANTEGRAVITATION

NIELSEN, HOLGER BECH

KVANTEINFORMATION

BENNETT, CHARLES H. (U)
 CHRISTANDL, MATTHIAS (U)
 POLZIK, EUGENE (U)

KVANTEKEMI

AVERY, JOHN (U)
 BOHR, HENRIK
 SOLOMON, GEMMA (U)

KVANTEKOMMUNIKATION

CHRISTANDL, MATTHIAS (U)

KVANTEOPTIK

MØLMER, KLAUS
 POLZIK, EUGENE (U)

L**LATIN**

BLOCH, DAVID
 EBBESEN, STEN
 HANSEN, MOGENS HERMAN
 JENSEN, MINNA SKAFTE
 PADE, MARIANNE
 SKOVGAARD-PETERSEN, KAREN
 TROELSGÅRD, CHRISTIAN

LEDELSE

SCHULTZ, MAJKEN

LEVNESMIDDELTEKNOLOGI

MUNCK, LARS (U)

LIE-GRUPPER

SCHLICHTKRULL, HENRIK

LINGVISTIK

ENGBERG-PEDERSEN, ELISABETH
 SCHØSLER, LENE

LINGVISTIK (JAPANSK)

FRELLESVIG, BJARKE (U)

LINGVISTIK (TEORETISK)

HARDER, PETER

LINGVISTISK ETNOGRAFI

KARREBÆK, MARTHA SIF

LITTERATUR

SKOVGAARD-PETERSEN, KAREN
 STJERNFELT, FREDERIK

LITTERATUR (ENGELSK)

ØSTERMARK-JOHANSEN, LENE

LITTERATUR (TYSK OG DANSK)

JØRGENSEN, SVEN-AAGE

LITTERATURTEORI

NØJGAARD, MORTEN

LITTERÆRE UTOPIER

JØRGENSEN, SVEN-AAGE

LIV UNDER EKSTREME BETINGELSER

KRISTENSEN, REINHARDT MØBJERG

LUFTFORURENING

NIELSEN, OLE JOHN

LÆGEMIDDELDESIGN

BRÆSTRUP, CLAUD
 NISSEN, POUL

LÆGEMIDDELKEMI

KROGSGAARD-LARSEN, POVLE

LÆGEMIDLER

LASSEN, ULRIK

M**MAGNETISK RESONANS IMAGING**

ØSTERGAARD, LEIF

MAGNETOKEMI

BENDIX, JESPER

MAKROØKOLOGI

RAHBEK, CARSTEN
 SVENNING, JENS-CHRISTIAN

MARIN BIO-GEOKEMI

JØRGENSEN, BO BARKER

MARINBIOLOGI

FENCHEL, TOM
 KRISTENSEN, REINHARDT MØBJERG
 KÜHL, MICHAEL

MASSESPEKTROMETRI

ROEPSTORFF, PETER

MATEMATIK

BARNDORFF-NIELSEN, OLE
 BERG, CHRISTIAN
 FOURNAIS, SØREN
 FUGLEDE, BENT
 GALATIUS, SØREN
 GRODAL, JESPER
 LÜTZEN, JESPER
 MADSEN, IB
 RØRDAM, MIKAEL
 SOLOVEJ, JAN PHILIP
 THOMASSEN, CARSTEN
 WAHL, NATHALIE (U)

MATEMATIK (DISKRET)

DAMGÅRD, IVAN BJERRE

MATEMATIK (HARMONISK ANALYSE)

SCHLICHTKRULL, HENRIK

MATEMATISK BIOLOGI

DITLEVSEN, SUSANNE
 WIUF, CARSTEN

MATEMATISK FINANSIERINGSTEORI

LANDO, DAVID

MATEMATISK FYSIK

SOLOVEJ, JAN PHILIP

MATEMATISK MODELLERING

ØSTERGAARD, LEIF

MATEMATISK STATISTIK

JENSEN, EVA VEDEL
 JOHANSEN, SØREN
 SØRENSEN, MICHAEL

MATERIALEFORSKNING (METALLER)

JENSEN, DORTE JUUL

MEDICIN

HALKIER, BARBARA ANN

MEDICIN (INTERN)

PEDERSEN, BENTE KLARLUND

MEDICINALKEMI

BRÄUNER-OSBORNE, HANS
 KROGSGAARD-LARSEN, POVLE
 SCHIØTT, BIRGIT

MEDICOTEKNIK

SINKJÆR, THOMAS

MEDIEVIDENSKAB

DROTNER, KIRSTEN

HJARVARD, STIG

MEIOFAUNA

KRISTENSEN, REINHARDT MØBJERG

MEKANIK

SIGMUND, OLE

MEMBRANFYSIOLOGI

HOFFMANN, ELSE KAY

MEMBRANPROTEINER

NIELSEN, NIELS CHRISTIAN

NISSSEN, POUL

METABOLISME

PEDERSEN, BENTE KLARLUND

METALLERS KEMI I BIOLOGISKE SYSTEMER

ULSTRUP, JENS

METALLURGI

BUCHWALD, VAGN

METEORITTER

BUCHWALD, VAGN

MIDDELALDERLITTERATUR (ISLANDSK)

LOUIS-JENSEN, JONNA

MIKROBIEL ØKOLOGI

CANFIELD, DONALD (U)

JØRGENSEN, BO BARKER

KÜHL, MICHAEL

MIKROBIOLOGI

JØRGENSEN, BO BARKER

KÜHL, MICHAEL

MOLIN, SØREN

MIKROSYSTEMER

BOISEN, ANJA

MILJØ

ELBERLING, BO

MOLEKYLÆR BIOFYSIK

BOHR, HENRIK

MOLEKYLÆR BIOLOGI

GRIMMELIKHUIJZEN, CORNELIS (U)

HEICK-JENSEN, TORBEN

MANDRUP, SUSANNE

MOLEKYLÆR BIOTEKNOLOGI

NISSSEN, POUL

MOLEKYLÆR CELLEBIOLOGI

NIELSEN, SØREN

MOLEKYLÆR ENDOKRINOLOGI

GRIMMELIKHUIJZEN, CORNELIS (U)

SCHWARTZ, THUE

MOLEKYLÆR FARMAKOLOGI

BRÄUNER-OSBORNE, HANS

KROGSGAARD-LARSEN, POVJ

MOLEKYLÆR GENETIK

ARCTANDER, PETER

MOLIN, SØREN

MOLEKYLÆR NEUROFARMAKOLOGI

GETHER, ULRIK

MOLEKYLÆR PATOLOGI

WEWER, ULLA

MOLEKYLÆRBIOLOGI

BARTEK, JIRI (U)

FORCHHAMMER, JES

HELIN, KRISTIAN

JÄÄTTÄLÄ, MARJA

KIELLAND-BRANDT, MORTEN

KJEMS, JØRGEN

MUNDY, JOHN (U)

NISSSEN, POUL

ROEPSTORFF, PETER

MOLEKYLÆRBIOLOGI (KEMISK)

WENGEL, JESPER

MOLEKYLÆRE MEKANISMER I CANCER

CELIS, JULIO E. (U)

MOLEKYLÆRFYSIK

ANDERSEN, TORKILD

DREWSEN, MICHAEL

MOMENTPROBLEMER

BERG, CHRISTIAN

MULTIFYSIK

SIGMUND, OLE

MUSIK (AMERIKANSK INDTIL 1950)

BERGSAGEL, JOHN

MUSIK (BYZANTINSK)

TROELSGÅRD, CHRISTIAN

MUSIK (ENGELSK)

BERGSAGEL, JOHN

MUSIK (MIDDELALDER OG RENÆSSANCE)

BERGSAGEL, JOHN

MUSIK (NORSK)

BERGSAGEL, JOHN

MUSIKHISTORIE

BERGSAGEL, JOHN

MUSIKVIDENSKAB

BERGSAGEL, JOHN

SCHWAB, HEINRICH (U)

MUSKELFYSIOLOGI

PEDERSEN, BENTE KLARLUND

MØNSTERGENKENDELSE

JOHANSEN, PETER

N**NA,K-ATPASE**

MAUNSBACH, ARVID B.

NANOELECTRONICS

MARCUS, CHARLES (U)

NANOSCIENCE

BESENBACHER, FLEMMING

HORNEKÆR, LIV

NIELSEN, BRIAN BECH

SCHIØTT, BIRGIT

SOLOMON, GEMMA (U)

NANOSKALAKEMI

ULSTRUP, JENS

NANOTEKNOLOGI

BJØRNHOLM, THOMAS

BOISEN, ANJA

GOTHELF, KURT VESTERAGER

KJEMS, JØRGEN

NYGÅRD, JESPER

NATIONALØKONOMI

ANDERSEN, TORBEN

PEDERSEN, PEDER JØRGEN

SØRENSEN, PETER BIRCH

NATURFORVALTNING

HANSEN, MICHAEL MØLLER

RAHBK, CARSTEN

NATURVIDENSKABSDIDAKTIK

RASMUSSEN, KAARE LUND

NEUROBIOLOGI

HULTBORN, HANS

KNUDSEN, GITTE MOOS

NEUROBIOLOGI (MOLEKYLÆR)

GRIMMELIKHUIJZEN, CORNELIS (U)

NEUROVIDENSKAB

SINKJÆR, THOMAS

SØRENSEN, JAKOB BALSLEV

ØSTERGAARD, LEIF

NEUROVIDENSKAB (VISUEL)

PTITO, MAURICE (U)

NEUTRONDIFFRAKTION

ALS-NIELSEN, JENS

NMR-SPEKTROSKOPI

BOCK, KLAUS

NIELSEN, NIELS CHRISTIAN

NORDISK FILOLOGI

NIELSEN, MARITA AKHØJ
ZERUNEITH, KELD

NORDISK LITTERATURHISTORIE

LUNDGREEN-NIELSEN, FLEMMING

NORDISKE SPROG

BASBØLL, HANS

NORRØN RELIGION

RAUDVERE, CATHARINA (U)

NUMISMATIK

JENSEN, JØRGEN STEEN
STOLBA, VLADIMIR F. (U)

NY TESTAMENTE

ENGBERG-PEDERSEN, TROELS

NYLATIN

JENSEN, MINNA SKAFTE
PADE, MARIANNE

NYREFORSKNING (EKSPERIMENTEL)

MAUNSBACH, ARVID B.

O**OLDTIDSHISTORIE**

STOLBA, VLADIMIR F. (U)

OLIE

SURLYK, FINN

ONKOGENER

FORCHHAMMER, JES

ONKOLOGI

HELIN, KRISTIAN

ONKOLOGISK MOLEKYLÆRBIOLOGI

PEDERSEN, FINN SKOU

OPTIK OG MIKROTEKNOLOGIER

POULSEN, OVE

OPTIMERING

SIGMUND, OLE

OPTISK FYSIK

ANDERSEN, TORKILD
DREWSEN, MICHAEL

OPTISKE PINCETTER

ODDERSHEDE, LENE BROENG

ORE DEPOSITS GEOLOGY

FREI, ROBERT (U)

ORGANISATIONSTEORI

SCHULTZ, MAJKEN

ORGANISK KEMI

BOCK, KLAUS
MELDAL, MORTEN
SKRYDSTRUP, TROELS
WENGEL, JESPER

OVERFLADEFYSIK

BESENBACHER, FLEMMING
CHORKENDORFF, IB

OVERFLADESTRUKTURER

ALS-NIELSEN, JENS

P**PALÆOGRAFI**

OLSEN, BIRGER MUNK

PALÆONTOLOGI

HANSEN, HANS JØRGEN

PARTIKELFYSIK

OLESEN, POUL

PARTIKELFYSIK (TEORETISK)

KRISTJANSEN, CHARLOTTE FLØE

PARTIKEL-STOFVEKSELVIRKNING

SIGMUND, PETER

PATOFYSIOLOGI

NIELSEN, SØREN

PEDOLOGI

ELBERLING, BO

PETROLOGI

BROOKS, KENT (U)
LARSEN, LOTTE MELCHIOR

PLANTEBIOKEMI

MUNDY, JOHN (U)
MØLLER, BIRGER LINDBERG

PLANTEBIOLOGI

HALKIER, BARBARA ANN

PLANTEFYSIOLOGI

MØLLER, BIRGER LINDBERG
PALMGREN, MICHAEL BROBERG
SKADHAUGE, BIRGITTE

PLANTEGEOGRAFI

FRIIS, IB
STRID, ARNE

PLANTEMOLEKYLÆRBIOLOGI

MØLLER, BIRGER LINDBERG

POLARFORSKNING

HAMMER, CLAUDIUS
KRISTENSEN, REINHARDT MØBJERG

POLITIK (INTERNATIONAL)

ADLER-NISSEN, REBECCA
WÆVER, OLE

POLITOLOGI

HANSEN, MOGENS HERMAN

POPULATIONSBIOLOGI

BOOMSMA, KOOS (U)
LOESCHCKE, VOLKER (U)

POPULATIONSGENETIK

HANSEN, MICHAEL MØLLER
SCHIERUP, MIKKEL H.

POTENTIALTEORI

BERG, CHRISTIAN

PROTEIN-BIOFYSIK

OTZEN, DANIEL

PROTEINKEMI

KRAGELUND, BIRTHE B.
ROEPSTORFF, PETER
SCHWARTZ, THUE

PROTEINKRYSTALLOGRAFI

NISSEN, POUL

PROTEINSTRUKTURER

NIELSEN, NIELS CHRISTIAN

PSYKOLOGI

BUNDESEN, CLAUDIUS
KØPPE, SIMO

PSYKOLOGI (KLINISK)

MIRDAL, GRETTY

PSYKOLOGI (SUNDHED)

MIRDAL, GRETTY

PSYKOLOGI (TVÆRKULTUREL)

MIRDAL, GRETTY

Q**QUANTUM INFORMATION**

MARCUS, CHARLES (U)

R**RELIGIONSHISTORIE**

RAUDVERE, CATHARINA (U)

RELIGIONSSOCIOLOGI

WARBURG, MARGIT

RENÆSSANCEHUMANISME

PADE, MARIANNE

RET (INTERNATIONAL)

MADSEN, MIKAEL RASK

RETSFILOSOFI

RYBERG, JESPER

RETSHISTORIE (DANSK OG EUROPÆISK)

TAMM, DITLEV

RETSSOCIOLOG

MADSEN, MIKAEL RASK

RIBOSOMER

NISSSEN, POUL

RNA-TUMØRVIRUS

FORCHHAMMER, JES

ROMANSK FILOLOGI

NØJGAARD, MORTEN

SCHØSLER, LENE

ROMERRET

TAMM, DITLEV

S**SANDSYNLIGHEDSREGNING**

JOHANSEN, SØREN

SØRENSEN, MICHAEL

SEDIMENTOLOGI

SURLYK, FINN

SEISMOLOGI

THYBO, HANS

SEJE VÆSKERS FYSIK

DYRE, JEPPE

SEMIOTIK

STJERNFELT, FREDERIK

SEMITISKE SPROG

HVIDBERG-HANSEN, FINN OVE

SENANTIK OG MIDDELALDERLIG FILOSOFI

EBBESEN, STEN

SENSORER

BOISEN, ANJA

SIGNALTRANSDUKTION

CELIS, JULIO E. (U)

HOFFMANN, ELSE KAY

PEDERSEN, STINE HELENE FALSIG

SIKKERHEDSSTUDIER

WÆVER, OLE

SOCIALEVOLUTION

BOOMSMÅ, KOOS (U)

SOCIALHISTORIE

LØKKE, ANNE

SOCIOLINGVISTIK

GREGERSEN, FRANS

KARREBÆK, MARTHA SIF

SOCIOLOGI

FRANKLIN, SARAH (U)

IRWIN, ALAN (U)

JÆGER, MAD S MEIER

SPANSK LITTERATURVIDENSKAB

NØJGAARD, MORTEN

SPANSKE STUDIER

HEIBERG, MORTEN RIEVERS

SPECIFIKATION OG VERIFIKATION**AF SOFTWARESYSTEMER**

LARSEN, KIM GULDSTRAND

SPROG OG KOGNITION

ENGBERG-PEDERSEN, ELISABETH

SPROGVIDENSKAB

BACHÉ, CARL

STATISTIK

BARNDORFF-NIELSEN, OLE

DITLEVSEN, SUSANNE

MIKOSCH, THOMAS (U)

WIUF, CARSTEN

STATISTISK FYSIK

MOURITSEN, OLE G.

STATSKUNDSKAB

ADLER-NISSEN, REBECCA

MØLLER, JØRGEN

PETERSEN, MICHAEL BANG

WÆVER, OLE

STED- OG PERSONNAVNEFORSKNING

FELLOWS-JENSEN, GILLIAN (U)

STOKASTISKE PROCESSER

DITLEVSEN, SUSANNE

STRATIGRAFI

SURLYK, FINN

STRUKTUREL BIOLOGI

KRAGELUND, BIRTHE B.

SUPPRESSORGENER

FORCHHAMMER, JES

SYMMETRISKE RUM

SCHLICHTKRULL, HENRIK

SYNKROTRONSTRÅLING

ALS-NIELSEN, JENS

SYRISK

HVIDBERG-HANSEN, FINN OVE

SYSTEMBIOLOGI

BRUNAK, SØREN

T**TAKSONOMI**

ENGHOFF, HENRIK

KRISTENSEN, REINHARDT MØBJERG

PAPE, THOMAS

TEKNOLOGI

SKADHAUGE, BIRGITTE

TEKSTVIDENSKAB

JENSEN, EVA SKAFTE

TEOLOGI

HØGENHAVEN, JESPER

LAUSTEN, MARTIN SCHWARZ

TEOLOGI (DET 19. ÅRHUNDREDES TYSKE OG DANSKE)

STEWART, JON (U)

TEOLOGI (ETIK OG RELIGIONSFILOSOFI)

GRØN, ARNE

TIDSRÆKKEANALYSE

MIKOSCH, THOMAS (U)

TIDSRÆKKE-ØKONOMETRI

JOHANSEN, SØREN

TOPOLOGI

GALATIUS, SØREN

GRODAL, JESPER

TRANSPORTPROTEINER (SYRE-BASE)

PEDERSEN, STINE HELENE FALSIG

TROPISK BOTANIK

BALSLEV, HENRIK

TROPISK VEGETATION

FRIIS, IB

TYNGDEKRAFTENS FYSIK

NOVIKOV, IGOR (U)

TYSK (LITTERATUR, SAMFUND, HISTORIE)

ØHRGAARD, PER

TYSK LITTERATUR (18. OG 19. ÅRHUNDREDE)

JØRGENSEN, SVEN-AAGE

U**UGARITISK**

HVIDBERG-HANSEN, FINN OVE

UORGANISK KEMI

RASMUSSEN, SVEND ERIK

UORGANISK OG TEORETISK KEMI

ULSTRUP, JENS

V**VANDPLANTERS FYSIOLOGI OG ØKOLOGI**

JENSEN, KAJ SAND

VEDVARENDE ENERGI

BLAABJERG, FREDE

VELFÆRDSØKONOMI

SMITH, NINA

VIDENSKABSHISTORIE

IRWIN, ALAN (U)
KOCH, CARL HENRIK
KRAGH, HELGE

VIDENSKABSHISTORIE (EKSakte VIDENSKABER)

LÜTZEN, JESPER

VIDENSKABSHISTORIE (HUMANIORA)

KØPPE, SIMO

VIDENSKABSHISTORIE (NATURVIDENSKAB)

AVERY, JOHN (U)

VIDENSKABSSOCIOLOGI

WÆVER, OLE

VIDENSKABSTEORI (HUMANIORA)

KØPPE, SIMO

VIKINGETIDENS BEBYGGELSESHISTORIE

FELLOWS-JENSEN, GILLIAN (U)

VIROLOGI

FISCHER, THEA KØLSEN

VULKANISME

HAMMER, CLAUS

Z

ZOOLOGI

GRIMMELIKHUIJZEN, CORNELIS (U)
KRISTENSEN, REINHARDT MØBJERG
PAPE, THOMAS
RAHBEK, CARSTEN
WANG, TOBIAS

Æ

ÆLDRE DANSK LITTERATUR

NIELSEN, MARITA AKHØJ

Ø

ØKOINFORMATIK

SVENNING, JENS-CHRISTIAN

ØKOLOGI

FENCHEL, TOM
GILBERT, THOMAS (U)
LOESCHCKE, VOLKER (U)
SVENNING, JENS-CHRISTIAN

ØKONOMI

JUSELIUS, KATARINA (U)
PEDERSEN, LASSE HEJE

ØKONOMI (INTERNATIONAL)

THYGESEN, NIELS

ØKONOMISK HISTORIE

JOHANSEN, HANS CHRISTIAN
KÆRGÅRD, NIELS

ØKONOMISK POLITIK

KÆRGÅRD, NIELS

ØKONOMISKE TEORIERS HISTORIE

KÆRGÅRD, NIELS

DET KONGELIGE DANSKE

Videnskabernes Selskab

THE ROYAL DANISH ACADEMY OF SCIENCES AND LETTERS

OVERSIGT OVER SELSKABETS VIRKSOMHED 2021-2022

(DEL II: MEDDELELSER, NYE MEDLEMMER, AFDØDE
MEDLEMMER, FORLAG, LEGATER OG FONDE,
BERETNINGER)

INDHOLD

MEDDELELSER	S. 1
NYE MEDLEMMER	S. 19
AFDØDE MEDLEMMER	S. 35
FORLAG	S. 36
LEGATER OG FONDE	S. 39
BERETNINGER	S. 47

MEDDELELSER

I VIDENSKABERNES SELSKAB

I SÆSONEN 2021-2022

1. MØDE 16. SEPTEMBER

TEMAMØDE: TYSKLAND - DEUTSCHLAND

Konfessionerne i Tyskland og eksempler på deres handlinger i den politiske verden

Martin Schwarz
Lausten

PROFESSOR EMER. VED DET
TEOLOGISKE FAKULTET, KU

Efter en kort oversigt over de to konfessioners historie fokuseres der på tre områder fra det 20. og 21. århundrede: 1) 1930'ernes nazisme. Pavens vrede over Hitlers brud på konkordatet (1933) udløste en voldsom fordømmelse af nazismen i encyklikaen *Mit brennender Sorge* (1937). De tyske katolikker var loyale over for paven. Den lutherske konfession blev til gengæld grebet af nazismen. Efter min opfattelse skyldes det især, at kendte lutherske teologiprofessorer erklærede, at ideologien i den dominerende nazistisk inspirerede Reichskirche var udtryk for Guds ordning, og Hitler var den af Gud udpegede Wundermann. Hertil føjede man Luthers krav om ubetinget lydighed over for verdslig øvrighed, da den var indsat af Gud. Endelig spillede det en rolle, at antisemitismen havde en lang tradition bag sig i tysk lutherdom. En protest mod nazismen blev leveret af den lille evangeliske Bekendelseskirke. 2) Menneskerettighederne, som begge konfessioner, forbløffende nok, afviste indtil midten af det 20. årh. 3) Begge konfessioners nederlag i debatten om præamblen til EU's Lissabontraktat (2004-2009).

Tysk ret – dansk ret. Om tysk retsvidenskab i Danmark, med ekskurs til Forfatningsdomstolen

Ordet jura kommer af latin, mens retsvidenskab er en oversættelse af tysk "Rechtswissenschaft." Tysk retsvidenskab spillede i 1800-årene en helt dominerende rolle for danske jurister og deres måde at beskæftige sig med juraen som videnskab. Og netop dette, videnskabelighed, er et omtvistet emne, for er retsvidenskab nu også videnskab? Det diskuterede tyske jurister, og også denne diskussion kendte man i Danmark. Tyskland var i de år indbegrebet i Europa af en videnskabelig tilgang til juridiske begreber og anden metodediskussion, måden at skrive på og lærebøgers og afhandlingers form. Tysk ret var ikke i sig selv et forbillede, det var først og fremmest forskerne, der var kendte, som tiltrak også danske studerende. I meddelelsen vil vi komme ind på nogle af de store navne i tysk retsvidenskab, F.C. von Savigny, Rudolph Jhering m.fl. og se på, hvordan de, gennem jurister som A.S. Ørsted i århundredets begyndelse, og senere andre var med til at forme tankegangen hos danske jurister. Ikke altid med tilslutning - og på denne måde blev den omfattende tyske retsvidenskab gennem hele århundredet noget, som man kunne lære af og forholde sig både positivt og kritisk til.

Ditlev Tamm

PROFESSOR EMER. VED DET
JURIDISKE FAKULTET, KU

Vekselvirkningen mellem tysk og dansk naturvidenskab omkring tilblivelsen af kvantemekanikken

Tomas Bohr

PROFESSOR VED INSTITUT FOR FYSIK, DTU

Kvantemekanikken, der beskriver bevægelsen af partikler på atomar skala, forandrede vores forståelse af atomernes og stoffernes egenskaber og muliggjorde den moderne teknologiske udvikling - samtidig med at den, på dybtgående vis, ændrede vores syn på fundamentale begreber som kausalitet og determinisme. Den blev udviklet af Werner Heisenberg i 1925 og Erwin Schrödinger i 1926. Blandt forudsætningerne var banebrydende arbejder af Max Planck i 1901, Albert Einstein i 1905, Ernest Rutherford i 1911, Niels Bohr i 1913 og Arnold Sommerfeld i 1915. Ud af disse 7 navne er de 4-5 fra Tyskland - et imponerende intellektuelt "output". I denne udvikling spillede den ikke-tyske Niels Bohr en central rolle. Gennem den første halvdel af det 20. århundrede formidlede han en særdeles frugtbar vekselvirkning mellem dansk og tysk naturvidenskab, som gjorde Danmark til et internationalt knudepunkt. Jeg vil i meddelelsen diskutere baggrunden for denne vekselvirkning.

Bildung – Dannelselse. Tysk inderlighed og Romantikken

Dannelselse – Bildung – har nærmest været et tysk varemærke, beundret som udtryk for høj kultur og kritiseret som upolitisk og magtesløs. Den tyske dannelsesstanke er i sit væsen frigørende, den sigter på et myndigt individ, som bidrager positivt til et socialt fællesskab. Dannelselse søger at forene ydre påvirkninger med indre vækst og er derfor noget andet end den blotte opdragelse. Dannelsesforestillinger udvikledes især omkring 1800 af personer som Goethe, Schiller og Humboldt; sidstnævnte var en af ophavsmændene til et universitet, som skulle være mere end en professionsskole. Danmark tog nok mere end noget andet land den tyske dannelsesstanke til sig. Den prægede hele den såkaldte guldalder og spillede en betydelig rolle både før og efter grundloven af 1849. Som alle smukke tanker har dannelsen været udsat for slid. Den er ofte blevet brugt af de privilegerede som skjold mod underklassen, og den har derfor også været lagt for had.

Per Øhrgaard

PROFESSOR EMER. VED DEPARTMENT OF MANAGEMENT, POLITICS AND PHILOSOPHY, CBS

2. MØDE 30. SEPTEMBER

MODTAGERNE AF CARLSBERGFONDETS FORSKNINGSPRISER GIVER
MEDDELELSER

Involuntære selvbiografiske erindringer: En basal hukommelsesform.

Dorthe Berntsen

PROFESSOR VED
PSYKOLOGISK INSTITUT, AU

Involuntære selvbiografiske erindringer er personlige erindringer, som dukker op i bevidstheden "af sig selv" – dvs. uden forudgående forsøg på fremkaldelse. Sådanne erindringer var længe ignoreret af den etablerede hukommelsesforskning, hvor de blev anset som sjældne og af lille relevans for hukommelse i almindelighed. Inden for klinisk psykologi er involuntære erindringer blevet undersøgt i årtier, men kun i forbindelse med påtrængende negative minder relateret til psykiske lidelser. Nyere forskning har imidlertid vist, at involuntære erindringer er hyppige i hverdagslivet, og at de primært omhandler følelsesmæssigt positive hændelser. De repræsenterer en kontekst-sensitiv og associativ form for hukommelse, som kræver begrænset kognitiv kontrol, og formentlig er en evolutionær og ontogenetisk forløber for den kontrollerede viljestyrede genkaldelse. I stedet for at være et dysfunktionelt hukommelsesfænomen udgør involuntære selvbiografiske erindringer en basal hukommelsesform. Jeg præsenterer evidens for denne position fra eksperimentelle studier, hjernescanning og studier med aber.

Jagten på fortidens DNA

Forskning i genomer fra fortiden har givet os betydelig ny indsigt i forhistorien. I dette foredrag vil jeg give en række eksempler på, hvordan DNA fra mennesker og dyr, samt DNA direkte fra sedimenter, har omskrevet vores historie. Dette gælder bl.a. transitionen fra jægersamlere til agerbrugere, indvandringen af de tidligste mennesker til Amerika samt de store istidsdyrs uddøen.

Eske Willerslev

PROFESSOR VED GLOBE
INSTITUTE, KU

3. MØDE 14. OKTOBER

FÆLLESMØDE MED DET UNGE AKADEMI: DE UDVALGTE OG DE FRAVALGTE

Når ubehagelige historier vælges fra: Metodisk nationalisme i dansk kunsthistorie

Mathias Danbolt

PROFESSOR VED INSTITUT FOR
KUNST- OG KULTURVIDENSKAB,
KU

Der har været en stigende forskningsinteresse for Danmarks koloniale fortid siden starten af 2000-tallet. Men det var først i 2017, med markeringen af 100-året for salget af kolonien Dansk Vestindien til USA, at kolonihistorien for alvor kom på dagsordenen blandt danske kunsthistorikere. De tæt på 30 særudstillinger på danske kunst- og kulturinstitutioner i 2017 demonstrerede at det tidligere fravær af kolonihistoriske perspektiver i dansk kunsthistorie ikke kan forklares med mangel på relevante kunstværker eller materialer. Fraværet er snarere et resultat af, at kolonihistorien ikke har passet ind i den nationale fortælling, som kunsthistorien som disciplin, og kunstmuseet som institution, har været bundet op på siden sidste del af 1800-tallet. I min meddelelse vil jeg diskutere effekterne af den metodiske nationalisme, som har præget de kunsthistoriske udvalgsprocesser, og som har medført, at æstetiske praksisser og historiske kontekster knyttet til koloniale geografier og historier er blevet marginaliseret.

Brænd klassikerne?

I mange århundreder blev der ikke sat spørgsmålstegn ved de klassiske studiers position i den vestlige verden: den antikke græsk-romerske kultur var bredt accepteret som fundamentet for Vestens civilisation. Ikke mindst i den anglo-saxiske verden bliver denne opfattelse nu voldsomt udfordret. Der sættes spørgsmålstegn ved den antikke kulturs forbilledlighed i sig selv, og den såkaldte 'klassiske tradition' ses som en lang række eksempler på hvordan antikke ideer og store personligheder er blevet brugt til at retfærdiggøre slaveri, kvindeundertrykkelse, imperiebyggeri, ideer om 'white supremacy', mm. Ydermere er de klassiske fags udøvere også i dag først og fremmest gamle, hvide mænd! I den optik bliver hele den klassiske tradition på mange planer historien om de udvalgte og de fravalgte. Jeg vil i min meddelelse gå i dialog med disse synspunkter, både hvad angår opfattelsen af antikken selv og den brug eftertiden har gjort af antikke forbilleder og ideer.

Marianne Pade

PROFESSOR VED INSTITUT FOR
KULTUR OG SAMFUND, AU

De udvalgte og de fravalgte fødevarer: Skovens rolle i fødevareresikkerhed i lav- og middelindkomst lande

Laura Vang
Rasmussen

LEKTOR VED INSTITUT FOR
GEOVIDENSKAB OG
NATURFORVALTNING, KU

Godt to milliarder mennesker lider af mangel på vigtige mineraler og vitaminer. Den optimale løsning på underskuddet af essentielle næringsstoffer består selvsagt ikke blot i et øget kalorieindtag, men derimod sikring af en tilstrækkelig næringsrig og varieret kost. Skove huser næringsrige fødevarer fra både plante- og dyreriget og kan dermed være af afgørende betydning for forsyning af livsvigtige mineraler og vitaminer. Desværre er skovens rolle ofte overset i strategier for fødevareresikkerhed, der fokuserer ensidigt på landbrugets produktion af stadig flere fødevarer. Min forskning viser, at rydning af skov kan medføre et reduceret indtag af frugt og grøntsager – og en lavere dækning af folks Vitamin-A behov. Men indtaget af nogle vilde fødevarer er forbundet med stigmatisering og skam. Der er således en betydelig risiko for, at de fravælges af lokalbefolkningen i registreringsprocesser. Samtidig er indtaget af disse skamfulde fødevarer nøje udvalgt af lokalbefolkningen som en overlevelsesstrategi for at brødføde familien.

De udvalgte og de fravalgte træk: Planteforædlingens rolle i sundhed, økonomi og miljø

I planteforædling er det helt essentielt at træffe beslutninger om millioner af forskellige muligheder og beslutte, hvad der er godt eller dårligt blandt agronomiske eller fødevarerens egenskaber. Selvom klassisk planteforædling er relativt ligetil, er valg og fravalg en meget brutal proces, og et rigtigt eller forkert valg kan have langsigtede konsekvenser for menneskers sundhed, økonomi eller miljø. I de sidste par årtier var planteforædlerens fokus rettet mod at forbedre forskellige udbytte relaterede egenskaber. Disse valg fokuserede på at øge f.eks. kulhydratniveauet i cerealier med potentielle omkostninger ved at negligere protein, mikronæringsstoffer eller fiberindhold i maden og endda den gode smag. Udbytte vs. kvalitet i planteforædling kan medføre indsnævring af genpuljen og forhindrer fremtidige fremskridt i bekæmpelsen af biotiske og abiotiske belastninger. Talrige metoder er blevet udviklet til at indføre genetisk variation i elite-germplasm, men hurtige og billige udvælgelsesmetoder halter i udviklingen. Vi mener, at vores nye FIND-it-teknologi kan hjælpe med at udvikle robuste, højkvalitets afgrøder til fremtidige klimaændringer.

Birgitte
Skadhauge

FORSKNINGS-DIREKTØR,
CARLSBERG RESEARCH
LABORATORY

4. MØDE 28. OKTOBER

Covid-19 pandemiens økonomi

Torben M.
Andersen

PROFESSOR VED INSTITUT FOR
ØKONOMI, AU

Covid-19 har både budt på usædvanlige nedlukningstiltag og økonomisk politik i form af hjælpepakker. Begge dele har været gennemført under betydeligt tidspres og med manglende viden om effekterne af tiltagene. Hvad ved vi i dag om effekterne af nedlukningstiltag og hjælpepakker, og hvorfor udviklingen på både det sundhedsmæssige og økonomiske område har været så forskellig på tværs af lande? Disse spørgsmål behandles med udgangspunkt i forskningen om Covid-19 pandemiens økonomiske effekter.

En topologisk omvej til den korteste vej

Hvis man kører fra København til Aarhus, eller flyver til San Francisco, vil man gerne gøre det optimalt. Hvad er den korteste vej? Er der flere muligheder? At finde den korteste vej, eller finde ude af hvor mange korteste veje der nu er mellem to punkter, er klassiske geometriske spørgsmål. Topologi er en slags geometri hvor man ikke bekymrer sig om længde og vinkler, og dermed hellere ikke om hvad for en vej der er kortest. Jeg vil i foredraget fortælle lidt om geometri og topologi, og forklare hvorfor topologi alligevel kan være relevant i besvarelsen af sådan nogle geometriske spørgsmål.

Nathalie Wahl

PROFESSOR VED INSTITUT FOR
MATEMATISKE FAG, KU

5. MØDE 11. NOVEMBER

TEMAMØDE OM KLIMA: HVORDAN KAN (GRUND)VIDENSKABERNE OMSÆTTES TIL KONKRET HANDLING?

Den økologiske vending i humanvidenskaberne

Vi lever i den antropocæne tidsalder, en epoke hvor menneskets indflydelse på planeten er afgørende. Begrebet antropocæn blev foreslået af to geologer Crutzen og Stoermer i 2000 og anses af mange for at udfordre moderne videnskabsteoretiske antagelser om menneskets plads i naturen. Er naturen formet af mennesker, kolliderer det basale skel mellem mennesker og natur og mellem humanvidenskaber og naturvidenskaber. Det har medført en videnskabsteoretisk omvæltning i flere humanistiske fag og etablering af feltet environmental humanities.

Lene Koch

PROFESSOR EMER. VED
INSTITUT FOR
FOLKESUNDHEDSVIDENSKAB,
KU

De menneskeskabte klimaændringer og Jordens biodiversitet – fra grundvidenskab til handling

De menneskeskabte klimaændringer vil lægge stærkt pres på en allerede presset biodiversitet. Derfor spiller videnskaben en stor rolle i at belyse, hvordan de negative effekter kan mindskes, og finde løsninger, der udnytter synergier med samfundets klimatilpasning eller bidrager til at mindske omfanget af klimaændringerne til fordel for både biodiversitet og samfund. Det vigtigste fokuspunkt er at sikre stor plads til områder af værdi for biodiversiteten. Det vil være centralt for de vilde arters robusthed og mulighed for at respondere positivt på klimaændringer. Samtidigt er det vigtigt at sænke presset fra andre trusselsfaktorer samt sikre eller øge den økologiske integritet af naturområderne. Stor plads til robust natur vil bidrage positivt til sikker ophobning af kulstof og dermed mindske omfanget af klimaændringerne. Den generelle forståelse af området er på plads, men der er samtidig også mange åbne spørgsmål.

Jens-Christian
Svenning

PROFESSOR VED INSTITUT FOR
BIOLOGI, AU

Det fremtidige energi-systems udfordringer og mangler

Vi har klare mål i Danmark for 2030 og 2050 med hensyn til CO2 reduktion – på den korte sigt er det allerede eksisterende teknologi, vi er nødt til at bruge for at kunne skalere tilstrækkeligt – men på den lange bane er det endnu ret uklart, hvordan vi når dertil. Der er ingen tvivl om, at langt mere af vores energi-system bliver elektrisk baseret – måske helt op til 70-80 %, og til dette kræves nytænkning af, hvordan hele el-nettet skal fungere samt udpræget brug af elektrisk energikonvertering (effektelektronik). Meddelelsen vil diskutere disse emner samt komme med indspil om, hvilke videnskabelige gennembrud vi kunne tænke os for at løse de udfordringer, vi står over for frem mod 2050.

Frede Blaabjerg

PROFESSOR VED INSTITUT FOR
ENERGITEKNIK, AAU

Hvordan handler virksomheder for en lang fremtid?

Forskning i regulering, påvirkning og forståelse af virksomheder er i fokus for erhvervsøkonomien, som kan skabe indsigt i, hvorfor og hvordan virksomheder forandrer sig. Det er helt afgørende for den grønne omstilling, at virksomheder ændrer adfærd. Det gælder ikke alene en ændring af, hvordan deres samlede aktiviteter påvirker klimaet, men også en ændring af den måde, de arbejder med fremtiden på. Med målsætninger om at blive CO2-neutrale (senest) i 2050 skal virksomheder til at forholde sig aktivt til mål, der rækker flere årtier ind i fremtiden. Forskning viser, at virksomheder har vanskeligt ved at forene det kortsigtede og det langsigtede. Eksempelvis adskilles de i forhold til forskellige hensyn, eller den ene (ofte det kortsigtede) tager overhånd. Meddelelsen præsenterer nogle første ideer fra et forskningsprojekt om, hvordan udvalgte danske virksomheder forsøger at handle ud fra deres omfattende langsigtede klimamål nu.

Majken Schultz

PROFESSOR VED INSTITUT FOR
ORGANISATION, CBS

6. MØDE 25. NOVEMBER

MED MEDDELELSE AF SØLVMEDDALJEMODTAGER

Causality

**Jonas Martin
Peters**

PROFESSOR VED INSTITUT FOR
MATEMATISKE FAG, KU

Statistical models allow us to predict an outcome given that we observe a set of covariates. Causal models, in addition, allow us to perform such predictions under active perturbations of the system. This makes them a valuable tool when using data driven methodology to make decisions. And they may be helpful for other tasks, too: Purely predictive methods do not perform well when the process generating the test data differs too much from the one that has generated the training data. Causality may help us to build more robust prediction techniques if most of the causal mechanism can be assumed to remain stable. In this talk, we discuss existing and novel ideas that enable us to learn causal models from data and that can be used to obtain models that may generalize better to unseen data sets.

Efter Grotius

I dag er Hugo Grotius (1583-1645) kendt som den største skikkelse i teorien om et internationalt retssystem, men i sin tid og langt ind i det 18. (sågar 19.) århundrede blev denne ide set som del af en langt mere omfattende teori: naturretten. Denne moderne naturret har mildt sagt haft et blandet ry. For filosofihistorikere er den oftest en anden- eller tredjerangs forløber for Kant; for middelalderhistorikere er den det tynde øl fra skolastikkens store systemer; for retshistorikere er den et lokalt bidrag til sin epoke i Tyskland og Skandinavien. Ved at ændre den metodiske tilgang til den tidlig-moderne naturret kan det vises, at den havde dramatisk højere status som noget ganske nyt. Den var en bred samfundslære, som havde et forbavsende geografisk og tidsmæssigt omfang og en politisk, juridisk, konfessionel og pædagogisk gennemslagskraft, som først nu er ved at blive klarlagt. Meddelelsen giver et rids af dette forskningsprojekt.

**Knud
Haakonssen**

PROFESSOR VED SAXO-
INSTITUTTET, KU

7. MØDE 9. DECEMBER

Editionshistorie som forskningsfelt

Christian
Troelsgård

LEKTOR VED SAXO-
INSTITUTTET, KU

Efter mere end ti års projektarbejde udkom firebindsværket *Dansk Editionshistorie* i maj 2021. Adskillige af selskabets medlemmer har her bidraget til at belyse, hvilke videnskabelige udgaver der er blevet foranstaltet i Danmark eller af danske udgivere fra renæssancen til i dag, hvordan de blev til, og hvilken indflydelse de fik. Værket har tre tyngdepunkter: a) udgaver af græsk og latinsk litteratur, b) udgaver af vestnordisk og dansk middelalderlitteratur, og c) udgaver af nysproglig dansk litteratur. Editionshistorien er en gren af videnskabshistorien, men fokus ligger på udgivervirksomhedens mål, motivationer, metoder, teoridannelser, resultater og institutioner. Editionshistorien antager, at udgavernes praksis og de bagvedliggende teorier er lige så historiske fænomener som den tekst, de udgiver. Værker og tekst svæver ikke i et tomrum, men formidles af en udgiver til et bestemt publikum under specifikke historiske betingelser. Efter en kort uddybning af projektets formål og omfang vil jeg i meddelelsen eksemplificere editionshistorie som forskningsfelt gennem et studie af Johan Ludvig Heibergs (1854-1928) udgaver af Arkimedes' og Euklids værker.

Symmetri

Symmetri har været et emne til fascination mindst siden de gamle grækere. Nu til dags udgør symmetri en grundsten i videnskaber som fysik og kemi, og indgår ligeledes i mange æstetiske betragtninger. Men hvilken struktur har mængden af symmetrier af et objekt? Kan mængden af symmetrier selv være symmetrisk? Og kan sådanne "højere symmetrier" fortælle os ny viden om det objekt vi startede med? I denne meddelelse vil jeg give en introduktion til den vilde verden af symmetrier. Som bonus vil jeg tillige nævne Monster gruppen.

Jesper Grodal

PROFESSOR VED INSTITUT FOR
MATEMATISKE FAG, KU

8. MØDE 10. FEBRUAR

TEMAMØDE OM FORSKNING LANGS NILEN

Stjernen Sirius og landbruget: om varselstagning gennem fem årtusinder

Kim Ryholt

PROFESSOR VED INSTITUT FOR
TVÆRKULTURELLE OG
REGIONALE STUDIER, KU

Igennem det meste af historien blev varselstagning betragtet som en af de vigtigste videnskaber. En hidtil næsten ukendt type oldægyptisk varselstagning tager udgangspunkt i stjernen Sirius, der er blevet observeret siden det 25. årh. f.Kr. Da dens årlige tilsynekomst faldt sammen med Nilens oversvømmelse, der jo var afgørende for landbruget, blev disse varsler benyttet til at spå om rigets velfærd. De omfatter emner som afgrøder, husdyr, pest, økonomi, oprør og krig, og udgør således et interessant social-historisk studie. Teksterne foreligger endvidere i flere græske oversættelser fra oldtiden og uddrag indgik senere i håndbøger, der i 1600-tallet blev oversat til latin, fransk og italiensk, bl.a. i et forsøg på at håndtere fødevarekriser. Der findes derudover en jødisk-arabisk tradition, som blev anvendt helt op i 1800-tallet. Teksterne udgør derfor også en kærkommen kilde til studier i oversættelsesteknik, kulturel formidling og videnskabshistorie.

Mellem det etiopiske højland og Nildalen: bjergskråningernes næsten ukendte vegetation

Etiopiens vestlige bjergskråninger strækker sig i nord-sydlig retning over 1300 km og modtager sommer- og monsunregn, der via den Blå Nil og ca. 10 andre bifloder løber til Nilen, men skråningernes vegetation har indtil nu været næsten ubeskrevet. I 2013-18 studerede Friis, Sebsebe Demissew og Odile Weber 152 relevéer over hele området og analyserede data sammen med Paulo van Breugel. I Selskabets Skrifter fortolker vi nu Etiopiens vestskråninger som en kompleks overgangszon. Vegetationen er skovsavanne eller savanne, hvis lokale artssammensætning varierer stærkt, men de fleste træarter er udbredt helt fra nord til syd. En model for hele Afrikas savannesystemer postulerede i 2019 to hovedtyper adskilt af en "sharp floristic discontinuity": En nordvestlig og en sydøstlig savanne, men nævner ikke Etiopiens vestskråninger, der adskiller de to hovedtyper og i modsætning til savanner i Vestafrika næsten helt mangler en nord-syd gradient.

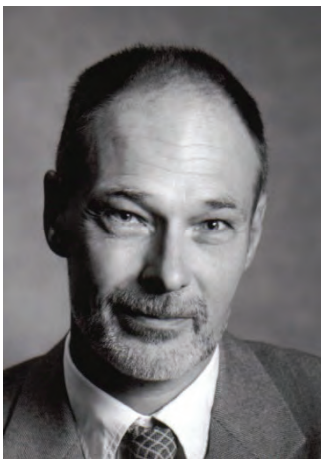
Ib Friis

PROFESSOR VED DEPARTMENT
FOR GEOSCIENCE, AU

9. MØDE 24. FEBRUAR

TEMAMØDE OM MONARKIER

Danske kongers venskaber og monarkiets funktion, før og under enevælden

Gunner Lind

PROFESSOR VED SAXO-
INSTITUTTET, KU

Konger har venner som andre folk, men deres venskaber er ikke som andres. Næsten alle de møder, er deres undersåtter, ja deres tjenere. Alle ved, at kongens venskab er en dør til ære, rigdom og magt, for en monark vil se på sine venner, lige som andre folk gør. Det er folk han stoler på, og som han vil det godt. Derfor er vennerne et uundværligt redskab for monarken. Begge parter skal håndtere balancen mellem følelser og nytte. Hvordan det ændrede sig fra Frederik 2. til Frederik 5. er emnet her.

Dantes Monarki

Italiens store middelalderdigter Dante Alighieri, forfatteren af *Den Guddommelige Komædie*, var dybt engageret i sin samtids politik. I den forbindelse spillede tanken om monarkiet en vigtig rolle, og Dante skrev i begyndelsen af 1300-årene et værk på Latin netop med titlen *Monarchia*. Han skrev sig hermed ind i en klassisk tradition, men hans værk var utraditionelt i den forstand, at Dantes begreb om en monark ikke rettede sig mod enkelte stater, men var en forestilling om en verdensmonark overordnet andre fyrster, som kunne handle til menneskets bedste uafhængigt af egne eller lokale interesser. Dantes forestillinger tog udgangspunkt i Romerriget og samtidens stridigheder mellem kejser og pave. Værket er på den måde tidsbundet, men vi kan måske i vor tid indlæse en vision om monarkiet som ledelse på et niveau, hvor fælles interesser og politiske løsninger til gavn for alle mennesker går forud for egen nytte.

Ditlev Tamm

PROFESSOR EMER. VED DET
JURIDISKE FAKULTET, KU

10. MØDE 10. MARTS

MØDE PÅ MOESGAARD MUSEUM VED AARHUS

Moesgaard og den arkæologiske forskning

**Mads Kähler
Holst**

DIREKTØR PÅ MOESGAARD
MUSEUM

Som baggrund for besøget på Moesgaard vil meddelelsen give en kort introduktion til Moesgaard som kultur- og forskningsinstitution og til stedets arkæologiske og antropologiske forskning. Specielt inden for arkæologien har kombinationen af universitet med vægt på fri forskning og museum med bundne kulturarvsopgaver samt mere strategisk orienteret forskning været med til at skabe en række langvarige forskningssatsninger om bl.a. jægerstenalderens kystkulturer, jernalderens krigsofringer og Den arabiske Golf. Over tid har fokus ændret sig inden for disse overordnede satsninger. De nyeste vinkler retter sig således mod forsøget på at spore den tidligste kystudnyttelse i de submarine landskaber i de indre danske farvande, vådområderne, som et særligt, fælles og rituelt landskab i jernalderen og forståelsen af kontakterne mellem Indus og Mesopotamien i bronzalderen. De ændrede vinkler afspejler både nye forskningsstrømninger og udviklinger i museets opgaver.

RUS Vikinger i Øst: Harald Hårderåde. Den sidste vikingekonge

Få nordiske kongers historier fascinerer som Harald Hårderådes. Fra Norge i nord til Det Byzantinske Rige i syd, fra Rus i øst og til England i vest er hans usædvanlige liv et vidnesbyrd om den store geografiske ramme, som vikingernes politiske elite opererede indenfor. Samtidig markerer hans død under Slaget ved Stamford Bridge i 1066 enden på de store vikinge-ekspansioner og starten af en ny epoke. Harald personificerede de veletablerede forbindelser mellem Norden, Rus og Det Byzantinske Rige. Med udgangspunkt i Harald Hårderådes livsforløb vil oplægget udfolde forbindelserne mellem Norden, Rus og Byzans.

**Kasper H.
Andersen**

HISTORIKER, PH.D. MOESGAARD
MUSEUM

11. MØDE 24. MARTS

Mange grublende Dage ere gaaede forud

Eva Skafte
Jensen

SENIORFORSKER, DANSK
SPROGNÆVN

Sproget i danske tekster fra 1800-tallet opleves ofte som gammeldags. Mange ord er selvfølgelig blevet forældede, men det er ikke kun ordforrådet der bidrager til oplevelsen af noget gammelt. Grammatikken spiller også en vigtig rolle. De to gamle grammatiske træk i overskriften (*ere* og *gaaede*) er ikke til at tage fejl af, men på nogle områder har grammatikken udviklet sig på måder der er mere subtile, og som resulterer i at vi i dag kan vælge mellem flere mulige grammatiske løsninger, fx *et overdrevent forbrug* og *et overdrevet forbrug* (med og uden *-n*). I et igangværende projekt afdækkes en række af de grammatiske ændringer der har fundet sted i 1800-tallet og derefter. Målet er dels at gøre os klogere på dansk grammatik dengang, dels at opnå indsigt i hvordan vi i 2022 både orienterer os mod gamle grammatiske regler og nye.

Kvantesoftware

Hver eneste dag bruger vi computere, bærbare, tablets og mobiltelefoner. De består af den hardware, fx processorer, hukommelse og skærme, som vi holder i vores hånd, men de består også af software, som styrer dem, fx Windows, iOS, Word, Excel, Zoom eller Teams. Med kvantecomputeren bliver en helt ny type computer til virkelighed. Dens styrke ligger i, at den ikke - som en konventionel computer - bliver styret af bits, der kun kan være 0 eller 1. Kvantecomputeren bliver styret af kvantebits, som kan være 0 *og* 1 på samme tid. Det kræver selvfølgelig en ny type hardware: kvantehardware. Men det kræver også en ny type software, nemlig kvantesoftware, som kan udnytte kræfterne og fordelene som ligger i kvanteteknologien. Jeg vil gerne vise dette fascinerende forskningsfelt ved at logge på en kvantecomputer i USA og køre vores kvantesoftware "live" på denne kvantehardware.

Matthias
Christandl

PROFESSOR VED INSTITUT FOR
MATEMATISKE FAG, KU

12. MØDE 7. APRIL

Sprog, kognition og samfund

Lene Schøsler

PROFESSOR EMER. VED
INSTITUT FOR ENGELSK,
GERMANSK OG ROMANSK, KU

Kan vi kun erkende hvad sproget tillader os at erkende? Eller er tanken uafhængig af sproget? Hvordan kan man som sprogforsker påvise om der er en forbindelse mellem sprog, kognition og samfund? Ifølge hypotesen om sproglig relativisme (Sapir-Whorf-hypotesen) har de sproglige kategorier i modersmålet en afgørende indflydelse på vores erkendelse af verden. Hypotesen har navn efter Edward Sapir (1884-1939) og Benjamin Lee Whorf (1897-1941). Forestillingen om den sproglige determinisme blev kritiseret i 60'erne og 70'erne, hvor en helt anden opfattelse slog igennem, nemlig at sproget og dets strukturer basalt er universelle, autonome og medfødte. Efterfølgende har man i lingvistiske kredse revideret opfattelsen af relationen mellem sprog, kognition og samfund, der understreger en gensidig påvirkning, i stedet for en ensidig kausalitetsrelation. I min meddelelse vil jeg først give nogle relativt ukomplicerede eksempler på sammenhæng mellem sprog og kognition, derefter vil jeg diskutere, hvordan man kan påvise en relation mellem ændring af sprog og samfundsændringer.

The challenges and opportunities of studying ancient proteins

The last decade has established the study of ancient proteins as a significant and useful addition to the arsenal of biomolecular methods for historic and archaeological materials. Once we had established that proteins did indeed persist, the approximate limits to survival have (delightfully) been repeatedly broken. Phylogenetic studies have helped resolve thorny and long-standing taxonomic questions but more recent studies have highlighted their obvious limitations. In cultural heritage and archaeology, a simple fingerprinting tool has uncovered scribal jokes in Medieval manuscripts, split the 'Maglemosian' culture in two and revealed early hominin fossils. Attention is turning to complex mixtures and biological signals. As we learn more we are confounded by the challenge of identifying authentically old proteins and the complexity of decomposition pathways. Intriguingly there are some odd, and unexpected results which demand a rethinking of the approaches we take to study modern proteins and these will be explored in the latter half of my presentation.

Matthew Collins

PROFESSOR VED GLOBE
INSTITUTE, KU

13. MØDE 21. APRIL

Biskop Hans Fuglsang-Damgaard og jødeforfølgelserne

Martin Schwarz
Lausten

PROFESSOR EMER. VED DET
TEOLOGISKE INSTITUT, KU

Studier i Københavns biskop, dr.theol. Hans Fuglsang-Damgaards arkiv viser hans kamp mod antisemitismen i 30'erne og 40'erne. Det skete bl.a. i skrifter, og taler, gennem indsamlinger til flygtede tyske jøder. Trods advarsel fra den tyske gesandt talte han i den tyske modstandskirke, Bekendelseskirken, i Dresden (1938). Han nægtede at udsende regeringens "mundkurvscirkulære" (1943), lagde sig ud med bispekolleger, med regeringens påbudte forsigtighed, overlevede attentatforsøg, og ved arrestation af de danske jøder udsendte han til oplæsning i kirkerne en skarp protest ("Hyrdebrevet", okt. 1943). Efter "jødeaktionen" sørgede han, Poul Brandt Rehberg, Vibeke og Richard Ege for Røde Kors pakker til jøderne i Theresienstadt. Brevvekslingen mellem biskoppen og overrabbiner Max Friediger i KZ-lejren viser venskabet, som opstod mellem dem. Den mulige konflikt mellem alt dette og den kristne missionspligt, biskoppens motiver og følgerne for forholdet mellem dansk kristendom og jødedom vurderes. Undersøgelsen er præsenteret i min bog "Biskoppen og jødeforfølgelserne", 2021.

Electrochemical Photonics

This talk will overview a new direction of research that can be conventionally called "electrochemical photonics". It is based on voltage-controlled self-assembly of plasmonic nanoparticle arrays at electro-chemical liquid-liquid or solid-liquid interfaces, the optical properties of which can dramatically vary with assembly with the composition of nanoparticles and the array density. The effects to be discussed were predicted by theory and have been, navigated by theory, experimentally realized by a team at Imperial College London; the effects refer to electro-switchable window-mirrors, tuneable colour mirrors, so-called Fabry-Perot cavity filters, new scenarios for enhanced extraction of light from Light Emitting Diodes, as well as ultrasensitive detectors of hazardous molecules or pollutants using novel self-assembling and electrotuneable nanophotonic platforms.

Alexei
Kornyshev

PROFESSOR VED DEPARTMENT
OF CHEMISTRY, FACULTY OF
NATURAL SCIENCE, IMPERIAL
COLLEGE LONDON

14. MØDE 5. MAJ

UNESCO Verdensarv i Grønland: Activating Arctic Heritage Projektets tværfaglige forskning

Bjarne Grønnow

FORSKNINGSPROFESSOR VED
NATIONALMUSEET

'Activating Arctic Heritage' er et Carlsberg Semper Ardens projekt, der udspringer af forskningssamarbejdet mellem de nationale museer i Grønland og Danmark. Grønlands to nyudnævnte UNESCO verdensarvs-områder er i fokus: I nord, Aasivissuit-Nipisat, der rummer sporene af inuits 4.500 årige fangst-tradition, og i syd Kujataa, et arktisk landbrugslandskab, formet af middelalderens Nordboere. Projektets arkæologer og historikere udforsker UNESCO-områdernes rige kulturhistorie igennem det sidste årtusinde, præget af markante klima- og miljø-ændringer og kulturmøder mellem inuit og europæere. Projektets naturvidenskabsfolk studerer lokale effekter af de globale klimaændringer og udvikler nye metoder til at uddrage information af kulturlagene. Også bevaringsforholdene undersøges: Hvordan påvirker den globale opvarmning og øgede turisme fortidsminderne? Projektet forankrer forskningen lokalt ved at bringe videnskabsfolk og lokalbefolkning i dialog. Alle bidrager til skabelsen af ny viden om UNESCO-verdensarven. Meddelelsen fokuserer på udgravningerne på Nipisat, der var skueplads for inuits storhvalfangst og et ret ukendt koloniseringsforsøg: etableringen af et fort i 1729.

Nativt uordnede proteiner

Nativt uordnede proteiner (på engelsk: *intrinsically disordered proteins* (IDP)) udfordrer, hvordan vi forstår kommunikation mellem biomolekyler. På trods af mangel på tredimensionel form er de fuldt funktionelle; et scenarie, der indtil for nyligt var umuligt at forestille sig. De udgør mellem 30 og 40% af det humane proteom, og er, på grund af deres manglende struktur, udfordrende at studere med traditionelle metoder. Nylige observationer har vist, at de kan danne komplet uordnede komplekser af ekstrem høj affinitet, binde med en kinetik, der unddrager sig etablerede koncepter, indgå i faseseparation og virke i uordens-drevne allosteriske mekanismer; alt sammen egenskaber, der viser en uventet biologisk og kemisk alsidighed. Med andre ord er et paradigmeskifte i proteinkemien godt på vej, hvorimod koncepterne, der skal danne grundlag for at forstå dens betydning, endnu ikke er etablerede. I min meddelelse vil jeg præsentere nøgleobservationer for identifikation, erkendelse og forståelse af uordnede proteiner, og jeg vil vise eksempler, der har skubbet til vores forståelse af, hvordan biologien kan afhænge af strukturel uorden.

Birthe
Kragelund

PROFESSOR VED BIOLOGISK
INSTITUT, KU

NYE MEDLEMMER AF VIDENSKABERNES SELSKAB

Videnskabernes Selskab indvælger hvert år nye medlemmer. I lige år indvælges natur- og sundhedsfaglige forskere, og i ulige år indvælges humanistisk-samfundsvidenskabelige forskere.

Selskabet indvælger fremragende forskere inden for alle fagområder og lægger vægt på, at deres kundskaber og deres hidtidige videnskabelige indsats giver grund til at forvente, at de vil virke aktivt for at styrke Selskabets arbejde.

I efteråret 2021 indvalgte Selskabet 6 indenlandske medlemmer og 3 udenlandske medlemmer for den humanistiske klasse. I foråret 2022 indvalgte Selskabet 9 indenlandske medlemmer og 6 udenlandske medlemmer for den naturvidenskabelige klasse. *

*På grund af corona blev indvalg af den humanistiske klasse udskudt. Derfor har der i denne sæson været indvalg til begge klasser

NYE INDENLANDSKE MEDLEMMER AF DEN HUMANISTISKE KLASSE

Morten Bennedsen

ØKONOMISK INSTITUT, KØBENHAVNS UNIVERSITET OG INSEAD

MORTEN BENNEDSEN,
PROFESSOR, PHD

FAGOMRÅDE
ØKONOMI

Dorthe Berntsen

PSYKOLOGISK INSTITUT, AARHUS UNIVERSITET

Hvad er dit forskningsfelt kort beskrevet?

Jeg forsker i hukommelse, specifikt selvbiografisk hukommelse, som er den del af hukommelsen, der sætter os i stand til bevidst at erindre oplevelser i den personlige fortid samt forestille os mulige begivenheder i den personlige fremtid. Selvbiografisk hukommelse opfattes som et særskilt neurokognitivt (hjerne-sind) system, der kombinerer mere basale systemer (emotioner, forestillingsevne, sprog osv.) i konstruktionen af selvbiografiske minder og andre begivenhedssimuleringer, for eksempel fremtidsforestillinger eller kontrafaktisk tænkning.

DORTHE BERNTSEN,
PROFESSOR, PHD

FAGOMRÅDE
PSYKOLOGI

Hvad er de forskningsmæssige udfordringer?

En udfordring ved min forskning, som gælder for meget psykologisk forskning, er at gøre mentale fænomener målbare. Her bruges forskellige former for kontrolleret selvrapportering, test af hukommelsens akkurathed eller detaljeringsgrad, reaktionstid, hjerneskaning, eller viden om hjerneskode, sammenholdt med adfærdsmål. En stor udfordring er i den sammenhæng at undgå at reducere kompleksiteten af det psykologiske fænomen, der undersøges.

Hvorfor er netop dette forskningsområde interessant?

At forstå selvbiografisk hukommelse er en nøgle til at forstå mange vigtige aspekter af det mentale liv. Selvbiografisk hukommelse er et omdrejningspunkt for, hvad der definerer et individ som en person med forpligtelser, roller og engagement i et givent samfund. Det gør det muligt for os at drage lære af fortiden og planlægge vores personlige fremtid. Egenskaben er derfor afgørende for en følelse af identitet, kontinuitet og retning i livet. De fleste psykiatriske lidelser såsom depression, PTSD, borderline personlighedsforstyrrelse og skizofreni er forbundet med nogle alvorlige forstyrrelser i den selvbiografiske hukommelse.

Hvad forventer du af dit medlemskab af Videnskabernes Selskab?

Jeg ser frem til at lade mig inspirere af andre danske forskere fra mange forskellige fag. Netop dette at få andre faglige vinkler på eget forskningsfelt og egne forskningsspørgsmål anser jeg for meget værdifuldt. Jeg håber også at være med til at fremme grundvidenskabelig forskning i Danmark, som i hvert fald inden for nogle fag (såsom psykologi) har alt for trange kår.

Ning de Coninck-Smith

DANMARKS INSTITUT FOR PÆDAGOGIK OG UDDANNELSE, AARHUS UNIVERSITET

Hvad er dit forskningsfelt kort beskrevet?

Jeg beskæftiger mig bredt med uddannelsernes, skolens og barndommens historie. Jeg har en særlig interesse i arkitektur og design til børn. Sammen med Charlotte Appel har jeg redigeret og bidraget til fembindsværket *Dansk skolehistorie, hverdag, vilkår og visioner gennem 500 år (2013-2015)*. Jeg har i de senere år drejet min forskning i retning af universitetshistorie, hvor jeg forsøger at komme tættere på universitets hverdag og de mange aktører, som tilsammen 'gør' universitetet. I disse undersøgelser udgør kønnet en central kategori, idet jeg er optaget af, hvordan kønnet historisk har mødt universitet og omvendt? Jeg er én af tre hovedredaktører af seksbindsværket *A Cultural History of Higher Learning*, som udgives hos Bloomsbury i 2024.

NING DE CONINCK-SMITH
PROFESSOR. DR. PHIL, PHD

Hvad er de forskningsmæssige udfordringer?

Uddannelseshistorie er et meget lille forskningsfelt i Danmark. Jeg arbejder for en øget synlighed og for at gøre feltet relevant for de aktuelle diskussioner om skole og uddannelse, børn og unge. Det sker bl.a. i regi af webmuseet skolehistorie.au.dk, der har overtaget efter det lukkede Dansk Skolemuseum. Den største udfordring består i at tiltrække nye forskere til feltet og dermed også at finde eksterne midler, som kan gøre det muligt.

FAGOMRÅDE
BARNDOMS-, SKOLE- OG
UDDANNELSESHISTORIE,
SOCIAL OG KULTURHISTORIE 19.
OG 20. ÅRHUNDREDE,
ARKITEKTURHISTORIE

Hvorfor er netop dette forskningsområde interessant?

Skole, barndom og uddannelse er fælles for os alle. Men vi er ikke fælles om, hvordan det opleves, og hvilken betydning det har. Samtidig er tiltroen til, at barndom, skole og uddannelse er vigtige for den enkelte og samfundet stor. Politisk betyder det hyppige reformer og stor offentlig interesse og engagement. Der savnes imidlertid ofte mere reflekterende analyser, der kan forklare, hvordan og hvorfor forholdene ændrer sig eller ikke eller udvikler sig i uforudsete retninger. Det er her, at historien og sociologien kommer på sin plads.

Hvad forventer du af dit medlemskab af Videnskabernes Selskab?

Jeg forventer at opnå en dybere indsigt i, hvordan videnskab bliver til, og hvilken samfundsmæssig betydning forskning og videnskab har. Jeg forventer også, at mine egne indsigter kan kvalificere debatten og forståelsen af universitet som en videnskabsorganisering og ikke mindst om, hvordan universitetet bliver til i en sammensat og kompleks hverdag.

Michael Fjeldsøe

INSTITUT FOR KUNST- OG KULTURVIDENSKAB, KØBENHAVNS UNIVERSITET

Hvad er dit forskningsfelt kort beskrevet?

Musikvidenskab og musikhistorie fra ca. 1850 til i går med fokus på klassisk musik og anvendt musik som fx politisk musik, revymusik, teatermusik, fællessang, undervisningsmusik etc. Mine hovedfelter er dansk musikhistorie, ny kompositionsmusik, kulturradikal musik og nationale musiktraditioner.

Hvad er de forskningsmæssige udfordringer?

Fra mit synspunkt er de største og mest spændende udfordringer, hvordan vi skriver og formidler kulturhistorie og musikkulturhistorie på måder, der både giver ny viden, inkluderer nye synsvinkler og formidler de (musik)kulturelle sammenhænge fra tidligere tid på en måde, så de stadig kan aktualiseres og give forståelse. Vores forskningsmæssige impact er i høj grad afhængig af, hvilke forståelsesrammer vi kan tilbyde til læsningen af fortiden og nutiden.

Hvorfor er netop dette forskningsområde interessant?

Musikhistorie og musikkulturhistorie formidler i høj grad immateriel kulturarv, som er indlejret i en nationalkultur, som er værd at bevare. Samtidig skal vi ikke blot gentage nationale fortællinger, men inkludere præ-,post- og transnationale perspektiver i forståelsen af kulturarv.

Hvad forventer du af dit medlemskab af Videnskabernes Selskab?

Jeg forventer en ramme for interessante diskussioner af forskningens praksis, aktualitet og betydning for samfundet, og hvordan vi som forskere kan fremme den dagsorden.

MICHAEL FJELDSØE
PROFESSOR. PHD., DR. PHIL.

FAGOMRÅDE
MUSIKVIDENSKAB

Morten Axel Pedersen

INSTITUT FOR ANTROPOLOGI, KØBENHAVNS UNIVERSITET

Hvad er dit forskningsfelt kort beskrevet?

Min forskning spænder fra klassiske antropologiske emner som shamanisme, nomadisme og politisk kultur til tværvideenskabelige studier, der både undersøger digitaliseringens afgørende rolle i verden og samtidig anvender og udvikler nye computationelle metoder.

Hvad er de forskningsmæssige udfordringer?

I disse år leder jeg et stort forskningsprojekt finansieret af det Europæiske Forskningsråd (ERC), der har til formål at undersøge den menneskelige opmærksomheds rolle i sociale, politiske, kulturelle og økonomiske processer. Hvad betyder det for vores børns læring og mentale helbred samt for vores eget privat- som arbejdsliv, at vi i stadig stigende grad er omgivet af digitale teknologer, der kæmper om vores opmærksomhed? Kan vi bruge data høstet fra sociale medier og andre digitale platforme til at undersøge dynamikker i denne opmærksomhedens politiske økonomi? Er opmærksomheden det 21. århundredes mest værdifulde ressource, lidt som olie var det i det forrige århundrede?

MORTEN AXEL PEDERSEN
PROFESSOR, PH.D.

FAGOMRÅDE
SOCIAL DATAVIDENSKAB,
ANTROPOLOGI

Hvorfor er netop dette forskningsområde interessant?

Krydsfeltet mellem antropologi og datavidenkab er et på mange måder ganske uudforsket forskningsområde. Der ligger derfor et betydeligt potentiale for videnskabelige nybrud i udviklingen af en computationel antropologi, der kombinerer etnografiske data og metoder med datavideenskabelige ditto. I et bredere samfundsmæssigt perspektiv lyder meget på, at mange fremtidige job vil afkræve kompetencer, der netop formår at kombinere samfundsvidenskabelig metode og teori med datavideenskabelig teknik og snilde.

Hvad forventer du af dit medlemskab af Videnskabernes Selskab?

Først og fremmest glæder jeg mig til at diskutere alverdens ideer og spørgsmål med toneangivende videnskabsfolk fra alle mulige forskellige discipliner. Jeg håber også at kunne bruge mine erfaringer fra diverse internationale forskningsmiljøer samt min erfaring som leder af Copenhagen Center for Social Data Science til at styrke Selskabets tværfaglige profil. Endelig nærer jeg et ønske om at bidrage til igangværende debatter om dannelsens natur, forandring og værdi i et moderne digitaliseret velfærdssamfund.

Pia Quist

INSTITUT FOR NORDISKE STUDIER OG SPROGVIDENSKAB, KØBENHAVNS UNIVERSITET

Hvad er dit forskningsfelt kort beskrevet?

Sagt lidt populært kan man kalde mit felt for moderne dialektforskning. Min forskning er drevet af et ønske om at belyse og forstå talesprogets udviklinger og betydninger for individer, grupper og samfund, og helt overordnet at søge svar på spørgsmål som 'hvordan hænger sproglig variation sammen med social betydning?' Og 'hvordan skabes social betydning i og med sproglig variation?' Jeg har forsket i unges talesprog på blandt andet Nørrebro, i Vollsmose, i Sønderjylland og Nordjylland, og jeg samarbejder i tværfaglige projekter om sprogs rolle for social mobilitet og om sprog som en del af byens lyd og rum.

PIA QUIST
PROFESSOR, PH.D.

FAGOMRÅDE
SOCIOLOGI, SOCIOLINGVISTIK,
DIALEKT-FORSKNING

Hvad er de forskningsmæssige udfordringer?

Der er altid masser af udfordringer forbundet med empirisk udforskning af talesprog. Teoretiske og metodiske, men også praktiske og etiske. Min forskning ligger inden for det, man kalder for sociolingvistikens tredje bølge, som blandt andet inddrager etnografi som en måde at tilvejebringe indsigt i sprogs sociale sammenhænge på. Den sociolingvistiske tilgang er i det hele taget karakteriseret ved en konstant udvikling af og eksperimenteren med metoder, lige fra eksperimentelle forsøg, surveyundersøgelser til interview og længerevarende feltarbejde.

Hvorfor er netop dette forskningsområde interessant?

Forskning i talesprog er interessant, fordi det så direkte er forbundet med menneskers identiteter og sociale liv. Vi kategoriserer, in- og ekskluderer til stadighed hinanden i og med vores sprog. Det kan blandt andet have konsekvenser for social mobilitet, men er også afgørende for vores opfattelser af steder og samfund mere bredt.

Hvad forventer du af dit medlemskab af Videnskabernes Selskab?

Jeg glæder mig til tværfaglig inspiration, diskussion og sparring om videnskab, forsknings- og universitetspolitik.

NYE INDENLANDSKE MEDLEMMER AF DEN NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

Mads Frost Bertelsen

ZOOLOGISK HAVE KØBENHAVN

Hvad er dit forskningsfelt kort beskrevet?

De komparative aspekter af dyrs tilpasning, herunder integrationen af det basale (komparativ fysiologi og anatomi) med det anvendte (komparativ patologi og anæstesi).

Hvad er de forskningsmæssige udfordringer?

Netop forskelligheden, som kræver mange forskelligartede tilgange.

Hvorfor er netop dette forskningsområde interessant?

Fordi det giver konkret viden, der kan bidrage til at bevare truede dyr, og samtidig bidrager til vores viden om bredere sammenhænge herunder menneskers fysiologi og helbred.

Hvad forventer du af dit medlemskab af Videnskabernes Selskab?

At møde inspirerende forskere inden for andre felter.

MADS FROST BERTELSEN,
ADJUNGERET PROFESSOR OG
DIREKTØR

FAGOMRÅDE
ZOOLOGISK MEDICIN,
KOMPARATIV FYSIOLOGI

Merete Bilde

INSTITUT FOR KEMI, AARHUS UNIVERSITET

Hvad er dit forskningsfelt – kort beskrevet?

Mit forskningsfelt er atmosfærisk fysisk kemi. Jeg er især interesseret i, hvordan aerosolpartikler i jordens atmosfære dannes, og hvilke fysisk-kemiske egenskaber de har. Det har betydning for, hvordan de påvirker luftkvalitet, menneskeligt helbred samt dannelsen af skyer og dermed det globale klima. Vi ser på, hvordan aerosolpartikler vekselvirker med den omgivende gasfase og har særlig interesse for, hvordan aerosolpartikler optager vand.

MERETE BILDE
PROFESSOR. PH.D.

FAGOMRÅDE
FYSISK KEMI,
ATMOSFÆREKEMI, AEROSOLER

Hvad er de forskningsmæssige udfordringer på dit felt?

En af udfordringerne er, at aerosolpartikler er meget komplekse både kemisk og fysisk. De indeholder både organiske og uorganiske stoffer, måske biologisk materiale, og de kan forekomme i mange fasetilstande (faste, flydende eller som multifasesystemer). Når aerosol partikler bevæger sig rundt i atmosfæren, kan de ændre sig fysisk og kemisk for eksempel via fotokemiske reaktioner på partiklernes overflade. Der mangler forståelse af disse processer på molekylært niveau.

Hvorfor er netop dette forskningsområde så interessant?

Det handler om at forstå sammenhænge mellem naturlige og menneskeskabte emissioner til atmosfæren og det globale klima. Aerosoler er desuden helt centrale i forhold til luftkvalitet.

Hvad forventer du af dit medlemskab af Videnskabernes Selskab?

Jeg ser især frem til at vekselvirke med forskere fra andre felter.

Susanne Bødker

INSTITUT FOR DATALOGI, AARHUS UNIVERSITET

Hvad er dit forskningsfelt kort beskrevet?

Jeg forsker i hvordan vi udvikler IT, så det bedst understøtter menneskelig brug. Specifikt arbejder jeg teoretisk med teknologi som medierende menneskelig aktivitet, både ift. samarbejde mellem mennesker gennem teknologien og ift. IT's materielle kvaliteter. Det betyder at jeg arbejder teoretisk, metodisk og empirisk (både med analyser af menneskers brug af teknologi og konstruerende med at bygge teknologiske alternativer). I disse processer er brugernes aktive deltagelse vigtig, og jeg har arbejdet med brugerinddragelse gennem participatory design siden 1980'erne. Feltet er ganske interdisciplinært, og jeg er selv inspireret af socio-kulturel virksomhedsteori i min teoriudvikling. Jeg bruger denne og lignende teorier til at begrebssette interaktionen mellem mennesker og IT, så vi kan designe og bygge alternative og mere brugbare teknologier.

SUSANNE BØDKER,
PROFESSOR. DR.SCIENT.

FAGOMRÅDE
MENNESKE-MASKINE
INTERAKTION

Hvad er de forskningsmæssige udfordringer?

At aktivere teori konkret når man designer og konstruerer teknologiske løsninger. At holde sig for øje at der er alternativer til mainstream grænseflader, og at sådanne alternativer er vigtige at udforske, også selv om de ikke leder til produkter der kan sælges.

Hvorfor er netop dette forskningsområde interessant?

Forskningsområdet gør en forskel for menneskers hverdag og arbejdsliv. Forskningsområdet gør det muligt at være med til at forme de nyeste teknologiske muligheder (både konstruktivt og kritisk).

Hvad forventer du af dit medlemskab af Videnskabernes Selskab?

At møde forskere og forskningsfelter som jeg ikke kender så godt.

Ronnie Nøhr Glud

BIOLOGISK INSTITUT, SYDDANSK UNIVERSITET

Hvad er dit forskningsfelt kort beskrevet?

Jeg er biogeokemier og arbejder primært med den biologiske produktion og nedbrydning af organisk materiale i havet. I de senere år har jeg i stadig større udstrækning fokuseret min forskning omkring processer i dybhavet.

Hvad er de forskningsmæssige udfordringer?

Dybhavet er enormt og uudforsket. Specielt ved vi meget lidt om de dybeste dele af oceanerne - de hadale grave. Dette skyldes at det er vanskeligt at tage prøver og gennemføre eksperimenter på de store dybder med høje hydrostatisk tryk. Dette kræver specielt udviklede instrumenter. Endvidere har det vist sig at dybhavet er mere varieret og dynamisk end tidligere antaget. Der ligger derfor en stor opgave foran os med at forstå diversiteten af liv og de biogeokemiske kredsløb i dybhavet.

Hvorfor er netop dette forskningsområde interessant?

Jorden er en blå planet, der i stor udstrækning er dækket af hav, og mere end 60% af jordens overflade er dækket af dybhav. Processerne i dybhavet er af fundamental betydning for de kemiske, klimatiske og biologiske forhold på Jorden. For at forstå hvordan livet på Jorden har udviklet sig, og hvordan klimaforandringer vekselvirker med elementkredsløbene, er vi nødt til at forstå hvorledes dybhavet fungerer.

Hvad forventer du af dit medlemskab af Videnskabernes Selskab?

Primært forventer jeg at blive klogere, lytte til spændende foredrag, interagere og diskutere med engagerede forskere fra forskellige fagdiscipliner. Endvidere håber jeg via mit medlemskab at kunne bidrage til en kvalificeret samfundsdebat og udbrede kendskabet og betydningen af grundforskning i samfundet.

RONNIE NØHR GLUD,
PROFESSOR. DR.SCIENT.

FAGOMRÅDE
BIOGEOKEMI, MIKROBIOLOGI

Tine Jess

CENTER FOR MOLECULAR PREDICTION OF INFLAMMATORY BOWEL DISEASE, AALBORG UNIVERSITET

Hvad er dit forskningsfelt kort beskrevet?

Mit forskningsfelt dækker en grundvidenskabelige forståelse af inflammatoriske tarmsygdommes opståen og forløb. Sygdommene rammer unge mennesker, har invaliderende og potentielt livstruende symptomer, og de kan ikke kureres. I Danmark alene lever 50.000 mennesker med kronisk tarmsygdom. Manglende indsigt i sygdommenes ætiologi og i den biologiske baggrund for deres varierende forløb gør det umuligt at forebygge sygdommene eller at skræddersy behandlingen til den enkelte. I Danmark har vi helt særlige muligheder for at ændre dette via unikke datakilder og biobankmateriale og applikation af epidemiologiske og molekylærbiologiske metoder i kombination.

TINE JESS,
PROFESSOR. CAND.MED.,
DR.MED.

FAGOMRÅDE
MEDICIN

Hvad er de forskningsmæssige udfordringer?

Internationalt set er medicinske forskere udfordrede, når det kommer til at afdække de inflammatoriske tarmsygdommenes opståen og forløb. Det skyldes dels segmenterede hospitalsvæsener med ulige adgang for borgere, hvilket gør det svært at opnå generaliserbare resultater. Endvidere er der mangel på biologisk materiale forud for diagnose, hvilket udfordrer den ætiologiske forskning, ligesom der er mangel på langtidsdata, som kan sammenholdes med for eksempel genetiske data for at forstå forskelle i behandlingsrespons, hvilket er nødvendigt for at kunne udføre personlig medicin.

Hvorfor er netop dette forskningsområde interessant?

Forskningsområdet er vigtigt, fordi vi med en grundvidenskabelig tilgang kan være med til at løse et betydeligt sundhedsmæssigt problem på verdensplan. Ved optimal anvendelse af unikke danske ressourcer kan vi danne grundlag for tværvideenskabelig forskning på et niveau, der tiltrækker de dygtigste kolleger fra hele verden til Danmark, sikrer uddannelsen af næste generation af forskere og potentielt vil ændre livet for millioner af mennesker.

Hvad forventer du af dit medlemskab af Videnskabernes Selskab?

Jeg forventer at bidrage med min videnskabelige, ledelsesmæssige og forskningspolitiske baggrund til Selskabets virke. I årene 2012-2017 var jeg medlem af Det Unge Akademi under Selskabet, hvor jeg fungerede som formand for det forskningspolitiske udvalg, senere som næstformand for akademiet, var medlem af Uddannelses- og Forskningsministeriets Task Force for Flere Kvinder i Forskning, og var hovedansvarlig for etableringen af en forsker-politiker praktikordning mellem ordførere i Folketinget og forskere i Det Unge Akademi. Jeg forventer at kunne bidrage med mine erfaringer herfra til at understøtte Selskabets virke.

Eline Lorenzen

SAMFUNDSVIDENSKABELIGE FAKULTET, GLOBE INSTITUTE, KØBENHAVNS UNIVERSITET

Hvad er dit forskningsfelt kort beskrevet?

Som molekylær naturhistoriker arbejder jeg i et tværfagligt spændingsfelt mellem molekylærbiologi og arkæologi, biogeografi, klimaforandringer og palæoøkologi. Jeg er optaget af at forstå samspillet mellem dyr, mennesker og den natur vi lever i og er en del af. Især i konteksten af de klima- og miljøændringer Jorden har gennemgået over den sidste halve million år.

Hvad er de forskningsmæssige udfordringer?

De teknologiske metoder, vi bruger i laboratoriet og til de efterfølgende analyser, udvikler sig konstant og til tider med rivende hast, og det kan være svært at følge med. Det er helt vildt, hvor meget feltet har rykket sig i de 20 år, jeg har forsket. Derudover kan det være ganske udfordrende at navigere mellem mange forskellige fagligheder, der alle opfatter verden forskelligt, især når man skal skrive en videnskabelig artikel sammen.

Hvorfor er netop dette forskningsområde interessant?

Det er ved sammensmeltningen af fagligheder på tværs af videnskaber, at vi for alvor frembringer ny, relevant viden. Min forskning bidrager med central viden om fortidens dynamiske samspil mellem natur og klima og muliggør, at vi mere præcist kan bestemme, hvordan arter og deres økosystemer vil påvirkes i den nærmeste fremtid af de nuværende globale klimaforandringer.

Hvad forventer du af dit medlemskab af Videnskabernes Selskab?

At blive beriget og bevæget i mødet med andre mennesker og videnskaber og at bidrage aktivt og engageret til Selskabets virke.

ELINE LORENZEN,
LEKTOR. PH.D.

FAGOMRÅDE
NATURHISTORIE, EVOLUTION,
MOLEKYLÆR ØKOLOGI,
POPULATIONSGENETIK,
FOSSILT DNA

N. Asger Mortensen

MADS CLAUSEN INSTITUTTET, SYDDANSK UNIVERSITET

Hvad er dit forskningsfelt kort beskrevet?

Min forskning beskæftiger sig med lys-stof vekselvirkninger i mesoskopiske systemer og nanostrukturer på grænsefladen mellem klassisk elektrodynamik og kvantefysik.

Hvad er de forskningsmæssige udfordringer?

Den stærke kobling mellem lys og stof er en fascinerende udfordring, når vi ønsker effektivt at kunne koble f.eks. synligt eller infrarødt lys til atomar-skala kvantesystemer. Bevarelsessætninger og den klassiske diffraktionsgrænse repræsenterer grundlæggende udfordringer, der kan udfordres ved at udnytte metalliske nanostrukturer og plasmoner (kollektive svingninger i den fri elektrongas) som effektive nanoantenner. Dette åbner unikke muligheder for effektivt at koble lys til nanoskala regimet, hvilket har tiltrukket stor interesse for også at forstå de mulige kvantemekaniske effekter i mesoskopisk elektrodynamik.

Hvorfor er netop dette forskningsområde interessant?

Med den voksende interesse for kvanteteknologi, herunder integrationen af kvanteoptiske fænomener i optisk baseret informations- og kommunikationsteknologi, er der også et voksende behov for grundlagsskabende forskning i grænsefladen mellem klassisk elektrodynamik og kvantefysik med inddragelse af nye muligheder, som f.eks. to-dimensionale materialer bibringer.

Hvad forventer du af dit medlemskab af Videnskabernes Selskab?

Jeg er beæret over at blive medlem af Videnskabernes Selskab, som er et væsentligt forum, hvor internationalt førende forskere kan mødes på tværs af forskningsfelter og diskutere videnskaben og dens vekselvirkning med samfundet.

N. ASGER MORTENSEN,
PROFESSOR, DR.SCIENT,
DR.TECHN.

FAGOMRÅDE
FASTSTOFFYSIK, KVANTEFYSIK,
OPTIK, NANOTEKNOLOGI

Signe Normand

ØKOINFORMATIK OG BIODIVERSITET, INSTITUT FOR BIOLOGI, AARHUS UNIVERSITET

SIGNE NORMAND,
PROFESSOR, PH.D.

FAGOMRÅDE
BIOLOGI

Leif Katsuo Oxenløwe

DEPARTMENT OF PHOTONICS ENGINEERING, DANMARKS TEKNISKE UNIVERSITET

Hvad er dit forskningsfelt kort beskrevet?

Optisk kommunikation, som indebærer lige dele grund- og anvendt forskning indenfor fysik, optik (lineær og ulineær), informationsteori, materialeforståelse, integreret fotonik og kvantekommunikation.

Hvad er de forskningsmæssige udfordringer?

At bryde skaleringen mellem højere datakapacitet og øget energiforbrug i kommunikationssystemer, særligt optiske kommunikationssystemer. Dette involverer blandt andet udvikling af nye metoder til at undgå komponent-parallellisering, altså hvor f.eks. en enkelt komponent kan behandle (generere og/eller processere) store datamængder, fremfor at lade flere parallelle komponenter behandle dele af den samlede datamængde. Dette kræver "beyond Moore's Law" teknologier, som potentielt kan findes ved brug af ulineær optik i særlige optiske ulineære materialer. At finde de rette materialer og at designe applikationer, der udnytter deres potentiale, så der samlet set bruges mindre energi per sendt bit, er meget interessante udfordringer, som kan få stor samfundsmæssig betydning.

LEIF KATSUO OXENLØWE,
PROFESSOR, PH.D.

FAGOMRÅDE
INGENIØRVIDENSKAB, FYSIK,
OPTIK,
KOMMUNIKATIONSTEKNOLOGIER,
KVANTETEKNOLOGIER

Hvorfor er netop dette forskningsområde interessant?

Internettet kan potentielt reducere vores energiforbrug betragteligt med "smart transport," "smart buildings," "smart lighting," og andre intelligente optimeringer i samfundet. Men internettet bruger selv omkring 10% af al vores elektricitet, og da elektroniske teknologier har nået deres udmattelsespunkt indtil videre, er der stort behov for udvikling af helt nye kommunikationsteknologier, hvis energiforbrug ikke vokser med det eksponentielt voksende internet. Vi står derfor i en brydningstid, hvor grundsten til helt nye teknologier skal støbes, vel vidende at disse grundsten kan få stor indflydelse på et teknologiområde, der binder hele verdens befolkning sammen, og som kan hjælpe betydeligt mod klimaforandringer.

Hvad forventer du af dit medlemskab af Videnskabernes Selskab?

Inspiration. Jeg regner med at møde meget interessante mennesker med meget interessante ideer til at løse de store udfordringer, vores planet står overfor. Jeg håber selv at kunne bidrage til de samtaler, jeg håber vil opstå. Vidensdeling og oplysning. Jeg håber, jeg kan bidrage til at "sprede buskabet" om, hvor meget interessant videnskab selskabet repræsenterer, og hvor store og vigtige emner der arbejdes med blandt selskabets medlemmer (og blandt deres kolleger). Jeg håber, jeg kan være med til at inspirere flere unge til at interessere sig for videnskab og kritisk viden i modsætning til løsrevne informationer, som så let kan tilgås i dag.

SELSKABET HAR MISTET FØLGENDE INDENLANDSKE MEDLEMMER:

DR. BEN ROY MOTTELSON

PROFESSOR EMER. VED NIELS BOHR INSTITUTET, KØBENHAVNS UNIVERSITET

FØDT 9. JULI 1926, INDVALGT 1974, AFGÅET VED DØDEN 13. MAJ 2022

LIC. SCIENT., PH.D. MORTEN SØNDERGAARD NIELSEN

PROFESSOR VED FERSKVANDS BIOLOGISK LABORATORIUM, KØBENHAVNS UNIVERSITET

FØDT 30. DECEMBER 1948, INDVALGT 1992, AFGÅET VED DØDEN 5. AUGUST 2021

DR PHIL. MICHAEL DENCKER HERSLUND

PROFESSOR VED INSTITUT FOR INTERNATIONALE KULTUR- OG KOMMUNIKATIONSSTUDIER, CBS

FØDT 21. JULI 1945, INDVALGT 1995, AFGÅET VED DØDEN 26. AUGUST 2021

DR. PHIL. HENNING LUND

DOCENT EMER. VED KEMISK INSTITUT, AARHUS UNIVERSITET

FØDT 15. SEPTEMBER 1929, INDVALGT 1979, AFGÅET VED DØDEN 14. SEPTEMBER 2021

LIC. SCIENT. FREDDY VILLIOM BUGGE CHRISTIANSEN

PROFESSOR EMER. VED CENTER FOR BIOINFORMATIK, AARHUS UNIVERSITET

FØDT 22. JANUAR 1946, INDVALGT 1988, AFGÅET VED DØDEN 6. OKTOBER 2021

SELSKABET HAR MISTET FØLGENDE UDENLANDSKE MEDLEMMER:

DR PHIL. PETER JOHN RHODES

PROFESSOR VED DEPARTMENT OF CLASSICS, UNIVERSITY OF DURHAM, UK

FØDT 10. AUGUST 1940, INDVALGT 2005, AFGÅET VED DØDEN 27. OKTOBER 2021

DR BLAND JAMES FINLAY

PROFESSOR VED CENTRE FOR ECOLOGY AND HYDROLOGY, DORSET, UK

FØDT 16. MARTS 1952, INDVALGT 2006, AFGÅET VED DØDEN 24. DECEMBER 2021

DR, SIR DAVID ROXBEE COX

PROFESSOR VED NUFFIELD COLLEGE, UNIVERSITY OF OXFORD, UK

FØDT 15. JULI 1924, INDVALGT 1983, AFGÅET VED DØDEN 18. JANUAR 2022

FORLAG

Udgivelse af videnskabelige publikationer har været en central del af Selskabets virke siden grundlæggelsen i 1742 og indgår fortsat i Selskabets formålsparagraf.

Udgivelsesvirksomheden omfatter tre kategorier: skriftserierne, den årlige Oversigt over Selskabets virksomhed og særpublikationerne.

Selskabets publikationer 2021-2022

Videnskabernes Selskab driver sit eget forlag.

Redaktør: Marianne Pade

Sekretariatets forlagsansvarlige: Rikke Reinholdt Petersen

Kontakt forlaget på: publ@royalacademy.dk

Selskabets publikationer distribueres i samarbejde med Gads forlag af Nord Academic på hvis hjemmeside de kan bestilles direkte (<https://nordacademic.dk/da>), ligesom de kan erhverves både i webshoppen på hjemmesiden eller ved henvendelse til Selskabets sekretariat.

SKRIFTSERIERNE

Under vekslende navne er Selskabets skriftserier udkommet siden 1745. For tiden udgives fire skriftserier:

Scientia Danica. Series B, Biologica

Scientia Danica. Series H, Humanistica, 4

Scientia Danica. Series H, Humanistica, 8

Scientia Danica. Series M, Mathematica et physica.

I skriftserierne udgives fagfællebedømte manuskripter inden for en bred vifte af fag. Der publiceres både monografier og antologier, de sidste ofte i form af symposieberetninger, der underkastes samme bedømmelsesprocedure som monografierne. Hovedparten af forfatterne er medlemmer af Selskabet, men medlemskab er ikke et krav for at få et manuskript optaget i skriftserierne. Der er ingen faste terminer for udgivelsen af bindene i Scientia Danica-serierne, og antallet af publikationer svinger fra sæson til sæson.

Trods de meget forskellige emner har serierne et grafisk fællespræg, som er fastlagt i en detaljeret satsvejledning, udarbejdet af to af landets mest anerkendte bogtilrettelæggere, Mette og Eric Mourier. Der er tilstræbt et klassisk udtryk, som signalerer soliditet. På basis af vejledningen og i samarbejde med Specialtrykkeriet Arco er der formuleret et stylesheet, som forudsættes anvendt af forfattere, der ønsker et manuskript udgivet i skriftserierne.

OVERSIGTEN

Siden 1815 har Selskabet udsendt sin Oversigt over virksomheden i den forgangne sæson. Fra og med dette år vil den blive delt i tre: 1) et trykt opslagsværk for medlemmer der bl.a. indeholder bl.a. en oversigt over indenlandske og udenlandske medlemmer, Selskabets vedtægter, samt en kort beskrivelse af de afholdte offentlige foredrag og arrangementer i sæson 280; 2) en trykt årsrapport, der vil udkomme ved årsskiftet og beskrive Selskabets mangesidede virksomhed. Denne del er henvendt både til medlemmerne og til læsere uden for Selskabets medlemsskare; 3) en elektronisk årsrapport på Selskabets hjemmeside der omhandler meddelelser, beskrivelser af nye medlemmer, mindeord, beretninger mv. Selskabets generalsekretær har det overordnede ansvar for Oversigten.

SÆRPUBLIKATIONERNE

Selskabets særpublikationer er meget forskelligartede. Der udsendes regelmæssigt hvidbøger i forbindelse med Selskabets forskningspolitiske årsmøder, oftest som optakt til møderne. Ved særlige lejligheder udgives bøger med et formidlende sigte. I mange år har Selskabet sat en ære i at fejre sin protektor, Hendes Majestæt Dronning Margrethe II, ved at udgive festskrifter ved store mærkedage, senest ved 80-års-fødselsdagen i 2020.

UDKOMNE PUBLIKATIONER I SÆSONEN 2021-2022

Ib Friis et al., *The Western Woodlands of Ethiopia: A study of the woody vegetation and flora between the Ethiopian plateau and the lowlands of the Nile Valley in the Sudan and South Sudan*. Scientia Danica · Series B · Biologica 9.

521 sider. Rigt illustreret.

Kr. 450

ISBN: 978-87-7304-440-7

The Western Woodlands of Ethiopia er den første monografi om de vestlige skovsavanner i Etiopien – et overset område i studiet af den etiopiske flora, der hidtil har fokuseret mere på bjerglandskaberne, landets egentlige skove eller de store østlige buskstepper med acacier og Commiphora i øst mod Somalia.

Bogen indeholder en rig samling af tekst, fotografi, kort, diagrammer og grafer, alt sammen baseret på feltarbejde, undersøgelser af herbarier og grundig dataanalyse. Der gives bl.a. en detaljeret atlasoversigt over området træarter og fordelingen af de tre mest udbredte typer af skovsavanner i den vestlige del af Etiopien.

NÆRT FORESTÅENDE PUBLIKATIONER

Monarkier. Et festskrift til Hendes Majestæt Dronning Margrethe II i anledning af hendes 50-års regeringsjubilæum den 14. januar 2022, redigeret af Marianne Pade. Særpublikationer 108.

Ruth Nielsen et al., *Seaweds of Denmark* 1-2. Scientia Danica · Series B · Biologica 10-11.

Structuralism as one – structuralism as many. Studies in Structuralisms. Edited by Lorenzo Cigana and Frans Gregersen. Scientia Danica · Series H · Humanistica · 8.

Troels Pank Arbøll, *The Cuneiform Texts from the Danish Excavations of Ḥamā in Syria (1931-1938): Letters, Administrative Documents, Scholarly Texts, Inscriptions, and Seals*. Scientia Danica · Series H · Humanistica · 8.

Helge Stjernholm Kragh, *From Quanta to Gravitation: The Science and Life of Christian Møller*. Scientia Danica · Series M, Mathematica et physica 4.

LEGATER OG FONDE

Videnskabernes Selskab administrerer en række fonde og legater, som kan søges til forskellige videnskabelige formål. Legatbestyrelserne vælges med enkelte undtagelser blandt Selskabets medlemmer. Yderligere information om de enkelte legater, og hvordan man søger, findes på Selskabets hjemmeside: *www.royalacademy.dk*.

Inge Lehmanns Legat af 1983:

Fondens formål er at yde støtte til arbejde, der har videnskabeligt sigte, inden for eksperimentel psykologi og geofysik. Legatet skal fortrinsvis anvendes til længerevarende forskningsophold eller videregående forskningsuddannelse i udlandet for forskere, der har afsluttet deres ph.d.-uddannelse eller på anden vis har opnået tilsvarende erfaring.

BESTYRELSE:

Hans Thybo (formand)

Simo Køppe

Mads Faurschou Knudsen

SUPPLEANTER:

Tine Larsen

Tone Roald

Marit-Solveig Seidenkrantz

FONDSSEKRETÆR:

Mette Schou

UDELINGER FORÅR 2022:

- Alfred Sköld blev bevilget 80.000 kr. til ophold på International Psychoanalytic University Berlin (IPU), hvor der skal arbejdes med projektet "Shared Hope: Emotions of Climate Activism", et studie af håbets betydning for unge klimaaktivister i Fridays for Future.

I alt bevilgedes der for 80.000 kr.

Julie von Müllens Fond:

Fonden uddeler midler til forskere tilknyttet danske forskningsinstitutioner, der beskæftiger sig med konkrete forskningsopgaver, hvis løsning forudsætter et længere ophold ved netop den forskningsinstitution, forskeren ønsker at opholde sig hos, eller hvis der er tale om feltarbejde med indsamling af empirisk materiale, adgang til databaser eller arkiver, som kun er tilgængelige det pågældende sted.

BESTYRELSE:

Gemma C. Solomon

Mikael Rask Madsen

FONDSSEKRETÆR:

Mette Schou

UDDELINGER EFTERÅR 2021:

- Anne Langsted blev bevilget 10.000 kr. til projektet *Diagnostik, behandling og prognose for patienter med familiær hyperkolesterolemie i Danmark og New Zealand*.
- Salvatore Caserta blev bevilget 8.000 kr. til projektet *International Courts and the Contestation for an International Rule of Law - Lessons from Non-European Regional Courts*.
- Caroline Bertram blev bevilget 6.000 kr. til projektet *EU's bæredygtighedsdagsorden i handelspolitikken*.
- Henrik Simonsen blev bevilget 10.000 kr. til projektet *Genom analyse af 50 Apiales arter til at hjælpe med bedre bæredygtig anvendelse*.
- Raheesty Devi Nem blev bevilget 8.000 kr. til projektet *Designing and testing of a new infrared diagnostics in high density plasmas*.
- Christian Laugesen blev bevilget 6.000 kr. til projektet *Algoritmebaseret detektion af manglende måltids-insulindosering hos børn og voksne med type 1 diabetes*.
- Emil Mickey Hilligsøe Larsen blev bevilget 6.000 kr. til projektet *Heterobimetallic Actinide Nanowires*.

I alt bevilgedes der for 54.000 kr.

Cayx-Legatet:

Legatet henhører til Dronning Margrethes og Prins Henriks Fond. Fonden uddeler et eller flere legater inden for en samlet legatsum på op til 200.000 kr. til humanistiske studier i Frankrig.

UDDELINGER FORÅR 2021:

- Julie Jane Nisse modtog 50.000 kr. til *Videreuddannelse og undersøgelser af poetiske egenskaber i scenekunsten på Ecole internationale de théâtre Jacques Lecoq (Paris)*.
- Anastasia Ladefoged Larn modtog 20.000 kr. til forskningsophold ved Université de Rennes 2. Ph.d.-afhandlingen ”History Incarnate. Genus and Genre in French Humanist Drama”.
- Anna Cornelia Ploug modtog 15.000 kr. til arkivophold på Ecole Normale Supérieure (Paris). Ph.d.-afhandling om problemtænkning i fransk hegeliansk filosofi.
- Kristian Olesen Toft modtog 40.000 kr. til forskningsophold på Institut mémoires de l'édition contemporaine (Caen). Ph.d.-projekt om den franske filosof Derrida og hans tanker om filosofi i oversættelse

I alt bevilgedes der for 125.000 kr.

Grosserer A. Collstrops Fond:

Fondens formål er at yde tilskud til tilvejebringelse af arbejdssteder for videnskabsfolk i Danmark efter indstilling af Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab.

BESTYRELSE:

Mikael Rask Madsen (formand)

Eva Skaftø Jensen

Tobias Wang

Susanne Ditlevsen

FONDSSEKRETÆR:

Mette Schou

Fonden er i en proces omkring dens formål. Der har derfor ikke i 2021/2022 været delt penge ud.

Aksel Tovborg Jensens Legat:

Legatets formål er at styrke Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs virksomhed. Det vil blandt andet sige, at legatet skal støtte Selskabets legatkonti, specielt ved indkøb af medaljer, når Selskabet ønsker at uddele sådanne. Desuden skal legatet sørge for, at der mindst hvert andet år afholdes en Bjerrum-Brønsted-Lang-forelæsning, opkaldt efter kemikerne Niels Bjerrum, J.N. Brønsted og Kaj Linderstrøm-Lang.

BESTYRELSE:

Thomas Sinkjær (i egenskab af generalsekretær) (formand)

Marianne Pade (i egenskab af redaktør)

Jesper Bendixen (valgt af Videnskabernes Selskabs naturvidenskabelige klasse)

David Bloch (valgt af Videnskabernes Selskabs humanistiske klasse)

FONDSSEKRETÆR:

Mette Schou

UDDELINGER FORÅR 2022:

- Videnskabernes Selskab blev tildelt 22.005 kr. i tilskud til 4 sølvmedaljer. Medaljerne uddeles til udvalgte forskere efter regler om uddeling af Videnskabernes Selskabs Sølvmedalje.
- Professor Elisabeth Engberg-Pedersen blev bevilget 9.271 kr. til deltagelse i "The 8th Conference of the Scandinavian Association for Language and Cognition" i Finland.

Lillian og Dan Finks Fond:

Fondens formål er at fremme formidling af forsknings- og udviklingsresultater, med henblik på at videnskabelige landvindinger udnyttes i erhvervs- og kulturliv.

BESTYRELSE:

Marita Akhøj Nielsen
Peter Nørgaard Larsen
Vincent Gabrielsen

FONDSSEKRETÆR:

Mette Schou

UDDELINGER EFTERÅR 2021:

- Jens Peter Munk blev bevilget 30.000 kr. til udgivelsen af en monografi, "Jørgen Roed. Modne år".
- Jacob Isager blev bevilget 25.000 kr. til udgivelsen af en bog om ædelmetaller og ædelsten i Romerriget ifølge Plinius den Ældre.
- Birgitte Fink blev bevilget 20.000 kr. til udgivelsen af en bog om landskabsmaler Harald Jerichau.
- Jesper Svenningsen blev bevilget 30.000 kr. til udgivelsen af en bog om Samlingssteder.
- Keld Zeruneith blev bevilget 20.000 kr. til udgivelsen af bogen *Beowulf - The Tragedy of a Hero. A Reading*

Der uddeltes i alt for 125.000 kr.

UDDELINGER FORÅR 2022:

- Teresa Østergaard Pedersen blev bevilget 25.000 kr. til udgivelsen af bog om Olivia Holm-Møller - En kunstnerkreds omkring 1900-1930.
- Jens Wendel-Hansen blev bevilget 30.000 kr. til udgivelsen af bogen *De træer, de drypper endnu. Krigen i 1864 i dansk politik*.
- Lars Erik Strandberg blev bevilget 25.000 kr. til udgivelsen en forskningsbaseret bog om Franciska Clausen af postdoc. Inge Lise Mogensen Bech.
- Poul Villaume blev bevilget 20.000 kr. til udgivelsen af bogen *Håbets gennembrud*.
- Louise Sebros blev bevilget 25.000 kr. til udgivelse af bogen *Damma's Journey: Cultural Change and Persistence in the Danish Caribbean*.
- Ulrik Hvilshøj blev bevilget 25.000 kr. til udgivelsen af bogen *Hitlers Mænd i Danmark 1933-1945*

Der uddeltes i alt for 150.000 kr.

Niels Bohr Fondet:

Niels Bohr Fondet er en sammenlægning af fem legater og viderefører formålene fra de sammenlagte legater:

- Niels Bohr Legatet - at støtte sådanne formål, der falder ind under Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskabs virkeområde.
- Emil Herborgs Legat - at yde støtte til unge, ubemidlede videnskabsfolk i Danmark.
- Mag.art. Marcus Lorenzens Legat - at yde støtte til fremme af studiet af dansk sprog og studiet af den danske flora, derunder understøttelse til udgivelse af betydeligere videnskabelige arbejder på disse områder.
- Ole Rømer Fondet - at yde støtte til videnskabsfolk i Danmark, der fortrinsvis forsker inden for fagområder med tilknytning til Ole Rømers videnskabelige indsats (astronomi, geodæsi og fysik), f.eks. ved bidrag til rejser med videnskabeligt formål.
- Observator, mag.scient. Julie Marie Vinter Hansens Rejselegat - at udrede det nødvendige beløb til vedligeholdelse af stifterens og hendes forældres gravsted på Vestre Kirkegård samt til fornyelse af dette gravsted, så længe dette er muligt, samt at hvad der derefter måtte blive som rest anvendes som rejseunderstøttelser for studerende og yngre kandidater inden for fagene astronomi, matematik og fysik, således at under lige kvalifikationer skal kvinder have fortrin for mænd, og således at fortrin skal gives fagene i den nævnte rækkefølge.

BESTYRELSE:

Marie Louise Bech Nosch (i egenskab af præsident), (formand)

Thomas Sinkjær (i egenskab af generalsekretær)

Lasse Horne Kjældgaard (udpeget af hum. klasse)

Michael Møller Hansen (udpeget af nat. klasse)

FONDSSEKRETÆR:

Mette Schou

UDDELINGER EFTERÅR 2021:

For Niels Bohr Legatet:

- Frederik Joakim Andersen blev tildelt 9.000 kr. til forskningsophold ved University of St. Andrews i Skotland.
- Jingxuan Zhang blev tildelt 9.000 kr. til forskningsophold ved University of Toronto.
- Andreas Stokholm blev tildelt 8.000 kr. til forskningsophold i Frascati i Rom, hos European Space Institute.
- Emil Mickey Hilligsøe Larsen blev tildelt 9.000 kr. til forskningsophold ved Institut Transurinium Elements Karlsruhe i Tyskland.
- Kirsten Elizabeth Ogilby blev tildelt 9.000 kr. til forskningsophold ved University of York

- Paulina Urban blev tildelt 9.000 kr. til forskningsophold ved University of Wageningen og Gernland Climate Research Center i Nuuk.
- Aaron Bello Arufe blev tildelt 9.000 kr. til forskningsophold ved California Institute of Technology.
- Anna Cornelia Ploug blev tildelt 9.000 kr. til forskningsophold ved Department of Philosophy på University of Warwick.

Der uddeltes i alt for 71.000 kr.

Selskabets Bidragsfond:

Fondets formål er gennem økonomisk støtte til driften af Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, herunder navnlig den af Selskabet udøvede mødevirksomhed, at virke for og bidrage til at sikre Selskabets fortsatte beståen til gavn for dansk videnskab.

BESTYRELSE:

Gunner E. Lind (formand)

Peter Harder

Michael Sørensen

Bidragsfonden understøtter Selskabets virksomhed. I 2022 blev selskabet understøttet med 60.000 kr.

Dr.phil. Ragna Rask-Nielsens Grundforskningsfond

Fonden yder støtte til videnskabelig grundforskning af enhver art og cellebiologisk grundforskning, specielt i relation til leukæmi- og cancerforskning.

BESTYRELSE:

Marja Jäätelä

Bjarne Grønnow

Torben Hansen

FONDSSEKRETÆR:

Mette Schou

UDDELINGER FORÅR 2022:

- Postdoc, ph.d. Anders Ulrik Eliassen blev tildelt 20.000 kr. til et etårigt forskningsophold ved Harvard Medical School, Boston, MA, USA. Under opholdet skal der arbejdes med projektet "Understanding brain and non-brain subtypes of obesity".

- Adjunkt, ph.d. Christian Furrer blev tildelt 17.000 kr. til et forskningsophold ved UNIL. Der skal arbejdes med forskningsprojekt omkring at udvikle nyskabende estimatorer gennem grundforskning på grænsefladen mellem forsikringsmatematik og matematisk statistik.
- Postdoc, ph.d. Ifigeneia Kyrkou blev tildelt 16.600 kr. til et forskningsophold ved KU Leuven (Belgium). Der skal arbejdes med forskningsprojektet “Investigating the direct effect of active prophages in the in-patient fitness of clinical *P. aeruginosa* isolates”.
- Lektor, ph.d. Kenneth Veland Halberg blev tildelt 29.983 kr. til et forskningsophold i Edinburgh Universitet, UK med henblik på færdiggørelse af et grundvidenskabeligt forskningsprojekt omhandlende den molekylære og cellebiologiske karakterisering af det såkaldte kryptonefridiale kompleks; et unikt vandkonserverende organ fundet hos biller.
- Adjunkt, ph.d. Lotte Bonde Bertelsen blev tildelt 40.000 kr. til forskningsophold på Depts. of Radiology and Biomedical Imaging, Urology and Pharmaceutical Chemistry, University of California San Francisco i forbindelse med et cellebiologisk grundforskningsprojekt: Leukæmiske celler- identifikation af specifikke stofskiftemønstre.

Der uddeltes i alt for 123.583 kr.

Suhrs Legat

Legatets årlige rente anvendes til fremme af Selskabets formål.

I 2022 er der ikke indkommet nogle ansøgninger, så derfor er der ikke uddelt legatmidler.

BESTYRELSE:

Marie Louise Nosch (formand)

FONDSSEKRETÆR:

Mette Schou

BERETNINGER

DET UNGE AKADEMI

2021-2022

Videnskaberne Selskab oprettede i efteråret 2011 et videnskabeligt akademi for unge, talentfulde forskere i Danmark, Det Unge Akademi. Akademiet er en uafhængig platform for yngre forskere inden for alle videnskabsgrene. Dets formål er at styrke grundforskningen og den tværfaglige udveksling, bygge bro mellem videnskab og samfund – og give nogle af landets dygtigste unge forskere en stemme i offentligheden.

Det Unge Akademi (DUA) har i denne sæson igen været tilbage på sit vanlige høje aktivitetsniveau med månedlige møder i Gl. Mødesal på H.C. Andersens Boulevard i København. Kun ét enkelt onlinemøde blev det til.

DUA fyldte 10 år i efteråret 2021, og 10-årsjubilæet blev fejret den 1. december med en jubilæumsfest på Carlsberg Akademi. Det faglige indslag til festen var en paneldebat om "Dansk forskning de forgange 10 år og de kommende 10 år". Blandt paneldeltagerene var Thomas Sinkjær, Generalsekretær for Videnskaberne Selskab, Camilla Gregersen, Formand for DM, Lisbeth Knudsen, strategisk direktør, Altinget og Mandag Morgen, Mette Birkedal Bruun, professor, Københavns Universitet, medlem af Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Nikolaj Zinner, professor, Aarhus Universitet og tidligere formand for Det Unge Akademi. Debatten blev modereret af Kristine Niss, professor (MSO), Roskilde Universitet og tidligere formand for DUA. Festen bød også på festtaler og et musikalsk indslag af cellist Josephine Opsahl.

Med årene er antallet af DUA alumner vokset og for at aktivere det voksende alumnenetværk inviterede DUA til Alumnedag. Dagen havde et fagligt element med et oplæg af professor Helle Porsdam, der er Danmarks repræsentant i Scholars at Risk. Hun fortalte om principperne bag Scholars at Risk's arbejde, om historien bag og om betydning af retten til videnskab. Dagen bød derudover på introduktionen af et forskningsglædeindeks og et panel af fire DUA-alumner, der fortalte om, hvad det er, der gør, at de bliver ved med at være glade for at bedrive forskning, og hvad der driver dem i deres arbejde. Tro mod DUA's mødeformat sluttede alumnedagen af med smørrebrød og øl.

DUA's internationale engagement er øget de senere år. I 2020 gik DUA ind i det forberedende arbejde af YASAS (Young Academies Science Advice Structure), som i maj 2022 mandede ud i, at YASAS formelt blev en del af SAPEA (Science Advice for Policy by European Academies), som er EU-Kommissionens videnskabelige rådgivningsmekanisme.

Den 9.-10. juni 2022 inviterede Det Finske Unge Akademi til det andet nordisk-baltiske møde for De Unge Akademier, som blev afholdt første gang i 2019 i Stockholm. Fra DUA deltog denne gang Anton A. A. Autzen og Birgitte Beck Pristed. Første dag fokuserede på Ukraine-krigen og dens konsekvenser for det videnskabelige samfund. Anden dagen bestod dels af workshops om tværfagligt

samarbejde, dels af udveksling af gode initiativer og ideer akademierne imellem. Det finske værtskab bød herimellem på bådtur, festmiddag, og sauna- og badetur i den finske bugt. Således forynget vedtog de nordisk-baltiske delegationer fremover at gøre mødet til en årligt tilbagevendende begivenhed for at sikre bedre kontinuitet, da alle akademier opererer med tidsbegrænset medlemskab.

De tættere relationer til de andre nordiske akademier blev også styrket, da Det Svenske Unge Akademi valgte at holde et af deres møder i Videnskabernes Selskabs lokaler i København. Svenskerne inviterede medlemmer af DUA til at deltage i dele af deres møde, og de to akademier udvekslede erfaringer både om aktiviteter internt i akademierne og om forskningsfinansierings-systemerne i de to lande. Der var også tid til at høre korte videnskabelige oplæg over en øl efterfulgt af en fælles middag.

DUA arbejder løbende med nye formater for formidling, og det nyeste skud på stammen er video-stafetten "DUA interviewer DUA". I videoerne interviewer to DUA-ister hinanden om deres forskning. Den forsker, der interviewes i den første video, sender stafetten videre til en anden DUA-ist fra en anden disciplin i næste video. Videostafetten vil vi fremover bruge bl.a. til at lære nye DUA-isters forskning bedre at kende. DUA var igen i år repræsenteret på Bloom med et arrangement med titlen "hvad ved vi, at vi endnu ikke ved? Og hvor tæt er vi på at vide det?" Her afsøgte tre forskere fra Det Unge Akademi, Anton Autzen, Naia Morueta-Holme og Niels Martin Møller, hvor de næste videnskabelige nybrud kan opstå – fra kvantecomputere og kræftbehandling til biodiversitet. DUA-medlem Trine Kellberg Nielsen var ordstyrer. DUA er også involveret i Vin og Viden, der laves i samarbejde med Kunsten i Aalborg og Aalborg Universitet og starter i august 2022.

I Det Unge Akademi ved vi, hvor vigtigt det er for yngre forskeres talentudvikling at indgå i gode forskningsfællesskaber, hvor de får vejledning, sparring og mulighed for at udvikle sig. Derfor har DUA indstiftet en pris, der anerkender forskningsmiljøets betydning for den enkelte forskers arbejde, præstationer og velvære samt anerkender deltagernes bidrag til fællesskabet. Målet med prisen er at starte en samtale om de kvaliteter, der kendetegner et godt forskningsmiljø. Prisen blev uddelt for første gang til DUA's sommerfest i juni og gik til forskningsgruppen NERDS fra IT-universitetet. Der kom 62 indstillinger fordelt på alle danske universiteter. Fagfelterne og forskningsmiljøernes størrelse og organisering spændte bredt, og DUA har samlet alle de mange karakteristika, som indstillerne fremhæver ved et godt forskningsmiljø.

Dialog med centrale forskningspolitiske aktører er en væsentlig del af DUA's forskningspolitiske arbejde, og i efteråret mødtes DUA's råd med departementschef i Uddannelses- og Forskningsministeriet, Hanne Meldgaard. På dagsordenen var yngre forskeres vilkår, udflytningen af uddannelser og grundforskningens vilkår. DUA har i denne sæson taget initiativ til at udvide dets dialogmøder med forskningspolitiske ordfører til også at omhandle universitetsledelserne, og de første dialogmøder med både Aarhus og Københavns Universitet er i kalenderen til efteråret.

DUA har i foråret 2022 relanceret forsker-politiker-praktikordningen. Ordningen har til formål at bidrage til at give politikerne og forskerne bedre indsigt i hinandens hverdag ved parvis at følge hinanden en dag på jobbet. Tre DUA-ister havde derfor fået foretræde for Folketingets uddannelses- og forskningsudvalg for at præsentere og fortælle om praktikordning. DUA's formand har deltaget i både uddannelses- og forskningsmødet arrangeret af uddannelses- og forskningsministeriet på Kolding Fjord, og i to debatter på Folkemødet om henholdsvis tværfaglig forskning og forskernes frygt for at miste forskningsfrihed.

DUA inviterer ofte eksterne oplægsholdere til at komme til møderne og give deres vinkel på et emne. I denne sæson har oplæggene været mange og dækket emner såsom forskningsbaseret formidling og formidlingsbaseret forskning særligt i museumsregi, vilkårene for forskningen på universiteterne, hvordan man som forsker finder og fortæller den gode forskningshistorie, erfaringer med at være forsker i corona-pandemiens epicenter, objektivitet og politisering i videnskaben, samt hvordan social baggrund og klasse spiller ind på karrieremuligheder. Til DUA's årlige sommermøde var temaet forskning og fiktion, og her holdt forfatter og forsker Jacob Lillemose oplæg om, hvordan han selv har brugt fiktion i sin forskning.

Hvert år holder DUA et fællesmøde med Videnskabernes Selskab, hvor to DUA-medlemmer får mulighed for at præsentere deres forskning. I år var temaet for mødet "De udvalgte og de fravalgte", og fra DUA gav Mathias Danbolt meddelelsen "Når ubehagelige historier vælges fra: Metodisk nationalisme i dansk kunsthistorie" og Laura Vang Rasmussen holdt en meddelelse om "De udvalgte og de fravalgte fødevarer: Skovens rolle i fødevarer sikkerhed i lav- og middelindkomst lande".

I løbet af de 10 år DUA har eksisteret, er der skabt traditioner, men også løbende fornyelser. I denne sæson blev der således indført mulighed for at søge om barsel fra DUA. Dermed bliver det muligt at forlænge sit DUA-medlemskab med ét år, hvis man holder barsel fra DUA i seks eller flere sammenhængende måneder.

En tradition, der ikke er ændret på, er DUA's sommerfest. I år kunne vi igen holde den i smukke omgivelser på et flot renoveret Carlsberg Akademi. Her sagde vi farvel til 7 DUA-ister og bød 9 nye medlemmer velkommen.

Kristoffer Kropp,
FORMAND

CARLSBERGFONDET

Brygger J.C. Jacobsen stiftede i 1876 Carlsbergfondet med det formål at støtte videnskaben. Efter bryggerens ønske blev fondet overdraget til Videnskabernes Selskab, som fik til opgave at vælge fondets bestyrelse. J.C. Jacobsen mente, at videnskabsfolk var ”De Fremmeste i Danmark”, og derfor var det dem, der bedst kunne varetage hans fond.

Carlsbergfondets bestyrelse består af fem medlemmer, som vælges af Videnskabernes Selskab blandt Selskabets indenlandske medlemmer.

PR. 1. JUNI 2022 BESTÅR BESTYRELSEN AF FØLGENDE:

PROFESSOR, PH.D.

Majken Schultz

(FORKVINDE)

INSTITUT FOR ORGANISATION, COPENHAGEN BUSINESS SCHOOL, MEDLEM AF CARLSBERGFONDETS BESTYRELSE SIDEN 2010, VALGT TIL 01.01.2027

PROFESSOR, DR. MED.

Søren-Peter Olesen

BIOMEDICINSK INSTITUT, AFD. FOR HJERTE- OG KREDSLØBSFORSKNING, KØBENHAVNS UNIVERSITET, MEDLEM AF CARLSBERGFONDETS BESTYRELSE SIDEN 2012, VALGT TIL 31.12.2024

PROFESSOR, DR.PHIL.

Carl Bache

INSTITUT FOR SPROG OG KOMMUNIKATION, SYDDANSK UNIVERSITET, MEDLEM AF CARLSBERGFONDETS BESTYRELSE SIDEN 2014, VALGT TIL 31.12.2023

PROFESSOR, PH.D.

Jens Hjorth

DARK, NIELS BOHR INSTITUTET, MEDLEM AF CARLSBERGFONDETS BESTYRELSE SIDEN 2021, VALGT TIL 31.12.2026

PROFESSOR, PH.D.

Susanne Mandrup

INSTITUT FOR BIOKEMI OG MOLEKYLÆR BIOLOGI, SYDDANSK UNIVERSITET, MEDLEM AF CARLSBERGFONDETS BESTYRELSE SIDEN 2022, VALGT TIL 31.12.2025

ANDRE POSTER RELATERET TIL CARLSBERG

Bestyrelsen for Carlsberg Mindelegat består af Majken Schultz, Thomas Sinkjær, Jens Hjorth, Søren-Peter Olesen og Carl Bache.

Tilsynscommitéen for Carlsberg Laboratorium består af Søren-Peter Olesen, Jens Hjorth, Cees t' Hart og Joao Abecasis.

CARLSBERGFONDETS FORSKNINGSPRISER

Carlsbergfondets Forskningspriser blev stiftet i 2011 i anledning af Fondets grundlægger J.C. Jacobsens 200-års dag. Forskningspriserne gik i 2021 til Dorthe Berntsen, professor ved Psykologisk Institut på Aarhus Universitet, og Eske Willerslev, professor ved Center for Geogenetik på Københavns Universitet og Department of Zoology, University of Cambridge.

KOMITÉEN VEDRØRENDE MENNESKERETTIGHEDER

ÅRSRAPPORT 2021-2022

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, Akademiet for de Tekniske Videnskaber og Danmarks Naturvidenskabelige Akademi oprettede i 2002 "Danske Videnskabelige Akademiets Nationalkomité for Menneskerettigheder". Formålet med komitéen er at yde aktiv støtte til forskere verden over, hvis grundlæggende menneskerettigheder krænkes.

Nationalkomitéen er tilsluttet The International Human Rights Network of Academies and Scholarly Societies, som har sekretariat hos The National Academy of Sciences, Washington DC. I dag omfatter dette netværk mere end 90 akademier fra hele kloden. Den danske komité består af Vagn Lundsgaard Hansen (DNA), Morten Kielland-Brandt (VS), Birger Lindberg Møller (VS), Bente Klarlund Pedersen (ATV) og Ida Nicolaisen (VS, formand). Ida Nicolaisen har siden 2007 været medlem af Det Internationale Netværks eksekutivkomité.

Netværket anvender forskellige strategier for at støtte forskningsfrihed og adressere krænkelser af menneskerettigheder. Det yder støtte til forskere, som er udsat for overgreb på deres universelle rettigheder. Det sker primært gennem "Action Alerts", som henvender sig til statslige overhoveder og myndigheder i forskernes hjemland og til det udenlandske diplomati her. I enkelte tilfælde aflægges besøg hos fængslede forskere, og Netværkets medlemmer kan være til stede under retssager mod disse. Der ydes endvidere støtte til videnskabelige akademier, som er under politisk pres. Det skal understreges, at ingen af de sager, som den danske nationalkomité har reageret på efter henvendelse fra Netværkets sekretariat, har været fejlbegrundede. Det er ganske imponerende i betragtning af vanskelighederne med at efterforske og foretage dobbelttjek af anklagerne. Det skal også nævnes, at nationale akademier selv beslutter i hvilket omfang, de vil engagere sig i Netværkets arbejde, handle på de udsendte "Alerts", sende observatører til retssager og støtte samarbejde og åbenhed akademierne imellem for dermed at fremme menneskerettigheder, som relaterer sig til forskning, teknologi og sundhed.

I indeværende periode har nationalkomitéen bl.a. støttet op om "Action Alerts" i forbindelse med følgende sager:

- Den respekterede økonom og fortaler for fredelig politisk reform i De Forenede Arabiske Emirater, Nasser bin Ghaith, er uretmæssigt blevet fængslet i over fem år og udsat for dårlig behandling. Dr. bin Ghaith bliver tilbageholdt i Al-Razeen fængslet, som er et højsikkerhedsfængsel, der er kendt for at være overfyldt og for dokumenterede tilfælde af tortur. Nationalkomitéen opfordrer til at bin Ghaith øjeblikkeligt løslades og at FN's regler for behandling af fanger bliver overholdt.

- Den egyptiske forsker Ahmed Samir Santawy afsoner en fireårig fængselsstraf for efter sigende at have spredt falske nyheder om Egypten. Ifølge flere menneskerettighedsorganisationer er han blevet arresteret i forbindelse med forskning i kvinders rettigheder. Han er under sin fængsling blevet udsat for gentagende vold og har i 40 dage sultestrejket, hvilket har efterladt ham i dårligt helbred. Efter stort internationalt pres fra videnskabelige- og menneskerettighedsorganisationer blev hans fængselsdom i februar 2022 annulleret og Santawy får en ny retssag.
- Nationalkomitéen har siden 2017 været involverede i en række "Action Alerts", der forlanger den iransk-svenske forsker Ahmadsreza Djalali løsladt. Han blev i 2016 anholdt på et besøg i Iran på baggrund af beskyldninger om at spionere. Han blev tvunget til at underskrive "tilståelser" og blev på usikkert grundlag dømt til døden i 2017. Den 4. maj 2022 blev det bekendt, at hans henrettelse er sat til at foregå den 21. maj 2022. Nationalkomitéen kræver at Djalalis henrettelse bliver stoppet, og at han løslades på baggrund af irregulariteter i sagen og hård behandling.

Netværket holder sig i øjeblikket orienteret om situationen i Afghanistan og Ukraine for at understøtte kollegaer påvirkede af konflikterne. Netværket har herunder bl.a. udsendt en erklæring, der fordømmer angrebet på russiske kollegaer, involverede i anti-krigs protester. Komitéen opfordrer medlemmerne af Videnskabernes Selskab, Akademiet for de Tekniske Videnskaber og Danmarks Naturvidenskabelige Akademi til personligt at engagere sig og personligt afsende "Actions Alerts" til relevante myndigheder. Oplysninger herom kan findes på Selskabets hjemmeside.

Ida Nicolaisen

FORMAND

ISC, INTERNATIONAL SCIENCE COUNCIL

ÅRSBERETNING 2021-2022

Danmark har siden oprettelsen i 1931 været repræsenteret ved Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab i den internationale paraplyorganisation ISC, International Science Council og de tilhørende 40 faglige internationale unioner – sammen med 140 andre nationale og regionale herunder videnskabelige akademier.

ISC's vision er, at videnskab bruges til gavn for alle i verden, at der er lige adgang til videnskabelig information, og at videnskabelig indsigt bruges i samfundsudviklingen. ISC er en global organisation, som igangsætter og koordinerer videnskabelige initiativer og aktivt tager politiske initiativer for at virkeliggøre sin vision. ISC fungerer som videnskabernes globale stemme ved at:

- Udbrede kendskabet til videnskabernes værdi.
- Styrke det internationale videnskabelige samarbejde.
- Integrere videnskabelig indsigt i de internationale politiske processer.
- Sikre videnskabsfolks frie kommunikation og mobilitet i verden.

De danske medlemskaber af de videnskabelige unioner finansieres gennem en bevilling fra videnskabsministeriet til Videnskabernes Selskab. Bevillingen er desværre væsentlig mindre end udgifterne til dækning af det danske medlemskab af de unioner, hvor der er væsentlig dansk aktivitet.

Den danske ISC-komite er det formidlende bindeled mellem Videnskabernes Selskab og 25 faglige nationalkomiteer for videnskabelige unioner under ISC. De faglige komiteer koordinerer danske aktiviteter inden for deres fagområder, herunder dansk deltagelse i internationale initiativer, inklusive de FN støttede internationale faglige år, senest for lys og krystallografi.

Efter to års begrænsninger i aktiviteterne på grund af COVID-19 holdt nationalkomiteen møde den 31. marts 2022. Formanden orienterede om oprettelsen af et internationalt udvalg i selskabet og om nye regler for udpegning af komiteens formand. Selskabet har deltaget aktivt i ISC's nylige generalforsamling. Selskabet tager i øjeblikket en række initiativer i forbindelse med det kommende "International Year of Basic Science for Sustainable Development (IYBSSD)" via projektet Videnskabsår22. Hans Thybo har siden 2019 været medlem af ISC's "Committee for Freedom and Responsibility in Science" og af et underudvalg, som har undersøgt de nutidige perspektiver for frihed og ansvarlighed i videnskaberne.

Den danske ISC Nationalkomite består af en repræsentant for hver af de faglige internationale unioner, som Videnskabernes Selskab er medlem af. Beretninger for de enkelte unioner findes på Videnskabernes Selskabs hjemmeside.

Nationalkomiteens forretningsudvalg vælges af Selskabet efter indstilling fra nationalkomiteen.
Forretningsudvalget består af formanden samt:

Professor, dr.scient Irina Artemieva

Professor, dr.scient Jesper Lützen

Professor, PhD Kell Mortensen

Professor dr.scient et dr.phil. Helge S. Kragh

Hans Thybo
FORMAND

UAI, UNION ACEDÉMIQUE INTERNATIONALE

UAI er en international paraplyorganisation for nationale videnskabsakademiers humanistiske og socialvidenskabelige klasser. Organisationen, som blev dannet kort efter 1. Verdenskrig, har til formål at fremme internationalt samarbejde om forsknings- og udgivelsesprojekter. UAI valgte ved generalforsamlingen i 2021 Klaus Herbers (Erlangen) som præsident for perioden 2021-2025.

KORT RAPPORT OM UAI'S AKTIVITETER I 2021-2022

Følgende UAI-projekter har i øjeblikket en stående nationalkomité under Det Kongelige Danske Videnskaberne Selskab:

- CVA, Corpus Vasorum Antiquorum (katalogisering af samlinger af antik keramik, formand: Bodil Bundgaard Rasmussen, Nationalmuseet). Se <https://www.cvaonline.org/cva/>
- CAA, Corpus Antiquitatum Americanensium (publikation af især mellem- og sydamerikansk arkæologi, formand: Inge Schjellerup, Nationalmuseet).
- MMB, Monumenta Musicae Byzantinae (publikation af materiale med relation til byzantinsk musikforskning, formand: Christian Troelsgård, Københavns Universitet). Projektet blev i 2021 underkastet UAI's hvert-sjette-årige ekspertevaluering med kategoriseringen 'excellent'. Den danske nationalkomité for MMB er i 2022 reorganiseret og består nu af Christian Troelsgård (formand), Tore Tvarnø Lind, Michael Fjeldsøe og John Bergsagel.
- SNG, Sylloge Nummorum Graecorum (publikationer om antik numismatik, formand: David Bloch, Københavns Universitet).

Desuden er der markant dansk deltagelse i følgende to UAI-projekter:

- CFM, Corpus Fontium Manichaeorum. Projektet publicerer manikæiske kildetekst-udgaver, oversættelser og kommentarer. Projektet ledes i fællesskab af Samuel Lieu (Australian Academy) og Niels Arne Pedersen (Aarhus Universitet). I 2022 er bl.a. udkommet Enrico Morano, Samuel N.C. Lieu, Nils Arne Pedersen (eds), *Manichaica Taurinensia* og Nils Arne Pedersen, René Falkenberg, Claudia Leurini & John Møller Larsen, *The New Testament Acts, Letters, and Revelation in Manichaean Tradition The Sources in Syriac, Greek, Coptic, Middle Persian, Parthian, Sogdian, Bactrian, New Persian, and Arabic*, begge på forlaget Brepols.
- Histoire comparée des Littératures de Langues européennes (et projekt, der oprindeligt blev huset af The Royal Canadian Academy) har deltagelse af Karen-Margrethe Simonsen (Aarhus Universitet).

Læs mere om UAI her: <http://www.uai-iaa.org/>

Christian Troelsgård
FORMAND

DET KONGELIGE DANSKE

Videnskabernes Selskab

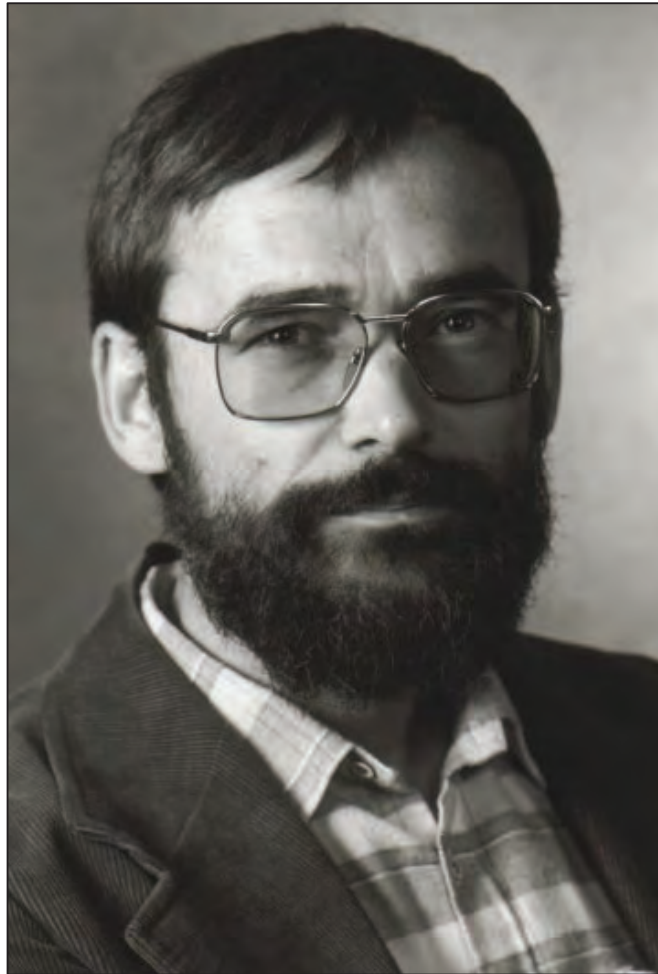
THE ROYAL DANISH ACADEMY OF SCIENCES AND LETTERS

**OVERSIGT
OVER SELSKABETS
VIRKSOMHED
2021-2022
(DEL II: MINDEORD)**

MINDEORD*

*Mindeord, som er blevet talt med medlemsmøder i sæsonen 2021-2022. En del er tidligere blev sendt ud skriftligt.

Jens Ulrik Andersen

2. september 1941 - 17. november 2019

Mindeord af Torkild Andersen

Jens Ulrik Andersen blev indvalgt i Videnskabernes Selskab i 1982. I mere end 50 år var han knyttet til Institut for Fysik og Astronomi ved Aarhus Universitet, først som studerende og medarbejder, senere som lektor og fra 1977 som professor i eksperimentel fysik. Officielt gik han på pension med udgangen af 2011, men han forblev forskningsmæssigt aktiv lige til den sidste dag. Han døde uventet den 17. november 2019 uden forudgående sygdom.

Jens Ulriks forskningsfelt var atomfysik. Studiet af ladede partiklers indtrængning i faste stoffer var hans forskningsmæssige hovedinteresse livet igennem, og han publicerede i mere end 40 år inden for dette emneområde. Fra midten af 1990'erne bidrog han også til udnyttelsen af lagringen ASTRID ved Aarhus Universitet med molekylfysiske studier og med ledelse af grundforskningscentret ACAP, der står for Aarhus Center for Atomic Physics, fra 1994 til 2005.

Jens Ulrik voksede op i det midtjyske, og han valgte at påbegynde sin uddannelse ved Aarhus Universitet. Her havde man i 1956 startet uddannelsen af kandidater fra den matematisk-fysiske faggruppe. Ønskede man før 1956 at studere fysik her i landet var stedet Københavns Universitet, hvor Niels Bohr var leder af Institut for Teoretisk Fysik på Blegdamsvej.

Antallet af fysikere, der årligt blev uddannet ved Københavns Universitet, var imidlertid meget begrænset, hvorfor Niels Bohr var modstander af at udbygge det daværende Fysiske Institut ved Aarhus

Universitet, som siden 1933 havde stået for undervisningen af de medicinstuderende på første studieår. En udbygning af fysikken i Aarhus ville nødvendigvis medføre, at nogle af de yngre fysikere på Blegdamsvej ville forlade Københavns Universitet. Her tænkte Niels Bohr uden tvivl på Jens Lindhard, der i 1956 blev udnævnt til professor i teoretisk fysik ved Aarhus Universitet. Lindhard havde været Bohrs assistent, og sammen havde de i 1954 publiceret et vigtigt arbejde indenfor atomfysik omhandlende ladede partiklers indtrængning i stof. Dette emne videreførte Jens Lindhard i Aarhus, hvor hans virke kom til at betyde meget for Jens Ulriks faglige udvikling.

Jens Ulrik beskrev i 1974, hvor heldig han var, at hans forskning i atomfysik fra 1964 faldt sammen med opdagelsen af et nyt fysisk fænomen, som blev kaldt strengeffekten. ”Jeg fik lejlighed til at leve med i begejstringen over opdagelserne, den videre intense udforskning af fænomenerne, og endelig forsøgene på at udnytte disse til at opnå ny viden indenfor andre grene af fysikken. I forbindelse med målinger af indtrængning af hurtige ioner i faste stoffer var der i begyndelsen af 1960’erne dukket nogle uventede fænomener op. Det viste sig, at disse kunne forklares ved, at ioner er i stand til at trænge dybt ind i en krystal, når de bevæger sig langs de åbne kanaler i krystalgitteret.”

Jens Lindhard, der senere blev præsident for Videnskabernes Selskab, udarbejdede en teoretisk analyse, der viste, at det grundlæggende fænomen måtte være en styring af de indtrængende ioner fra stød mod rækker af atomer i krystalgitteret. Da atomerne i en krystal sidder ordnet i rækker som perler på en snor (eller streng), fik fænomenet navnet strengeffekten. Ladede partiklers indtrængning i stof var en hovedaktivitet ved Det fysiske Institut i 1960’erne og begyndelsen af 1970’erne. Når ugens arbejde var slut om fredagen, mødtes

teoretikere og eksperimentatorer lørdag formiddag til flere timers intensive diskussioner og analyser af især nyere metoder og resultater, hvilket var utroligt givende, ikke mindst for os unge forskere.

Det blev hurtigt klart, at strengeffekten måtte forårsage drastiske ændringer for processer, der kræver tætte stød mellem ioner og atomer. Det var netop, hvad Jens Ulrik studerede i sit speciale til magisterkonferensen i 1966. Han undersøgte den kernefysiske proces, hvor en proton trænger ind i et atoms kerne samtidig med, at der udsendes et gammakvant fra det nye atom. Det viste sig, at denne proces blev næsten umuliggjort, når vinklen mellem protonens bane og atomerne i krystallen var mindre end en grad.

Efter magisterkonferensen engagerede Jens Ulrik sig i Aarhus samt under et studieophold ved Bell Telephones laboratorier i USA i såvel det eksperimentelle som det teoretiske arbejde, der var relateret til strengeffekten. Han bidrog med detaljerede studier, der fokuserede på at bestemme strengeffektens størrelse, samt inden for hvilken vinkel strengeffekten kunne observeres i forskellige typer krystaller.

Strengeffekten fik mange anvendelser især indenfor transistorteknologien, men også inden for andre grene af fysikken. Jens Ulrik bidrog således med studier af levetiden for ustabile atomer, der spaltes ved fission, hvilket viste sig at ske indenfor et meget kort tidsrum af størrelsesordenen attosekunder.

Lindhards oprindelige analyse af strengeffekten var baseret på klassisk fysik, som fungerer fint, når projektilet er en atomar ion. Fra et tidligt tidspunkt interesserede Jens Ulrik sig også for tilfælde, hvor projektilet var en elektron eller en positron, hvorved kvantemekaniske effekter kan blive fremtrædende eller endog dominerende.

Når energirige elektroner sendes gennem stof, udsender de elektromagnetisk stråling som følge af afbøjningen i stød med stoffets atomer. Jens Ulrik udforskede i samarbejde med Erik Lægsgaard strålingen fra krystaller og påviste, at for moderat relativistiske energier fører strengteffekten til stråling i røntgenområdet. Denne stråling kunne samles i nogle karakteristiske toppe, hvis energi kunne ændres via projektilenergien. Ved at analysere energien af disse toppe kunne man i kombination med teoretiske beregninger opnå ganske nøjagtige informationer om krystallens egenskaber, f.eks. det såkaldte krystalpotentiale og de termiske vibrationer. Jens Ulrik arbejdede intensivt på at udnytte denne viden, og disse studier tiltrak også meget dygtige studerende. En af disse var Lene Hau, som siden er blevet professor i fysik ved Harvard Universitetet i USA.

Den 14. november 1985 offentliggjorde tidsskriftet *Nature* en ret epokegørende artikel, der beskrev eksistensen af et meget stort antal forskellige kugleformede molekyler, alle opbygget udelukkende af kulstofatomer. Indtil da var man godt klar over, at der fandtes nogle eksempler på denne type molekyler bestående af mere end 20 kulstofatomer. Disse molekyler havde man givet navnet fullerener efter amerikaneren Richard Buckminster Fuller, som var arkitekten bag de kugleformede huse, som man havde opført flere steder i USA.

Artiklen fra 1985 beskrev også, at de molekyler, der var opbygget af 60 eller 70 kulstofatomer, udviste særlig stor stabilitet. Kulstof-60 molekylet har siden tiltrukket sig megen opmærksomhed fra såvel fysikere som kemikere, heriblandt Jens Ulrik.

Fra begyndelsen af 1990'erne var udnyttelsen af lagerringen ASTRID i fokus på Institut for Fysik og Astronomi og for grundforskningscentret ACAP. Dette center var atypisk, idet det var opbygget af fem

af hinanden uafhængige atom-eller molekylfysiske projekter, der hver blev ledet af en seniorforsker, samt af en leder, der havde til opgave at stimulere og binde projekterne sammen. Jens Ulrik var villig til at påtage sig centerlederrollen, og han viste sig velegnet hertil.

Jens Ulrik tilsluttede sig det molekylfysiske projekt, og sammen med Preben Hvelplund udnyttede de lagerringen til en lang række studier af fulleren-molekyler, blandt andet af hvad der kunne være årsagen til kulstof-60 molekylets store stabilitet. Hvorledes ville dette molekyle afgive sin overskudsenergi, når molekylet blev højt anslået? Ville molekylet fragmentere, udsende elektroner eller deeksitere ved udsendelse af varmestråling? Forsøgene viste klart, at det var udsendelsen af varmestråling, der var den altdominerende proces. Denne varmestråling er formodentligt også en del af forklaringen på kulstof-60 molekylets store stabilitet, idet de højt anslåede molekyler vil nå at afkøle, inden eksitationen vil få dem til at fragmentere. Man ved, at der findes fullerenmolekyler i det interstellare rum, og varmestrålingen kan meget vel betyde ret så meget for disse molekylers modstandsdygtighed over for den ultraviolette stråling i rummet.

På grundlag af de meget omfattende fullerenstudier samt tilsvarende for metalklynger tog Jens Ulrik initiativet til at få opbygget en mindre lagerring, som gjorde det meget lettere at gennemføre laserspektroskopiske forsøg end ved den store lagerring ASTRID. Den nye lagerring blev også den foretrukne, da han sammen med yngre medarbejdere rettede opmærksomheden mod større organiske molekyler og biomolekyler, medens ASTRID blev dedikeret til synkrotronstrålingsforskning.

Jens Ulrik engagerede sig også i det omgivende samfund, bl.a. som formand for det naturvidenskabelige forskningsråd, som formand for

bestyrelsen for Danmarks Rumforskningsinstitut gennem otte år, samt med artikler og debatindlæg i dagspressen vedrørende klimaspørgsmål. Hans synspunkt var, at klimaændringerne ikke skyldtes forøgelsen af kuldioxid i atmosfæren, men derimod uundgåelige naturlige variationer. Debatindlæggene kunne være skarpe, og især var han afvisende overfor de matematiske modeller, som klimaforskerne anvender til fremskrivningen af opvarmningen i det kommende århundrede. Det sidste debatindlæg blev publiceret kun to måneder før han døde.

Jens Ulrik vil blive savnet af mange. Han var en person med stor viden, men tillige en venlig, rolig og humørfyldt person, som altid tog sig tid til at lytte til andre. Han var også en værdig repræsentant for det videnskabelige personale i bestyrelsen for Aarhus Universitet fra 2004 til 2008.

Ære være Jens Ulriks minde.

Lars Arge

8. oktober 1967 - 23. december 2020

Mindeord af Lars Birkedal

Lars Arge blev født den 8. oktober 1967 og voksede op i Ebeltoft. Efter sin gymnasiale uddannelse i Rønne startede han i 1986 med at studere Datalogi og Fysik på Aarhus Universitet. Gennem sin studietid var Lars Arge engageret i studenterpolitik og var i en periode leder af Studenterrådet. I 1992 blev Lars Arge indskrevet som ph.d.-studerende på det dengang relativt nye "4+4" ph.d.-program. Han fik sin ph.d.-grad i 1996 og i løbet af sit ph.d.-studium var Lars Arge på et otte måneder langt studieopholdt ved Duke University i North Carolina, USA, hvor han arbejdede under vejledning af Prof. Jeff Vitter. Dette ophold var af stor betydning for Lars Arge's karriere, og han endte med at blive ansat på Duke University som Assistant Professor, Associate Professor, og full Professor i perioden 1996 til 2006.

Lars Arge's forskningsområde var algoritmer og datastrukturer. Specielt fokuserede Lars Arge på udvikling af effektive algoritmer til store datamængder. Til at analysere effektiviteten af sådanne algoritmer gjorde Lars Arge brug af den såkaldte I/O model, udviklet af Aggarwal og Vitter. I/O modellen er nyttig til at analysere effektiviteten af algoritmer, der involverer så store datamængder, at de ikke kan være i en computer's normale hukommelse (RAM), men skal flyttes frem og tilbage fra ekstern hukommelse (fx. en harddisk). For eksempel udviklede Lars Arge i 1995 en ny datastruktur, kaldet "The Buffer Tree", som kan bruges til I/O effektive graf-algoritmer

og I/O effektive geometriske algoritmer såsom algoritmer til terræn-analyse.

I 2004 flyttede Lars Arge tilbage til Danmark, hvor han blev ansat som professor ved Aarhus Universitet, og hvor han fra 2004 til 2007 oppebar et Ole Rømer Stipendium fra Den Frie Forskningsfond. I 2007 blev Lars Arge leder af Grundforskningscentret MADALGO på Aarhus Universitet. MADALGO står for Massive Data Algorithmics, og præmissen for centret var den forventede vækst i datamængder, og centret faglige fokusområder var I/O effektive algoritmer samt såkaldte cache-oblivious og streaming algoritmer. Centret blev formet inden "big data" blev et almindeligt begreb, og derfor indgik "big data" heller ikke i navnet, som det nok ville have gjort i dag. Der er ingen tvivl om, at Lars Arge var en pioner i dansk Big Data-forskning.

MADALGO involverede et tæt samarbejde med MIT i USA og MPI i Tyskland, og det var en stor succes. Lars Arge var, med rette, stolt af konklusionen af midtvejsevalueringen af centret, som lød: "The center is without doubt the world-leading center in massive dataset algorithmics".

Lars Arge fortsatte gennem hele sin karriere med at interessere sig (og kæmpe) for grundforskning, men han udbyggede også en parallel interesse for anvendelser af sin grundforskning og interdisciplinær forskning. Anvendelserne omfattede specielt analyse af terræn-data, fx. med henblik på at forudsige oversvømmelser ved kraftigt regnfald. Den interdisciplinære forskning omfattede blandt andet et samarbejde om makro-økologi med Prof. Jens Chr. Svenning's forskningsgruppe.

Lars Arge's forskning i analyse af terrændata ledte til starten på Scalgo virksomheden, som Lars Arge startede sammen med Prof. Agarwal fra Duke samt to af sine tidligere ph.d.-studerende. Scalgo's software bruges i dag af over 12000 brugere i over 300 organisationer internationalt.

Lars Arge modtog mange priser for sin forskning, og han blev indvalgt i Videnskabernes Selskab i 2008, modtog Eliteforskerprisen i 2010, blev Fellow of the ACM (Association for Computing Machinery, den største internationale organisation for datalogi), Ridder af Dannebrog i 2015, og æresdoktor ved TU Eindhoven, Holland, i 2017.

Lars Arge bidrog også i en lang række akademiske fora, både internationalt, fx. som evaluator af forskningsartikler, og nationalt, fx. som medlem af Forskningsrådet for Natur og Univers (FNU) fra 2013 til 2019 (formand fra 2016 til 2018). Lokalt på Aarhus Universitet bidrog han også med sin internationale erfaring, fx. som banerfører for indførelse af tenure-track stillinger. I al dette arbejde var Lars Arge kendt for sin ekstreme grundighed, sin evne til at bevare overblikket samtidig med at have styr på detaljerne, og for at argumentere ihærdigt for sin sag.

I den sidste periode af sit liv, brugte Lars Arge mange af sine kræfter på Videnskabernes Selskab, hvor han i 2015 blev indvalgt som medlem af præsidiet og i 2016 blev valgt som generalsekretær. Lars Arge bidrog blandt andet med at åbne Selskabet mere op til offentligheden, fx. via offentlige forskningsforedrag, og med at få retableret Selskabets sekretariat.

Æret være hans minde.

Sven Bjørnholm

8. september 1927 - 19. februar 2020

Mindeord af Christopher Pethick

Sven Bjørnholm brændte for det store billede og væsentlige problemstillinger, både i videnskab og i det bredere samfund. Han lavede vigtige bidrag til videnskab, og han arbejdede utrætteligt for at realisere Niels Bohrs vision om en Åben Verden, hvor viden kunne deles, og mennesker fra forskellige lande kunne samarbejde frit. Han førte i den grad Selskabets idealer ud i praksis. Han havde en bredtfavnende nysgerrighed, som mange i Selskabet har erfaret fra hans respektfulde spørgsmål ved møder. Han stillede spørgsmål, fordi han ville lære noget. For mig er mange facetter af Sven opsummeret i Caspar David Friedrichs velkendte maleri "Vandrerens over Tågehavet". Der ser man ryggen af en velklædt herre i diplomatfrakke og med stok i hånden på en bjergtop. Han kigger ned over landskabet, hvor man kan se enkelte andre bjergtoppe, som viser sig over tågen. Udfordringen er at tyde, hvad der foregår under tågen, fra de sparsomme synlige tegn. Som vi skal se, var Sven suveræn til at gribe nye eksperimentelle muligheder for at gennemtrænge tågen. Et andet billede dukker op fra en udflugt med Niels Bohr Institutet til Møn, hvor Sven og jeg, sammen med vores koner, besøgte Elmelunde Kirke. Der beundrede vi de smukke kalkmalerier fra 1500-tallet, som blev kalket til efter Reformationen og genopdaget først i 1880'erne. I sit videnskabelige arbejde afdækkede Sven fænomener, som tidligere havde været skjulte. Sven er født i Tønder. Hans far var ritmester, senere oberstløjtnant, i Jydske Dragonregiment, og under hans opvækst flyttede familien rundt til diverse kaserner i Jylland. Under Anden Verdenskrig var hans far gruppeleder i modstandsbevægelsen i Horsens, og Sven samlede som ca. 15-årig våben op, som briterne havde kastet ned, og uddelte illegale blade. Da familien var nødt til at gå under jorden, kom

Sven på Herlufsholm Kostskole, hvorfra han blev student under dæknavn. Efterfølgende blev han kemiingeniør fra Den Polytekniske Lærestalt (senere DTU). Allerede under studietiden fik Sven smag for internationalt samarbejde og fik diplom fra La Sorbonne. Han aftjente sin værnepligt som Gardehusar i Næstved, hvor han mødte Iran, sin livsledsager. Efterfølgende blev Sven medlem af Reserven. Hans baggrund i militæret, både hjemmefra og senere, var med til at præge Svens tilgang til videnskabelige sager: et forskningsprojekt er at betragte som en militær operation. Han havde en stærk sans for orden, og under forberedelsen af dette mindeord har jeg draget nytte af, hvad han kaldte sine "efterladte papirer" på Niels Bohr Arkivet, hvori han skriver:

Det er skik og brug i Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, at der tales mindeord om afdøde medlemmer. Mindeordene bringes på tryk i Selskabets årsskrift. Til hjælp for den, der til sin tid får opgaven, har jeg udtaget et curriculum vitæ med forskellige bilag, bl.a. en publikationsliste. Hertil kommer særtryk af praktisk taget alle mine publikationer.

Efter en kort ansættelse inden for industri, blev Sven i 1957 ansat på Universitetets Institut for Teoretisk Fysik, senere Niels Bohr Institutet, hvor han forblev resten af sin karriere. Hans opgave var at etablere en kemifdeling til fremstilling af rene grundstoffer til brug for eksperimenter. Først lidt om baggrunden for Svens forskning. I 1913 viste Niels Bohr, hvordan kvantemekanikken kunne føre til en "skalstruktur" af elektroner, og derved forklare atomers fysik og kemi. Efter opdagelsen af neutronen i 1932 udviklede Niels Bohr sin model af atomkernen, som var vidt forskellig fra hans model for elektroner i atomer. I hans model for elektronstruktur, bevægede elektronerne sig relativt frit, mens han betragtede kernen som en dråbe væske bestående af neutroner og protoner, hvori neutroner og protoner vekselvirkede stærkt med hinanden. I 1949 påviste

Maria Göppert-Mayer og Hans Jensen, at atomkerner også havde en skalstruktur, i modsætning til, hvad man vil forvente fra dråbe-modellen. Det viste sig, at mange af atomkerners egenskaber ved lave energier kunne forklares som et samspil mellem kollektive bevægelse af mange partikler som, for eksempel, i en roterende eller vibrerende dråbe væske, og bevægelse af enkelte partikler. 1950'erne var storhedstiden for eksperimentelle og teoretiske undersøgelser af atomkerner, og i denne periode udviklede Aage Bohr, Ben Mottelson og deres mange samarbejdspartnere i ind- og udland den nuværende model (unified model), som kombinerer de to aspekter af kernerens egenskaber. Der var et stort internationalt samarbejde i gang indenfor kernefysik. Som beskrives senere, kom undersøgelse af skaleffekter, ikke kun i atomkerner men også i metalklynger, til at være et gennemgående tema i Svens forskningskarriere. Svens doktordisputats, som han forsvarede i 1965, handlede om kerner tungere end radium, som ikke er runde, men mere ligner en rugbybold. Spektra af disse kerner viste de forskelligartede bevægelsesmønstre i kernen. I disputatsen står det klart, at det for Sven ikke var nok at lave kemi: han var dybt fascineret af, hvad man kunne lære om atomkerners struktur fra kernefysiske eksperimenter. Sven blev amanuensis i 1965 og docent i 1968. Et aspekt af Svens arbejde var at anskaffe strategiske grundstoffer, såsom uran og plutonium, fra Storbritannien og USA. At det lykkedes, var et godt eksempel på Niels Bohrs vision af en Åben Verden i praksis. Lige efter at have lagt den sidste hånd på sin disputats i foråret 1964, tog Sven til en konference i Paris. Der forelagde Georgy Flerov, en af fædrene til den sovjetiske atombombe, sensationelle resultater af eksperimenter udført i Dubna, det dengang nyopført sovjetiske forskningscenter nord for Moskva, af Sergej Polikanov og kollegaer. De havde opdaget kortlevende tilstande af tunge grundstoffer, som henfaldt ved spaltning, såkaldte fissionsisomerer. Det var en sensation, som

ingen havde forventet. Under en samtale med Flerov opstod ideen om at bruge Niels Bohr Institutets tandem van der Graaff accelerator til at undersøge disse tilstande. Dette møde dannede grundlaget for Svens videnskabelige arbejde i mere end et årti. Efterfølgende blev der underskrevet en samarbejdsaftalen mellem Niels Bohr Institutet og Videnskabsakademiet i Sovjetunionen. Lige siden Institutets oprettelse havde sovjetiske fysikere besøgt Institutet, oftest i relativt korte perioder, og under den nye aftale blev udveksling af medarbejdere intensiveret, med sovjetiske fysikere på længere ophold i København og danske fysikere, som tog til Sovjetunionen. Sven var en af de første prøvekaniner for dette program: han besøgte Sovjetunionen i 1965 i tre uger, og i 1966 var han i Dubna i seks måneder sammen med sin langmodige familie. Aftalen førte til et meget frugtbart program i både eksperiment og teori, som strakte sig over flere årtier. Forklaringen på, hvordan fissionsisomerer kan dannes, var, at barrieren til spaltning af en atomkerne ikke kun havde een pukkel, som i dråbemodellen, men to. Det svarede til ryggen på en baktrisk kamel, ikke en dromedar: isomertilstandene "lever" mellem kamelens to pukler, som opstår, når man udvider Niels Bohrs dråbemodel til også at omfatte skaleffekter. Sammen med J. E. Lynn skrev Sven den autoritative oversigtsartikel, sin mest citerede, om disse tilstande i *Reviews of Modern Physics*, et af de mest velrenommerede tidsskrifter. Flere, jeg har snakket med, har sat spørgsmålstegn ved sidetallene i Svens publikationsliste, fordi denne artikel tilsyneladende strækker sig over 207 dobbeltspaltede sider, hvor den nuværende grænse i tidsskriftet er 50 sider. Men sidetallene er faktisk rigtige!

I 1977, efter færdiggørelse af projektet om Danmarks fremtidige energibehov, som er omtalt senere, øjnede Sven en ny mulighed for eksperimenter. De videnskabelige faciliteter i Tyskland var i kraftig vækst, og på dette tidspunkt var den nye accelerator for tunge

atomkerner ved Gesellschaft für Schwerionenforschung (GSI) i Darmstadt lige blevet taget i brug. Tidligere havde Sven beskæftiget sig med stabile eller langlevende tilstande. Den nye maskine åbnede et vindue til de dynamiske processer, som foregår, når to tunge ioner støder sammen. Sven tog et sabbatår på GSI, og han var optaget af disse studier i næsten et årti. Det viste sig, at kerne-stof i denne sammenhæng opfører sig som en meget mere viskøs væske sammenlignet med en klassisk væske. Forklaringen er, at bevægelsen af neutroner og protoner i kerner er påvirket af vekselvirkning med middelfeltet produceret af alle andre partikler og ikke af sammenstød mellem enkelte partikler, som antaget i Niels Bohrs dråbemodel. Inden for kernefysik havde man spekuleret længe om muligheden af, at skaleffekter kunne føre til en "ø" af langlevende kunstige grundstoffer tungere end uran. Dette var en aktiv gren i forskningen ved de store internationale laboratorier. Men omkring 1985 hørte Sven noget, som fik ham til at rette sin opmærksomhed et andet sted hen. Walter Knight og hans gruppe i Berkeley havde lavet eksperimenter med klynger af natrium-atomer. De viste, at skaleffekter, som var kendt fra elektroner i atomer og nukleoner i atomkerner, også kunne observeres i elektronstrukturen af disse klynger. Ligesom fordelingen af grundstoffer i Universet afspejler skaleffekter i atomkerner, afspejler fordeling af størrelser af natrium-klynger dannet fra natrium damp skaleffekter i klynger. Disse klynger åbnede muligheden for eksperimentelt at undersøge en forudsigtelse fra 1971 af Roger Balian og Claude Bloch. Denne gik på, at der, udover den velkendte skalstruktur i atomer og atomkerner, skulle opstå en "superskal-struktur" i systemer med tilstrækkeligt mange partikler: Styrken af skalstrukturen skulle variere systematisk med antallet af partikler. Observation af superskaller kræver systemer med 1000 eller flere partikler, og hverken atomer eller atomkerner med så mange partikler er stabile, men med klynger af atomer

er dette område tilgængeligt. I en alder af næsten 60, hvor de fleste nok ville være tilbøjelige til at fortsætte i det samme forskningsområde, udviste Sven stort mod ved at sadle om og lave eksperimenter med metalklynger i stedet for atomkerner. Det krævede helt anderledes apparatur og teknikker. Der skulle anskaffes friske midler. Det var et højrisiko-projekt, fordi der var fare for, at han blev betragtet som mytterist af dem, han tidligere havde arbejdet sammen med, og som konkurrent af dem, hvis område han flyttede ind i. Men det lykkedes Sven at tiltrække dygtige kollegaer, Jørn Pedersen og Jørgen Borggreen i det eksperimentelle, og Ben Mottelson, Hide Nishioka, og Klavs Hansen i det teoretiske. I opbygningsfasen fik Sven stor hjælp fra Walter Knight, som tilbragte et sabbatår på Niels Bohr Institutet og delte detaljer af sit apparatur med Sven. Eksperimenterne var en spektakulær succes og beviste eksistensen af superskaller. Dette arbejde er kronen på Svens videnskabelige karriere og demonstrerede med al tydelighed hans vision og fantasi, hans dybe indsigt, hans organisatoriske talent og hans evne til at gennemføre et komplekst projekt. Sven var meget engageret i samfundet. I årene 1974-1977, lige efter det første oliechok, tog IFIAS (International Federation of Institutes for Advanced Study), som Niels Bohr Institutet var medlem af, initiativ til et studie af Danmarks fremtidige energibehov. Staben bestod af en vidtspændende række af specialister - økonomer, ingeniører, miljøeksperter og andre. Gruppen havde lokaler på Bohr Institutet, hvor Ove Nathan var bestyrer, og Sven var daglig leder af arbejdet. Gruppens arbejde påvirkede Danmarks energiplaner, og Sven var i en del år rådgiver om energispørgsmål for den danske regering. Et andet aspekt af Svens engagement i samfundet var hans støtte til kollegaer i udlandet, som var faldet i unåde hos de politiske myndigheder. Et eksempel blandt mange er den tidligere omtalte Sergej Polikanov, som i 1970'erne blev nægtet lov til at arbejde midlertidigt på CERN i Geneve. Sven var medvirkende til, at Polikanov blev tilbudt en

etårig stilling på Niels Bohr Institutet, før han kom videre til først CERN og senere GSI i Darmstadt. Sven og Iran var meget gæstfrie, og de havde et stort internationalt netværk som de, i dagene før internettets komme, plejede ved at skrive breve og julekort. I øvrigt beherskede Sven mange sprog. Efter pensionering forblev Sven aktiv i Selskabet og kom regelmæssigt på Bohr Institutet. Han var meget engageret i sine børnebørn. Efter 40 års pause kastede han sig over heste igen, sled to op i alderen mellem 70 og 80 år og gik til springundervisning i en alder af 80.

Ære være hans minde

Mogens Flensted-Jensen

2. september 1942 - 21. december 2020

Mindeord af Henrik Schlichtkrull

Mogens Flensted-Jensen var medlem af selskabet siden 1992. Han døde efter kort tids sygdom i slutningen af 2020.

Mogens blev matematisk-fysisk student fra Virum Statsskole i 1961. Efter en etårig rundrejse i Nordamerika med faderens gymnastikhold, samt aftjening af værnepligt, påbegyndte han matematikstudiet på Københavns Universitet i 1963. Han blev kandidat i 1968.

I perioden 1968-1979 var Mogens ansat først som stipendiat og fra 1973 som lektor ved Matematisk Institut på Københavns Universitet. I løbet af denne periode foretog han to forskningsmæssigt særdeles væsentlige udlandsophold. Det første, ved Mittag-Leffler Institutet i Stockholm 1970-71, som han foretog efter opfordring fra Werner Fenchel, førte til et skift af forskningsområde i retning af geometri. Her traf Mogens den fremtrædende islandske matematiker Professor Sigurdur Helgason fra MIT, som fik en helt afgørende betydning for Mogens' videre forskning. Det andet udlandsophold fandt sted ved MIT i Boston 1976-77. Her blev kontakten til Sigurdur Helgason fortsat og udbygget. Disse ophold bragte Mogens i kontakt med eliten inden for forskningsområdet omkring Liegrupper og repræsentationsteori, og de bidrog til at han selv siden kom til at tilhøre den samme elite.

I 1979 blev Mogens udnævnt til professor i matematik ved Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, hvor han virkede frem til sammenlægningen med Københavns Universitet. Han fortsatte som

professor ved det samme institut, hvor han var begyndt som stipendiat mere end 40 år tidligere, og fra 2012 var han emeritus.

Mogens' første forskningsarbejde (fra 1969) var i området operatoralgebra, men i forbindelse med opholdet ved Mittag-Leffler Institut skiftede han som nævnt interesse, og fra da af optog symmetriske rum hans forskning. Et symmetrisk rum er en differentiabel mangfoldighed i hvilken det er muligt omkring ethvert punkt at foretage en spejling. Eksistensen af denne struktur betyder at rummet kan realiseres som et kvotientrum G/H af en Liegruppe G og en såkaldt symmetrisk undergruppe H . Denne rige struktur giver anledning til at man kan udføre harmonisk analyse på rummet, og derved knyttes studiet af det symmetriske rum til repræsentationsteorien for Liegrupper. Det var dette samspil mellem geometri og repræsentationsteori som blev Mogens' primære forskningsområde, og det var her han kom til at spille en fremtrædende international rolle.

Perioden i slutningen af 1970'erne var et højdepunkt i Mogens' forskning. Han forfattede en række vigtige arbejder om harmonisk analyse på symmetriske rum, som kulminerede med en artikel i *Annals of Mathematics* 1980, "Discrete series for semisimple symmetric spaces". Her påviser han for første gang eksistensen af en serie af diskrete repræsentationer på alle de symmetriske rum, som opfylder en betingelse der er nem at afgøre i konkrete eksempler. Det drejer sig om de irreducible repræsentationer af Liegruppen G , som kan realiseres inden for kvadratisk integrable funktioner på det symmetriske rum G/H . Specialtilfældet, hvor det symmetriske rum er G selv, var på det tidspunkt et varmt forskningsemne, foranlediget af nogle fundamentale arbejder af Harish-Chandra, der

arbejdede ved Institute for Advanced Study i Princeton. I en række artikler på højt niveau havde Harish-Chandra fundet et kriterium (eksistens af en kompakt maksimal torus), der afgør om der eksisterer diskrete serie repræsentationer på gruppen G . Mogens fandt en generalisering af Harish-Chandras kriterium, så det også kan benyttes for et symmetrisk rum G/H , og han beviste at betingelsen er tilstrækkelig til at sikre eksistensen. Mogens bevis for det generelle kriterium førte samtidig til et nyt og simplere bevis for tilstrækkeligheden af Harish-Chandras oprindelige betingelse.

Det centrale argument i Mogens' bevis involverer en dualitet mellem forskellige symmetriske rum, som nu altid omtales som Flensted-Jensen duality. Ved hjælp af denne dualitet overføres konstruktionen af de kvadratisk integrable funktioner på G/H til en konstruktion på det duale symmetriske rum, som er lettere at håndtere. Ifølge Mogens gik betydningen af denne dualitet op for ham, mens han sad i en bybus i forbindelse med et møde i Tunis.

Resultatet om de diskrete serier dannede grund for en disputats, *Non-commutative harmonic analysis*, som Mogens forsvarede ved Københavns Universitet i 1980 med Christian Berg og Sigurdur Helgason som officielle opponenter.

Opdagelsen af de diskrete serier var et gennembrud for forskningen i symmetriske rum, og Mogens' opdagelse blev efterfølgende brugt og udbygget af matematikere fra hele verden. Det blev vist af T. Oshima og T. Matsuki at Mogens' betingelse også er nødvendig for eksistensen af diskrete serier, og denne forståelse af de diskrete serier foranledigede en omfattende forskning i harmonisk analyse af symmetriske rum. I 1986 tilbragte Mogens et halvt år ved Paris

Universitet VII, og derefter 2 måneder i Kyoto, Tokyo og Hiroshima. Han var i den forbindelse hovedforedragsholder ved årsmødet i Japans matematiske forening.

Mogens organiserede i 1995-96 et meget succesfuldt program ved Mittag-Leffler Institutet i Stockholm, der navnlig var fokuseret på forskning i symmetriske rum. Programmet tiltrak eksperter fra hele verden og bidrog væsentligt til at videreføre feltet. Med udgangspunkt i Mogens' grundlæggende resultat om den diskrete serie lykkedes det således for nogle af deltagerne at fremlægge en komplet harmonisk analyse for alle reductive symmetriske rum.

Efter ansættelsen ved KVL blev Mogens mere og mere inddraget i universitetspolitik. Han var formand for Dansk Matematisk Forening 1982-86, og han var i en lang årrække formand for Statens Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelige Forskningsråd. Her i selskabet har han været medlem af Forskningspolitisk Udvalg. Han bidrog også betydningsfuldt til international forskningspolitik, idet han på Danmarks vegne var stærkt involveret i forarbejdet til etableringen af det fælleseuropæiske forskningsråd ERC. I en årrække var han desuden medlem af Singapores akademiske forskningsråd. Han varetog det administrative arbejde engageret, initiativrigt og omhyggeligt. Ved sin afsked udtrykte han at han altid havde været glad også ved denne del af sit virke, uagtet at den ikke levede så meget tid til hans egen forskning.

Hen imod sin pensionering samt i tiden derefter fik Mogens tid til at genoptage sin forskning, hvilket var en stor tilfredsstillelse for ham selv og førte til flere internationale publikationer. Den seneste, et fælles arbejde med J. Kuit, udkom i 2018.

Mogens var kendetegnet ved en stor ydmyghed over for sin egen forskning og altid åben for at anerkende andres bidrag. Han var aldrig bange for at spørge når der var noget han ikke forstod, men med en imødekommende facon undgik han altid at virke intimiderende derved. Han vil blive husket og savnet som en begavet forsker og administrator, og som en højt skattet kollega og ven.

Ære være hans minde.

Michael Dencker Herslund

21. juli 1945 - 26. august 2021

Mindeord af Lene Schøsler

Michael Herslund blev student fra Aalborg Katedralskole i 1964. Han blev magister i romansk filologi fra Københavns Universitet i 1972, hvor han fik guldmedalje for sin afhandling i 1970. Efter sin eksamen blev han i 1972 ansat som adjunkt i fransk ved Institut for Romansk filologi, Københavns Universitet, og var lektor samme sted i perioden 1976-1986.

I perioden 1976-1980 var han under en orlovsperiode ansat som amanuensis ved Universitetet i Trondheim, derefter vendte han tilbage til Københavns Universitet. Efterfølgende kom han til Handelshøjskolen i København (senere CBS), hvor han blev professor i fransk ved Det Erhvervsproglige Fakultet fra 1987. Her var han frem til sin pensionering i 2016. Michael Herslund blev dr.phil. i 1989. Han blev indvalgt i Selskabet i 1995. Han var medlem af Statens Humanistiske Forskningsråd 1995-2000, de to sidste år som formand.

Michael Herslund var uddannet som en af de sidste repræsentanter for den højt meriterede sproghistoriske romanske tradition ved Københavns Universitet. Han var som magister uddannet i hele den romanske sprogfamilie og vedblev hele livet at anse magisterkonferensen som den bedste forskeruddannelse. En af de få gange han mødte op i Selskabet, var da vi diskuterede konferensens mulige afskaffelse. Det var Herslund meget imod. Den romanskfilologiske tradition fra København blev i særdeleshed kendt uden for Danmarks grænser med Kristoffer Nyrop (1858-1931), professor fra 1894,

medlem af Selskabet i 1899, og der refereres stadig til hans monumentale sproghistorie *Grammaire historique de la langue française*, I-VI (1899-1913). Denne empiri-tunge og ikke særligt teoretiske tradition blev imidlertid fuldstændigt afbrudt omkring 1950 ved fremkomsten af den strukturalistiske, hovedsageligt synkront og ikke historisk orienterede sprogvidenskab. Dette brud var i Danmark, i modsætning til de øvrige nordiske lande, forberedt ved fremkomsten af to lingvistiske strømninger, den ene forankret i den nordiske filolog Paul Diderichsens (1905-1964) forskning i dansk, især omkring hans feltanalyse, den anden forankret i Louis Hjelmslevs (1899-1965) almenlingvistiske teori, glossematikken, der var præget af et højt abstraktionsniveau i sin formalisering. Det er påfaldende, at disse to københavnske strukturalistiske strømninger bidrog til at hæmme udbredelsen og udnyttelsen af den amerikanske strukturalisme og dens efterfølgere, selvom flere forskere især fra de romanske og engelske universitetsinstitutter, bl.a. Michael Herslund, bidrog til at udbrede kendskabet til den amerikanske lingvistiske teoridannelse (den generative grammatik), som ofte forbindes med navnet Noam Chomsky (1927-). Den glossematiske tilgang blev på det romanske felt forvaltet og videreudviklet især af Hjelmslevs elev Knud Togeby (1918-1974), professor på Romansk Institut fra 1955 til sin død. Togeby var Herslunds lærer.

Den voldsomme faglige reorientering fra den filologiske tradition hen mod en teoretisk funderet lingvistik manifesterer sig tydeligt i Michael Herslunds forskning. Hans faglige interesse bevæger sig med et solidt udgangspunkt i den historisk-filologiske tradition frem mod en interesse for og anvendelse af forskellige metoder inden for den moderne sprogvidenskab og et engagement i aktuelle, herunder sprogpoltiske problemstillinger inden for lingvistikken. Jeg vil i det

følgende beskrive denne udvikling hos Michael Herslund, en udvikling som på interessant vis afspejler nogle væsentlige linjer i sprogvidenskabens udvikling i de sidste 50 år. Jeg vil følge udviklingen kronologisk opdelt i fire faser efter hans faglige interessefelter: sproghistorie, moderne fransk, typologi, sprog og identitet.

Den traditionelle filologisk baserede romanske sproghistorie, som den blev praktiseret i det 19. og starten af det 20. århundrede i hele Europa, og særdeles livskraftigt i Danmark, havde fokus på standard-sprogene, og repræsenterede derfor en historisk "teleologisk" tilgang, således at forskerne med stor detaljerighed beskrev sprogenes udvikling fra modersproget (i dette tilfælde latin) frem mod den aktuelle sprogtilstand, uden blik for variationer, og med særligt fokus på etymologi, fonetik og morfologi, medens syntaks som regel blev stedmoderligt behandlet; en teoretisk vinkel var fraværende. Allerede titlen på Michael Herslunds første bogpublikation (144 sider) fra 1976 viser en klar forskel i forhold til denne filologiske tradition, idet der er fokus på sprogets struktur: *Structure phonologique de l'ancien français: morphologie et phonologie du francien classique*. Der er således klart valgt en teoretisk tilgang med henblik på at beskrive oldfransk som en synkron struktur, ikke som en del af en udvikling frem mod det moderne sprogtrin. Den valgte tilgang er baseret på den på dette tidspunkt nye sprogteori: den generative grammatik, der skelner mellem sprogets dybdestruktur, som er målet for sprogbeskrivelsen og overfladestrukturer, som er de sproglige former i skrift og tale, som sprogforskeren har direkte adgang til. Det betyder i denne sammenhæng, at forfatteren opfatter de overleverede tekster på oldfransk fra det 12.-13. århundrede som overflademaniestationer af en dybdestruktur, som han forsøger at bevise eksistensen af. Formålet er at beskrive en enkel dybdestruktur, som principielt er universel for

sprog, og som ved hjælp af et komplekst sæt af regler og transformationer kan føre frem til de former man faktisk møder i teksterne. Herslunds imponerende forskningsindsats på dette område er således en helt ny tilgang til kendte data.

Michael Herslunds anden bog *Problèmes de syntaxe de l'ancien français. Compléments datifs et génitifs* (186 sider) er en fortsættelse af den første, i den forstand at forfatteren går ud fra samme metodologiske udgangspunkt (den generative grammatik), men her udvides emnefeltet til at omfatte to syntaktiske problemstillinger i oldfransk inden for de to kasus dativ og genitiv. Samtidig er der tale om en teoretisk udvidelse i forhold til den første publikation, idet Herslund her for første gang inddrager en valensanalyse, som han senere i sin karriere udvikler videre i sin disputats og i sine arbejder med sin teori om "adjekt". Valensanalyser findes i den generative grammatik som de såkaldte "syntaktiske træstrukturer", der er karakteristiske for generative analyser, og som har til hensigt at visualisere de grundlæggende strukturer i en sætning, typisk mellem de styrende størrelser i en sætning og de styrede led, der indgår i sætningen. Der findes valensteorier, der definerer valens som leksikalske og semantiske relationer, typisk således at en valenskerne, hyppigst et verbum, selekterer de underordnede størrelser, således at visse er mulige, andre ikke mulige. Herslund kombinerer de to tilgange, og foreslår i sin bog at dativ og genitiv har sammenlignelige typer af leksikalske restriktioner i forhold til deres overordnede kerne.

I et frugtbart samarbejde gennem 1980'erne og 1990'erne med sin desværre alt for tidligt afdøde kollega Finn Sørensen udvikledes den såkaldte "adjektteori", der berettiget vakte stor opmærksomhed i lingvistikredse, og som blev præsenteret for et internationalt

publikum med disputatsen (*Le datif en français* publiceret i 1988, forsvaret i 1989). Det drejer sig om en imponerende nyfortolkning af valensbegrebet, idet alle valensbundne led, som ikke er subjekt eller objekt, samles under betegnelsen "adjekt". Herved opnås en forenkling af den grundlæggende struktur, en forenkling der begrundes i at de forskellige typer af "adjekt" for det meste udelukker hinanden, og derfor kan samles som forudsigelige varianter af én valensledstype. Selvom denne teori oprindeligt var udarbejdet for fransk, blev den efterfølgende også appliceret på andre sprog.

I 1990'erne blev det danske lingvistiske miljø styrket takket være Statens Humanistiske Forskningsråds to programmer: *Grammatik over det danske sprog* og *Lingvistik og fremmedsprog*. Som ansvarlig for det franske delprojekt udarbejdede Michael Herslund i løbet af projektets femårsperiode sammen med Hanne Korzen, Henning Nølke og Finn Sørensen en ny fremstilling af moderne fransk grammatik med titlen *Det franske sprog*, baseret på deltagernes nyeste forskningsresultater.

I endnu et frugtbart samarbejde med kolleger fra CBS, især med Irène Baron og Iørn Korzen stiftede Michael Herslund forskningsgruppen *TypoLex*, hvis hensigt var at udforske typologiske forskelle mellem sprog, især de germanske og de romanske sprog. Den typologiske forskning havde på dette tidspunkt nået spændende resultater netop ved at fokusere på de europæiske sprogs formelle grammatiske karakteristika kulminerende i det såkaldte Eurotyp-projekt ledet af svenskeren Östen Dahl. Her valgte Herslund i stedet at tage udgangspunkt i semantikken. TypoLex-gruppens beskrivelse af leksikaliseringmønstre er inspireret af den amerikanske sprogforsker Leonard Talmy, der især er kendt for sin sprogtypologiske analyse af

bevægelse. Pointen er at der er en systematisk og typologisk forskel på på den ene side germanske sprog, hvis verber leksikaliserer bevægelsesmåden, og på den anden side romanske sprog, hvis verber leksikaliserer bevægelsesretningen. De germanske verber beskrives i overensstemmelse hermed som mere konkrete end de romanske, der beskrives som mere abstrakte end de germanske. Dette mønster har TypoLex-gruppen generaliseret fra de germanske og romanske verber til substantiverne, hvor man finder det modsatte mønster, med abstrakte substantiver i de germanske sprog, der som tendens leksikaliserer substantiver der angiver artefakter efter disses funktion, medens de romanske substantiver modsat har tendens til at leksikalisere substantiver der angiver artefakter efter disses udseende. Selvom man i de to sprogfamilier får nogenlunde de samme informationer i ækvi-valente sætninger, er der altså en tendens til at informationsvægten fordeler sig forskelligt: Den konkrete, billedlige informationsvægt findes i germanske verber og i romanske substantiver og den mere abstrakte omvendt i romanske verber og germanske substantiver. Dette har inspireret TypoLex-gruppen til at benævne de germanske sprog *endocentriske* (*endo-* = *inde i*, da verbet ses som sætningens centrum) og de romanske *exocentriske* (*exo-* = *uden for* sætningens centrum), to termer der udtrykker, hvor betydnings- og informationsvægten ligger i sætningen i disse sprogfamilier.

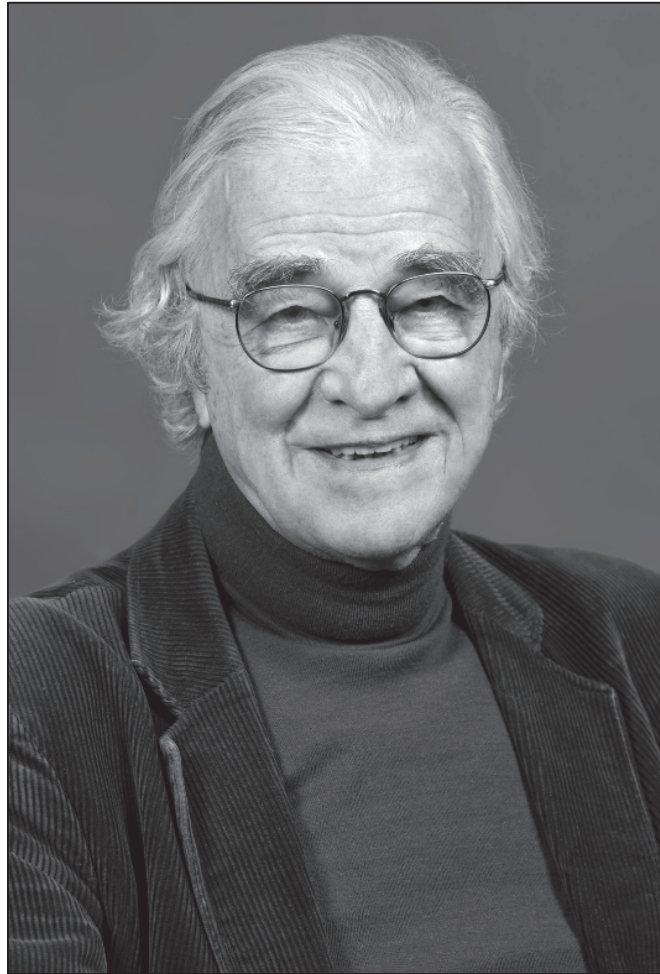
Henimod årtusindeskiftet skabte Michael Herslund sammen med Irène Baron og Katrine Ravn Jørgensen faget *Europæiske Studier*, og fra 2004 frem til hans pensionering var han leder af *Center for Europaforskning* på CBS. Det var dels en konsekvens af omlægningen af studierne på CBS, hvor det rene franskfag blev nedlagt, dels en selvvalgt ændring af fokus fra det rent sproglige til et mere områdebaseret sprogsyn. Med henblik på undervisningen i emner inden

for dette nye felt udgav han i samarbejde med kolleger en række publikationer: *Sider af Europas historie* (2002), *Fra Leviathan til Lissabon. Magt og rettigheder i europæiske forfatninger* (med I. Baron og C. Fich, 2011), *Europæiske fællesskaber? Identiteter, fortællinger og konflikter i Europa* (med I. Baron og C. Humlebæk, 2015). I forbindelse med sit engagement i Europaforskningen tog Michael Herslund også aktiv del i sprogpolitiske diskussioner. Han var især kritisk over for det engelske sprogs indflydelse på dansk og understregede faren for at dansk skulle lide domænetab gennem unødvendig brug af engelsk på danske arbejdspladser og i dansk forskning. Dansk måtte ikke ende som et køkkensprog, som han og Davidsen-Nielsen formulerede det.

I 2006, i forbindelse med Michael Herslunds 60-års fødselsdag, blev der til hans ære udgivet et omfattende festskrift med titlen *Grammatica* med talrige bidrag fra kolleger i ind- og udland. I smuk overensstemmelse med Herslunds engagement i diskussionen om sprog og identitet, var omslaget prydet af guldaldermaleren Christen Købkes billede: *Udsigt fra Dosseringen*, med et dannebrogflag i forgrunden.

Michael Herslund var en dygtig, flittig og inspirerende forsker. Han gjorde den lange rejse fra at være den romansk orienterede franskprofessor til sidst at være leder af et center for områdestudiet af Europa i alle dets afskygninger. For så vidt er hans udvikling tidstypisk. En oversigt over hans talrige forskningsbidrag frem til 2005 findes i festskriftet. Han vil blive husket for sin teoretiske fornyelse i tilgangen af væsentlige sproglige problemstillinger, især for sin originale adjektteori, og for sin brede viden om lingvistiske emner, ikke kun på det romanske felt, men også inden for almen lingvistik og dansk.

Ære være hans minde.

Eric August Jacobsen

5 april 1923 – 15. juli 2020

Mindeord af Lene Østermark-Johansen

Med Eric Jacobsens død har Selskabet mistet en af sine allerstørste humanister, et ægte renæssancemenneske for hvem antikken, middelalderen, renæssancen var evig aktuelle, og som – hvilket er nok så vigtigt – tilligemed formåede at videregive sin egen dybe forståelse og respekt for fortidens betydning for samtiden til sine studerende, venner og kolleger. Eric tilegnede i 1958 sin doktordisputats *Translation: A Traditional Craft* til 'Magistris atque amicis' og dedikationen er såre kendetegnende for den måde, hvorpå han selv forholdt sig til fortiden og samtiden: Med ydmyg respekt og hjertelighed, som borger i et lærdommens rige, hvor Horats, Ovid, Petrarca og Marlowe var lige så vedkommende som de studerende, kollegerne på Engelsk Institut og vennerne i Forum for Renæssancestudier. Mit mindeord over ham falder løseligt i fem underkategorier: Forskeren, Bogsamleren, Underviseren, Oversætterten, og Vennen, men de er naturligvis alle forbundet i begrebet 'humanisten', som Eric var den allerfineste inkarnation af.

Eric tilstod i sin afskedsforelæsning, at det ofte havde ærgret ham, at han i gymnasiet 'blev nysproglig, ikke gammelsproglig; måske er det derfor jeg engang hørte én omtale mig som "ham der underviser i engelsk på latin".'¹ Erics akademiske publikationer foreligger på dansk, engelsk og tysk – de tre hovedsprog, der alle forekom ham naturlige. Havde han haft et latin-læsende publikum, havde han

¹ Afskedsforelæsningen *Mine universiteter – et tilbageblik* (senere trykt af Engelsk Institut og Museum Tusulanums Forlag 1990), 6.

utvivlsomt også skrevet på latin. Latin var for Eric et levende sprog, som han tænkte i og udtrykte sig på som det mest nærværende. I disputatsen er alle citaterne holdt på latin, med en diskret henvisning til, hvor man kan finde en oversættelse til engelsk i Loeb-udgaven. Som latin-studerende ved Københavns Universitet blev han elev af Carsten Høeg, der også senere blev hans svigerfar. Erics egen opsummering af oplevelsen af at være Høegs student afspejlede den engagerede elev, han selv var: 'Efter en time hos Høeg var man på samme tid dybt udmattet og stærkt opstemt. Det var den største oplevelse i mine universitetsstudier'.² Det samme kunne siges at være oplevelsen af at deltage i Erics egen undervisning: Udmattelse, opstemthed, berigelse. Eric mestrede om nogen den fulde tværfaglige integration: Med rødder i den klassiske tradition blev også medicinske og juridiske tekster vedkommende for ham for den måde, hvorpå sygehistorier i *consilium*-genren og juridiske *casus*-samlinger bidrog til skabelsen af den korte europæiske fortællegenre. Der skulle en vis råstyrke til for at kunne følge med i Erics stærkt idiosynkratiske form for 'comparative literature'; man vidste aldrig helt hvorfra den næste reference kunne komme.

Et hurtigt oprids over Erics akademiske løbebane ser således ud:

- 1941 Immatrikuleres på københavns Universitet, først på det juridiske studie, men skifter hurtigt til humaniora: Engelsk, tysk og latin. Elev af C.A. Bodelsen, Carl Roos og Carsten Høeg
- 1947 Tager på et to-årigt scholarship til Harvard University for at læse Comparative Literature under Harry Levin, Douglas Bush og F. O. Matthiessen

² Ibid., 9.

- 1950 Cand.mag. Ansættes som UA på engelskfaget, KU
- 1953 Lektor på engelskfaget, ansættes samtidig som bibliotekar og fagreferent på Det Kongelige Bibliotek (til 1958)
- 1958 Forsvarer doktordisputatsen *Translation a Traditional Craft: An Introductory Sketch with a Study of Marlowe's Elegies* og bliver dernæst Professor i engelsk på KU
- Perioder som Studienævnsformand, Institutleder, Dekan
- 1981-83 Prorektor på KU
- 1990 Afskedsforelæsningen 'Mine Universiteter – et tilbageblik'

Som engelsk-og tysk-studerende under Besættelsen var tilværelsen på mange måder begrænset og til tider trykket: Ingen rejsemuligheder, skismet ved at studere besættelsesmagtens historie og litteratur og at blive undervist af Bodelsen, en ledende mand i Modstandsbevægelsen. Erics to-årige ophold på Harvard i årene umiddelbart efter krigen bragte utvivlsomt et frisk pust til hans forskning og måde at tænke på, som han med stor energi tog med tilbage til København, da han returnerede i 1949. Hans første store publikation var på tysk, en afhandling, der udsprang af en opgave han havde lavet til Heinrich Schneider på Harvard: *Die Metamorphosen der Liebe und Friedrich Spees "Trutznachtigall". Studien zum Fortleben der Antike*. Bag bogens asketiske ydre gemmer der sig en vild afhandling om tysk barokpoesi under indflydelse af petrarkismen i klar dialog med Erwin Panofskys *Studies in Iconology*. Fascineret af sammensmeltningen af den himmelske og den verdslige kærlighed i 1600-tallets emblembøger gik Eric på opdagelse i periodens kærlighedsmetaforik, i ord og billede, og lagde dermed grunden til en livslang interesse for kærlighedens manifestation i europæisk kultur fra antikken til

barokken. Med karakteristisk ydmyghed erklærede han sig som en af Alexander Popes 'Fools' who 'rush in where Angels fear to tread', da han begav sig ind på både kunsthistoriens og kærlighedsforskningens slagmark. Han gennemførte en højst original og subtil analyse af sammensmeltningen mellem Kristus – og Cupido-figuren i 1600-tallets emblembøger, der til fulde beviste, hvorledes han allerede som en ganske ung mand trådte stilsikkert, genre-og metodebevidst ind i den fuldt integrerede tværfaglighed på sin egen ganske engleagtige façon, *tongue in cheek*. Der skydes med pile og udveksles hjerter, og der foretages valg mellem eros og agape i illustrationerne til Erics bog, men H. C. Andersens papirklip af hjertetyven i galgen og en 50'er karikatur af Danny Kaye som Andersen, der tænker på knuste hjerter, fandt også deres plads som indikator for, hvorledes kærlighedens slagmark ikke kun hørte fortiden til. Godt tyve år senere blev Eric den åbenlyse stjerne i Piet van Deurs' tv-program 'Det forskes der i'. Lavmælt, andægtigt, gik van Deurs rundt i 'forskningens basilica', den gamle læsesal på Det Kongelige Bibliotek, og spurgte forskerne om, hvad de forskede i for tiden. Erics svar var allerede blevet anekdotisk, da jeg startede på engelskstudiet i efteråret 1981:

EJ: 'Jeg tror, jeg vil nævne et emne, som jeg længe har dyrket, som jeg plejer at kalde 'Kærlighed ved første blik'. Dels er det morsomt i sig selv, og dels giver det ofte et lille gib i folk, når man nævner det, ligesom det gjorde i Dem. Det lyder ikke rigtig seriøst, men det er faktisk dels ret livsnært, og dels også temmelig seriøst.' ...

PvD: Samfundsrelevans?

EJ: 'Ja, det kan jo nok siges at være kærligheden, der holder samfundet i gang, Det er efter mere end én skabelsesberetning kærligheden,

der har skabt verden, og det er også kærligheden, der får den til at fungere. Man kan måske nøjes med at citere: 'Make love, not war.'³

Det var selvfølgelig på alle måder passende, at Eric blev interviewet på KBs læsesal, for i 1950'erne havde han ført et travlt dobbeltliv, indtil han blev professor i engelsk i 1958: Som lektor på engelsk og fagreferent ved Det Kongelige Bibliotek. Blandt kærlighedens mange manifestationer må også nævnes Erics egen stærke bibliofili, der fandt udtryk dels i hans arbejde for biblioteket og i de talrige besøg hos antikvarboghandlere, hvor end han kom frem i verden. Som han på et tidspunkt tilstod, 'De bedste vandreture i mit liv har været dem mellem reoler i ind-og udland. Reolkilometer byder på mere næring for sjælen end de fleste andre kilometer'.⁴ Som institutionens mand efterlod Eric sit uomtvistelige aftryk på Det Kongelige Biblioteks samlinger på flere måder: Dels kan man finde en del interessante titler i kataloget med proveniensen 'Eric Jacobsen', og dels er Erics familie forblevet i samlingen. Først lillebror Svend, og senere datteren Therese, der nærmest blev en indfødt, som Eric spøgefuldt formulerede det: 'Min datter blev som lille forevist i accessionen og behørigt stemplet på hånden af frk. Roed-Müller – og havnede da også siden på KB på småtryksafdelingen'.⁵ Da Eric sent i livet kastede sig over oversættelsen af et udvalg af Francesco Petrarcas breve til dansk, fandt han utvivlsomt i den italienske humanist en artsfælle, der om nogen kunne give udtryk for den bibliofiles begær. I et brev til

³ https://www2.statsbiblioteket.dk/mediestream/tv/record/doms_radioTVCollection%3Auuuid%3Aabl829a6-23a7-4022-919e-bf64a8d9db9b/query/%22Det%20for-skes%20der%20i%22 (konsulteret d. 9. september 2021).

⁴ 'Bibliotekar og fagreferent i 1950'erne' i red. Harald Ilsøe, *Sådan Set: Erindringer fra og om Det kongelige Bibliotek* (København, 1993), 115-124, 116.

⁵ Ibid., 119.

Giovanni dell'Incisa formulerede Petrarca det således i slutningen af 1300-tallet i Erics smukke oversættelse:

'der er et uudryddeligt begær, som har mig i sit greb, og som jeg hidtil ikke har kunnet eller villet tøjle ... Vil du høre sygdommens art? Jeg kan ikke få bøger nok. ... Bøgerne glæder langt ind i sjælen, taler med én, giver råd og knytter sig til os med en levende og veltalende fortrolighed, og hver af dem indfører ikke blot sig selv hos sine læsere, men fører også andres titler med, og den ene vækker lyst til den næste.'

Eric konkluderede kort 'Bøgerne tilbyder med andre ord læseren både interaktivitet og intertekstualitet.'⁶

Da han allerede i 1960 blev bedt af Antikvarforeningen om at reflektere over sin samlerlyst, opsummerede han med en slående sammenligning: 'Hvorfor samler man? Ja, en del af svaret er vist allerede givet. For nogle af os idetmindste betyder det at være omgivet af selvvalgte bøger noget lignende som det eskimoen udtrykker når han under fangst fra isen lægger de fangne fisk i en kreds rundt om sig for stadig at være i stimens midte, en besværgelse om man vil af fiske lykken.'⁷ Den intertekstualitet og interaktivitet, som et liv med bøger medførte for Eric, manifesterede sig også i livet med venner, kolleger og familie. Jeg er sikker på, at adskillige af Selskabets medlemmer har gode boggaver fra Eric stående derhjemme på deres bogreoler, altid udvalgt med nøje omhu for og blik på modtageren og

⁶ *Venskabets pris: Francesco Petrarca's breve i udvalg*, udvalgt og oversat af Eric Jacobsen (København: Museum Tusulanums Forlag, 2008), 36-37.

⁷ 'Nel mezzo del cammin--Betragtninger blandt bøger' i red. Hans Bagger, E. Grønholt Pedersen, Volmer Rosenkilde, *Læsningens Glæde: 69 Kulturpersonligheder fortæller om Bøger i deres Tilværelse* (København: Danske Antikvarboghandlerforening, 1960), 158-167, 166.

situationen, med finurlige inskriptioner. Fra min egen bogsamling kan udvælges *Warrior Women*, overbragt mig med et stille smil i anledning af min udnævnelse til Studieleder, efterfulgt af skoleromanen *Eric, or Little by Little* som en reminder om, hvor den engelske stavemåde af Erics eget navn kom fra. Knap havde jeg født min datter, før jeg fik en samling af italienske vuggeviser, *Le Ninne Nanne italiane*, tilligemed Erasmus af Rotterdams *L'educazione civile dei bambini*. Man kan ikke påbegynde dannelsesprocessen for tidligt. Sågar en facsimile-udgave af en af renæssancens skrivelser blev det til, i håbet om at millenniumbarnet måske kunne lære at skrive kursiv?

Bogen som æstetisk objekt med en lang proveniens, en gave fra læser til læser, dokumenteret gennem lag af dedikationer, var et vigtigt aspekt af bogens interaktivitet for Eric. Det smukt indbundne eksemplar af Dantes *Vita Nuova* fra midten af 1800-tallet, først givet i gave af en af Englands første kvindelige kunsthistorikere, Cecilia Mary Ady, og nu en gave til mig fra Eric står på min bogreol og vidner her i 700-året for Dantes død om den litterære kærligheds vej fra Italien til England til Danmark. Og Erics egen første antikvariske bog fra England, købt umiddelbart efter krigen – Thomas Wartons udgave af Miltons poesi – vidner om en lang ubrudt klassisk tradition, som det til tider kan føles tungt at løfte netop nu. Som 'Jacobsen-elev', privilegeret ved gentagne gange at have været alene med ham i klasseværelset i, hvad Eric selv betragtede som den ideelle lærer-elev ratio – 1:1 – blev man allerede på et tidligt tidspunkt opdraget til, at vi skiftedes til at stå for undervisningen. Det var en frygtindgydende opgave, men fabelagtig god træning i at arbejde selvstændigt og være velforberedt. Der var ikke rigtig mulighed for at dukke sig bagerst i lokalet. E. M. Forsters ord fra *Howard's End*, 'Only Connect', kunne på mange måder være blevet et motto for Erics forskning og undervisning: Kunsten at finde sammenhænge, på tværs af disciplinære,

kulturelle, historiske og sproglige grænser kendetegnede hans tænke-måde fra først til sidst. Og Erics rolle som brobygger, som medlem af Einar Hansens Forskningsfond, der bygger bro mellem universiteterne i Lund og København, som stifter af både Center for Middelalderstudier og Forum for Renæssancestudier, er et væsentligt aspekt af hans virke

Eric var, karakteristisk nok, den første lærer vi mødte som rus'er i efteråret 1981: Med på hyttetur i Gilleleje, med fiskestang, Milton-citater, og aktiv ved køkkenvasken. Hans slogan 'Revolutionen begynder ved opvasken!' hang i luften længe efter, at han havde iført sig sine waders og var gået ud i mørket med fiskestangen for at søge fiskelykken. Jeg tror, det kom som en overraskelse for de fleste af os, da han ved Immatrikulationsfesten på Frue Plads få dage senere optrådte i fuldt akademisk ornat som Prorektor. Det er desværre svært at forestille sig en moderne Prorektor på rustur, men der er ingen tvivl om, at mødet med Eric under så ydmyge former så tidligt i studieforløbet blev skelsættende for mange af os. Rejsen fra det næsthøjeste embede ved Universitetet til opvaskeren i Dansk Folkeferies hytter blandt 18-årige var ganske naturlig for Eric, og det skal vi alle være taknemmelige for.

Når man læser Erics publikationer, har man ofte fornemmelsen af, at hans lærdom og læsning er ved at løbe af med ham. Et gennemgående træk er sætningen 'Men vi må tilbage til...' Det var egentlig den samme oplevelse, man havde i undervisningslokalet. Erics lærdom var vild og skulle tæmmes. I disputatsen fra 1958 om oversættelse som et traditionelt håndværk, en nøglesten i den klassiske tradition, havde Eric dog tæmmet sig selv: Lysende klare afsnit om skolegang og uddannelse i antikken, middelalderen, og renæssancen, efterfulgt af et detaljeret studie af Christopher Marlowes oversættelse af Ovids Elegier til engelsk. Den lethed hvormed han bevægede sig

fra Quintilian, Cicero, Augustin, til Boethius, Erasmus, og Chapmans Homeroversættelse i et studie af genrerne oversættelse, parafraze, imitation, emulatio, kommentar og fortolkning vidner om et – man kunne næsten fristes til at sige 'blæret' – overblik, lige bortset fra, at blæret var det sidste Eric var. Faktisk gik han netop til angreb på de blærede. Således var hans kritik i disputatsen af R. R. Bolgars *The Classical Heritage and its Beneficiaries* (Cambridge 1954) skarp: Alt for mange sweeping statements, faktiske fejl og unøjagtigheder, leveret med en selvfødt overlegenhed, man burde holde sig fra.⁸ Han beskrev Marlowes forvandling af Ovid fra 'en fjern mester til en samtidig ligemand i poesien',⁹ og det samme kunne man sige om Erics egen virksomhed som oversætter. Han levede i flere år et liv som skyggeoversætter: I nært samarbejde med hustruen Ida – og ingen var vist i tvivl om, at det var kærlighed ved første blik – oprindeligt medstuderende på engelskfaget og datter af Carsten Høeg, arbejdede Eric i flere år på en fordanskning af Ariostos *Orlando Furioso*. Han lavede en prosa-rå-oversættelse, og Ida fik oktaverne til at danse på det skønneste dansk.¹⁰ På en stipendiaaftnen på Det Danske Institut i Rom optrådte de i smuk dialog: Ida læste højt fra oversættelsen, Eric fortalte om Ariosto. Erics langvarige betagelse af Francesco Petrarcas breve resulterede i 2008 i et fyldigt og smukt oversat udvalg på dansk.

Da Eric i 1990 holdt sin afskedsforelæsning, lå opfordringen fra Det Kongelige Biblioteks læsesal på mange måder som en undertone: 'make love, not war'. 'Mine universiteter – et tilbageblik' begyndte med beretninger om kærligheden til børnehaven-frøkenerne Inge og

⁸ *Translation: A Traditional Craft: An Introductory Sketch with a Study of Marlowe's Elegies* (København: Gyldendal, 1958), 189-90.

⁹ *Ibid.*, 205.

¹⁰ Ariosto, *Den rasende Roland*, red. Lene Waage Petersen, overs. Ida Høeg Jacobsen og John Pedersen (København: Museum Tusulanum, 2014).

Ragnhild i Bredgade, betagelsen af Frøken Lampe på Krebs' Skole, men sluttede med en for Eric karakteristisk politisk salut. Etymologi kan bruges til meget, også til at kritisere 'cost-benefit-analyser':

Cost-benefit beregninger træffer alle vigtige afgørelser på enøjet økonomisk basis, og det er egentlig ironisk at erindre sig, at begrebet benefit har en nobel fortid som filosofisk fagord for den rene uegenlyttelige velgerning, beneficium, som ydes uden tanke på gengæld eller profit. ... Jeg vil ønske for Københavns Universitet, og for det samfund det tjener, at det også i fremtiden vil fastholde sin identitet som en værdisøgende, værdibærende og værdiskabende institution – og så give fanden i teknokraterne. Frederiksholms Kanal er trods alt ikke verdenshavet.¹¹

Når Eric sagde 'fanden' lyttede man; eder og besværgelser var ikke en naturlig del af hans vokabular. Hans uddannelsespolitiske engagement afspejlede en mand, der også så sig selv som en aktiv og deltagende borger i større fællesskaber: Videnskabernes Selskab, Forum for Renæssancestudier, medlemskaber af interesseorganisationer som Dansk Lystfiskerforening, Amnesty International, Friends of the Bodleian Library, men også af nogle der måske lå lidt uden for hans eget erfaringsområde: Dansk Cyklistforbund og Mødrehjælpen.

Han skal selv have lov til at afslutte dette mindeord med en passage fra det sidste større akademiske skrift han udgav: Indledningen til hans oversættelse af Petrarca's breve fra 2008. Med udgangspunkt i 'digterjegets serielle identiteter' citerede han William Butler Yeats 'it is myself that I remake' i et skarpt ridt fra 1300 til 1800-tallet til

¹¹ Afskedsforelæsningsen *Mine universiteter – et tilbageblik* (København: Museum Tusulanums Forlag, 1990), 26.

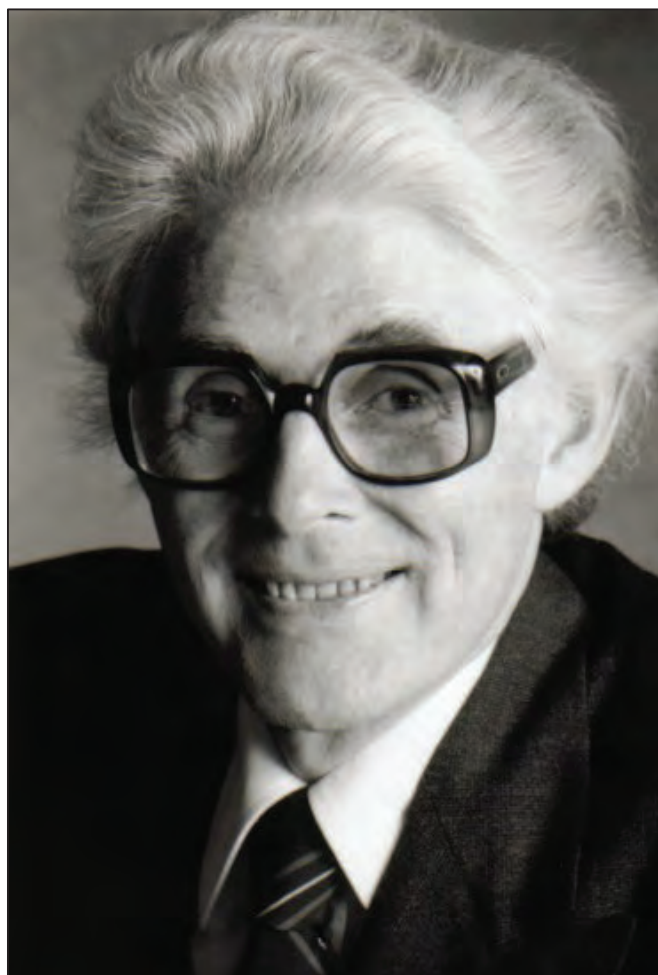
samtiden, der til fulde illustrerer Jacobsen-elevens oplevelse af 'udmattelse, opstemthed, berigelse' i hans selskab:

Petrarca må gang på gang stille sig spørgsmålet: *Hvem er jeg?* Og svaret kommer måske til at ligge ikke så langt fra Rimbauds uoversættelige *Je est un autre*. Hvilket ikke gør det lettere for læseren at stille forfatteren spørgsmålet: *Hvem er du?* Eller ligefrem *Hvem er I?*

Man risikerer at havne i spørgsmålet *Hvem er vi?* Og dermed blive mindet om, at nok læser vi en forfatter, men han læser også os.¹²

Æret være Eric Jacobsens minde.

¹² 'Indledning', *Venskabets pris: Francesco Petrarcas breve i udvalg*, 49.

Pétur Mikkel Jónasson

18.5.1920 – 1.10.2020

Mindeord af Tom Fenchel

Pétur blev født og voksede op i Reykjavík. På den tid hvor han havde gennemført gymnasiet, fandtes der endnu ikke noget universitet på Island og studenter, der ønskede en universitetsuddannelse, måtte derfor udenlands, og det betød først og fremmest til København. Her ankom Pétur i september 1939, og efter Danmarks besættelse i 1940 valgte han at fortsætte sine studier i Danmark, og senere under besættelsen var han indtil befrielsen i 1945 udelukket fra at besøge eller vende tilbage til Island. Han studerede biologi og blev som specialestudent tilknyttet Københavns Universitets Ferskvandsbiologisk Laboratorium, der dengang, og indtil for relativt nyligt, var beliggende ved Slotsøen i Hillerød. Her blev han først tilknyttet en undersøgelse af livet i Suseåen. Efter han havde opnået en kandidatgrad, blev han ansat på laboratoriet i 1957 og udnævnt til professor i ferskvandsbiologi 1979.

Efter afslutningen af Suseå-projektet koncentrerede hans forskning sig specielt om dyrelivet og de økologiske forhold i søer - i første omgang med studiet af Esrum Sø ("Danmarks største ferskvandsbassin" som han en gang benævnte den), og disse studier var basis for hans disputats (1972). Et tema, der var gennemgående i Péturs forskning, var iltforholdene i dybere dele af søer og effekten på søbundens dyreliv. I søer af en vis dybde er vandsøjlen lagdelt, fordi en temperaturgradient stabiliserer vandsøjlen, og i de dybere dele af søer er vandet derfor iltfattigt eller eventuelt helt iltfrit, hvilket igen påvirker dyrelivet på søbunden. Studiet af disse forhold gav sig bl.a.

udslag i en afhandling om bentiske dyrs tilpasninger til iltforholdene.

Efter Suseåen og Esrum Sø-undersøgelserne koncentrerede Pétur sig om studiet af to arktiske islandske søer: Thingvallavatn og Mývatn. Projektet involverede norske og svenske kolleger og fra Danmark Claus Lindegaard Petersen. Det omfattede mange sider inklusive økologiske og biogeografiske aspekter, og samlet set repræsenterer det et ganske monumentalt arbejde. Pétur var i den forbindelse optaget af det forhold, at Island geologisk set er en del af den Midatlantiske Ryg og dermed også de processer, der skabte de islandske søbassiner. Endelig var han stærkt engageret i naturbeskyttelse på Island specielt vedrørende området omkring de to søer og var i den sammenhæng en kendt offentlig person på Island. Dette gav sig også udslag i at, da Islands præsident Vigdis Finnborgadóttir besøgte Danmark, inviterede Pétur hende med som gæst til et af Videnskabernes Selskabs møder. Alt i alt følte han, at han havde borgerskab både på Island og i Danmark. Han har givet væsentlige bidrag til ferskvandsbiologien i Danmark og internationalt. Pétur var gift med Dóra Kristin Jónasson og de fik døtrene Kristin og Magrét.

Ære være hans minde.

Rolf Kuschel

25. oktober 1939 - 28. januar 2020

Mindeord af Simo Køppe

28. januar 2020 døde fhv. professor i socialpsykologi ved Københavns Universitet, dr.phil. **Rolf Kuschel**. Han blev 80 år og var aktiv til det sidste.

Rolf voksede op i Flensborg med forældre af dansk afstamning (tysk statsborgerskab 1939 – 1970 og derefter dansk). I 1958 flyttede han til København og tog en studentereksamen på Statens og Hovedstads-kommunernes Kursus (1959 – 1961). Han blev indskrevet på psykologistudiet i København og blev mag.art. i psykologi i 1969.

Allerede på dette tidspunkt var Rolfs store interesse antropologisk psykologi. I 1968 opsøgte han Torben A. Mønberg (religionshistoriker og professor i kultursociologi), som havde foretaget en række feltstudier i Stillehavet (Bellona og Rennell). Mødet blev starten på et livslangt venskab og kilde til bl.a. en række publikationer og rejser.

Rolfs feltarbejde var omfattende og meget grundigt. Ud over opholdene på Bellona havde han kortere feltarbejde i Indien og Nepal. Han var på Bellona og Rennell i omtrent fire år fordelt på 9 perioder (første gang i 1968), hvoraf længste periode varede over et år (juli 1998 – september 1999). I en længere periode arbejdede han i Danmark med en informant fra Bellona. Rolfs væsentligste publikation er uden tvivl disputatsen fra 1988 *VENGANCE Is Their Reply*. Emnet er blodfejder som går mindst 600 år tilbage i tiden.

Det empiriske udgangspunkt er indsamlingen af 150 mundtlige beretninger om blodfejder. Disputatsen består af to bind, hvoraf andet bind er gengivelse af de mundtlige beretninger. De transskriberede beretninger er oversat til engelsk, hvilket selvsagt giver mulighed for en meget grundig fordybelse i narrativerne. Rolf tilegnede sig det bellonesiske sprog og udgav sammen med lingvisten T. Taupongi en ordbog og lingvistisk beskrivelse.

Af det teoretiske bd. 1 fremgår bl.a. at blodfejder kan være fremkaldt af mange forskellige årsager, og det virker til at fejderne kunne fremkaldes af hverdagsagtige begivenheder. Befolkningen var permanent udstyret med forskellige former for våben idet de i stort set alle sammenhænge (dyrkning, fiskeri, udførelse af ritualer – herunder religiøst dominerede) kunne blive angrebet og i sidste ende dræbt.

I sit CV listede Rolf fire bedrifter som han bedømte som de mest fremtrædende i sit antropologiske arbejde.

Det var

Udarbejdelse af en Engelsk-Bellonesisk ordbog - sammen med lingvisten Samuel H. Elbert.

Studier af bellonesernes farveklassifikation sammen med T. Monberg.

Studier af et unikt tegnsprog hos eneste døvstumme person på Rennell.

Disputatsen om Blodfejder gennem 600 år.

I 1938 stoppede myrderierne. Årsagen var indførelsen af kristendommen. Selv om der naturligvis stadig var konflikter og spændinger, så

fik missionærer etableret et lovgivningssystem som kunne regulere konflikterne.

I 1995 blev Rolf professor i socialpsykologi og overtog rollen som koordinator i faget. I 1993 blev han medlem af Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab. I selskabet var Rolf medlem af Inge Lehmanns Legat af 1983 (1995 – 2014) og formidlede kontakter til danske psykologer der beskrev psykologiens historiske udvikling i Danmark, herunder især Edgar Rubin og Franz From (begge tidligere medlemmer af selskabet).

Ved siden af beskæftigelsen med og udforskningen af de socialpsykologiske forhold på Bellona havde Rolf et andet fagligt engagement som han forfulgte lige så ihærdigt og vedholdende. Det var beskrivelsen af ondskab, manipulation, løgn, bedrageri og ikke mindst psykologers bidrag til udførelse og legitimering af dette. I en række tekster følges dette i detaljer.

Rolfs publikationer om dette tema dækker perioden 2004 – 2018.

I *Ondskabens psykologi* fra 2004 skrevet sammen med Faezeh Zand analyseres den psykologiske betydning af ondskab. Klassiske socialpsykologiske eksperimenter (såsom Milgrams eksempler med straf) gennemgås og en række nyere eksempler på handlinger, såsom terrorisme analyseres. Ondskab defineres som handlinger der er forsætlige og bevidst rettet mod at skade andre fysisk eller psykisk.

I 2007 udkom *Fordomme og stereotypier* skrevet sammen med Faezeh Zand og med bidrag af Per og Ellen Schultz Jørgensen. Ligesom i de følgende tekster er udgangspunktet betydningsdannelse der oftest virker bag om ryggen på folk og rækken af handlinger som skaber dem – og sidst, men ikke mindst videnskabens.

I 2012 udgav Rolf *Fra bondefangeri til manipulation*, som har undertitlen *Påvirkelighedens socialpsykologi*. Bogen bygger op den socialpsykologiske indsigt at vores bevidsthed konstant fodres af indtryk fra vores omgivelser. Dette kan tolkes som manipulation – fra alle former for pr til bevidste sagsfremstillinger som fordrejer, og en række systemer inden for parapsykologi, religion og politik.

I 2017 udkom *Psykologer på afveje*. Diskussionen af snyd og svindel drejer sig nu om psykologerne selv. Der er tale om en grundig gennemgang af mange eksempler. "Afvejene" dækker fabrikation af og manipulation med data, med andre ord, forfalskning og plagiering. Bogen indeholder også diskussioner af, hvordan man kan undgå de værste former for snyd.

Psykologer i CIAs tjeneste udkom i 2018. Bogen har undertitlen *Ekspirimeter til sindelagskontrol*. Rolf gennemgår sensorisk deprivation, hypnose, LSD, tortur og analyse af de etiske betingelser for forskning. Emnet vandt åbenbart stor interesse. De offentlige forelæsninger i Videnskabernes Selskab havde sjældent haft så mange tilhørere, hvorfor det blev nødvendigt at streame foredraget til et ekstra lokale.

Rolf havde naturligvis ikke opgivet beskæftigelsen med Bellona. Han indledte et DNA-studie (af 700 kindskrab) for at fastlægge en migrationsrute til Bellona som hævdes at udgå fra Wallis Island.

I 2009 blev Rolf udnævnt til Ridder af Dannebrogordenen.

Rolf Kuschel havde sine meningers mod – og det gjaldt både i dagligdagen på instituttet og i videnskabelige publikationer. Han havde en ildhu og et engagement bl.a. når det gjaldt social uretfærdighed, og han var insisterende i sin hjælp til Bellona (politisk, medicinsk).

Jytte Reichstein Nilsson

27. april 1932 - 19. september 2020

Mindeord af Cornelis J. P. Grimmelikhuijzen¹

Foto: Bramming Byhistoriske Arkiv

Alle os, som kender Jytte Reichstein Nilsson fra møderne i Videnskaberne Selskab, vil huske hende som på billedet på første side: En høj, elegant kvinde, altid med mørkerødt malede læber og store, venlige, brune øjne. En dame, som gjorde indtryk, ikke mindst igennem sin sonore stemme og sine velformulerede sætninger. Hun kunne ligeså godt have været en operasangerinde, som fyldte samtlige amfiteatre omkring Middelhavet med et begejstret publikum. Men det var hun ikke; hun var biolog, som forskede i encellede dyr (Protozoa) i

de kølige laboratorier på Carlsberg Laboratorium og, senere, Københavns Universitet.

Jytte Nilsson blev født den 27. april 1932 i en lille landsby, Lunderskov, nær Ribe i Vestjylland. Hendes forældre var ingeniør Arthur

¹ Jeg er meget taknemlig til Steen Linderstrøm-Lang og Anette Reichstein Dalggaard for venlig korrespondance og deres værdifulde familie-relaterede informationer omkring Jytte. Desuden takker jeg lektor emeritus Jens Høegh for hans vigtige informationer omkring Jyttes tidlige karriere på Københavns Universitet. Jeg blev også rigtig glad for yderlige informationer omkring Jytte, som jeg fandt i [Kristelig Dagblad](#) og [Dansk Kvindebiografisk Leksikon](#). Jeg takker Bramming Byhistoriske Arkiv for billedet "Tre søskene Nilsson, Storegade 1" (# B2338).

Nilsson (1904-1973) og Lucretia Margarete Reichstein Pedersen Nilsson (1901-1965). Jytte var den yngste af en flok på tre børn med storbror Leif Arthur Sune Nilsson (i matrostøj på det andet billede; født i 1927) og storsøster Erna Reichstein (til højre på det andet billede; født i 1929).

Efter kun kort tid i Lunderskov flyttede Jytte med sin familie til Bramming, Vestjylland, hvor hendes far åbnede en materialhandel med apotekervarer (Bramming Materialhandel) i byens Storegade nr. 1. Samtidigt eksperimenterede faren med nye anvendelsesmuligheder for de nye polymerprodukter (plastic), som kom på markedet i 1930'erne. Blandt andet opfandt han prototyper af de første auto-karrosseridele i polymermaterialer. Familien flyttede i 1947 til København, hvor Jytte blev student i 1951 og herefter læste zoologi på Københavns Universitet.

Allerede i gymnasietiden arbejdede Jytte som laboratorieassistent på Carlsberg Laboratorium. Her mødte hun sin fremtidige mand, kemikeren Dr. Phil. Carl-Ulrich Linderstrøm-Lang, søn af professor Kai Ulrich Linderstrøm-Lang, den daværende direktør af Carlsberg Laboratorium. Jytte Reichstein Nilsson og Carl-Ulrich Linderstrøm-Lang blev gift den 11. juli 1953. Jytte fastholdt sit fødeefternavn ved giftemålet - lidt usædvanligt i 1950'erne - for at bibeholde sit netværk i forskningsverdenen. Jytte og Carl-Ulrich fik to børn, Steen (født i 1954) og Anette (født i 1956). Carl-Ulrich døde desværre alt for tidligt af kræft i 1978. Steen Linderstrøm-Lang er cand. polyt. i kemi uddannet på Danmarks Tekniske Universitet og Anette Reichstein Dalgaard er cand. med. vet. uddannet på Landbohøjskolen. De fortsætter dermed den naturvidenskabelige linje, som er så udpræget i Linderstrøm-Lang familien.

På Carlsberg Laboratorium blev Jyttes videnskabelige interesse fanget af protozoer, som er encellede dyr, såsom amøber (som ikke har en rigtig fast form men mange celleudløber) eller *Tetrahymena pyriformis*. *Tetrahymena* er en fritlevende ciliat, som er dækket af

cilier (flimmerhår), som dyret bruger til fremdrift og fødeindsamling. *Tetrahymena* er ret stor for en enkel celle (30-60 μm ; 1 $\mu\text{m}=10^{-6}$ m) og kan let dyrkes i store tal. Derfor har dyret siden 60'erne været anvendt som laboratorium-model for at besvare en lang række cellebiologiske spørgsmål. Jytte brugte dyret til at undersøge en cellulær proces ved navnet endocytose. *Tetrahymena* har ingen rigtig mund, det er jo bare en enkel celle. Foderindtægt sker derfor igennem en indsynkning i cellemembranet, den "ciliated groove", hvorefter det indsinkne membran intracellulært bliver afsnøret til noget, som hedder vesikler. Generelt hos dyr er der tre hovedtyper af endocytose: (1) Receptor-medieret endocytose, hvor de transporterede molekyler først skal binde til receptorproteiner. Disse receptorer er ofte transmembran-proteiner, som indeholder både en ekstracellulær og en intracellulær proteinsekvens. Proteinerne, som skal transporteres, binder selvfølgelig til de ekstracellulære dele af receptoren. Også virusser, for eksempel coronavirus, vælger receptor-medieret endocytose, når de skal invadere deres humane værtceller. Receptor-medieret endocytose er derfor medicinsk yderst relevant; (2) fagocytose ("cell feeding"). Her bliver store partikler ($> 0,75 \mu\text{m}$) indtaget via en receptor-uafhængig variant af endocytose; (3) pinocytose ("cell drinking"). Her bliver mange mindre partikler optaget samtidigt med et stort volumen af ekstracellulær væske via igen en receptor-uafhængig endocytose-proces. I alle tre typer af endocytose er resultatet intracellulære vesikler fyldt med materiale. Disse vesikler kan så fusionere med andre intracellulære organeller, såsom lysosomer, som indeholder nedbrydende enzymer, hvorefter de nedbrudte komponenter kan genbruges af cellen som byggesten til at opbygge cellens egne proteiner eller andre materialer. Jyttes forskning har hovedsagligt beskæftiget sig med de to sidstnævnte former for endocytose: Fagocytose og pinocytose. Dem undersøgte hun i *Tetrahymena* men også i amøber (*Amoeba proteus*) ved hjælp af elektronmikroskopiske teknikker. Elektronmikroskopi er en form for mikroskopi, hvor elektroner bliver brugt i stedet for lys for at opnå den rigtige opløsning (forstørrelser op til 1 million

gange) til at se de små celle-organeller såsom endocytotiske vesikler. Jytte var en yderst begavet elektronmikroskopiker, som producerede fantastiske billeder af alle de forskellige faser af endocytose. Jytte begrænsede sig ikke til endocytotiske vesikler i *Tetrahymena* men undersøgte i princippet alle organeller i *Tetrahymena*; også hvordan disse organeller ændrede sig, når dyret blev udsultet eller udsat for tungmetaler.

Jyttes videnskabelige resultater blev publiceret i 105 artikler i internationale tidsskrifter, som ofte er blevet citeret i årene 1959-2021 (Web of Science). Disse artikler stammer fra hendes tidligere periode som forskningslaborant, biologistuderende og færdiguddannet biolog på Carlsberg Laboratorium men også fra hendes tid på Københavns Universitet, hvor hun i 1972 blev ansat som lektor på Institut for Almen Zoologi. Jytte har desuden også arbejdet som forskningsassistent i Afrika (1954-1957) ved Makerere College i Uganda. I 1975 forsvarede Jytte sin doktorafhandling ved titlen "Physiological and Structural Studies on *Tetrahymena pyriformis*". I 1990 blev hun udnævnt som docent på Cellebiologisk-Anatomisk Laboratorium (CAL), et nyoprettet laboratorium ved det Naturvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet.

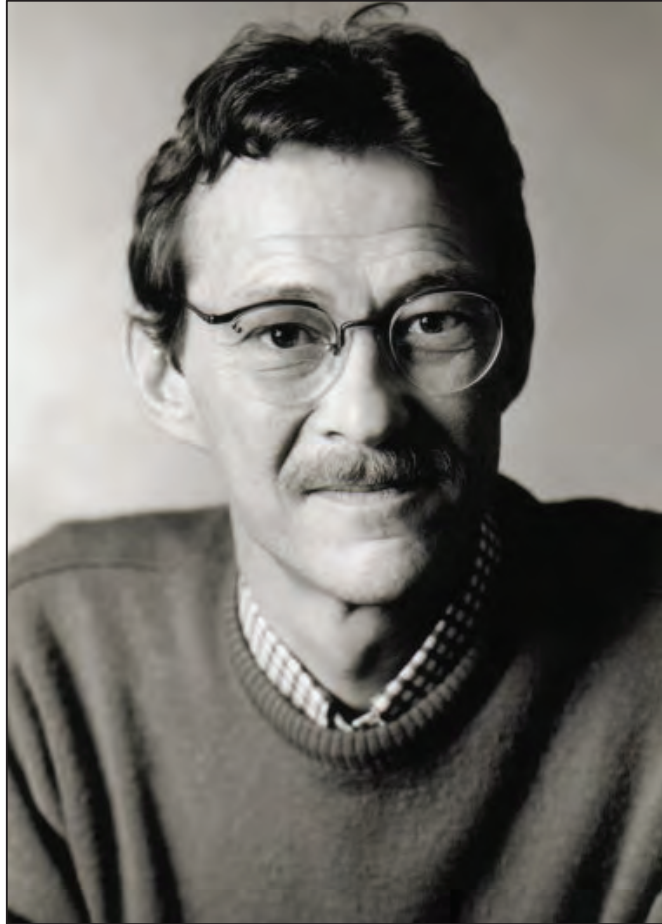
Jytte Reichstein Nilsson har altid været meget aktiv også uden for sit forskningslaboratorium. Jytte var Sekretær for Biologisk Selskab i en periode i 1970'erne. Fra 1976-2000 var hun sekretær af den Skandinaviske Sektion af International Society of Protozoologists og i denne periode organiserede hun to internationale kongresser af dette selskab i Danmark: En i Aarhus og en i Helsingør. Fra 1977-1978 var hun Vice-President for International Society of Protozoologists; i 1995 blev hun udnævnt som æresmedlem af dette Selskab, som i 2005 skiftede navn til International Society of Protistologists (ISOP). I 1984 blev Jytte valgt ind i Videnskabernes Selskab. Fra 1985-1989 var hun medlem af Statens Naturvidenskabelige Forskningsråd (det nuværende FNU). I 1986 blev hun medlem af

bestyrelsen for Emil Herborgs Legat. I alle disse funktioner har Jytte altid stærkt støttet begavede studerende og kolleger, både mænd og kvinder.

I 1999 fortalte Jytte mig ”nu har jeg besluttet at gå på pension. Jeg synes, jeg har gjort min pligt”. Og det var så sandt: Jytte har altid været et meget pligtopfyldende og givende menneske. Jytte helligede sig forskningen og familien. Hun passede, oplevede og elskede tre børnebørn samt fire oldebørn.

Jytte Reichstein Nilsson blev bisat fra Frederiksberg Kirke tirsdag den 29. september 2020 i en lille kreds af familien og de nærmeste venner.

Ære være hendes minde.

Morten Søndergaard Nielsen

30. december 1948 - 5. august 2021

Mindeord af Tom Fenchel

Morten Søndergaard (han brugte ikke efternavnet "Nielsen" – heller ikke som forfatternavn) blev cand. scient. (biologi) i 1977 og i 1980 ph.d. fra Aarhus Universitet. I perioden 1981-87 var han adjunkt/lektor i ferskvandbiologi ved Aarhus Universitet – de to sidste år som gæsteforsker ved University of Auckland (New Zealand). I 1987 blev han professor i økologi ved RUC for så i 1990 at blive udnævnt til professor i ferskvandbiologi ved Københavns Universitet.

Mortens tidligste arbejder omhandler akvatiske karplanter og specielt den rolle de spiller i forskellige ferskvandsbiotoper, deres fysiologiske tilpasninger gennem eksempelvis symbiose med svampe (mycorrhiza), deres rolle gennem udskillelse af opløst organisk stof, om "epiphytter" (planter eller cyanobakterier der lever fasthæftet på andre større vandplanter), samt skyggeeffekten af phytoplankton på den fastsiddende vegetation. Tyngden i Mortens videnskabelige arbejder er først og fremmest den kvalitative og kvantitative beskrivelse af stofomsætningen i vandsøjlen i søer – med enkelte afstikere til marine områder. Således behandles i en længere række af handlinger oprindelsen og omsætning af opløst organisk kulstof og kvælstof i søers vandsøjle og særligt bakteriers rolle i disse processer. Her er tale om et pionerarbejde, der på væsentlige punkter har øget forståelsen af de biologiske processer, der afstedkommer stofomsætningen i søers vandsøjle.

Morten var internationalt anerkendt for sine arbejder. Han var generalsekretær og kasserer for International Society of Limnology og fellow af Churchill College, Cambridge. Morten var medlem af ledelsen for Association for Sciences of Limnology and Oceanography (ASLO). I sommeren 2000 afholdt ASLO sit møde i København (møder der ellers traditionelt blev afholdt i Nordamerika) og her var Morten den drivende kraft for at få det store arrangement vellykket gennemført.

Morten efterlader sig sin hustru Anne Dorte og datteren Katja.

Ære være hans minde.

Knud Sørensen

2. februar 1928 - 20. juni 2020

Mindeord af Frans Gregersen

Knud Sørensen, fhv. professor i engelsk filologi ved Aarhus Universitet, dr. phil., 1928-2020

Knud Sørensen blev født d. 2. februar 1928 i Aarhus og døde d. 20. juni 2020 i Højbjerg.

Knud Sørensen blev student fra Efterslægten i 1946 og finansierede bl.a. sine studier ved at være stenografassistent i Folketinget fra 1948. Han tog embedseksamen i engelsk og latin i 1953 og forlod først jobbet som stenografassistent i 1955 da han blev lektor ved Handelshøjskolen i København. Han skrev i disse år sin disputats om Thomas Lodges oversættelse af Senecas *De beneficiis* sammenlignet med Arthur Goldings og forsvarede den i 1960. Eric Jacobsen og Poul Lindegård Hjorth er takket i forordet og Eric Jacobsen opponerede på embeds vegne. Det er en bevægende kendsgerning at to tæt sammenvævede forskerskæbner mindes i samme år her i Selskabet hvor der blev talt mindeord over Eric Jacobsen for blot en måned siden.

Knud Sørensen blev konstitueret som professor i engelsk ved Danmarks Lærerhøjskole i 1962 og fik sin endelige udnævnelse to år efter. I en menneskealder (1967-1992) var han derefter professor i engelsk filologi ved Aarhus Universitet hvor han dog valgte at gå på pension allerede 65 år gammel. En række betydningsfulde værker, bl.a. det leksikon over anglicismer som jeg skal omtale nærmere nedenfor, blev skrevet mens Knud Sørensen var pensionist, men han var både aktiv som redaktør, censor og skribent i hele sit liv. Bl.a.

var han i en længere årrække (fra 1970) dansk redaktør af tidsskriftet *English Studies* hvor han også publicerede flertallet af sine afhandlinger.

Knud Sørensen blev valgt til medlem af dette Selskab i 1986. Det var mit indtryk at han boede hos Poul Lindegård Hjorth når han fra domicilet i Århus kom til møde i Selskabet, dengang altid aftenmøder. Han var i de sidste mange år ikke aktiv i VS.

Knud Sørensens indsats inden for anglistikken i Danmark er uhyre sammenhængende: Han studerer udviklinger i moderne engelsk og eftersporer dem i ældre sprogtrin, men har i sin produktion, med dette udgangspunkt af kolossal viden om moderne skriftengelsk fra renæssancen og fremefter, fokuseret på *forholdet mellem dansk og engelsk i alle dets afskygninger*: oversættelse, stilistiske påvirkninger og alle former for lån. Han har dermed bidraget afgørende til at grundlægge det deskriptive studium af engelskpåvirkningen i efterkrigstiden kulminerende i hans store - af Selskabet udgivne - leksikon, *A Dictionary of Anglicisms*, 1997. Leksikonnet opsummerer Knud Sørensens studier gennem alle årene. Vejen hertil er derfor interessant at optegne:

I 1952 planlagde Carsten Høeg sammen med en række førende udenlandske klassiske filologer en kongres til minde om J.N. Madvig, den anden internationale kongres for klassiske studier. Den fandt sted i 1954, og Høeg og hans lille udvalg af åndsfæller havde besluttet sig for at kongressen skulle baseres på en række oplæg om den klassiske kulturs betydning for senere tider. Et særligt bind (bind V, udgivet i serien *Travaux du Cercle Linguistique de Copenhague* i 1957 som vol. XI) var helliget den klassiske oldtids påvirkning af de moderne sprog. Her havde Høeg rekrutteret bl.a. Franz Blatt til at skrive en fantastisk artikel om latinsk indflydelse på europæisk syntaks (måske den første brug af sammensætningen

'europæisk syntaks'?) og i samme bind findes Knud Sørensens første større arbejde om 'Latin Influence on English Syntax. A survey with a bibliography.' I betragtning af at bindet ramtes af utallige forsinkelser før det endelig kom ud i 1957, er det sikkert det første større arbejde KS har forfattet selv om det i bibliografien står som det tredje. I hvert fald var det en ilddåb og en stor tillidserklæring til den unge mands evner. KS vendte senere tilbage til inspirationen fra Blatt i en festskriftartikel til dennes halvfjerdsårsdag om dækket direkte tale som er yderst læseværdig (1973). Konstruktionen følges bagud fra Jane Austen og til oversættelser fra latin, bl.a. af Cæsars 'Gallerkrig', og det antydes at det er en løsning på oversættelser af asyndetisk forbundne latinske sætninger.

Knud Sørensens baggrund med hovedfag i engelsk og bifag i latin satte ham i stand til at disputere på et emne om oversættelse fra latin til engelsk. I disputatsen forenes således to inspirationer, dels påvirkningstanken: hvordan viser latinske mønstre sig i engelsk, dels selve forskningen i oversættelse sådan som Eric Jacobsen havde formuleret og eksemplificeret den i sit banebrydende værk om 'Translation, a traditional craft' forsvaret som disputats i 1958 (se Lene Østermark Johansens mindeord om Eric Jacobsen). Disputatsen er udbygget bl.a. efter forslag fra Eric Jacobsen i en international artikel fra 1962.

Hvis man ser på dette særlige vejkryds med nutidens disciplinbetegnelser som optik, ville man have talt om *kontaktlingvistik*, men begrebet var endnu ikke opfundet. Til gengæld er det netop den tanke der videreføres hos Knud Sørensen og forfølges gennem et langt livs indsats: Hvordan påvirker et dominerende sprog et andet som er domineret. Da Knud Sørensen var professor i engelsk i Danmark blev det følgerigtigt engelsks indflydelse på dansk der blev fulgt ud i alle afkroge. Det skal dog nævnes at interessen for

oversættelser er et andet spor som konkretiserer og skærper det første fordi man her har to tekster der principielt skal have samme indhold. Det betyder at man har langt mere kontrol med selve eksperimentet, påvirkning fra et sprog til et andet. Knud Sørensen skrev vigtige arbejder i dette spor om Dickens-oversættelser (2000) hvor han sammenlignede den gamle oversættelse v. L. Moltke med den nye v. Eva Hemmer Hansens med en udførlig eksemplificering på *Bleak House*. I denne mandjævning er det ikke altid den nye oversættelse der får højest karakter af den strenge kritiker. En anden analyse sammenligner for første gang Isak Dinesens *Seven Gothic Tales* med Karen Blixens *Syv fantastiske fortællinger*. Her er der endnu mere kontrol over eksperimentet fordi forfatter er identisk med oversætter (1981 og udbygget i 1982).

Franz Blatt var efter sigende den første Århus-professor som afslog at lade sig kalde til et tilsvarende professorat i København. I den første generation af jyske professorer har Torsten Dahl skrevet om engelsks påvirkning af dansk, mindre arbejder som KS nævner i sine større, og i den fine nekrolog over forgængeren (som af én eller anden grund ikke er kommet med i listen over Sørensens arbejder i festskriftet i anledning af hans 60årsdag). Århus-miljøet fik således tidligt en tradition for at studere påvirkning. Der er nok ingen tvivl om at Knud Sørensen var kommet på rette plads i netop denne lærestol og at han anså stillingen som professor i engelsk filologi i Århus som et livsmål, tilmed opnået ganske tidligt. Han delte den opfattelse af fagets rolle som lå i betegnelsen engelsk filologi, og han var sig meget bevidst at han måtte (re)præsentere engelsk i en dansk kontekst. Her videreførte han som nævnt ansatser fra forgængeren i embedet, ligesom hans egen indsats har inspireret hans elev Bent Preisler (1999) og nu senest en af Preislers unge kolleger, Dorte Lønsmann (med støtte fra FKK 2021-2025), til at gå videre ad samme spor. Og i år (2021) forsvare Henrik Gottlieb sin

disputats som foreløbig sidste skud på denne livskraftige stamme. Det passede vist nok Knud Sørensen at inkarnere og videreføre traditioner. Han ville sikkert have glædet sig ved at denne står så stærkt endnu i dag.

Da Knud Sørensen i 1988 fyldte 60, fik han et festskrift hvori en række af hans væsentligste afhandlinger er samlet tillige med en fuldstændig bibliografi (til dato, men som nævnt kom der ganske mange numre til derefter). Jeg skal i det følgende trække enkelte afhandlinger frem for at give et signalement af hans typiske problemstillinger og metode før jeg i en afslutning forsøger at sammenfatte hans indsats.

I to forbundne artikler diskuterer Knud Sørensen pronominalisering. Artiklerne rammer også i deres samtid ned i en meget omdiskuteret problemstilling nemlig hvordan man kan gøre rede for forskellen mellem: 'When John entered the room, he immediately noticed the cat' og 'When he entered the room, John immediately noticed the cat.' Den første konstruktion er den almindelige hvor det tunge nominal kommer før pronominet mens den anden er karakteristisk ved at understrege den underordnede sætnings underordning ved at lade pronominet komme først. Når man ser på det som en lineær forbindelse mellem to størrelser der har samme reference (nemlig 'he' og 'John') kan man tale om baglæns pronominalisering i det sidste tilfælde. Når man ser på konstruktionen ud fra hierarkiet mellem de to sætninger der indgår i sætningskomplekset, kan man imidlertid hævde at hovedsætningen er den overordnede og at 'he'-sætningen knytter sig til denne som en underordnet. Knud Sørensen har to pointer i denne forbindelse, to pointer som samtiden ikke havde så meget sans for: Den ene var at der faktisk er variation mellem de to konstruktioner og den anden at indfødte talere af engelsk ikke vurderer dem ens men at der ikke derfor er

noget klart mønster i acceptabiliteten. De er usikre på den konstruktion der har baglæns pronominalisering. Problemet er at den slags pointer ikke hos Knud Sørensen – i hvert fald ikke i de to artikler - bliver gjort teoretisk relevante. I så fald var han måske landet i variationslingvistikken, hvad han vist ikke ville. Derfor ender han med at konkludere med Halliday at sprog er rodet ('messy').

I den interessante bog om aspekter af moderne engelsk prosastil (1975) bevæger Knud Sørensen sig ind på stilistikkens område. Bogen udkom på et dansk forlag hvad der var en skam for den var givetvis blevet meget mere læst og henvist til hvis den var kommet på et engelsk. Der indledes med en diskussion af hvad stil er og Sørensen vælger at se det – som mange både før og efter ham – som valg inden for en norm. Her er det interessant at se hvordan Sørensen selv i bog efter bog vælger at opbygge sine tekster efter et fintmasket klassifikationssystem. Der gives i korte – meget korte – afsnit et til tre velvalgte eksempler på den kategori som klassifikationen har ført forfatteren frem til - og så går vi videre. Det betyder på den ene side at læseren aldrig mister fodfæstet i virkeligheden men på den anden side også at man nemt mister overblikket; de mange inddelinger har det med at mangle et hierarki. Det bliver til en samling af iagttagelser som meddeles efter en klar struktur men iagttagelserne samler sig aldrig til andet og mere end et komplekst mønster. Det hænger sammen med en skepsis over for teori og en opfattelse af sprog som, ja, mere 'messy' end blot struktur, en større interesse for undtagelser end for regler og en stor følsomhed for det særlige hvad enten det er det for en forfatter, en genre eller en stilart særlige.

Selve metoden er udpræget empirisk. Man kan i en tidsalder hvor man kan finde eksempler blot ved et tryk på de rette taster på computeren (hvad enten man bruger Google som korpus eller mere

specifikke datasamlinger) nemt komme til at undervurdere hvad det krævede af datidens empirikere at finde eksempler. Knud Sørensen havde ikke korpora til rådighed og derfor må man bøje sig i beundring for hvad han fik ud af sin omfattende og bredspektrede læsning: eksempel på eksempel – og de er alle velvalgte og illustrerer præcis hvad de skal.

Som nævnt er den dominerende indsats i forfatterskabet helliget sproglig påvirkning. Engelsks indflydelse på dansk kan studeres inden for en række områder. Engelsk og dansk står både historisk og sprogtypologisk hinanden nær, og det gør det både mere interessant og mere besværligt at studere indflydelse for hvornår kan der tales om lån og hvornår om parallelle udviklinger? Denne problemstilling er gældende på alle sprogets niveauer fra syntaks til fonologi men bevisførelsen må falde noget forskelligt ud alt efter om der er tale om det ene eller det andet niveau. I Knud Sørensens første monografiske behandling af emnet, *Engelske lån i dansk*, udkommet som nr. 8 i serien af Dansk Sprognævn's skrifter i 1973, gennemgås da også alle former for lån på alle sprogets niveauer, dog ikke pragmatik. Vi starter med lyd og ortografi, fortsætter til morfologi (s-endelsen i flertal i 'albums') og slutter med et større afsnit om yndlingsemnet 'leksikalsk-fraseologiske lån'. Med karakteristisk varsomhed rejses fx spørgsmålet om konstruktioner af typen: 'rygeost – det er lige mig' kunne være påvirket af engelske som '*meticulousness – that is John (all over)*' (s.74). Ingredienserne til konstruktionen er alle pæredanske men er selve konstruktionen nu også det?

Knud Sørensens særlige følsomhed gjaldt nemlig konstruktioner og faste vendinger, et område som ligger og skvulper mellem leksikon/ordforråd på den ene side og syntaks på den anden. Men det gjorde ham samtidig i stand til at forfølge indflydelsen også om bag

de oplagte låneord så der i det store leksikon kan findes alle former for lån. De nemmeste at se er de direkte låneord som *weekend* og *jazz*, som endda udtales tilnærmelsesvis på engelsk. De opregnes og klassificeres, i øvrigt ikke bare hos Knud Sørensen men også i de nyordsundersøgelser som Dansk Sprognævn har gennemført løbende under Pia Jarvads ledelse. Men Knud Sørensen inkluderer også de indirekte lån. De er sværere at se og kræver stort kendskab til samtidens engelsk. Og der er bestemt mulighed for at tage fejl. I 1973 (s.66) diskuteres udtrykket 'en kold kriger' som ses som lån fra engelsks *cold war* og *cold warrior* dog godt hjulpet på vej af at vi på dansk havde 'det store kolde bord' allerede. I leksikonet fra 1997 er der en hel gruppe af ord som nu staves i eet ord, 'koldkriger', 'koldkrigerisk' og 'koldkrigs-'. Men blot fordi man på engelsk talte om kold krig er det jo ikke sikkert at danskerne ikke også selv uden denne inspiration kunne finde frem til samme metafor.

Lige efter står undersættelsen 'kold tyrker' som givetvis stammer fra *cold turkey* et malerisk udtryk for en narkomans trængsler når vedkommende holder op med at bruge stoffer. Her er der givetvis tale om en anden bevisførelse for metaforen er simpelthen engelsk og lånet giver ikke mening på dansk som andet end et lån.

Udviklingen fra 1973 til 1997 kan studeres ved at sammenligne eksempler fra de to bøger. I 1973 finder man eksempler som 'hjernestorm' for *brain storm* og 'centre' for fodboldsprogets 'aflevere' (som man heller ikke siger mere). Enkelteksempler kan nemt følges fordi leksikonet er opbygget alfabetisk. Der er imidlertid tale om et exceptionelt dynamisk felt så udviklinger også siden 1997 kan forekomme. Et eksempel er at et ord som 'spotte' (IKKE i betydningen 'latterliggørelse', hvor tegningskrisen ellers gav det en kort opblomstring, men i betydningen 'opdage', 'identificere') slet ikke er med i den tidlige bog men er optaget i leksikonet med henvisning

til et eksempel fra 1992. Brugen er kun blevet mere udbredt siden. Også et ord som 'random' som breder sig lige nu, findes i 1997-bogen men Knud Sørensen har umuligt kunnet forudse de mange nuancer dette udtryk har fået i dag – på dansk. Sammenfattende: Leksikonnet er en guldgrube for enhver der ønsker at studere påvirkningen fra engelsk, et storværk - og nu endda tilgængelig på nettet som følge af Selskabets digitaliseringspolitik.

Jeg har bedt Bent Preisler, en kollega fra min egen generation som jeg sætter meget højt og som er den der har kendt Knud Sørensen bedst af os, om at give et signalement af ham og optrykker det her før jeg selv sammenfatter.

”KS var en indadvendt og meget privat person – “diskret indtil det selvudslettende”, som du så rigtigt udtrykker det. Det er meget sige-nde at når han tog telefonen på sin bopæl, identificerede han sig aldrig med sit navn, men kun de sidste seks cifre i sit telefonnummer. Cifrene “27 21 06”, fremsagt med dyb og behagelig stemme, indprentede sig derfor uudsletteligt i hukommelsen efter blot nogle få opkald.

Som lærer og vejleder var han hjælpsom og imødekommende, samtidig med at han med sin enorme engelsksproglige kompetence og vidtspændende filologiske viden nærmest var ærefrygtindgydende. Han var rolig og uden “de store armbevægelser”, men aldrig kedelig. Hans pligtopfyldenhed og punktlighed var legendarisk, og hans velstrukturerede og perfekt afrundede forelæsninger – uden manuskript – sluttede så præcist at man kunne stille sit ur efter det.

Uheldigvis - da han i 1967 tiltrådte professoratet på AU – trådte han samtidig lige ind i det vågnende studenteroprør. Snart var “professorvældets” tid forbi. Samtidig havde en faglig revolution været på vej et stykke tid, som kulminerede i at filologien blev fortrængt til fordel for lingvistikken, og forskningen skulle være

“samfundsrelevant”. KS var uforstående, vred og bitter over denne udvikling, og han isolerede sig i nogen grad både fagligt og administrativt. Over for mig erklærede han at han nu kun udførte de opgaver som han blev pålagt. Han blev derfor aldrig nogen lederskikkelse, men vedblev at være en højt respekteret underviser, vejleder og flittig forsker.

Selv om han resignerede over for de nye magtstrukturer og undlod at bære sin harme “uden på tøjet”, kunne han godt være skarp og ironisk. Da det studenterdominerede institutråd havde indført at lærere som ønskede et frisemester skulle møde op og argumentere for projektets samfundsrelevans, mødte KS op og forsvarede sit ønske om at studere fremkomsten af udtrykket forever and a day.

Selv om han levede et tilbagetrukket liv på instituttet, var han mere social – om end altid lavmælt og formel – i samvær med kolleger uden for murene, og man fandt ham endda ikke sjældent med en øl i fredagsbaren på instituttet. Han var min vejleder under både hovedfags- og magisterkonferensspecialet, men det var først efter min fastansættelse at han ved baren under et kollegialt party pludselig greb sit glas, vendte sig mod mig og højtideligt spurgte om vi skulle drikke dus.

KS’s vejledning var kendetegnet ved stor faglig open-mindedness og tolerance. Han var filolog af den Otto Jespersenske skole, men han var bredt orienteret inden for lingvistikken og var altid imødekomende og villig til at vejlede med udgangspunkt i den studerendes teoretiske interesser. Vejledningen foregik på hans kontor, hvor luften var tyk af cigarrøg. Alligevel var han i stand til at cykle til og fra arbejde (han havde ikke bil), på trods af betragtelig distance og en lang bakke.

Som kollega var han trofast. Vi korresponderede i alle årene efter at min kone og jeg forlod Aarhus i 1992. Han tog turen til RUC for at være med da jeg fyldte 60, og igen til min afskedsforelæsning i 2012.

Han omtalte sjældent sit privatliv eller sin familie, men han skrev da hans kone blev dement, og senere da hun døde. Han var aldrig selvmedlidende, men klarede sig efter eget udsagn godt bortset fra "de gebrækkeligheder som alderen medfører" (som han udtrykte det).

Da Birte og jeg kom tilbage til Aarhus i 2012, inviterede han os til en frokost som han selv havde anrettet i sit nu tomme hus."

Nøgleordet i denne fine karakteristisk er, tror jeg, det skifte i dansk universitetsvirkelighed som fik betegnelsen 1968. Da jeg selv har været en del af den generation som identificeredes som bærende dette særlige mærke og også selv identificerer mig med 1968, skal jeg forudskikke at jeg ser på vores forgængere som en slags historiker. Men jeg skal samtidig advare mod den bias som kan have indsneget sig:

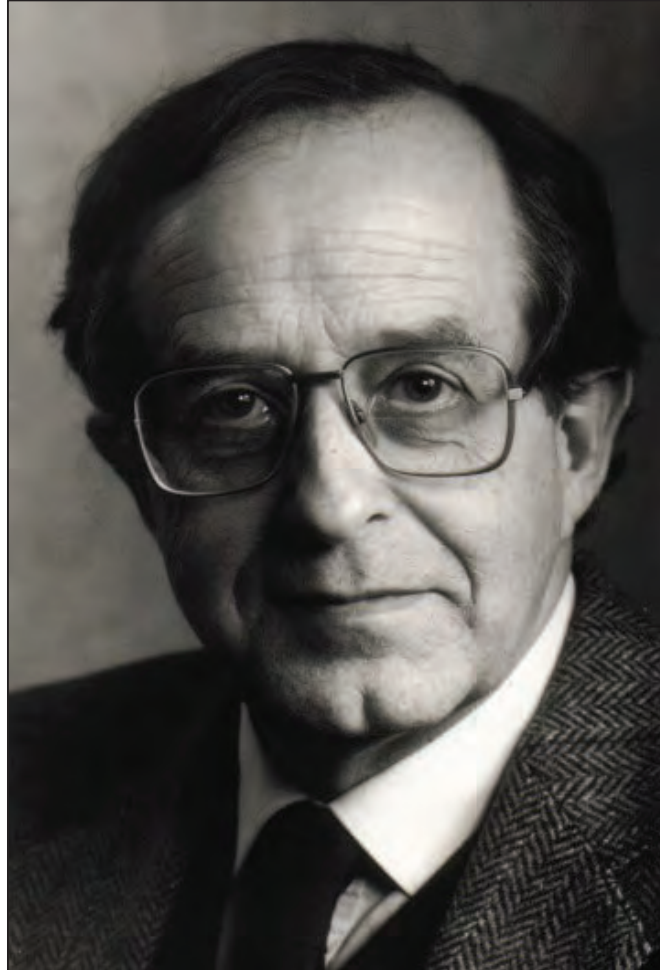
Den danske tradition før 68 var båret af en solid historisk-filologisk skoling. Denne skoling som har rødder tilbage til den klassiske filologi som blev klassisk i mere end én forstand fordi den dannede skole også for de filologier der havde de moderne, levende sprog som deres domæne, forenede interessen for det historiske med interessen for teksten. Tekstens, enhver teksts, unikke historie blev det fundament man byggede sin viden op på, man ophobede viden om specifikke tekster og så dem som præcis så uensartede at de sammen kunne danne et mønster som aldrig gentog sig. Det betød at strukturalismen og nykritikken på afgørende måder blev en udfordring. Strukturalismen er jo væsentlig ældre end 1968 og det er nykritikken også, men på humaniora hvor man ganske vist udmærket kunne studere Marx, men dog ikke kunne hævde at med hans indsats var et nyt humaniora færdigbygget, fik man brug for at koble Marx (og Freud) med strømninger som havde samme lovsøgende udgangspunkt. Derfor koblinger af alle slagser med netop

strukturalisme og nykritik. Det fælles anliggende blev at hævde muligheden af at finde almene love også for væsentlige dele af humanioras genstandsfelt og modsætningen mellem idiografisk historisme og nomotetisk modernisme blev den forkastningslinje som sendte velkendte jordskælv gennem de forskellige institutioner, ikke mindst Aarhus universitet.

For den ældre generation måtte det virke som om alt det de havde troet på og bygget en karriere op på, blev forkastet som ikke bare mindre relevant men også som mindre videnskabeligt. Og især måtte det føles som eksistentielt udfordrende for de personer der som Knud Sørensen og Poul Lindegård Hjorth havde bygget deres livsindsats på kombinationen af filologi og troen på at en professorstilling gav magt og muligheder for at forme 'deres' fag. Alt smuldrerede for lige denne generation, og det afsatte sig som en bitterhed rettet mod systemet – i øvrigt meget ofte koblet med stor personlig imødekommenhed som hos netop Knud Sørensen. Knud Sørensen fortsatte ufortrødent sin indsats og ydede det epokegørende på et område som lå helt i forlængelse af traditionen, engelskens indflydelse på det danske sprog. Paradoksalt nok indledte han på denne måde en frugtbar forskningsretning som justeret med nye dataindsamlingsmetoder og nye analyser er blevet sin egen tradition. Det – og ikke den bitre erfaring det må have været at hans forvaltning af traditionen institutionelt set fik trange kår – er det vi husker og hyl-der ham for i dag.

Ære være hans minde.

Knud Sørensens arbejder frem til 1987 er bibliograferet i *English Past and Present, A Selection of Essays by Knud Sørensen presented to him on his sixtieth birthday*, Acta Jutlandica LXIV: 1, Humanities series 62.

Christian Thodberg

7. februar 1929 – 10. oktober 2020

Mindeord af Christian Troelsgård

Cand.theol., dr.phil., professor og kongelig konfessionarius Christian Thodbergs aktive liv var kendetegnet ved en sjælden kombination af forskning, undervisning og praktisk præstegerning – alt udført med overbevisende energi, akribi, flid, ydmyghed, charme - og taknemmelighed.

Christian Thodberg blev født i præstegården i Vridsted sogn mellem Skive og Viborg d. 7. februar 1929, men da han var fem år gammel, flyttede familien til København, hvor faderen, Jens Julius Thodberg (1894-1938), oprindeligt kom fra. Således blev landsbykirken i Jylland udskiftet med Nathanaels Kirke på Amager, og faderen blev stærkt engageret i det sociale arbejde i det dengang klassiske københavnske arbejdersogn. Efter faderens alt for tidlige død – han var fireogfyrre år gammel og Christian kun ni – måtte moderen, Hedvig Magnine, f. Bastholm (1898-1967), alene tage ansvaret for familien.

I tredje klasse blev Christian Thodberg optaget på Københavns Sangskole, forløberen for det nuværende Sankt Annæ Gymnasium. Her blev han under Mogens Wöldikes ledelse indført i den klassiske kortradition og kunne dyrke sine øvrige musikalske interesser. I 1948 blev Christian Thodberg klassisk-sproglig student fra Metropolitanskolen i København, – delvis med det samme lærergalleri, der optræder i Hans Scherfigs *Det forsømte forår* fra 1940. Thodberg nød det i fulde drag, har han udtalt, for han var vildt begejstret

for det høje faglige niveau og den akademiske entusiasme, som også prægede skolen.¹

Efter studentereksamen blev Christian Thodberg elev på den ny-etablerede Krogerup Højskole, på 3. årgang (1948-1949). Her stiftede han bekendtskab med kredsen omkring kirkehistorikeren Hal Koch (1904-1963) og hans hustru, teologen Bodil Koch (1903-1972), der i 1950 blev den første kvindelige kirkeminister. I det hele taget var hun og Hal Koch meget indflydelsesrige personligheder i periodens danske kirke- og kulturliv, Bodil Koch tilmed en meget central skikkelse i Socialdemokratiet.

Efter højskoleopholdet lod Thodberg sig immatrikulere ved universitetet. Han vaklede først lidt mellem musikvidenskab og teologi. På musikstudiet deltog han sammen med sine medstuderende og kredsen omkring Mogens Wöldike i et stort anlagt pladeprojekt, som skulle levendegøre den tidlige musikhistorie. Early Music-bølgen holdt i disse år sit indtog i Danmark, og i samarbejde med det amerikanske Haydn Society blev musikeksemplerne fra en internationalt orienteret kildesamling indspillet i København – så vidt muligt på de nu genopfundne originalinstrumenter. På sættet med 3 LP-plader spiller Christian Thodberg nydeligt blokfløjte sammen med viola-da-gamba-spillere, cembalister, universitetskoret og udvalgte danske ‘verdenssolister’, fx Aksel Schiøtz og Else Brems. Op-tagelserne blev genudgivet en del gange, men så vidt vides, blev det Thodbergs første og eneste optræden på den internationale musikscene.²

¹ ‘En heldig konfessionarius’, Kristeligt Dagblad, 10. januar 2003, s. 9-10.

² Jeg takker John Bergsagel for at have gjort mig opmærksom på *Masterpieces of Music before 1750*, Haydn Society, LP HSE 9039 og senere genudgivelser.

Musikstudiet blev i første omgang kun et svinkeærinde, og teologien vandt. Thodberg blev cand.theol. i 1955. Allerede i studietiden var han tilknyttet Jægersborg Kirke som kordegn og sidenhen som hjælpepræst. Det var et typisk træk ved Christian Thodberg, at han ved siden af sit akademiske arbejde holdt fast i præstegerningen, også senere hen som professor i praktisk teologi ved Aarhus Universitet (fra 1973), hvor han sideløbende fungerede som hjælpepræst ved Aarhus Domkirke, og – ikke mindst – som kongehusets særlige præst i årene 1975-2008.

Studietiden ved Københavns Universitet blev for Christian Thodberg ikke bare et velkomment gensyn med Hal Koch, men her traf han også den karismatiske professor i klassisk filologi, Carsten Høeg, som stod i spidsen for et internationalt netværk af forskere med interesse for Europas kirkemusikalske rødder, udgivelsesprojektet *Monumenta Musicae Byzantinae* (1931-). Med Christian Thodbergs viden om musikhistorie, oldkirken og beherskelsen af de klassiske sprog udså Høeg ham hurtigt som en oplagt medarbejder til projektet. Høeg, der ligesom Hal Koch var en fundraiser af Guds nåde, skaffede hurtigt Thodberg stipendier til at fastholde den unge teologiske kandidat og forskerspire, og Thodberg fik et adjunktur ved Københavns Universitet. Om samarbejdet med Høeg har Thodberg selv skrevet:³

“Hans engagement og i sjælden grad alsidige forskningsinteresser var medrivende, hans krav til medarbejderne var tilsvarende strenge, men sidst og ikke mindst bør nævnes hans interesse for medarbejdernes selvstændige indsats, og hans lydhørhed over for deres egne første fاملende videnskabelige forsøg blev en aldrig glemt inspiration. Var man først med i arbejdet, fungerede det som

³ Christian Thodberg: ‘Mindeord over Jørgen Juul Raasted’, Videnskabernes Selskabs Årsberetning 1996, s. 203-213.

et ægte kollektiv, hvor alle stod lige, notabene hvis man holdt fanen i nogenlunde samme højde, som Høeg selv gjorde det!”

Efter at være blevet indført i den byzantinske musiks notationsformer af Høeg og hans unge medhjælper, Jørgen Raasted, drog Thodberg selv på håndskrifts- og studierejser, blandt andet til Italien, hvor han i efteråret 1957 besøgte *Biblioteca Vallicelliana* og bl.a. inspicerede 1600-tals-polyhistoren Leo Allatius' efterladte paarer vedr. byzantinsk musik. Thodberg fortsatte sine biblioteksrejser i årene 1959-1963, hvor han fik orlov fra sin stilling som viceefor på kollegiet Studentergaarden. En af de vigtigste opdagelser fra disse studierejser gjorde Thodberg på Johannes Evangelistens kloster på Patmos. Her skaffede han supplerende billedmateriale af byzantinske musikhåndskrifter til studier af en af de musikalske genrer, Carsten Høeg selv beskæftigede sig indgående med i den sidste del af sit liv, nemlig den byzantinske katedralritus' musik. Høegs udgave *Contacarium Ashburnhamense* fra 1956 blev til med betydelig hjælp fra den helt unge Christian Thodberg, som det fremgår af et tillæg til Høegs forord. Den samme genre blev også emnet for Thodbergs første afhandling inden for byzantinsk musikforskning: 'The tonal system of the Kontakarium', publiceret i Videnskaberne Selskabs skriftserie i 1960, men oprindelig læst som et oplæg ved MMB's redaktionsmøde i København i august 1958.⁴

På Johannes-klosteret havde Thodberg fundet frem til et af de håndskrifter, Patmos 221, der senere skulle blive en hovedkilde til disputatsen *Der Byzantinische Alleluarionzyklus, Studien im*

⁴ Christian Thodberg: 'The tonal system of the Kontakarium', *Historisk-filosofiske Meddelelser udgivet af Det Kongelige Danske Videnskaberne Selskab*, Bd. 37, 7 (1960).

Kurzen Psaltikonstil, som han forsvarede i 1966, fem år efter Carsten Høegs død.⁵

Dette arbejde bestod i en detaljeret analyse af det formelprægede melodiske stof i Psaltikon-genren. Det var i sig selv en bedrift, men desuden viste det sig, at visse medial-signaturer med vedholdenhed optrådte på teoretisk unormale steder i det melodiske forløb, og at de måtte forudsætte forskellige transpositioner, der kun kunne udtrykkes ved løse fortegn i transskriptionen. “Hele forekomsten af disse ‘gale’ signaturer toppede i den ældste musikalske genre – den såkaldte Psaltikón-stil, der af samme grund – det var tesen – måtte være bestemt af et andet tonalt system end det kirketonale”⁶ med sine otte tonearter. Herefter konkluderede Thodberg, at den byzantinske katedralritus’ musik måtte hvile på et ældre tonalt system, der sekundært var blevet presset ind i de otte kirketonearters skema, det såkaldte *oktoechos*-system.

I den periode, hvor Christian Thodberg arbejdede mest intenst med den byzantinske musikforskning, i 1960’erne, indgik han i et særpræget, men videnskabeligt set frugtbart parløb med Jørgen Raasted. Thodberg skrev selv dette i de mindeord, han talte over Raasted her i selskabet:

“I 8-9 år sad Jørgen og jeg side om side på Instituttet på Gråbrødre Torv, og allerede da vi startede vores samvær, lovede vi højtideligt hinanden, at vi ville skrive hver sin disputats, og at de to disputatser skulle forsvares på samme tid – det skete også! – og at vi ville opponere mod hinanden, hvad vi i øvrigt fortsatte med at gøre med

⁵ Christian Thodberg: *Der Byzantinische Alleluiarionzyklus - Studien im kurzen Psaltikonstil*, København: Munksgaard 1966 (Monumenta Musicae Byzantinae, Seres Subsidia, 8).

⁶ Christian Thodberg: ‘Mindeord over Jørgen Juul Raasted’, i *Oversigt over Selskabets Virksomhed* (1966), s. 201-212; s. 208.

stor kraft og energi indtil Jørgens død. Udenforstående kunne tro, vi var uvenner; det var ikke tilfældet. Det var nu engang vores omgangsform!”

Thodbergs blivende bidrag til den musikhistoriske forskning kan bedst sammenfattes i tesen om den før-oktoechiske tonalitet og den omhyggelige formelanalyse af hele *Psaltikon*-repertoiret. Thodberg beskæftigede sig nemlig ikke blot med de *Alleluia*-melodier, han præsenterede i sin disputats, men følte det som sin forskerpligt at sammenholde det partikulære med helheden. Derfor havde han, sikkert inspireret af Høeg, transskriberet og kollationeret hele det musikalske katedralritus-repertoire fra de vigtigste håndskrifter. Disse kollationer ønskede Thodberg at overdrage til Monumenta Musicae Byzantinae's arkiv, og jeg var så heldig at få lov at hente dem på hans kontor på Aarhus Universitet i 1999, da han efter sin tilbagetrækning fra professoratet var i gang med oprydningen. Disse kollationer udgør et betydeligt materiale for fremtidig forskning, vurderede Thodberg, og med rette. Der er aktuelt planer om at scanne dette værdifulde materiale og således stille det til rådighed for forskningen.

Et andet betydeligt resultat var indeholdt i disputatsens sidste kapitel, hvor Thodberg sammenstillede de byzantinske *Alleluia*-melodier med en gruppe af de såkaldte gammel-romerske *Alleluia*'er, der bærer græsk tekst i latinsk translitteration, mens det øvrige gammel-romerske repertoire følger de ældste latinske oversættelser af Psalteret. Jeg tror egentlig ikke, at Thodberg selv var klar over, at kapitlet nu mange år senere, hvor interessen for den gammel-romerske kirkesang er blusset op i den musikhistoriske forskning, er ret hyppigt citeret og har inspireret til flere nye komparative studier mellem den tidlige byzantinske og den vesteuropæiske, latinske kirkesang.

Selvom Thodberg med sin interesse og erfaring inden for byzantinsk musikforskning vedblev at bidrage til *Monumenta Musicae Byzantinae*'s arbejde og administration, så længe helbredet holdt til det, kom det andet spor i hans akademiske arbejde, nemlig det teologiske felt, herunder især det liturgiske, Grundtvigforskningen og Grundtvigudgaverne, efterhånden til at fylde mere og mere.

Dette andet spor begyndte for alvor i 1964, hvor Folketinget i foråret vedtog 'Lov om Præstehøjskolen'. Christian Thodberg blev på Bodil Kochs anbefaling ansat som Præstehøjskolens forstander d. 1. december. Denne institution til efteruddannelse, fortrinsvis af Folkekirkens præster, skulle holde til i egne bygninger nord for København, men måtte de første sæsoner leje sig ind ved Løgum Klosters Refugium, da de påregnede ny- og ombygninger i Nærum, endnu ikke stod færdige. Højskolen skulle give præsterne "forudsætning for varetagelsen af deres opgaver i det moderne samfund." Derudover skulle kurserne især videreføre de "praktisk-teologiske fag" fra universitetets teologistudie og bibringe deltagerne "Orientering i tidens filosofiske og samfundsvidenskabelige, litterære og kunstneriske problemer," alt i alt et program, der harmonerede godt med ånden fra Krogerup.⁷ Thodberg varetog ledelsen af præstehøjskolen indtil 1972 og fungerede i høj grad også som en inspirerende underviser i hele perioden.

Thodbergs interesse for gudstjenestens form og indhold kommer tydeligt til udtryk i debatbogen "Den forsømte gudstjeneste" fra 1965.⁸ Hans hovedidé var at formidle kristendommens budskab forståeligt for samtidens kirkegængere, men at foretage fornyelsen

⁷ Citater fra Paul Nedergaard: *Kirkelig Haandbog* 1967, København: Lohse 1967, s. 10-11.

⁸ Christian Thodberg: *Den forsømte gudstjeneste*, København, G.E.C Gads Forlag 1965.

med inspiration fra traditionen. Thodbergs traditionsforståelse og folkelige kirkesyn var forankret i indgående studier af kirkehistoriske sværpunkter som oldkirken, den byzantinske kristendom, den tidlige romerske kirke, Luther og Grundtvig. For ham udgjordes kirken af forsamlingen af de enkelte kristne, og man skulle helst undgå enhver form for "præsteri", som han skrev i debatbogen. Dette skulle sikres ved at gøre ritualer for dåb og nadver mere forståelige og ved at lade de mest egnede af de gamle salmer supplere med nyskrevne. Især fandt han mange af Karl Laurids Aastrups (1899-1980) salmer velegnede og arbejdede senere som medlem af Salmebogskommissionen for, at de skulle være vel repræsenterede.

Thodbergs indsats og præstehøjskolens succes var givetvis årsagen til, at han blev kaldet til at besætte et nyoprettet professorat i 'praktisk teologi' ved Aarhus Universitet i 1973. Her blev han kollega med de kendte teologer K.E. Løgstrup og P.G. Lindhardt. Thodberg var en blændende formidler, og det havde Danmarks Radio også fundet ud af. I en udsendelse fra december 1974 gav han, sammen med musikprofessoren Søren Sørensen, som allerede var landskendt fra den populærvidenskabelige TV-quiz 'Spørg Århus', en meget underholdende og oplysende demonstration af, hvad dette indebar. Programmet hed "Julesalmer og julesange vi holder af", og her kunne man høre disse to veltalende, lærde mænd gå rundt med en mikrofon blandt de travle julehandlende på gaden i Aarhus og spørge folk om deres yndlings-julesalme eller -sang, som professorerne derpå fortalte ivrigt om, Thodberg om salmens tekst og Sørensen om dens melodi.⁹

Det var i forbindelse med en øvelse med de studerende i læsning og fortolkning af Grundtvigs salmer og prædikener ved Aarhus Universitet i 1974, at et gennemgående tema for resten af hans

⁹ Kilde: Optagelse fra DR på kassettebånd ved John Bergsagel.

forskningsmæssige virke blev slået an: arbejdet med at foranstalte en videnskabelig udgave af Grundtvigs prædikener.

Anden Verdenskrig havde medført en stærkt voksende interesse for Grundtvig, og allerede i besættelsens første år afholdt Hal Koch en række Grundtvig-forelæsninger, der blev et gedigent tilløbsstykke. I forordet til sin (og Georg Christensens) udgave af Grundtvigs *Værker i Udvalg* i 10 bind,¹⁰ der udkom i årene 1940-1949, skrev Hal Koch, at en egentlig videnskabeligt funderet udgave af Grundtvigs samlede værker stadig savnedes, men at den måtte udskydes til fremtiden på grund af manglende ressourcer.

Jeg tror, at det var med dette *in mente*, at Thodberg sammen med sine studenter gik i gang med at transskribere Grundtvigs for størstedelen uudgivne prædikener fra manuskript. Det blev til i alt 22 bind udgivet i perioden fra 1983-2007.¹¹ En del 'rå' transskriptioner, som Thodberg-gruppen ikke nåede at udgive, opbevares ved Aarhus Universitets 'Center for Grundtvigstudier' (: Grundtvig Centret) og kommer nu det aktuelle, digitale udgivelsesprojekt *Grundtvigs Værker* til gode.

Den kollegiale samarbejdsform, som Thodberg havde stiftet bekendtskab med blandt Høegs medarbejdere på *Monumenta Musicae Byzantinae*, blev også målestokken for arbejdet med udgivelsen af Grundtvigs prædikener. I antologien *For sammenhængens skyld. Ord og motiver i Grundtvigs salmer og prædikener* fra 1977

¹⁰ N.F.S. Grundtvig: *Værker i Udvalg*, udg. af Georg Christensen & Hal Koch, bd. 1-10, København: Gyldendal 1940-1949.

¹¹ N.F.S. Grundtvig: *Prædikener 1822-26 og 1832-39*, udg. af Christian Thodberg m.fl., bd. 1-12, København: Gad 1983-1986; *Præstø Prædikener*, udg. af Christian Thodberg m.fl., bd. 1-2, København: Gad 1988; *Grundtvigs prædikener i Vartov, 1839-42* (1-8, København: Forlaget Vartov 2003-2007) udg. af Christian Thodberg m.fl.

udgav Christian Thodberg også en håndfuld af sine studerendes specialer.¹² Allerede et år før første bind af prædiken-udgaverne var udkommet, foranstaltede Christian Thodberg også en opdateret udgave af Grundtvigs salmer i *Sangværket*.¹³

Selv dykkede Thodberg ned i utallige aspekter af Grundtvigs teologiske forfatterskab, som det fx allerede kom til udtryk i bogen *En glemt dimension i Grundtvigs salmer* fra 1969, hvor han overbevisende argumenterede for en nær sammenhæng mellem det dåbsritual, der gjaldt på Grundtvigs tid, og salmernes poetiske sprog. Hans tilgang var her, som i mange af de øvrige arbejder, både inden for den byzantinske musikforskning og det kirkehistoriske, en skarpsindig motiv- og strukturanalyse. Han havde også et godt blik for detaljerne. Engang underholdt han med, at da han havde fastslået den præcise dato for tilblivelsen af Grundtvigs julesalme 'Velkommen igjen Guds Engle smaa', opsøgte han Meteorologisk Instituts historiske data for at tjekke, om det faktisk var vejret, som havde inspireret til verslinjen "trods Klingrende Frost, godt Aar i Spaa." Men det viste sig at have været gedigent tøvejr netop den pågældende juledag! Nærlæsningen var Christian Thodbergs styrke, og kom især til udtryk, når han parallellæste med nogle af de forbilleder, der lå bag Grundtvigs gendigtninger, således ofte sammenstillet med den byzantinske hymnografi og de latinske hymner fra middelalderen.

Ved siden af forskning og undervisning varetog Christian Thodberg vigtige administrative opgaver for universitetet, i studienævnet,

¹² Christian Thodberg (red.): *For sammenhængens skyld, ord og motiver i Grundtvigs salmer og prædikener*. Århus: Institut for Praktisk Teologi ved Århus Universitet 1977.

¹³ N.F.S. Grundtvig: *Grundtvigs Sang-Værk. Samlet Udgave*, udg. af Th. Balslev m.fl., bd. 1-6, København: Det Danske Forlag 1944-1964 (2. opl. af bd. 1-5, med forord af Christian Thodberg, København: Gad 1982).

censorkorpset og ansættelseskomiteer. Men også i kommissioner for Folkekirken kom hans kompetencer til gavn, idet han 1976-1990 virkede som formand for Præstehøjskolens styrelse, og 1969-1982 var Christian Thodberg sekretær i kirkeministeriets liturgiske kommission. Her befordrede han et omfattende arbejde med at etablere nye ritualer for dåb og nadver, bryllup og kirkevielse. Men noget af det, som optog ham mest, og som i høj grad forenede de to spor i hans forskerkarriere, var arbejdet på at skabe nye tekstrækker til Folkekirkenes gudstjenester. Det indebar især tilrettelæggelsen af højmessens læsninger på en teologisk meningsfuld måde. Her var hans dybe kendskab til teologi- og liturghistorien og de ældste byzantinske og romerske tekstrækker til stor inspiration. Endelig var Thodberg fra 1993-1995 medlem af Kirkeministeriets Salmebogs-kommission, desuden medlem af og formand for bestyrelserne for de faglige foreninger Samfundet Dansk Kirkesang og Grundtvigselskabet, hvor han også gennem en del år fungerede som tidsskriftredaktør.

En blodprop i hjernen gjorde i 1994 Thodberg næsten blind og satte en midlertidig stopper for hans arbejdsindsats. Efter en næsten mirakuløs hurtig genoptræning kunne han dog fortsætte sit arbejde både som universitetsprofessor (indtil 1999) og som kongelig konfessionarius (til 2008). Helbredet begyndte dog at svigte til sidst, hvor demenssygdom gradvist trængte sig på. Christian Thodberg døde d.10. oktober 2020, omtrent et halvt år efter sin hustru, musikpædagogen Bodil (f. von Mehren Prip, 1928-2020), som han havde levet sammen med siden 1953. Hun og børnene havde trofast fulgt med i Christian Thodbergs karriere – ikke blot i overført betydning, men også i ren fysisk forstand med bopæl i embedsboligerne på universitetskollegiet Studentergaarden, ved Præstehøjskolen i Nærum og embedsboligen ved Aarhus Domkirke.

Christian Thodberg gennemgik en vellykket karriereudvikling fra byzantinsk musikforsker til teologiprofessor med speciale i Grundtvig. Thodberg lagde aldrig skjul på, at han følte sig både inspireret og forpligtet af sine store forbilleder, Carsten Høeg og Hal Koch, og han varetog arven og opgaverne fra disse koryfæer med ydmyghed og taknemmelighed. Han underspillede til en vis grad sine egne forskningsbidrag til begge disse hovedspor, mellem hvilke han selv fandt både metodiske og emnemæssige sammenhænge, der i kombination med en umættelig nysgerrighed frugtbargjorde alt, hvad han involverede sig i.

Ære være Christian Thodbergs minde

DET KONGELIGE DANSKE

Videnskabernes Selskab

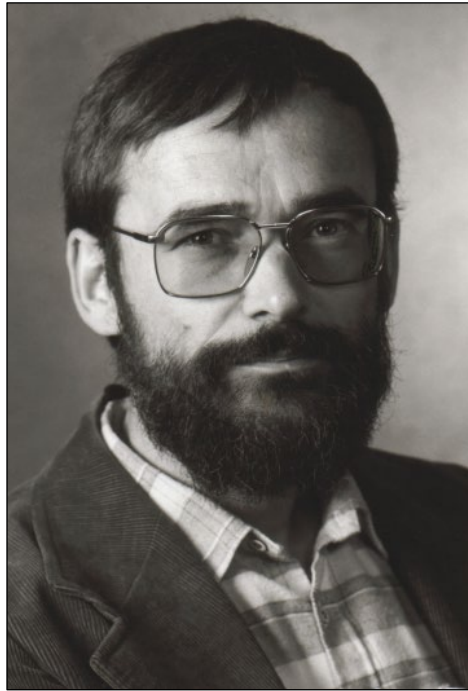
THE ROYAL DANISH ACADEMY OF SCIENCES AND LETTERS

**OVERSIGT
OVER SELSKABETS
VIRKSOMHED
2021-2022
(DEL II: MINDEORD)**

MINDEORD*

*Mindeord, som er blevet talt med medlemsmøder i sæsonen 2021-2022. En del er tidligere blev sendt ud skriftligt.

Jens Ulrik Andersen

2. september 1941 - 17. november 2019

Mindeord af Torkild Andersen

Jens Ulrik Andersen blev indvalgt i Videnskabernes Selskab i 1982. I mere end 50 år var han knyttet til Institut for Fysik og Astronomi ved Aarhus Universitet, først som studerende og medarbejder, senere som lektor og fra 1977 som professor i eksperimentel fysik. Officielt gik han på pension med udgangen af 2011, men han forblev forskningsmæssigt aktiv lige til den sidste dag. Han døde uventet den 17. november 2019 uden forudgående sygdom.

Jens Ulriks forskningsfelt var atomfysik. Studiet af ladede partiklers indtrængning i faste stoffer var hans forskningsmæssige hovedinteresse livet igennem, og han publicerede i mere end 40 år inden for dette emneområde. Fra midten af 1990'erne bidrog han også til udnyttelsen af lagerringen **ASTRID** ved Aarhus Universitet med molekylfysiske studier og med ledelse af grundforskningscentret **ACAP**, der står for Aarhus Center for Atomic Physics, fra 1994 til 2005.

Jens Ulrik voksede op i det midtjyske, og han valgte at påbegynde sin uddannelse ved Aarhus Universitet. Her havde man i 1956 startet uddannelsen af kandidater fra den matematisk-fysiske faggruppe. Ønskede man før 1956 at studere fysik her i landet var stedet Københavns Universitet, hvor Niels Bohr var leder af Institut for Teoretisk Fysik på Blegdamsvej.

Antallet af fysikere, der årligt blev uddannet ved Københavns Universitet, var imidlertid meget begrænset, hvorfor Niels Bohr var modstander af at udbygge det daværende Fysiske Institut ved Aarhus

Universitet, som siden 1933 havde stået for undervisningen af de medicinstuderende på første studieår. En udbygning af fysikken i Aarhus ville nødvendigvis medføre, at nogle af de yngre fysikere på Blegdamsvej ville forlade Københavns Universitet. Her tænkte Niels Bohr uden tvivl på Jens Lindhard, der i 1956 blev udnævnt til professor i teoretisk fysik ved Aarhus Universitet. Lindhard havde været Bohrs assistent, og sammen havde de i 1954 publiceret et vigtigt arbejde indenfor atomfysik omhandlende ladede partiklers indtrængning i stof. Dette emne videreførte Jens Lindhard i Aarhus, hvor hans virke kom til at betyde meget for Jens Ulriks faglige udvikling.

Jens Ulrik beskrev i 1974, hvor heldig han var, at hans forskning i atomfysik fra 1964 faldt sammen med opdagelsen af et nyt fysisk fænomen, som blev kaldt strengeffekten. ”Jeg fik lejlighed til at leve med i begejstringen over opdagelserne, den videre intense udforskning af fænomenerne, og endelig forsøgene på at udnytte disse til at opnå ny viden indenfor andre grene af fysikken. I forbindelse med målinger af indtrængning af hurtige ioner i faste stoffer var der i begyndelsen af 1960’erne dukket nogle uventede fænomener op. Det viste sig, at disse kunne forklares ved, at ioner er i stand til at trænge dybt ind i en krystal, når de bevæger sig langs de åbne kanaler i krystalgitteret.”

Jens Lindhard, der senere blev præsident for Videnskabernes Selskab, udarbejdede en teoretisk analyse, der viste, at det grundlæggende fænomen måtte være en styring af de indtrængende ioner fra stød mod rækker af atomer i krystalgitteret. Da atomerne i en krystal sidder ordnet i rækker som perler på en snor (eller streng), fik fænomenet navnet strengeffekten. Ladede partiklers indtrængning i stof var en hovedaktivitet ved Det fysiske Institut i 1960’erne og begyndelsen af 1970’erne. Når ugens arbejde var slut om fredagen, mødtes

teoretikere og eksperimentatorer lørdag formiddag til flere timers intensive diskussioner og analyser af især nyere metoder og resultater, hvilket var utroligt givende, ikke mindst for os unge forskere.

Det blev hurtigt klart, at strengeffekten måtte forårsage drastiske ændringer for processer, der kræver tætte stød mellem ioner og atomer. Det var netop, hvad Jens Ulrik studerede i sit speciale til magisterkonferensen i 1966. Han undersøgte den kernefysiske proces, hvor en proton trænger ind i et atoms kerne samtidig med, at der udsendes et gammakvant fra det nye atom. Det viste sig, at denne proces blev næsten umuliggjort, når vinklen mellem protonens bane og atomerne i krystallen var mindre end en grad.

Efter magisterkonferensen engagerede Jens Ulrik sig i Aarhus samt under et studieophold ved Bell Telephones laboratorier i USA i såvel det eksperimentelle som det teoretiske arbejde, der var relateret til strengeffekten. Han bidrog med detaljerede studier, der fokuserede på at bestemme strengeffektens størrelse, samt inden for hvilken vinkel strengeffekten kunne observeres i forskellige typer krystaller.

Strengeffekten fik mange anvendelser især indenfor transistorteknologien, men også inden for andre grene af fysikken. Jens Ulrik bidrog således med studier af levetiden for ustabile atomer, der spaltes ved fission, hvilket viste sig at ske indenfor et meget kort tidsrum af størrelsesordenen attosekunder.

Lindhards oprindelige analyse af strengeffekten var baseret på klassisk fysik, som fungerer fint, når projektilet er en atomar ion. Fra et tidligt tidspunkt interesserede Jens Ulrik sig også for tilfælde, hvor projektilet var en elektron eller en positron, hvorved kvantemekaniske effekter kan blive fremtrædende eller endog dominerende.

Når energirige elektroner sendes gennem stof, udsender de elektromagnetisk stråling som følge af afbøjningen i stød med stoffets atomer. Jens Ulrik udforskede i samarbejde med Erik Lægsgaard strålingen fra krystaller og påviste, at for moderat relativistiske energier fører streffeekten til stråling i røntgenområdet. Denne stråling kunne samles i nogle karakteristiske toppe, hvis energi kunne ændres via projektilenergien. Ved at analysere energien af disse toppe kunne man i kombination med teoretiske beregninger opnå ganske nøjagtige informationer om krystallens egenskaber, f.eks. det såkaldte krystalpotentiale og de termiske vibrationer. Jens Ulrik arbejdede intensivt på at udnytte denne viden, og disse studier tiltrak også meget dygtige studerende. En af disse var Lene Hau, som siden er blevet professor i fysik ved Harvard Universitetet i USA.

Den 14. november 1985 offentliggjorde tidsskriftet *Nature* en ret epokegørende artikel, der beskrev eksistensen af et meget stort antal forskellige kugleformede molekyler, alle opbygget udelukkende af kulstofatomer. Indtil da var man godt klar over, at der fandtes nogle eksempler på denne type molekyler bestående af mere end 20 kulstofatomer. Disse molekyler havde man givet navnet fullerener efter amerikaneren Richard Buckminster Fuller, som var arkitekten bag de kugleformede huse, som man havde opført flere steder i USA.

Artiklen fra 1985 beskrev også, at de molekyler, der var opbygget af 60 eller 70 kulstofatomer, udviste særlig stor stabilitet. Kulstof-60 molekylet har siden tiltrukket sig megen opmærksomhed fra såvel fysikere som kemikere, heriblandt Jens Ulrik.

Fra begyndelsen af 1990'erne var udnyttelsen af lagringen ASTRID i fokus på Institut for Fysik og Astronomi og for grundforskningscentret ACAP. Dette center var atypisk, idet det var opbygget af fem

af hinanden uafhængige atom-eller molekylfysiske projekter, der hver blev ledet af en seniorforsker, samt af en leder, der havde til opgave at stimulere og binde projekterne sammen. Jens Ulrik var villig til at påtage sig centerlederrollen, og han viste sig velegnet hertil.

Jens Ulrik tilsluttede sig det molekylfysiske projekt, og sammen med Preben Hvelplund udnyttede de lagringen til en lang række studier af fulleren-molekyler, blandt andet af hvad der kunne være årsagen til kulstof-60 molekylets store stabilitet. Hvorledes ville dette molekyle afgive sin overskudsenergi, når molekylet blev højt anslået? Ville molekylet fragmentere, udsende elektroner eller deeksitere ved udsendelse af varmestråling? Forsøgene viste klart, at det var udsendelsen af varmestråling, der var den altdominerende proces. Denne varmestråling er formodentligt også en del af forklaringen på kulstof-60 molekylets store stabilitet, idet de højt anslåede molekyler vil nå at afkøle, inden eksitationen vil få dem til at fragmentere. Man ved, at der findes fullerenmolekyler i det interstellare rum, og varmestrålingen kan meget vel betyde ret så meget for disse molekylers modstandsdygtighed over for den ultraviolette stråling i rummet.

På grundlag af de meget omfattende fullerenstudier samt tilsvarende for metalklynger tog Jens Ulrik initiativet til at få opbygget en mindre lagring, som gjorde det meget lettere at gennemføre laserspektroskopiske forsøg end ved den store lagring ASTRID. Den nye lagring blev også den foretrukne, da han sammen med yngre medarbejdere rettede opmærksomheden mod større organiske molekyler og biomolekyler, medens ASTRID blev dedikeret til synkrotronstrålingsforskning.

Jens Ulrik engagerede sig også i det omgivende samfund, bl.a. som formand for det naturvidenskabelige forskningsråd, som formand for

bestyrelsen for Danmarks Rumforskningsinstitut gennem otte år, samt med artikler og debatindlæg i dagspressen vedrørende klimaspørgsmål. Hans synspunkt var, at klimaændringerne ikke skyldtes forøgelsen af kuldioxid i atmosfæren, men derimod uundgåelige naturlige variationer. Debatindlæggene kunne være skarpe, og især var han afvisende overfor de matematiske modeller, som klimaforskerne anvender til fremskrivningen af opvarmningen i det kommende århundrede. Det sidste debatindlæg blev publiceret kun to måneder før han døde.

Jens Ulrik vil blive savnet af mange. Han var en person med stor viden, men tillige en venlig, rolig og humørfyldt person, som altid tog sig tid til at lytte til andre. Han var også en værdig repræsentant for det videnskabelige personale i bestyrelsen for Aarhus Universitet fra 2004 til 2008.

Ære være Jens Ulriks minde.

Lars Arge

8. oktober 1967 - 23. december 2020

Mindeord af Lars Birkedal

Lars Arge blev født den 8. oktober 1967 og voksede op i Ebeltoft. Efter sin gymnasiale uddannelse i Rønne startede han i 1986 med at studere Datalogi og Fysik på Aarhus Universitet. Gennem sin studietid var Lars Arge engageret i studenterpolitik og var i en periode leder af Studenterrådet. I 1992 blev Lars Arge indskrevet som ph.d.-studerende på det dengang relativt nye "4+4" ph.d.-program. Han fik sin ph.d.-grad i 1996 og i løbet af sit ph.d.-studium var Lars Arge på et otte måneder langt studieopholdt ved Duke University i North Carolina, USA, hvor han arbejdede under vejledning af Prof. Jeff Vitter. Dette ophold var af stor betydning for Lars Arge's karriere, og han endte med at blive ansat på Duke University som Assistant Professor, Associate Professor, og full Professor i perioden 1996 til 2006.

Lars Arge's forskningsområde var algoritmer og datastrukturer. Specielt fokuserede Lars Arge på udvikling af effektive algoritmer til store datamængder. Til at analysere effektiviteten af sådanne algoritmer gjorde Lars Arge brug af den såkaldte I/O model, udviklet af Aggarwal og Vitter. I/O modellen er nyttig til at analysere effektiviteten af algoritmer, der involverer så store datamængder, at de ikke kan være i en computer's normale hukommelse (RAM), men skal flyttes frem og tilbage fra ekstern hukommelse (fx. en harddisk). For eksempel udviklede Lars Arge i 1995 en ny datastruktur, kaldet "The Buffer Tree", som kan bruges til I/O effektive graf-algoritmer

og I/O effektive geometriske algoritmer såsom algoritmer til terræn-analyse.

I 2004 flyttede Lars Arge tilbage til Danmark, hvor han blev ansat som professor ved Aarhus Universitet, og hvor han fra 2004 til 2007 oppebar et Ole Rømer Stipendium fra Den Frie Forskningsfond. I 2007 blev Lars Arge leder af Grundforskningscentret MADALGO på Aarhus Universitet. MADALGO står for Massive Data Algorithmics, og præmissen for centret var den forventede vækst i datamængder, og centret faglige fokusområder var I/O effektive algoritmer samt såkaldte cache-oblivious og streaming algoritmer. Centret blev formet inden "big data" blev et almindeligt begreb, og derfor indgik "big data" heller ikke i navnet, som det nok ville have gjort i dag. Der er ingen tvivl om, at Lars Arge var en pioner i dansk Big Data-forskning.

MADALGO involverede et tæt samarbejde med MIT i USA og MPI i Tyskland, og det var en stor succes. Lars Arge var, med rette, stolt af konklusionen af midtvejsevalueringen af centret, som lød: "The center is without doubt the world-leading center in massive dataset algorithmics".

Lars Arge fortsatte gennem hele sin karriere med at interessere sig (og kæmpe) for grundforskning, men han udbyggede også en parallel interesse for anvendelser af sin grundforskning og interdisciplinær forskning. Anvendelserne omfattede specielt analyse af terræn-data, fx. med henblik på at forudsige oversvømmelser ved kraftigt regnfald. Den interdisciplinære forskning omfattede blandt andet et samarbejde om makro-økologi med Prof. Jens Chr. Svenning's forskningsgruppe.

Lars Arge's forskning i analyse af terrændata ledte til starten på Scalgo virksomheden, som Lars Arge startede sammen med Prof. Agarwal fra Duke samt to af sine tidligere ph.d.-studerende. Scalgo's software bruges i dag af over 12000 brugere i over 300 organisationer internationalt.

Lars Arge modtog mange priser for sin forskning, og han blev indvalgt i Videnskabernes Selskab i 2008, modtog Eliteforskerprisen i 2010, blev Fellow of the ACM (Association for Computing Machinery, den største internationale organisation for datalogi), Ridder af Dannebrog i 2015, og æresdoktor ved TU Eindhoven, Holland, i 2017.

Lars Arge bidrog også i en lang række akademiske fora, både internationalt, fx. som evaluator af forskningsartikler, og nationalt, fx. som medlem af Forskningsrådet for Natur og Univers (FNU) fra 2013 til 2019 (formand fra 2016 til 2018). Lokalt på Aarhus Universitet bidrog han også med sin internationale erfaring, fx. som bannerfører for indførelse af tenure-track stillinger. I al dette arbejde var Lars Arge kendt for sin ekstreme grundighed, sin evne til at bevare overblikket samtidig med at have styr på detaljerne, og for at argumentere ihærdigt for sin sag.

I den sidste periode af sit liv, brugte Lars Arge mange af sine kræfter på Videnskabernes Selskab, hvor han i 2015 blev indvalgt som medlem af præsidiet og i 2016 blev valgt som generalsekretær. Lars Arge bidrog blandt andet med at åbne Selskabet mere op til offentligheden, fx. via offentlige forskningsforedrag, og med at få retablettet Selskabets sekretariat.

Æret være hans minde.

Sven Bjørnholm

8. september 1927 - 19. februar 2020

Mindeord af Christopher Pethick

Sven Bjørnholm brændte for det store billede og væsentlige problemstillinger, både i videnskab og i det bredere samfund. Han lavede vigtige bidrag til videnskab, og han arbejdede utrætteligt for at realisere Niels Bohrs vision om en Åben Verden, hvor viden kunne deles, og mennesker fra forskellige lande kunne samarbejde frit. Han førte i den grad Selskabets idealer ud i praksis. Han havde en bredtfavnende nysgerrighed, som mange i Selskabet har erfaret fra hans respektfulde spørgsmål ved møder. Han stillede spørgsmål, fordi han ville lære noget. For mig er mange facetter af Sven opsummeret i Caspar David Friedrichs velkendte maleri "Vandrerens over Tågehavet". Der ser man ryggen af en velklædt herre i diplomatfrakke og med stok i hånden på en bjergtop. Han kigger ned over landskabet, hvor man kan se enkelte andre bjergtoppe, som viser sig over tågen. Udfordringen er at tyde, hvad der foregår under tågen, fra de sparsomme synlige tegn. Som vi skal se, var Sven suveræn til at gribe nye eksperimentelle muligheder for at gennemtrænge tågen. Et andet billede dukker op fra en udflugt med Niels Bohr Institutet til Møn, hvor Sven og jeg, sammen med vores koner, besøgte Elmelunde Kirke. Der beundrede vi de smukke kalkmalerier fra 1500-tallet, som blev kalket til efter Reformationen og genopdaget først i 1880'erne. I sit videnskabelige arbejde afdækkede Sven fænomener, som tidligere havde været skjulte. Sven er født i Tønder. Hans far var ritmester, senere oberstløjtnant, i Jydske Dragonregiment, og under hans opvækst flyttede familien rundt til diverse kaserner i Jylland. Under Anden Verdenskrig var hans far gruppeleder i modstandsbevægelsen i Horsens, og Sven samlede som ca. 15-årig våben op, som briterne havde kastet ned, og uddelte illegale blade. Da familien var nødt til at gå under jorden, kom

Sven på Herlufsholm Kostskole, hvorfra han blev student under dæknavn. Efterfølgende blev han kemiingeniør fra Den Polytekniske Læreanstalt (senere DTU). Allerede under studietiden fik Sven smag for internationalt samarbejde og fik diplom fra La Sorbonne. Han aftjente sin værnepligt som Gardehusar i Næstved, hvor han mødte Iran, sin livsledsager. Efterfølgende blev Sven medlem af Reserven. Hans baggrund i militæret, både hjemmefra og senere, var med til at præge Svens tilgang til videnskabelige sager: et forskningsprojekt er at betragte som en militær operation. Han havde en stærk sans for orden, og under forberedelsen af dette mindeord har jeg draget nytte af, hvad han kaldte sine "efterladte papirer" på Niels Bohr Arkivet, hvori han skriver:

Det er skik og brug i Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, at der tales mindeord om afdøde medlemmer. Mindeordene bringes på tryk i Selskabets årsskrift. Til hjælp for den, der til sin tid får opgaven, har jeg udtaget et curriculum vitæ med forskellige bilag, bl.a. en publikationsliste. Hertil kommer særtryk af praktisk taget alle mine publikationer.

Efter en kort ansættelse inden for industri, blev Sven i 1957 ansat på Universitetets Institut for Teoretisk Fysik, senere Niels Bohr Institutet, hvor han forblev resten af sin karriere. Hans opgave var at etablere en kemifdeling til fremstilling af rene grundstoffer til brug for eksperimenter. Først lidt om baggrunden for Svens forskning. I 1913 viste Niels Bohr, hvordan kvantemekanikken kunne føre til en "skalstruktur" af elektroner, og derved forklare atomers fysik og kemi. Efter opdagelsen af neutronen i 1932 udviklede Niels Bohr sin model af atomkernen, som var vidt forskellig fra hans model for elektroner i atomer. I hans model for elektronstruktur, bevægede elektronerne sig relativt frit, mens han betragtede kernen som en dråbe væske bestående af neutroner og protoner, hvori neutroner og protoner vekselvirkede stærkt med hinanden. I 1949 påviste

Maria Göppert-Mayer og Hans Jensen, at atomkerner også havde en skalstruktur, i modsætning til, hvad man vil forvente fra dråbe-modellen. Det viste sig, at mange af atomkerners egenskaber ved lave energier kunne forklares som et samspil mellem kollektive bevægelse af mange partikler som, for eksempel, i en roterende eller vibrerende dråbe væske, og bevægelse af enkelte partikler. 1950'erne var storhedstiden for eksperimentelle og teoretiske undersøgelser af atomkerner, og i denne periode udviklede Aage Bohr, Ben Mottelson og deres mange samarbejdspartnere i ind- og udland den nuværende model (unified model), som kombinerer de to aspekter af kernerens egenskaber. Der var et stort internationalt samarbejde i gang indenfor kernefysik. Som beskrives senere, kom undersøgelse af skaleffekter, ikke kun i atomkerner men også i metallklynger, til at være et gennemgående tema i Svens forskningskarriere. Svens doktordisputats, som han forsvarede i 1965, handlede om kerner tungere end radium, som ikke er runde, men mere ligner en rugbybold. Spektra af disse kerner viste de forskelligartede bevægelsesmønstre i kernen. I disputatsen står det klart, at det for Sven ikke var nok at lave kemi: han var dybt fascineret af, hvad man kunne lære om atomkerners struktur fra kernefysiske eksperimenter. Sven blev amanuensis i 1965 og docent i 1968. Et aspekt af Svens arbejde var at anskaffe strategiske grundstoffer, såsom uran og plutonium, fra Storbritannien og USA. At det lykkedes, var et godt eksempel på Niels Bohrs vision af en Åben Verden i praksis. Lige efter at have lagt den sidste hånd på sin disputats i foråret 1964, tog Sven til en konference i Paris. Der forelagde Georgy Flerov, en af fædrene til den sovjetiske atombombe, sensationelle resultater af eksperimenter udført i Dubna, det dengang nyopført sovjetiske forskningscenter nord for Moskva, af Sergej Polikanov og kollegaer. De havde opdaget kortlevende tilstande af tunge grundstoffer, som henfaldt ved spaltning, såkaldte fissionsisomerer. Det var en sensation, som

ingen havde forventet. Under en samtale med Flerov opstod ideen om at bruge Niels Bohr Institutets tandem van der Graaff accelerator til at undersøge disse tilstande. Dette møde dannede grundlaget for Svens videnskabelige arbejde i mere end et årti. Efterfølgende blev der underskrevet en samarbejdsaftalen mellem Niels Bohr Institutet og Videnskabsakademiet i Sovjetunionen. Lige siden Institutets oprettelse havde sovjetiske fysikere besøgt Institutet, oftest i relativt korte perioder, og under den nye aftale blev udveksling af medarbejdere intensiveret, med sovjetiske fysikere på længere ophold i København og danske fysikere, som tog til Sovjetunionen. Sven var en af de første prøvekaniner for dette program: han besøgte Sovjetunionen i 1965 i tre uger, og i 1966 var han i Dubna i seks måneder sammen med sin langmodige familie. Aftalen førte til et meget frugtbart program i både eksperiment og teori, som strakte sig over flere årtier. Forklaringen på, hvordan fissionsisomerer kan dannes, var, at barrieren til spaltning af en atomkerne ikke kun havde een pukkel, som i dråbemodellen, men to. Det svarede til ryggen på en baktrisk kamel, ikke en dromedar: isomertilstandene "lever" mellem kamelens to pukler, som opstår, når man udvider Niels Bohrs dråbemodel til også at omfatte skaleffekter. Sammen med J. E. Lynn skrev Sven den autoritative oversigtsartikel, sin mest citerede, om disse tilstande i *Reviews of Modern Physics*, et af de mest velrenommerede tidsskrifter. Flere, jeg har snakket med, har sat spørgsmålstegn ved sidetallene i Svens publikationsliste, fordi denne artikel tilsyneladende strækker sig over 207 dobbeltspaltede sider, hvor den nuværende grænse i tidsskriftet er 50 sider. Men sidetallene er faktisk rigtige!

I 1977, efter færdiggørelse af projektet om Danmarks fremtidige energibehov, som er omtalt senere, øjnede Sven en ny mulighed for eksperimenter. De videnskabelige faciliteter i Tyskland var i kraftig vækst, og på dette tidspunkt var den nye accelerator for tunge

atomkerner ved Gesellschaft für Schwerionenforschung (GSI) i Darmstadt lige blevet taget i brug. Tidligere havde Sven beskæftiget sig med stabile eller langtlivende tilstande. Den nye maskine åbnede et vindue til de dynamiske processer, som foregår, når to tunge ioner støder sammen. Sven tog et sabbatår på GSI, og han var optaget af disse studier i næsten et årti. Det viste sig, at kerne-stof i denne sammenhæng opfører sig som en meget mere viskøs væske sammenlignet med en klassisk væske. Forklaringen er, at bevægelsen af neutroner og protoner i kerner er påvirket af vekselvirkning med middelfeltet produceret af alle andre partikler og ikke af sammenstød mellem enkelte partikler, som antaget i Niels Bohrs dråbemodel. Inden for kernefysik havde man spekuleret længe om muligheden af, at skaleffekter kunne føre til en "ø" af langtlivende kunstige grundstoffer tungere end uran. Dette var en aktiv gren i forskningen ved de store internationale laboratorier. Men omkring 1985 hørte Sven noget, som fik ham til at rette sin opmærksomhed et andet sted hen. Walter Knight og hans gruppe i Berkeley havde lavet eksperimenter med klynger af natrium-atomer. De viste, at skaleffekter, som var kendt fra elektroner i atomer og nukleoner i atomkerner, også kunne observeres i elektronstrukturen af disse klynger. Ligesom fordelingen af grundstoffer i Universet afspejler skaleffekter i atomkerner, afspejler fordeling af størrelser af natrium-klynger dannet fra natrium damp skaleffekter i klynger. Disse klynger åbnede muligheden for eksperimentelt at undersøge en forudsigtelse fra 1971 af Roger Balian og Claude Bloch. Denne gik på, at der, udover den velkendte skalstruktur i atomer og atomkerner, skulle opstå en "superskal-struktur" i systemer med tilstrækkeligt mange partikler: Styrken af skalstrukturen skulle variere systematisk med antallet af partikler. Observation af superskaller kræver systemer med 1000 eller flere partikler, og hverken atomer eller atomkerner med så mange partikler er stabile, men med klynger af atomer

er dette område tilgængeligt. I en alder af næsten 60, hvor de fleste nok ville være tilbøjelige til at fortsætte i det samme forskningsområde, udviste Sven stort mod ved at sadle om og lave eksperimenter med metalklynger i stedet for atomkerner. Det krævede helt anderledes apparatur og teknikker. Der skulle anskaffes friske midler. Det var et højrisiko-projekt, fordi der var fare for, at han blev betragtet som mytterist af dem, han tidligere havde arbejdet sammen med, og som konkurrent af dem, hvis område han flyttede ind i. Men det lykkedes Sven at tiltrække dygtige kollegaer, Jørn Pedersen og Jørgen Borggreen i det eksperimentelle, og Ben Mottelson, Hide Nishioka, og Klavs Hansen i det teoretiske. I opbygningsfasen fik Sven stor hjælp fra Walter Knight, som tilbragte et sabbatår på Niels Bohr Institutet og delte detaljer af sit apparatur med Sven. Eksperimenterne var en spektakulær succes og beviste eksistensen af superskaller. Dette arbejde er kronen på Svens videnskabelige karriere og demonstrerede med al tydelighed hans vision og fantasi, hans dybe indsigt, hans organisatoriske talent og hans evne til at gennemføre et komplekst projekt. Sven var meget engageret i samfundet. I årene 1974-1977, lige efter det første oliechok, tog IFIAS (International Federation of Institutes for Advanced Study), som Niels Bohr Institutet var medlem af, initiativ til et studie af Danmarks fremtidige energibehov. Staben bestod af en vidtspændende række af specialister - økonomer, ingeniører, miljøeksperter og andre. Gruppen havde lokaler på Bohr Institutet, hvor Ove Nathan var bestyrer, og Sven var daglig leder af arbejdet. Gruppens arbejde påvirkede Danmarks energiplaner, og Sven var i en del år rådgiver om energispørgsmål for den danske regering. Et andet aspekt af Svens engagement i samfundet var hans støtte til kollegaer i udlandet, som var faldet i unåde hos de politiske myndigheder. Et eksempel blandt mange er den tidligere omtalte Sergej Polikanov, som i 1970'erne blev nægtet lov til at arbejde midlertidigt på CERN i Geneve. Sven var medvirkende til, at Polikanov blev tilbudt en

etårig stilling på Niels Bohr Institutet, før han kom videre til først CERN og senere GSI i Darmstadt. Sven og Iran var meget gæstfrie, og de havde et stort internationalt netværk som de, i dagene før internettets komme, plejede ved at skrive breve og julekort. I øvrigt beherskede Sven mange sprog. Efter pensionering forblev Sven aktiv i Selskabet og kom regelmæssigt på Bohr Institutet. Han var meget engageret i sine børnebørn. Efter 40 års pause kastede han sig over heste igen, sled to op i alderen mellem 70 og 80 år og gik til springundervisning i en alder af 80.

Ære være hans minde

Mogens Flensted-Jensen

2. september 1942 - 21. december 2020

Mindeord af Henrik Schlichtkrull

Mogens Flensted-Jensen var medlem af selskabet siden 1992. Han døde efter kort tids sygdom i slutningen af 2020.

Mogens blev matematisk-fysisk student fra Virum Statsskole i 1961. Efter en etårig rundrejse i Nordamerika med faderens gymnastikhold, samt aftjening af værnepligt, påbegyndte han matematikstudiet på Københavns Universitet i 1963. Han blev kandidat i 1968.

I perioden 1968-1979 var Mogens ansat først som stipendiat og fra 1973 som lektor ved Matematisk Institut på Københavns Universitet. I løbet af denne periode foretog han to forskningsmæssigt særdeles væsentlige udlandsophold. Det første, ved Mittag-Leffler Institutet i Stockholm 1970-71, som han foretog efter opfordring fra Werner Fenchel, førte til et skift af forskningsområde i retning af geometri. Her traf Mogens den fremtrædende islandske matematiker Professor Sigurdur Helgason fra MIT, som fik en helt afgørende betydning for Mogens' videre forskning. Det andet udlandsophold fandt sted ved MIT i Boston 1976-77. Her blev kontakten til Sigurdur Helgason fortsat og udbygget. Disse ophold bragte Mogens i kontakt med eliten inden for forskningsområdet omkring Liegrupper og repræsentationsteori, og de bidrog til at han selv siden kom til at tilhøre den samme elite.

I 1979 blev Mogens udnævnt til professor i matematik ved Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, hvor han virkede frem til sammenlægningen med Københavns Universitet. Han fortsatte som

professor ved det samme institut, hvor han var begyndt som stipendiat mere end 40 år tidligere, og fra 2012 var han emeritus.

Mogens' første forskningsarbejde (fra 1969) var i området operatoralgebra, men i forbindelse med opholdet ved Mittag-Leffler Institut skiftede han som nævnt interesse, og fra da af optog symmetriske rum hans forskning. Et symmetrisk rum er en differentiabel mangfoldighed i hvilken det er muligt omkring ethvert punkt at foretage en spejling. Eksistensen af denne struktur betyder at rummet kan realiseres som et kvotientrum G/H af en Liegruppe G og en såkaldt symmetrisk undergruppe H . Denne rige struktur giver anledning til at man kan udføre harmonisk analyse på rummet, og derved knyttes studiet af det symmetriske rum til repræsentationsteorien for Liegrupper. Det var dette samspil mellem geometri og repræsentationsteori som blev Mogens' primære forskningsområde, og det var her han kom til at spille en fremtrædende international rolle.

Perioden i slutningen af 1970'erne var et højdepunkt i Mogens' forskning. Han forfattede en række vigtige arbejder om harmonisk analyse på symmetriske rum, som kulminerede med en artikel i *Annals of Mathematics* 1980, "Discrete series for semisimple symmetric spaces". Her påviser han for første gang eksistensen af en serie af diskrete repræsentationer på alle de symmetriske rum, som opfylder en betingelse der er nem at afgøre i konkrete eksempler. Det drejer sig om de irreducible repræsentationer af Liegruppen G , som kan realiseres inden for kvadratisk integrable funktioner på det symmetriske rum G/H . Specialtilfældet, hvor det symmetriske rum er G selv, var på det tidspunkt et varmt forskningsemne, foranlediget af nogle fundamentale arbejder af Harish-Chandra, der

arbejdede ved Institute for Advanced Study i Princeton. I en række artikler på højt niveau havde Harish-Chandra fundet et kriterium (eksistens af en kompakt maksimal torus), der afgør om der eksisterer diskrete serie repræsentationer på gruppen G . Mogens fandt en generalisering af Harish-Chandras kriterium, så det også kan benyttes for et symmetrisk rum G/H , og han beviste at betingelsen er tilstrækkelig til at sikre eksistensen. Mogens bevis for det generelle kriterium førte samtidig til et nyt og simplere bevis for tilstrækkeligheden af Harish-Chandras oprindelige betingelse.

Det centrale argument i Mogens' bevis involverer en dualitet mellem forskellige symmetriske rum, som nu altid omtales som Flensted-Jensen duality. Ved hjælp af denne dualitet overføres konstruktionen af de kvadratisk integrable funktioner på G/H til en konstruktion på det duale symmetriske rum, som er lettere at håndtere. Ifølge Mogens gik betydningen af denne dualitet op for ham, mens han sad i en bybus i forbindelse med et møde i Tunis.

Resultatet om de diskrete serier dannede grund for en disputats, *Non-commutative harmonic analysis*, som Mogens forsvarede ved Københavns Universitet i 1980 med Christian Berg og Sigurdur Helgason som officielle opponenter.

Opdagelsen af de diskrete serier var et gennembrud for forskningen i symmetriske rum, og Mogens' opdagelse blev efterfølgende brugt og udbygget af matematikere fra hele verden. Det blev vist af T. Oshima og T. Matsuki at Mogens' betingelse også er nødvendig for eksistensen af diskrete serier, og denne forståelse af de diskrete serier foranledigede en omfattende forskning i harmonisk analyse af symmetriske rum. I 1986 tilbragte Mogens et halvt år ved Paris

Universitet VII, og derefter 2 måneder i Kyoto, Tokyo og Hiroshima. Han var i den forbindelse hovedforedragsholder ved årsmødet i Japans matematiske forening.

Mogens organiserede i 1995-96 et meget succesfuldt program ved Mittag-Leffler Institutet i Stockholm, der navnlig var fokuseret på forskning i symmetriske rum. Programmet tiltrak eksperter fra hele verden og bidrog væsentligt til at videreføre feltet. Med udgangspunkt i Mogens' grundlæggende resultat om den diskrete serie lykkedes det således for nogle af deltagerne at fremlægge en komplet harmonisk analyse for alle reductive symmetriske rum.

Efter ansættelsen ved KVL blev Mogens mere og mere inddraget i universitetspolitik. Han var formand for Dansk Matematisk Forening 1982-86, og han var i en lang årrække formand for Statens Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelige Forskningsråd. Her i selskab har han været medlem af Forskningspolitisk Udvalg. Han bidrog også betydningsfuldt til international forskningspolitik, idet han på Danmarks vegne var stærkt involveret i forarbejdet til etableringen af det fælleseuropæiske forskningsråd ERC. I en årrække var han desuden medlem af Singapores akademiske forskningsråd. Han varetog det administrative arbejde engageret, initiativrigt og omhyggeligt. Ved sin afsked udtrykte han at han altid havde været glad også ved denne del af sit virke, uagtet at den ikke levede så meget tid til hans egen forskning.

Hen imod sin pensionering samt i tiden derefter fik Mogens tid til at genoptage sin forskning, hvilket var en stor tilfredsstillelse for ham selv og førte til flere internationale publikationer. Den seneste, et fælles arbejde med J. Kuit, udkom i 2018.

Mogens var kendetegnet ved en stor ydmyghed over for sin egen forskning og altid åben for at anerkende andres bidrag. Han var aldrig bange for at spørge når der var noget han ikke forstod, men med en imødekommende facon undgik han altid at virke intimiderende derved. Han vil blive husket og savnet som en begavet forsker og administrator, og som en højt skattet kollega og ven.

Ære være hans minde.

Michael Dencker Herslund

21. juli 1945 - 26. august 2021

Mindeord af Lene Schøsler

Michael Herslund blev student fra Aalborg Katedralskole i 1964. Han blev magister i romansk filologi fra Københavns Universitet i 1972, hvor han fik guldmedalje for sin afhandling i 1970. Efter sin eksamen blev han i 1972 ansat som adjunkt i fransk ved Institut for Romansk filologi, Københavns Universitet, og var lektor samme sted i perioden 1976-1986.

I perioden 1976-1980 var han under en orlovsperiode ansat som amanuensis ved Universitetet i Trondheim, derefter vendte han tilbage til Københavns Universitet. Efterfølgende kom han til Handelshøjskolen i København (senere CBS), hvor han blev professor i fransk ved Det Erhvervsproglige Fakultet fra 1987. Her var han frem til sin pensionering i 2016. Michael Herslund blev dr.phil. i 1989. Han blev indvalgt i Selskabet i 1995. Han var medlem af Statens Humanistiske Forskningsråd 1995-2000, de to sidste år som formand.

Michael Herslund var uddannet som en af de sidste repræsentanter for den højt meriterede sproghistoriske romanske tradition ved Københavns Universitet. Han var som magister uddannet i hele den romanske sprogfamilie og vedblev hele livet at anse magisterkonferensen som den bedste forskeruddannelse. En af de få gange han mødte op i Selskabet, var da vi diskuterede konferensens mulige afskaffelse. Det var Herslund meget imod. Den romanskfilologiske tradition fra København blev i særdeleshed kendt uden for Danmarks grænser med Kristoffer Nyrop (1858-1931), professor fra 1894,

medlem af Selskabet i 1899, og der refereres stadig til hans monumentale sproghistorie *Grammaire historique de la langue française*, I-VI (1899-1913). Denne empiri-tunge og ikke særligt teoretiske tradition blev imidlertid fuldstændigt afbrudt omkring 1950 ved fremkomsten af den strukturalistiske, hovedsageligt synkront og ikke historisk orienterede sprogvidenskab. Dette brud var i Danmark, i modsætning til de øvrige nordiske lande, forberedt ved fremkomsten af to lingvistiske strømninger, den ene forankret i den nordiske filolog Paul Diderichsens (1905-1964) forskning i dansk, især omkring hans feltanalyse, den anden forankret i Louis Hjelmslevs (1899-1965) almenlingvistiske teori, glossematikken, der var præget af et højt abstraktionsniveau i sin formalisering. Det er påfaldende, at disse to københavnske strukturalistiske strømninger bidrog til at hæmme udbredelsen og udnyttelsen af den amerikanske strukturalisme og dens efterfølgere, selvom flere forskere især fra de romanske og engelske universitetsinstitutter, bl.a. Michael Herslund, bidrog til at udbrede kendskabet til den amerikanske lingvistiske teoridannelse (den generative grammatik), som ofte forbindes med navnet Noam Chomsky (1927-). Den glossematiske tilgang blev på det romanske felt forvaltet og videreudviklet især af Hjelmslevs elev Knud Togeby (1918-1974), professor på Romansk Institut fra 1955 til sin død. Togeby var Herslunds lærer.

Den voldsomme faglige reorientering fra den filologiske tradition hen mod en teoretisk funderet lingvistik manifesterer sig tydeligt i Michael Herslunds forskning. Hans faglige interesse bevæger sig med et solidt udgangspunkt i den historisk-filologiske tradition frem mod en interesse for og anvendelse af forskellige metoder inden for den moderne sprogvidenskab og et engagement i aktuelle, herunder sprogpoltiske problemstillinger inden for lingvistikken. Jeg vil i det

følgende beskrive denne udvikling hos Michael Herslund, en udvikling som på interessant vis afspejler nogle væsentlige linjer i sprogvidenskabens udvikling i de sidste 50 år. Jeg vil følge udviklingen kronologisk opdelt i fire faser efter hans faglige interessefelter: sproghistorie, moderne fransk, typologi, sprog og identitet.

Den traditionelle filologisk baserede romanske sproghistorie, som den blev praktiseret i det 19. og starten af det 20. århundrede i hele Europa, og særdeles livskraftigt i Danmark, havde fokus på standard-sprogene, og repræsenterede derfor en historisk "teleologisk" tilgang, således at forskerne med stor detaljerigdom beskrev sprogenes udvikling fra modersproget (i dette tilfælde latin) frem mod den aktuelle sprogtilstand, uden blik for variationer, og med særligt fokus på etymologi, fonetik og morfologi, medens syntaks som regel blev stedmoderligt behandlet; en teoretisk vinkel var fraværende. Allerede titlen på Michael Herslunds første bogpublikation (144 sider) fra 1976 viser en klar forskel i forhold til denne filologiske tradition, idet der er fokus på sprogets struktur: *Structure phonologique de l'ancien français: morphologie et phonologie du français classique*. Der er således klart valgt en teoretisk tilgang med henblik på at beskrive oldfransk som en synkron struktur, ikke som en del af en udvikling frem mod det moderne sprogrtrin. Den valgte tilgang er baseret på den på dette tidspunkt nye sprogteori: den generative grammatik, der skelner mellem sprogets dybdestruktur, som er målet for sprogbeskrivelsen og overfladestrukturer, som er de sproglige former i skrift og tale, som sprogforskeren har direkte adgang til. Det betyder i denne sammenhæng, at forfatteren opfatter de overleverede tekster på oldfransk fra det 12.-13. århundrede som overflademanifestationer af en dybdestruktur, som han forsøger at bevise eksistensen af. Formålet er at beskrive en enkel dybdestruktur, som principielt er universel for

sprog, og som ved hjælp af et komplekst sæt af regler og transformationer kan føre frem til de former man faktisk møder i teksterne. Herslunds imponerende forskningsindsats på dette område er således en helt ny tilgang til kendte data.

Michael Herslunds anden bog *Problèmes de syntaxe de l'ancien français. Compléments datifs et génitifs* (186 sider) er en fortsættelse af den første, i den forstand at forfatteren går ud fra samme metodologiske udgangspunkt (den generative grammatik), men her udvides emnefeltet til at omfatte to syntaktiske problemstillinger i oldfransk inden for de to kasus dativ og genitiv. Samtidig er der tale om en teoretisk udvidelse i forhold til den første publikation, idet Herslund her for første gang inddrager en valensanalyse, som han senere i sin karriere udvikler videre i sin disputats og i sine arbejder med sin teori om "adjekt". Valensanalyser findes i den generative grammatik som de såkaldte "syntaktiske træstrukturer", der er karakteristiske for generative analyser, og som har til hensigt at visualisere de grundlæggende strukturer i en sætning, typisk mellem de styrende størrelser i en sætning og de styrede led, der indgår i sætningen. Der findes valensteorier, der definerer valens som leksikalske og semantiske relationer, typisk således at en valenskerne, hyppigst et verbum, selekterer de underordnede størrelser, således at visse er mulige, andre ikke mulige. Herslund kombinerer de to tilgange, og foreslår i sin bog at dativ og genitiv har sammenlignelige typer af leksikalske restriktioner i forhold til deres overordnede kerne.

I et frugtbart samarbejde gennem 1980'erne og 1990'erne med sin desværre alt for tidligt afdøde kollega Finn Sørensen udvikledes den såkaldte "adjektteori", der berettiget vakte stor opmærksomhed i lingvistikredse, og som blev præsenteret for et internationalt

publikum med disputatsen (*Le datif en français* publiceret i 1988, forsvaret i 1989). Det drejer sig om en imponerende nyfortolkning af valensbegrebet, idet alle valensbundne led, som ikke er subjekt eller objekt, samles under betegnelsen "adjekt". Herved opnås en forenkling af den grundlæggende struktur, en forenkling der begrundes i at de forskellige typer af "adjekt" for det meste udelukker hinanden, og derfor kan samles som forudsigelige varianter af én valensledstype. Selvom denne teori oprindeligt var udarbejdet for fransk, blev den efterfølgende også appliceret på andre sprog.

I 1990'erne blev det danske lingvistiske miljø styrket takket være Statens Humanistiske Forskningsråds to programmer: *Grammatik over det danske sprog* og *Lingvistik og fremmedsprog*. Som ansvarlig for det franske delprojekt udarbejdede Michael Herslund i løbet af projektets femårsperiode sammen med Hanne Korzen, Henning Nølke og Finn Sørensen en ny fremstilling af moderne fransk grammatik med titlen *Det franske sprog*, baseret på deltagernes nyeste forskningsresultater.

I endnu et frugtbart samarbejde med kolleger fra CBS, især med Irène Baron og Iørn Korzen stiftede Michael Herslund forskningsgruppen *TypoLex*, hvis hensigt var at udforske typologiske forskelle mellem sprog, især de germanske og de romanske sprog. Den typologiske forskning havde på dette tidspunkt nået spændende resultater netop ved at fokusere på de europæiske sprogs formelle grammatiske karakteristika kulminerende i det såkaldte Eurotyp-projekt ledet af svenskeren Östen Dahl. Her valgte Herslund i stedet at tage udgangspunkt i semantikken. TypoLex-gruppens beskrivelse af leksikaliseringmønstre er inspireret af den amerikanske sprogforsker Leonard Talmy, der især er kendt for sin sprogtypologiske analyse af

bevægelse. Pointen er at der er en systematisk og typologisk forskel på på den ene side germanske sprog, hvis verber leksikaliserer bevægelsesmåden, og på den anden side romanske sprog, hvis verber leksikaliserer bevægelsesretningen. De germanske verber beskrives i overensstemmelse hermed som mere konkrete end de romanske, der beskrives som mere abstrakte end de germanske. Dette mønster har TypoLex-gruppen generaliseret fra de germanske og romanske verber til substantiverne, hvor man finder det modsatte mønster, med abstrakte substantiver i de germanske sprog, der som tendens leksikaliserer substantiver der angiver artefakter efter disses funktion, medens de romanske substantiver modsat har tendens til at leksikaliserer substantiver der angiver artefakter efter disses udseende. Selvom man i de to sprogfamilier får nogenlunde de samme informationer i ækvi-valente sætninger, er der altså en tendens til at informationsvægten fordeler sig forskelligt: Den konkrete, billedlige informationsvægt findes i germanske verber og i romanske substantiver og den mere abstrakte omvendt i romanske verber og germanske substantiver. Dette har inspireret TypoLex-gruppen til at benævne de germanske sprog *endocentriske* (*endo-* = *inde i*, da verbet ses som sætningens centrum) og de romanske *exocentriske* (*exo-* = *uden for* sætningens centrum), to termer der udtrykker, hvor betydnings- og informationsvægten ligger i sætningen i disse sprogfamilier.

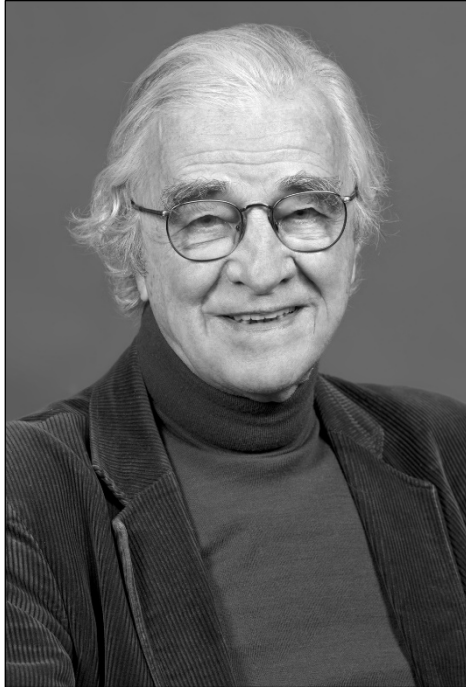
Henimod årtusindeskiftet skabte Michael Herslund sammen med Irène Baron og Katrine Ravn Jørgensen faget *Europæiske Studier*, og fra 2004 frem til hans pensionering var han leder af *Center for Europaforskning* på CBS. Det var dels en konsekvens af omlægningen af studierne på CBS, hvor det rene franskfag blev nedlagt, dels en selvvalgt ændring af fokus fra det rent sproglige til et mere områdebaseret sprogsyn. Med henblik på undervisningen i emner inden

for dette nye felt udgav han i samarbejde med kolleger en række publikationer: *Sider af Europas historie* (2002), *Fra Leviathan til Lissabon. Magt og rettigheder i europæiske forfatninger* (med I. Baron og C. Fich, 2011), *Europæiske fællesskaber? Identiteter, fortællinger og konflikter i Europa* (med I. Baron og C. Humlebæk, 2015). I forbindelse med sit engagement i Europaforskningen tog Michael Herslund også aktiv del i sprogpoltiske diskussioner. Han var især kritisk over for det engelske sprogs indflydelse på dansk og understregede faren for at dansk skulle lide domænetab gennem unødvendig brug af engelsk på danske arbejdspladser og i dansk forskning. Dansk måtte ikke ende som et køkkensprog, som han og Davidsen-Nielsen formulerede det.

I 2006, i forbindelse med Michael Herslunds 60-års fødselsdag, blev der til hans ære udgivet et omfattende festskrift med titlen *Grammatica* med talrige bidrag fra kolleger i ind- og udland. I smuk overensstemmelse med Herslunds engagement i diskussionen om sprog og identitet, var omslaget prydet af guldaldermaleren Christen Købkes billede: *Udsigt fra Dosseringen*, med et dannebrogssflag i forgrunden.

Michael Herslund var en dygtig, flittig og inspirerende forsker. Han gjorde den lange rejse fra at være den romansk orienterede fransk-professor til sidst at være leder af et center for områdestudiet af Europa i alle dets afskygninger. For så vidt er hans udvikling tidstypisk. En oversigt over hans talrige forskningsbidrag frem til 2005 findes i festskriftet. Han vil blive husket for sin teoretiske fornyelse i tilgangen af væsentlige sproglige problemstillinger, især for sin originale adjektteori, og for sin brede viden om lingvistiske emner, ikke kun på det romanske felt, men også inden for almen lingvistik og dansk.

Ære være hans minde.

Eric August Jacobsen

5 april 1923 – 15. juli 2020

Mindeord af Lene Østermark-Johansen

Med Eric Jacobsens død har Selskabet mistet en af sine allerstørste humanister, et ægte renæssancemenneske for hvem antikken, middelalderen, renæssancen var evig aktuelle, og som – hvilket er nok så vigtigt – tilligemed formåede at videregive sin egen dybe forståelse og respekt for fortidens betydning for samtiden til sine studerende, venner og kolleger. Eric tilegnede i 1958 sin doktordisputats *Translation: A Traditional Craft* til 'Magistris atque amicis' og dedikationen er såre kendetegnende for den måde, hvorpå han selv forholdt sig til fortiden og samtiden: Med ydmyg respekt og hjertelighed, som borger i et lærdommens rige, hvor Horats, Ovid, Petrarca og Marlowe var lige så vedkommende som de studerende, kollegerne på Engelsk Institut og vennerne i Forum for Renæssancestudier. Mit mindeord over ham falder løseligt i fem underkategorier: Forskeren, Bogsamleren, Underviseren, Oversætteren, og Vennen, men de er naturligvis alle forbundet i begrebet 'humanisten', som Eric var den allerfineste inkarnation af.

Eric tilstod i sin afskedsforelæsning, at det ofte havde ærgret ham, at han i gymnasiet 'blev nysproglig, ikke gammelsproglig; måske er det derfor jeg engang hørte én omtale mig som "ham der underviser i engelsk på latin".'¹ Erics akademiske publikationer foreligger på dansk, engelsk og tysk – de tre hovedsprog, der alle forekom ham naturlige. Havde han haft et latin-læsende publikum, havde han

¹ Afskedsforelæsningen *Mine universiteter – et tilbageblik* (senere trykt af Engelsk Institut og Museum Tusulanums Forlag 1990), 6.

utvivlsomt også skrevet på latin. Latin var for Eric et levende sprog, som han tænkte i og udtrykte sig på som det mest nærværende. I disputatsen er alle citaterne holdt på latin, med en diskret henvisning til, hvor man kan finde en oversættelse til engelsk i Loeb-udgaven. Som latin-studerende ved Københavns Universitet blev han elev af Carsten Høeg, der også senere blev hans svigerfar. Erics egen opsummering af oplevelsen af at være Høegs student afspejlede den engagerede elev, han selv var: 'Efter en time hos Høeg var man på samme tid dybt udmattet og stærkt opstemt. Det var den største oplevelse i mine universitetsstudier'.² Det samme kunne siges at være oplevelsen af at deltage i Erics egen undervisning: Udmattelse, opstemthed, berigelse. Eric mestrede om nogen den fulde tværfaglige integration: Med rødder i den klassiske tradition blev også medicinske og juridiske tekster vedkommende for ham for den måde, hvorpå sygehistorier i *consilium*-genren og juridiske *casus*-samlinger bidrog til skabelsen af den korte europæiske fortællegenre. Der skulle en vis råstyrke til for at kunne følge med i Erics stærkt idiosynkratiske form for 'comparative literature'; man vidste aldrig helt hvorfra den næste reference kunne komme.

Et hurtigt oprids over Erics akademiske løbebane ser således ud:

- 1941 Immatrikuleres på københavns Universitet, først på det juridiske studie, men skifter hurtigt til humaniora: Engelsk, tysk og latin. Elev af C.A. Bodelsen, Carl Roos og Carsten Høeg
- 1947 Tager på et to-årigt scholarship til Harvard University for at læse Comparative Literature under Harry Levin, Douglas Bush og F. O. Matthiessen

² Ibid., 9.

- 1950 Cand.mag. Ansættes som UA på engelskfaget, KU
- 1953 Lektor på engelskfaget, ansættes samtidig som bibliotekar og fagreferent på Det Kongelige Bibliotek (til 1958)
- 1958 Forsvarer doktordisputatsen *Translation a Traditional Craft: An Introductory Sketch with a Study of Marlowe's Elegies* og bliver dernæst Professor i engelsk på KU
- Perioder som Studienævnsformand, Institutleder, Dekan
- 1981-83 Prorektor på KU
- 1990 Afskedsforelæsningsen 'Mine Universiteter – et tilbageblik'

Som engelsk-og tysk-studerende under Besættelsen var tilværelsen på mange måder begrænset og til tider trykket: Ingen rejsemuligheder, skismet ved at studere besættelsesmagtens historie og litteratur og at blive undervist af Bodelsen, en ledende mand i Modstandsbevægelsen. Erics to-årige ophold på Harvard i årene umiddelbart efter krigen bragte utvivlsomt et frisk pust til hans forskning og måde at tænke på, som han med stor energi tog med tilbage til København, da han returnerede i 1949. Hans første store publikation var på tysk, en afhandling, der udsprang af en opgave han havde lavet til Heinrich Schneider på Harvard: *Die Metamorphosen der Liebe und Friedrich Spees "Trutznachtigall". Studien zum Fortleben der Antike*. Bag bogens asketiske ydre gemmer der sig en vild afhandling om tysk barokpoesi under indflydelse af petrarkismen i klar dialog med Erwin Panofskys *Studies in Iconology*. Fascineret af sammensmeltningen af den himmelske og den verdslige kærlighed i 1600-tallets emblembøger gik Eric på opdagelse i periodens kærlighedsmetaforik, i ord og billede, og lagde dermed grunden til en livslang interesse for kærlighedens manifestation i europæisk kultur fra antikken til

barokken. Med karakteristisk ydmyghed erklærede han sig som en af Alexander Popes 'Fools' who 'rush in where Angels fear to tread', da han begav sig ind på både kunsthistoriens og kærlighedsforskningens slagmark. Han gennemførte en højst original og subtil analyse af sammensmeltningen mellem Kristus – og Cupido-figuren i 1600-tallets emblembøger, der til fulde beviste, hvorledes han allerede som en ganske ung mand trådte stilsikkert, genre-og metodebevidst ind i den fuldt integrerede tværfaglighed på sin egen ganske engleagtige façon, *tongue in cheek*. Der skydes med pile og udveksles hjerter, og der foretages valg mellem eros og agape i illustrationerne til Erics bog, men H. C. Andersens papirklip af hjertetyven i galgen og en 50'er karikatur af Danny Kaye som Andersen, der tænker på knuste hjerter, fandt også deres plads som indikator for, hvorledes kærlighedens slagmark ikke kun hørte fortiden til. Godt tyve år senere blev Eric den åbenlyse stjerne i Piet van Deurs' tv-program 'Det forskes der i'. Lavmælt, andægtigt, gik van Deurs rundt i 'forskningens basilica', den gamle læsesal på Det Kongelige Bibliotek, og spurgte forskerne om, hvad de forskede i for tiden. Erics svar var allerede blevet anekdotisk, da jeg startede på engelskstudiet i efteråret 1981:

EJ: 'Jeg tror, jeg vil nævne et emne, som jeg længe har dyrket, som jeg plejer at kalde 'Kærlighed ved første blik'. Dels er det morsomt i sig selv, og dels giver det ofte et lille gib i folk, når man nævner det, ligesom det gjorde i Dem. Det lyder ikke rigtig seriøst, men det er faktisk dels ret livsnært, og dels også temmelig seriøst.' ...

PvD: Samfundsrelevans?

EJ: 'Ja, det kan jo nok siges at være kærligheden, der holder samfundet i gang. Det er efter mere end én skabelsesberetning kærligheden,

der har skabt verden, og det er også kærligheden, der får den til at fungere. Man kan måske nøjes med at citere: 'Make love, not war.'³

Det var selvfølgelig på alle måder passende, at Eric blev interviewet på KBs læsesal, for i 1950'erne havde han ført et travlt dobbeltliv, indtil han blev professor i engelsk i 1958: Som lektor på engelsk og fagreferent ved Det Kongelige Bibliotek. Blandt kærlighedens mange manifestationer må også nævnes Erics egen stærke bibliofili, der fandt udtryk dels i hans arbejde for biblioteket og i de talrige besøg hos antikvarboghandlere, hvor end han kom frem i verden. Som han på et tidspunkt tilstod, 'De bedste vandreture i mit liv har været dem mellem reoler i ind- og udland. Reolkilometer byder på mere næring for sjælen end de fleste andre kilometer'.⁴ Som institutionens mand efterlod Eric sit uomtvistelige aftryk på Det Kongelige Biblioteks samlinger på flere måder: Dels kan man finde en del interessante titler i kataloget med proveniensen 'Eric Jacobsen', og dels er Erics familie forblevet i samlingen. Først lillebror Svend, og senere datteren Therese, der nærmest blev en indfødt, som Eric spøgefuldt formulerede det: 'Min datter blev som lille forevist i accessionen og behørigt stemplet på hånden af frk. Roed-Müller – og havnede da også siden på KB på småtryksafdelingen.'⁵ Da Eric sent i livet kastede sig over oversættelsen af et udvalg af Francesco Petrarcas breve til dansk, fandt han utvivlsomt i den italienske humanist en artsfælle, der om nogen kunne give udtryk for den bibliofiles begær. I et brev til

³ https://www2.statsbiblioteket.dk/mediestream/tv/record/doms_radioTVCollection%3Auuuid%3Aaabl829a6-23a7-4022-919e-bf64a8d9db9b/query/%22Det%20for-skes%20der%20i%22 (konsulteret d. 9. september 2021).

⁴ 'Bibliotekar og fagreferent i 1950'erne' i red. Harald Ilsoe, *Sådan Set: Erindringer fra og om Det kongelige Bibliotek* (København, 1993), 115-124, 116.

⁵ *Ibid.*, 119.

Giovanni dell'Incisa formulerede Petrarca det således i slutningen af 1300-tallet i Erics smukke oversættelse:

'der er et uudryddeligt begær, som har mig i sit greb, og som jeg hidtil ikke har kunnet eller villet tøjle ... Vil du høre sygdommens art? Jeg kan ikke få bøger nok. ... Bøgerne glæder langt ind i sjælen, taler med én, giver råd og knytter sig til os med en levende og veltalende fortrolighed, og hver af dem indfører ikke blot sig selv hos sine læsere, men fører også andres titler med, og den ene vækker lyst til den næste.'

Eric konkluderede kort 'Bøgerne tilbyder med andre ord læseren både interaktivitet og intertekstualitet.'⁶

Da han allerede i 1960 blev bedt af Antikvarforeningen om at reflektere over sin samlerlyst, opsummerede han med en slående sammenligning: 'Hvorfor samler man? Ja, en del af svaret er vist allerede givet. For nogle af os idetmindste betyder det at være omgivet af selvvalgte bøger noget lignende som det eskimoen udtrykker når han under fangst fra isen lægger de fangne fisk i en kreds rundt om sig for stadig at være i stimens midte, en besværgelse om man vil af fiske-lykken.'⁷ Den intertekstualitet og interaktivitet, som et liv med bøger medførte for Eric, manifesterede sig også i livet med venner, kolleger og familie. Jeg er sikker på, at adskillige af Selskabets medlemmer har gode boggaver fra Eric stående derhjemme på deres bogreoler, altid udvalgt med nøje omhu for og blik på modtageren og

⁶ *Venskabets pris: Francesco Petrarca's breve i udvalg*, udvalgt og oversat af Eric Jacobsen (København: Museum Tusulanums Forlag, 2008), 36-37.

⁷ 'Nel mezzo del cammin--Betragtninger blandt bøger' i red. Hans Bagger, E. Grønholt Pedersen, Volmer Rosenkilde, *Læsningens Glæde: 69 Kulturpersonligheder fortæller om Bøger i deres Tilværelse* (København: Danske Antikvarboghandlerforening, 1960), 158-167, 166.

situationen, med finurlige inskriptioner. Fra min egen bogsamling kan udvælges *Warrior Women*, overbragt mig med et stille smil i anledning af min udnævnelse til Studieleder, efterfulgt af skoleromanen *Eric, or Little by Little* som en reminder om, hvor den engelske stavemåde af Erics eget navn kom fra. Knap havde jeg født min datter, før jeg fik en samling af italienske vuggeviser, *Le Ninne Nanne italiane*, tilligemed Erasmus af Rotterdams *L'educazione civile dei bambini*. Man kan ikke påbegynde dannelsesprocessen for tidligt. Sågar en facsimile-udgave af en af renæssancens skrivebøger blev det til, i håbet om at millenniumbarnet måske kunne lære at skrive kursiv?

Bogen som æstetisk objekt med en lang proveniens, en gave fra læser til læser, dokumenteret gennem lag af dedikationer, var et vigtigt aspekt af bogens interaktivitet for Eric. Det smukt indbundne eksemplar af Dantes *Vita Nuova* fra midten af 1800-tallet, først givet i gave af en af Englands første kvindelige kunsthistorikere, Cecilia Mary Ady, og nu en gave til mig fra Eric står på min bogreol og vidner her i 700-året for Dantes død om den litterære kærligheds vej fra Italien til England til Danmark. Og Erics egen første antikvariske bog fra England, købt umiddelbart efter krigen – Thomas Wartons udgave af Miltons poesi – vidner om en lang ubrudt klassisk tradition, som det til tider kan føles tungt at løfte netop nu. Som 'Jacobsen-elev', privilegeret ved gentagne gange at have været alene med ham i klasseværelset i, hvad Eric selv betragtede som den ideelle lærer-elev ratio – 1:1 – blev man allerede på et tidligt tidspunkt opdraget til, at vi skiftedes til at stå for undervisningen. Det var en frygtindgydende opgave, men fabelagtig god træning i at arbejde selvstændigt og være velforberedt. Der var ikke rigtig mulighed for at dukke sig bagerst i lokalet. E. M. Forsters ord fra *Howard's End*, 'Only Connect', kunne på mange måder være blevet et motto for Erics forskning og undervisning: Kunsten at finde sammenhænge, på tværs af disciplinære,

kulturelle, historiske og sproglige grænser kendetegnede hans tænke-måde fra først til sidst. Og Erics rolle som brobygger, som medlem af Einar Hansens Forskningsfond, der bygger bro mellem universi-teterne i Lund og København, som stifter af både Center for Mid-delalderstudier og Forum for Renæssancestudier, er et væsentligt aspekt af hans virke

Eric var, karakteristisk nok, den første lærer vi mødte som rus'er i efteråret 1981: Med på hyttetur i Gilleleje, med fiskestang, Milton-citater, og aktiv ved køkkenvasken. Hans slogan 'Revolutionen be-gynder ved opvasken!' hang i luften længe efter, at han havde iført sig sine waders og var gået ud i mørket med fiskestangen for at søge fiskelykken. Jeg tror, det kom som en overraskelse for de fleste af os, da han ved Immatrikulationsfesten på Frue Plads få dage senere op-trådte i fuldt akademisk ornat som Prorektor. Det er desværre svært at forestille sig en moderne Prorektor på rustur, men der er ingen tvivl om, at mødet med Eric under så ydmyge former så tidligt i stu-dieforløbet blev skelsættende for mange af os. Rejsen fra det næsthø-jeste embede ved Universitetet til opvaskeren i Dansk Folkeferies hytter blandt 18-årige var ganske naturlig for Eric, og det skal vi alle være taknemmelige for.

Når man læser Erics publikationer, har man ofte fornemmelsen af, at hans lærdom og læsning er ved at løbe af med ham. Et gennem-gående træk er sætningen 'Men vi må tilbage til...' Det var egentlig den samme oplevelse, man havde i undervisningslokalet. Erics lær-dom var vild og skulle tæmmes. I disputatsen fra 1958 om oversæt-telse som et traditionelt håndværk, en nøglesten i den klassiske tra-dition, havde Eric dog tæmmet sig selv: Lysende klare afsnit om sko-legang og uddannelse i antikken, middelalderen, og renæssancen, ef-terfulgt af et detaljeret studie af Christopher Marlowes oversættelse af Ovids Elegier til engelsk. Den lethed hvormed han bevægede sig

fra Quintilian, Cicero, Augustin, til Boethius, Erasmus, og Chapmans Homeroversættelse i et studie af genrerne oversættelse, parafrase, imitation, emulatio, kommentar og fortolkning vidner om et – man kunne næsten fristes til at sige 'blæret' – overblik, lige bortset fra, at blæret var det sidste Eric var. Faktisk gik han netop til angreb på de blærede. Således var hans kritik i disputatsen af R. R. Bolgars *The Classical Heritage and its Beneficiaries* (Cambridge 1954) skarp: Alt for mange sweeping statements, faktiske fejl og unøjagtigheder, leveret med en selvfed overlegenhed, man burde holde sig fra.⁸ Han beskrev Marlowes forvandling af Ovid fra 'en fjern mester til en samtidig ligemand i poesien',⁹ og det samme kunne man sige om Erics egen virksomhed som oversætter. Han levede i flere år et liv som skyggeoversætter: I nært samarbejde med hustruen Ida – og ingen var vist i tvivl om, at det var kærlighed ved første blik – oprindelig medstuderende på engelskfaget og datter af Carsten Høeg, arbejdede Eric i flere år på en fordanskning af Ariostos *Orlando Furioso*. Han lavede en prosa-rå-oversættelse, og Ida fik oktaverne til at danse på det skønneste dansk.¹⁰ På en stipendiaaftens på Det Danske Institut i Rom optrådte de i smuk dialog: Ida læste højt fra oversættelsen, Eric fortalte om Ariosto. Erics langvarige betagelse af Francesco Petrarcas breve resulterede i 2008 i et fyldigt og smukt oversat udvalg på dansk.

Da Eric i 1990 holdt sin afskedsforelæsning, lå opfordringen fra Det Kongelige Biblioteks læsesal på mange måder som en undertone: 'make love, not war'. 'Mine universiteter – et tilbageblik' begyndte med beretninger om kærligheden til børnehave-frøkenerne Inge og

⁸ *Translation: A Traditional Craft: An Introductory Sketch with a Study of Marlowe's Elegies* (København: Gyldendal, 1958), 189-90.

⁹ *Ibid.*, 205.

¹⁰ Ariosto, *Den rasende Roland*, red. Lene Waage Petersen, overs. Ida Høeg Jacobsen og John Pedersen (København: Museum Tusulanum, 2014).

Ragnhild i Bredgade, betagelsen af Frøken Lampe på Krebs' Skole, men sluttede med en for Eric karakteristisk politisk salut. Etymologi kan bruges til meget, også til at kritisere 'cost-benefit-analyser':

Cost-benefit beregninger træffer alle vigtige afgørelser på enøjet økonomisk basis, og det er egentlig ironisk at erindre sig, at begrebet benefit har en nobel fortid som filosofisk fagord for den rene uegenlyttige velgerning, beneficium, som ydes uden tanke på gengæld eller profit. ... Jeg vil ønske for Københavns Universitet, og for det samfund det tjener, at det også i fremtiden vil fastholde sin identitet som en værdisøgende, værdibærende og værdiskabende institution – og så give fanden i teknokraterne. Frederiksholms Kanal er trods alt ikke verdenshavet.¹¹

Når Eric sagde 'fanden' lyttede man; eder og besværgelser var ikke en naturlig del af hans vokabular. Hans uddannelsespolitiske engagement afspejlede en mand, der også så sig selv som en aktiv og deltagende borger i større fællesskaber: Videnskabernes Selskab, Forum for Renæssancestudier, medlemskaber af interesseorganisationer som Dansk Lystfiskerforening, Amnesty International, Friends of the Bodleian Library, men også af nogle der måske lå lidt uden for hans eget erfaringsområde: Dansk Cyklistforbund og Mødrehjælpen.

Han skal selv have lov til at afslutte dette mindeord med en passage fra det sidste større akademiske skrift han udgav: Indledningen til hans oversættelse af Petrarcas breve fra 2008. Med udgangspunkt i 'digterjegets serielle identiteter' citerede han William Butler Yeats 'it is myself that I remake' i et skarpt ridt fra 1300 til 1800-tallet til

¹¹ Afskedsforelæsningsen *Mine universiteter – et tilbageblik* (København: Museum Tusulanums Forlag, 1990), 26.

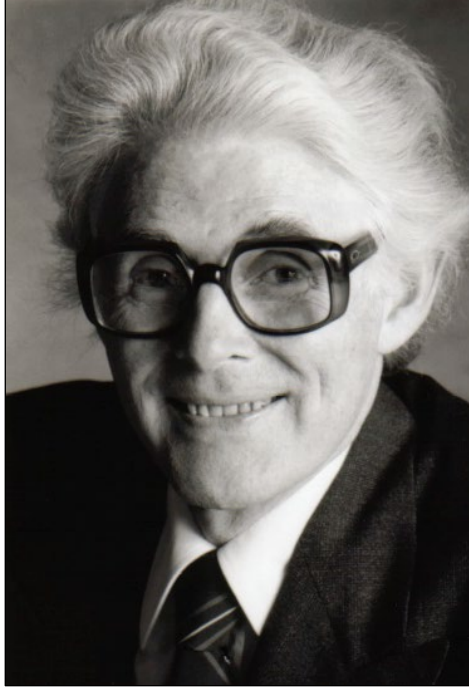
samtiden, der til fulde illustrerer Jacobsen-elevens oplevelse af 'udmattelse, opstemthed, berigelse' i hans selskab:

Petrarca må gang på gang stille sig spørgsmålet: *Hvem er jeg?* Og svaret kommer måske til at ligge ikke så langt fra Rimbauds uoversættelige *Je est un autre*. Hvilket ikke gør det lettere for læseren at stille forfatteren spørgsmålet: *Hvem er du?* Eller ligefrem *Hvem er I?*

Man risikerer at havne i spørgsmålet *Hvem er vi?* Og dermed blive mindet om, at nok læser vi en forfatter, men han læser også os.¹²

Æret være Eric Jacobsens minde.

¹² 'Indledning', *Venskabets pris: Francesco Petrarca's breve i udvalg*, 49.

Pétur Mikkel Jónasson

18.5.1920 – 1.10.2020

Mindeord af Tom Fenchel

Pétur blev født og voksede op i Reykjavík. På den tid hvor han havde gennemført gymnasiet, fandtes der endnu ikke noget universitet på Island og studenter, der ønskede en universitetsuddannelse, måtte derfor udenlands, og det betød først og fremmest til København. Her ankom Pétur i september 1939, og efter Danmarks besættelse i 1940 valgte han at fortsætte sine studier i Danmark, og senere under besættelsen var han indtil befrielsen i 1945 udelukket fra at besøge eller vende tilbage til Island. Han studerede biologi og blev som specialestudent tilknyttet Københavns Universitets Ferskvandsbiologisk Laboratorium, der dengang, og indtil for relativt nyligt, var beliggende ved Slotsøen i Hillerød. Her blev han først tilknyttet en undersøgelse af livet i Suseåen. Efter han havde opnået en kandidatgrad, blev han ansat på laboratoriet i 1957 og udnævnt til professor i ferskvandsbiologi 1979.

Efter afslutningen af Suseå-projektet koncentrerede hans forskning sig specielt om dyrelivet og de økologiske forhold i søer - i første omgang med studiet af Esrum Sø ("Danmarks største ferskvandsbassin" som han en gang benævnte den), og disse studier var basis for hans disputats (1972). Et tema, der var gennemgående i Péturs forskning, var iltforholdene i dybere dele af søer og effekten på søbundens dyreliv. I søer af en vis dybde er vandsøjlen lagdelt, fordi en temperaturgradient stabiliserer vandsøjlen, og i de dybere dele af søer er vandet derfor iltfattigt eller eventuelt helt iltfrit, hvilket igen påvirker dyrelivet på søbunden. Studiet af disse forhold gav sig bl.a.

udslag i en afhandling om bentiske dyrs tilpasninger til iltforholdene.

Efter Suseåen og Esrum Sø-undersøgelserne koncentrerede Pétur sig om studiet af to arktiske islandske søer: Thingvallavatn og Mývatn. Projektet involverede norske og svenske kolleger og fra Danmark Claus Lindegaard Petersen. Det omfattede mange sider inklusive økologiske og biogeografiske aspekter, og samlet set repræsenterer det et ganske monumentalt arbejde. Pétur var i den forbindelse optaget af det forhold, at Island geologisk set er en del af den Midtatlantiske Ryg og dermed også de processer, der skabte de islandske søbassiner. Endelig var han stærkt engageret i naturbeskyttelse på Island specielt vedrørende området omkring de to søer og var i den sammenhæng en kendt offentlig person på Island. Dette gav sig også udslag i at, da Islands præsident Vigdis Finnborgadóttir besøgte Danmark, inviterede Pétur hende med som gæst til et af Videnskabernes Selskabs møder. Alt i alt følte han, at han havde borgerskab både på Island og i Danmark. Han har givet væsentlige bidrag til ferskvandsbiologien i Danmark og internationalt. Pétur var gift med Dóra Kristin Jónasson og de fik døtrene Kristin og Magrét.

Ære være hans minde.

Rolf Kuschel

25. oktober 1939 - 28. januar 2020

Mindeord af Simo Køppe

28. januar 2020 døde flhv. professor i socialpsykologi ved Københavns Universitet, dr.phil. Rolf Kuschel. Han blev 80 år og var aktiv til det sidste.

Rolf voksede op i Flensborg med forældre af dansk afstamning (tysk statsborgerskab 1939 – 1970 og derefter dansk). I 1958 flyttede han til København og tog en studentereksamen på Statens og Hovedstads-kommunernes Kursus (1959 – 1961). Han blev indskrevet på psykologistudiet i København og blev mag.art. i psykologi i 1969.

Allerede på dette tidspunkt var Rolfs store interesse antropologisk psykologi. I 1968 opsøgte han Torben A. Monberg (religionshistoriker og professor i kultursociologi), som havde foretaget en række feltstudier i Stillehavet (Bellona og Rennell). Mødet blev starten på et livslangt venskab og kilde til bl.a. en række publikationer og rejser.

Rolfs feltarbejde var omfattende og meget grundigt. Ud over opholdene på Bellona havde han kortere feltarbejde i Indien og Nepal. Han var på Bellona og Rennell i omtrent fire år fordelt på 9 perioder (første gang i 1968), hvoraf længste periode varede over et år (juli 1998 – september 1999). I en længere periode arbejdede han i Danmark med en informant fra Bellona. Rolfs væsentligste publikation er uden tvivl disputatsen fra 1988 *VENGANCE Is Their Reply*. Emnet er blodfejder som går mindst 600 år tilbage i tiden.

Det empiriske udgangspunkt er indsamlingen af 150 mundtlige beretninger om blodfejder. Disputatsen består af to bind, hvoraf andet bind er gengivelse af de mundtlige beretninger. De transskriberede beretninger er oversat til engelsk, hvilket selvsagt giver mulighed for en meget grundig fordybelse i narrativerne. Rolf tilegnede sig det bellonesiske sprog og udgav sammen med lingvisten T. Taupongi en ordbog og lingvistisk beskrivelse.

Af det teoretiske bd. I fremgår bl.a. at blodfejder kan være fremkaldt af mange forskellige årsager, og det virker til at fejderne kunne fremkaldes af hverdagsagtige begivenheder. Befolkningen var permanent udstyret med forskellige former for våben idet de i stort set alle sammenhænge (dyrkning, fiskeri, udførelse af ritualer – herunder religiøst dominerede) kunne blive angrebet og i sidste ende dræbt.

I sit CV listede Rolf fire bedrifter som han bedømte som de mest fremtrædende i sit antropologiske arbejde.

Det var

Udarbejdelse af en Engelsk-Bellonesisk ordbog - sammen med lingvisten Samuel H. Elbert.

Studier af bellonesernes farveklassifikation sammen med T. Monberg.

Studier af et unikt tegnsprog hos eneste døvstumme person på Rennell.

Disputatsen om Blodfejder gennem 600 år.

I 1938 stoppede myrderierne. Årsagen var indførelsen af kristendommen. Selv om der naturligvis stadig var konflikter og spændinger, så

fik missionærer etableret et lovgivningssystem som kunne regulere konflikterne.

I 1995 blev Rolf professor i socialpsykologi og overtog rollen som koordinator i faget. I 1993 blev han medlem af Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab. I selskabet var Rolf medlem af Inge Lehmanns Legat af 1983 (1995 – 2014) og formidlede kontakter til danske psykologer der beskrev psykologiens historiske udvikling i Danmark, herunder især Edgar Rubin og Franz From (begge tidligere medlemmer af selskabet).

Ved siden af beskæftigelsen med og udforskningen af de socialpsykologiske forhold på Bellona havde Rolf et andet fagligt engagement som han forfulgte lige så ihærdigt og vedholdende. Det var beskrivelsen af ondskab, manipulation, løgn, bedrageri og ikke mindst psykologers bidrag til udførelse og legitimering af dette. I en række tekster følges dette i detaljer.

Rolfs publikationer om dette tema dækker perioden 2004 – 2018.

I *Ondskabens psykologi* fra 2004 skrevet sammen med Faezeh Zand analyseres den psykologiske betydning af ondskab. Klassiske socialpsykologiske eksperimenter (såsom Milgrams eksempler med straf) gennemgås og en række nyere eksempler på handlinger, såsom terrorisme analyseres. Ondskab defineres som handlinger der er forsætlige og bevidst rettet mod at skade andre fysisk eller psykisk.

I 2007 udkom *Fordomme og stereotypier* skrevet sammen med Faezeh Zand og med bidrag af Per og Ellen Schultz Jørgensen. Ligesom i de følgende tekster er udgangspunktet betydningsdannelse der oftest virker bag om ryggen på folk og rækken af handlinger som skaber dem – og sidst, men ikke mindst videnskabens.

I 2012 udgav Rolf *Fra bondefangeri til manipulation*, som har undertitlen *Påvirkelighedens socialpsykologi*. Bogen bygger op den socialpsykologiske indsigt at vores bevidsthed konstant fodres af indtryk fra vores omgivelser. Dette kan tolkes som manipulation – fra alle former for pr til bevidste sagsfremstillinger som fordrejer, og en række systemer inden for parapsykologi, religion og politik.

I 2017 udkom *Psykologer på afveje*. Diskussionen af snyd og svindel drejer sig nu om psykologerne selv. Der er tale om en grundig gennemgang af mange eksempler. ”Afvejene” dækker fabrikation af og manipulation med data, med andre ord, forfalskning og plagiering. Bogen indeholder også diskussioner af, hvordan man kan undgå de værste former for snyd.

Psykologer i CIAs tjeneste udkom i 2018. Bogen har undertitlen *Ekspertyper til sindelagskontrol*. Rolf gennemgår sensorisk deprivation, hypnose, LSD, tortur og analyse af de etiske betingelser for forskning. Emnet vandt åbenbart stor interesse. De offentlige forelæsninger i Videnskabernes Selskab havde sjældent haft så mange tilhørere, hvorfor det blev nødvendigt at streame foredraget til et ekstra lokale.

Rolf havde naturligvis ikke opgivet beskæftigelsen med Bellona. Han indledte et DNA-studie (af 700 kindskrab) for at fastlægge en migrationsrute til Bellona som hævdes at udgå fra Wallis Island.

I 2009 blev Rolf udnævnt til Ridder af Dannebrogordenen.

Rolf Kuschel havde sine meningers mod – og det gjaldt både i dagligdagen på instituttet og i videnskabelige publikationer. Han havde en ildhu og et engagement bl.a. når det gjaldt social uretfærdighed, og han var insisterende i sin hjælp til Bellona (politisk, medicinsk).

Jytte Reichstein Nilsson

27. april 1932 - 19. september 2020

Mindeord af Cornelis J. P. Grimmelikhuijzen¹

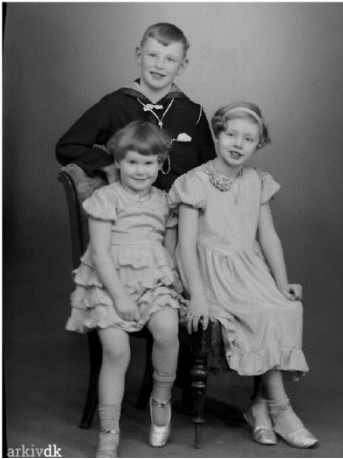

Foto: Bramming Byhistoriske Arkiv

Alle os, som kender Jytte Reichstein Nilsson fra møderne i Videnskaberne Selskab, vil huske hende som på billedet på første side: En høj, elegant kvinde, altid med mørkerødt malede læber og store, venlige, brune øjne. En dame, som gjorde indtryk, ikke mindst igennem sin sonore stemme og sine velformulerede sætninger. Hun kunne ligeså godt have været en operasangerinde, som fyldte samtlige amfiteatre omkring Middelhavet med et begejstret publikum. Men det var hun ikke; hun var biolog, som forskede i encellede dyr (Protozoa) i

de kølige laboratorier på Carlsberg Laboratorium og, senere, Københavns Universitet.

Jytte Nilsson blev født den 27. april 1932 i en lille landsby, Lunderskov, nær Ribe i Vestjylland. Hendes forældre var ingeniør Arthur

¹ Jeg er meget taknemlig til Steen Linderstrøm-Lang og Anette Reichstein Dalggaard for venlig korrespondance og deres værdifulde familie-relaterede informationer omkring Jytte. Desuden takker jeg lektor emeritus Jens Høegh for hans vigtige informationer omkring Jyttes tidlige karriere på Københavns Universitet. Jeg blev også rigtig glad for yderlige informationer omkring Jytte, som jeg fandt i [Kristelig Dagblad](#) og [Dansk Kvindebiografisk Leksikon](#). Jeg takker Bramming Byhistoriske Arkiv for billedet "Tre søskene Nilsson, Storegade 1" (# B2338).

Nilsson (1904-1973) og Lucretia Margarete Reichstein Pedersen Nilsson (1901-1965). Jytte var den yngste af en flok på tre børn med storbror Leif Arthur Sune Nilsson (i matrostøj på det andet billede; født i 1927) og storsøster Erna Reichstein (til højre på det andet billede; født i 1929).

Efter kun kort tid i Lunderskov flyttede Jytte med sin familie til Bramming, Vestjylland, hvor hendes far åbnede en materialhandel med apotekerverer (Bramming Materialhandel) i byens Storegade nr. 1. Samtidigt eksperimenterede faren med nye anvendelsesmuligheder for de nye polymerprodukter (plastic), som kom på markedet i 1930'erne. Blandt andet opfandt han prototyper af de første autokarrosseridele i polymermaterialer. Familien flyttede i 1947 til København, hvor Jytte blev student i 1951 og herefter læste zoologi på Københavns Universitet.

Allerede i gymnasietiden arbejdede Jytte som laboratorieassistent på Carlsberg Laboratorium. Her mødte hun sin fremtidige mand, kemikeren Dr. Phil. Carl-Ulrich Linderstrøm-Lang, søn af professor Kai Ulrich Linderstrøm-Lang, den daværende direktør af Carlsberg Laboratorium. Jytte Reichstein Nilsson og Carl-Ulrich Linderstrøm-Lang blev gift den 11. juli 1953. Jytte fastholdt sit fødeeftersnavn ved giftemålet - lidt usædvanligt i 1950'erne - for at bibeholde sit netværk i forskningsverdenen. Jytte og Carl-Ulrich fik to børn, Steen (født i 1954) og Anette (født i 1956). Carl-Ulrich døde desværre alt for tidligt af kræft i 1978. Steen Linderstrøm-Lang er cand. polyt. i kemi uddannet på Danmarks Tekniske Universitet og Anette Reichstein Dalggaard er cand. med. vet. udannet på Landbohøjskolen. De fortsætter dermed den naturvidenskabelige linje, som er så udpræget i Linderstrøm-Lang familien.

På Carlsberg Laboratorium blev Jyttes videnskabelige interesse fanget af protozoer, som er encellede dyr, såsom amoeba (som ikke har en rigtig fast form men mange celleudløber) eller *Tetrahymena pyriformis*. *Tetrahymena* er en fritlevende ciliat, som er dækket af

cilier (flimmerhår), som dyret bruger til fremdrift og fødeindsamling. *Tetrahymena* er ret stor for en enkel celle (30-60 μm ; $1 \mu\text{m}=10^{-6}$ m) og kan let dyrkes i store tal. Derfor har dyret siden 60'erne været anvendt som laboratorium-model for at besvare en lang række cellebiologiske spørgsmål. Jytte brugte dyret til at undersøge en cellulær proces ved navnet endocytose. *Tetrahymena* har ingen rigtig mund, det er jo bare en enkel celle. Foderindtægt sker derfor igenem en indsynkning i cellemembranet, den "ciliated groove", hvorefter det indsunke membran intracellulært bliver afsnøret til noget, som hedder vesikler. Generelt hos dyr er der tre hovedtyper af endocytose: (1) Receptor-medieret endocytose, hvor de transporterede molekyler først skal binde til receptorproteiner. Disse receptorer er ofte transmembran-proteiner, som indeholder både en ekstracellulær og en intracellulær proteinskvens. Proteinerne, som skal transporteres, binder selvfølgelig til de ekstracellulære dele af receptoren. Også virusser, for eksempel coronavirus, vælger receptor-medieret endocytose, når de skal invadere deres humane værtceller. Receptor-medieret endocytose er derfor medicinsk yderst relevant; (2) fagocytose ("cell feeding"). Her bliver store partikler ($> 0,75 \mu\text{m}$) indtaget via en receptor-uafhængig variant af endocytose; (3) pinocytose ("cell drinking"). Her bliver mange mindre partikler optaget samtidigt med et stort volumen af ekstracellulær væske via igen en receptor-uafhængig endocytose-proces. I alle tre typer af endocytose er resultatet intracellulære vesikler fyldt med materiale. Disse vesikler kan så fusionere med andre intracellulære organeller, såsom lysosomer, som indeholder nedbrydende enzymer, hvorefter de nedbrudte komponenter kan genbruges af cellen som byggesten til at opbygge cellens egne proteiner eller andre materialer. Jyttes forskning har hovedsagligt beskæftiget sig med de to sidstnævnte former for endocytose: Fagocytose og pinocytose. Dem undersøgte hun i *Tetrahymena* men også i amøber (*Amoeba proteus*) ved hjælp af elektronmikroskopiske teknikker. Elektronmikroskopi er en form for mikroskopi, hvor elektroner bliver brugt i stedet for lys for at opnå den rigtige opløsning (forstørrelser op til 1 million

gange) til at se de små celle-organeller såsom endocytotiske vesikler. Jytte var en yderst begavet elektronmikroskopiker, som producerede fantastiske billeder af alle de forskellige faser af endocytose. Jytte begrænsede sig ikke til endocytotiske vesikler i *Tetrahymena* men undersøgte i princippet alle organeller i *Tetrahymena*; også hvordan disse organeller ændrede sig, når dyret blev udsultet eller udsat for tungmetaler.

Jyttes videnskabelige resultater blev publiceret i 105 artikler i internationale tidsskrifter, som ofte er blevet citeret i årene 1959-2021 (Web of Science). Disse artikler stammer fra hendes tidligere periode som forskningslaborant, biologistuderende og færdiguddannet biolog på Carlsberg Laboratorium men også fra hendes tid på Københavns Universitet, hvor hun i 1972 blev ansat som lektor på Institut for Almen Zoologi. Jytte har desuden også arbejdet som forskningsassistent i Afrika (1954-1957) ved Makerere College i Uganda. I 1975 forsvarede Jytte sin doktorafhandling ved titlen "Physiological and Structural Studies on *Tetrahymena pyriformis*". I 1990 blev hun udnævnt som docent på Cellebiologisk-Anatomisk Laboratorium (CAL), et nyoprettet laboratorium ved det Naturvidenskabelige Fakultet, Københavns Universitet.

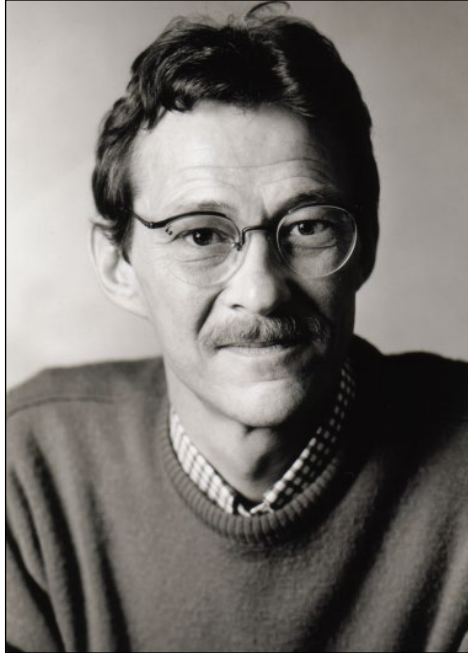
Jytte Reichstein Nilsson har altid været meget aktiv også uden for sit forskningslaboratorium. Jytte var Sekretær for Biologisk Selskab i en periode i 1970'erne. Fra 1976-2000 var hun sekretær af den Skandinaviske Sektion af International Society of Protozoologists og i denne periode organiserede hun to internationale kongresser af dette selskab i Danmark: En i Aarhus og en i Helsingør. Fra 1977-1978 var hun Vice-President for International Society of Protozoologists; i 1995 blev hun udnævnt som æresmedlem af dette Selskab, som i 2005 skiftede navn til International Society of Protistologists (ISOP). I 1984 blev Jytte valgt ind i Videnskabernes Selskab. Fra 1985-1989 var hun medlem af Statens Naturvidenskabelige Forskningsråd (det nuværende FNU). I 1986 blev hun medlem af

bestyrelsen for Emil Herborgs Legat. I alle disse funktioner har Jytte altid stærkt støttet begavede studerende og kolleger, både mænd og kvinder.

I 1999 fortalte Jytte mig ”nu har jeg besluttet at gå på pension. Jeg synes, jeg har gjort min pligt”. Og det var så sandt: Jytte har altid været et meget pligtopfyldende og givende menneske. Jytte helligede sig forskningen og familien. Hun passede, oplevede og elskede tre børnebørn samt fire oldebørn.

Jytte Reichstein Nilsson blev bisat fra Frederiksberg Kirke tirsdag den 29. september 2020 i en lille kreds af familien og de nærmeste venner.

Ære være hendes minde.

Morten Søndergaard Nielsen

30. december 1948 - 5. august 2021

Mindeord af Tom Fenchel

Morten Søndergaard (han brugte ikke efternavnet "Nielsen" – heller ikke som forfatternavn) blev cand. scient. (biologi) i 1977 og i 1980 ph.d. fra Aarhus Universitet. I perioden 1981-87 var han adjunkt/lektor i ferskvandbiologi ved Aarhus Universitet – de to sidste år som gæsteforsker ved University of Auckland (New Zealand). I 1987 blev han professor i økologi ved RUC for så i 1990 at blive udnævnt til professor i ferskvandbiologi ved Københavns Universitet.

Mortens tidligste arbejder omhandler akvatiske karplanter og specielt den rolle de spiller i forskellige ferskvandsbiotoper, deres fysiologiske tilpasninger gennem eksempelvis symbiose med svampe (mycorrhiza), deres rolle gennem udskillelse af opløst organisk stof, om "epiphytter" (planter eller cyanobakterier der lever fasthæftet på andre større vandplanter), samt skyggeeffekten af phytoplankton på den fastsiddende vegetation. Tyngden i Mortens videnskabelige arbejder er først og fremmest den kvalitative og kvantitative beskrivelse af stofomsætningen i vandsøjlen i søer – med enkelte afstikere til marine områder. Således behandles i en længere række af handlinger oprindelsen og omsætning af opløst organisk kulstof og kvælstof i søers vandsøjle og særligt bakteriers rolle i disse processer. Her er tale om et pionerarbejde, der på væsentlige punkter har øget forståelsen af de biologiske processer, der afstedkommer stofomsætningen i søers vandsøjle.

Morten var internationalt anerkendt for sine arbejder. Han var generalsekretær og kasserer for International Society of Limnology og fellow af Churchill College, Cambridge. Morten var medlem af ledelsen for Association for Sciences of Limnology and Oceanography (ASLO). I sommeren 2000 afholdt ASLO sit møde i København (møder der ellers traditionelt blev afholdt i Nordamerika) og her var Morten den drivende kraft for at få det store arrangement vellykket gennemført.

Morten efterlader sig sin hustru Anne Dorte og datteren Katja.

Ære være hans minde.

Knud Sørensen

2. februar 1928 - 20. juni 2020

Mindeord af Frans Gregersen

Knud Sørensen, fhv. professor i engelsk filologi ved Aarhus Universitet, dr. phil., 1928-2020

Knud Sørensen blev født d. 2. februar 1928 i Aarhus og døde d. 20. juni 2020 i Højbjerg.

Knud Sørensen blev student fra Efterslægten i 1946 og finansierede bl.a. sine studier ved at være stenografassistent i Folketinget fra 1948. Han tog embedseksamen i engelsk og latin i 1953 og forlod først jobbet som stenografassistent i 1955 da han blev lektor ved Handelshøjskolen i København. Han skrev i disse år sin disputats om Thomas Lodges oversættelse af Senecas *De beneficiis* sammenlignet med Arthur Goldings og forsvarede den i 1960. Eric Jacobsen og Poul Lindegård Hjorth er takket i forordet og Eric Jacobsen opponerede på embeds vegne. Det er en bevægende kendsgerning at to tæt sammenvævede forskerskæbner mindes i samme år her i Selskabet hvor der blev talt mindeord over Eric Jacobsen for blot en måned siden.

Knud Sørensen blev konstitueret som professor i engelsk ved Danmarks Lærerhøjskole i 1962 og fik sin endelige udnævnelse to år efter. I en menneskealder (1967-1992) var han derefter professor i engelsk filologi ved Aarhus Universitet hvor han dog valgte at gå på pension allerede 65 år gammel. En række betydningsfulde værker, bl.a. det leksikon over anglicismer som jeg skal omtale nærmere nedenfor, blev skrevet mens Knud Sørensen var pensionist, men han var både aktiv som redaktør, censor og skribent i hele sit liv. Bl.a.

var han i en længere årrække (fra 1970) dansk redaktør af tidsskriftet *English Studies* hvor han også publicerede flertallet af sine afhandlinger.

Knud Sørensen blev valgt til medlem af dette Selskab i 1986. Det var mit indtryk at han boede hos Poul Lindegård Hjorth når han fra domicilet i Århus kom til møde i Selskabet, dengang altid aftenmøder. Han var i de sidste mange år ikke aktiv i VS.

Knud Sørensens indsats inden for anglistikken i Danmark er uhyre sammenhængende: Han studerer udviklinger i moderne engelsk og eftersporer dem i ældre sprogrtrin, men har i sin produktion, med dette udgangspunkt af kolossal viden om moderne skriftengelsk fra renæssancen og fremefter, fokuseret på *forholdet mellem dansk og engelsk i alle dets afskygninger*: oversættelse, stilistiske påvirkninger og alle former for lån. Han har dermed bidraget afgørende til at grundlægge det deskriptive studium af engelskpåvirkningen i efterkrigstiden kulminerende i hans store - af Selskabet udgivne - leksikon, *A Dictionary of Anglicisms*, 1997. Leksikonnet opsummerer Knud Sørensens studier gennem alle årene. Vejen hertil er derfor interessant at optegne:

I 1952 planlagde Carsten Høeg sammen med en række førende udenlandske klassiske filologer en kongres til minde om J.N. Madvig, den anden internationale kongres for klassiske studier. Den fandt sted i 1954, og Høeg og hans lille udvalg af åndsfæller havde besluttet sig for at kongressen skulle baseres på en række oplæg om den klassiske kulturs betydning for senere tider. Et særligt bind (bind V, udgivet i serien *Travaux du Cercle Linguistique de Copenhague* i 1957 som vol. XI) var helliget den klassiske oldtids påvirkning af de moderne sprog. Her havde Høeg rekrutteret bl.a. Franz Blatt til at skrive en fantastisk artikel om latinsk indflydelse på europæisk syntaks (måske den første brug af sammensætningen

'europæisk syntaks'?) og i samme bind findes Knud Sørensens første større arbejde om 'Latin Influence on English Syntax. A survey with a bibliography.' I betragtning af at bindet ramtes af utallige forsinkelser før det endelig kom ud i 1957, er det sikkert det første større arbejde **KS** har forfattet selv om det i bibliografien står som det tredje. I hvert fald var det en ilddåb og en stor tillids erklæring til den unge mands evner. **KS** vendte senere tilbage til inspirationen fra **Blatt** i en festskriftartikel til dennes halvfjerdsårsdag om dækket direkte tale som er yderst læseværdig (1973). Konstruktionen følges bagud fra Jane Austen og til oversættelser fra latin, bl.a. af Cæsars 'Gallerkrig', og det antydes at det er en løsning på oversættelser af asyndetisk forbundne latinske sætninger.

Knud Sørensens baggrund med hovedfag i engelsk og bifag i latin satte ham i stand til at disputere på et emne om oversættelse fra latin til engelsk. I disputatsen forenes således to inspirationer, dels påvirkningstanken: hvordan viser latinske mønstre sig i engelsk, dels selve forskningen i oversættelse sådan som Eric Jacobsen havde formuleret og eksemplificeret den i sit banebrydende værk om 'Translation, a traditional craft' forsvaret som disputats i 1958 (se Lene Østermark Johansens mindeord om Eric Jacobsen). Disputatsen er udbygget bl.a. efter forslag fra Eric Jacobsen i en international artikel fra 1962.

Hvis man ser på dette særlige vejkrøds med nutidens disciplinbetegnelser som optik, ville man have talt om *kontaktingvistik*, men begrebet var endnu ikke opfundet. Til gengæld er det netop den tanke der videreføres hos Knud Sørensen og forfølges gennem et langt livs indsats: Hvordan påvirker et dominerende sprog et andet som er domineret. Da Knud Sørensen var professor i engelsk i Danmark blev det følgerigtigt engelsks indflydelse på dansk der blev fulgt ud i alle afkroge. Det skal dog nævnes at interessen for

oversættelser er et andet spor som konkretiserer og skærper det første fordi man her har to tekster der principielt skal have samme indhold. Det betyder at man har langt mere kontrol med selve eksperimentet, påvirkning fra et sprog til et andet. Knud Sørensen skrev vigtige arbejder i dette spor om Dickens-oversættelser (2000) hvor han sammenlignede den gamle oversættelse v. L. Moltke med den nye v. Eva Hemmer Hansens med en udførlig eksemplificering på *Bleak House*. I denne mandjævning er det ikke altid den nye oversættelse der får højest karakter af den strenge kritiker. En anden analyse sammenligner for første gang Isak Dinesens *Seven Gothic Tales* med Karen Blixens *Syv fantastiske fortællinger*. Her er der endnu mere kontrol over eksperimentet fordi forfatter er identisk med oversætter (1981 og udbygget i 1982).

Franz Blatt var efter sigende den første Århus-professor som afslog at lade sig kalde til et tilsvarende professorat i København. I den første generation af jyske professorer har Torsten Dahl skrevet om engelsks påvirkning af dansk, mindre arbejder som KS nævner i sine større, og i den fine nekrolog over forgængeren (som af én eller anden grund ikke er kommet med i listen over Sørensens arbejder i festskriftet i anledning af hans 60årsdag). Århus-miljøet fik således tidligt en tradition for at studere påvirkning. Der er nok ingen tvivl om at Knud Sørensen var kommet på rette plads i netop denne lærestol og at han anså stillingen som professor i engelsk filologi i Århus som et livsmål, tilmed opnået ganske tidligt. Han delte den opfattelse af fagets rolle som lå i betegnelsen engelsk filologi, og han var sig meget bevidst at han måtte (re)præsentere engelsk i en dansk kontekst. Her videreførte han som nævnt ansatser fra forgængeren i embedet, ligesom hans egen indsats har inspireret hans elev Bent Preisler (1999) og nu senest en af Preislers unge kolleger, Dorte Lønsmann (med støtte fra FKK 2021-2025), til at gå videre ad samme spor. Og i år (2021) forsvarer Henrik Gottlieb sin

disputats som foreløbig sidste skud på denne livskraftige stamme. Det passede vist nok Knud Sørensen at inkarnere og videreføre traditioner. Han ville sikkert have glædet sig ved at denne står så stærkt endnu i dag.

Da Knud Sørensen i 1988 fyldte 60, fik han et festskrift hvori en række af hans væsentligste afhandlinger er samlet tillige med en fuldstændig bibliografi (til dato, men som nævnt kom der ganske mange numre til derefter). Jeg skal i det følgende trække enkelte afhandlinger frem for at give et signalement af hans typiske problemstillinger og metode før jeg i en afslutning forsøger at sammenfatte hans indsats.

I to forbundne artikler diskuterer Knud Sørensen pronominalisering. Artiklerne rammer også i deres samtid ned i en meget omdiskuteret problemstilling nemlig hvordan man kan gøre rede for forskellen mellem: 'When John entered the room, he immediately noticed the cat' og 'When he entered the room, John immediately noticed the cat.' Den første konstruktion er den almindelige hvor det tunge nominal kommer før pronominet mens den anden er karakteristisk ved at understrege den underordnede sætnings underordning ved at lade pronominet komme først. Når man ser på det som en lineær forbindelse mellem to størrelser der har samme reference (nemlig 'he' og 'John') kan man tale om baglæns pronominalisering i det sidste tilfælde. Når man ser på konstruktionen ud fra hierarkiet mellem de to sætninger der indgår i sætningskomplekset, kan man imidlertid hævde at hovedsætningen er den overordnede og at 'he'-sætningen knytter sig til denne som en underordnet. Knud Sørensen har to pointer i denne forbindelse, to pointer som samtiden ikke havde så meget sans for: Den ene var at der faktisk er variation mellem de to konstruktioner og den anden at indfødte talere af engelsk ikke vurderer dem ens men at der ikke derfor er

noget klart mønster i acceptabiliteten. De er usikre på den konstruktion der har baglæns pronominalisering. Problemet er at den slags pointer ikke hos Knud Sørensen – i hvert fald ikke i de to artikler - bliver gjort teoretisk relevante. I så fald var han måske landet i variationslingvistikken, hvad han vist ikke ville. Derfor ender han med at konkludere med Halliday at sprog er rodet ('messy').

I den interessante bog om aspekter af moderne engelsk prosastil (1975) bevæger Knud Sørensen sig ind på stilistikens område. Bogen udkom på et dansk forlag hvad der var en skam for den var givetvis blevet meget mere læst og henvist til hvis den var kommet på et engelsk. Der indledes med en diskussion af hvad stil er og Sørensen vælger at se det – som mange både før og efter ham – som valg inden for en norm. Her er det interessant at se hvordan Sørensen selv i bog efter bog vælger at opbygge sine tekster efter et fintmasket klassifikationssystem. Der gives i korte – meget korte – afsnit et til tre velvalgte eksempler på den kategori som klassifikationen har ført forfatteren frem til - og så går vi videre. Det betyder på den ene side at læseren aldrig mister fodfæstet i virkeligheden men på den anden side også at man nemt mister overblikket; de mange inddelinger har det med at mangle et hierarki. Det bliver til en samling af iagttagelser som meddeles efter en klar struktur men iagttagelserne samler sig aldrig til andet og mere end et komplekst mønster. Det hænger sammen med en skepsis over for teori og en opfattelse af sprog som, ja, mere 'messy' end blot struktur, en større interesse for undtagelser end for regler og en stor følsomhed for det særlige hvad enten det er det for en forfatter, en genre eller en stilart særlige.

Selve metoden er udpræget empirisk. Man kan i en tidsalder hvor man kan finde eksempler blot ved et tryk på de rette taster på computeren (hvad enten man bruger Google som korpus eller mere

specifikke datasamlinger) nemt komme til at undervurdere hvad det krævede af datidens empirikere at finde eksempler. Knud Sørensen havde ikke korpora til rådighed og derfor må man bøje sig i beundring for hvad han fik ud af sin omfattende og bredspektrede læsning: eksempel på eksempel – og de er alle velvalgte og illustrerer præcis hvad de skal.

Som nævnt er den dominerende indsats i forfatterskabet helliget sproglig påvirkning. Engelsks indflydelse på dansk kan studeres inden for en række områder. Engelsk og dansk står både historisk og sprogtypologisk hinanden nær, og det gør det både mere interessant og mere besværligt at studere indflydelse for hvornår kan der tales om lån og hvornår om parallelle udviklinger? Denne problemstilling er gældende på alle sprogets niveauer fra syntaks til fonologi men bevisførelsen må falde noget forskelligt ud alt efter om der er tale om det ene eller det andet niveau. I Knud Sørensens første monografiske behandling af emnet, *Engelske lån i dansk*, udkommet som nr. 8 i serien af Dansk Sprognævns skrifter i 1973, gennemgås da også alle former for lån på alle sprogets niveauer, dog ikke pragmatik. Vi starter med lyd og ortografi, fortsætter til morfologi (s-endelsen i flertal i 'albums') og slutter med et større afsnit om yndlingsemnet 'leksikalsk-fraseologiske lån'. Med karakteristisk varsomhed rejses fx spørgsmålet om konstruktioner af typen: 'rygeost – det er lige mig' kunne være påvirket af engelske som '*meticulousness – that is John (all over)*' (s.74). Ingredienserne til konstruktionen er alle pæredanske men er selve konstruktionen nu også det?

Knud Sørensens særlige følsomhed gjaldt nemlig konstruktioner og faste vendinger, et område som ligger og skvulper mellem leksikon/ordforråd på den ene side og syntaks på den anden. Men det gjorde ham samtidig i stand til at forfølge indflydelsen også om bag

de oplagte låneord så der i det store leksikon kan findes alle former for lån. De nemmeste at se er de direkte låneord som *weekend* og *jazz*, som endda udtales tilnærmelsesvis på engelsk. De opregnes og klassificeres, i øvrigt ikke bare hos Knud Sørensen men også i de nyordsundersøgelser som Dansk Sprognævn har gennemført løbende under Pia Jarvads ledelse. Men Knud Sørensen inkluderer også de indirekte lån. De er sværere at se og kræver stort kendskab til samtidens engelsk. Og der er bestemt mulighed for at tage fejl. I 1973 (s.66) diskuteres udtrykket 'en kold kriger' som ses som lån fra engelsks *cold war* og *cold warrior* dog godt hjulpet på vej af at vi på dansk havde 'det store kolde bord' allerede. I leksikonnet fra 1997 er der en hel gruppe af ord som nu staves i eet ord, 'koldkriger', 'koldkrigerisk' og 'koldkrigs-'. Men blot fordi man på engelsk talte om kold krig er det jo ikke sikkert at danskerne ikke også selv uden denne inspiration kunne finde frem til samme metafor.

Lige efter står undersættelsen 'kold tyrker' som givetvis stammer fra *cold turkey* et malerisk udtryk for en narkomans trængsler når vedkommende holder op med at bruge stoffer. Her er der givetvis tale om en anden bevisførelse for metaforen er simpelthen engelsk og lånet giver ikke mening på dansk som andet end et lån.

Udviklingen fra 1973 til 1997 kan studeres ved at sammenligne eksempler fra de to bøger. I 1973 finder man eksempler som 'hjernestorm' for *brain storm* og 'centre' for fodboldsprogets 'aflevere' (som man heller ikke siger mere). Enkelteksempler kan nemt følges fordi leksikonnet er opbygget alfabetisk. Der er imidlertid tale om et exceptionelt dynamisk felt så udviklinger også siden 1997 kan forekomme. Et eksempel er at et ord som 'spotte' (IKKE i betydningen 'latterliggørelse', hvor tegningskrisen ellers gav det en kort opblomstring, men i betydningen 'opdage', 'identificere') slet ikke er med i den tidlige bog men er optaget i leksikonnet med henvisning

til et eksempel fra 1992. Brugen er kun blevet mere udbredt siden. Også et ord som 'random' som breder sig lige nu, findes i 1997-bogen men Knud Sørensen har umuligt kunnet forudse de mange nuancer dette udtryk har fået i dag – på dansk. Sammenfattende: Leksikonnet er en guldgrube for enhver der ønsker at studere påvirkningen fra engelsk, et storværk - og nu endda tilgængelig på nettet som følge af Selskabets digitaliseringspolitik.

Jeg har bedt Bent Preisler, en kollega fra min egen generation som jeg sætter meget højt og som er den der har kendt Knud Sørensen bedst af os, om at give et signalement af ham og optrykker det her før jeg selv sammenfatter.

"KS var en indadvendt og meget privat person – "diskret indtil det selvudslettende", som du så rigtigt udtrykker det. Det er meget sige at når han tog telefonen på sin bopæl, identificerede han sig aldrig med sit navn, men kun de sidste seks cifre i sit telefonnummer. Cifrene "27 21 06", fremsagt med dyb og behagelig stemme, indprentede sig derfor uudsletteligt i hukommelsen efter blot nogle få opkald.

Som lærer og vejleder var han hjælpsom og imødekommende, samtidig med at han med sin enorme engelsksproglige kompetence og vidtspændende filologiske viden nærmest var ærefrygtindgydende. Han var rolig og uden "de store armbevægelser", men aldrig kedelig. Hans pligtopfyldenhed og punktlighed var legendarisk, og hans velstrukturerede og perfekt afrundede forelæsninger – uden manuskript – sluttede så præcist at man kunne stille sit ur efter det.

Uheldigvis - da han i 1967 tiltrådte professoratet på AU – trådte han samtidig lige ind i det vågnende studenteroprør. Snart var "professorvældets" tid forbi. Samtidig havde en faglig revolution været på vej et stykke tid, som kulminerede i at filologien blev fortrængt til fordel for lingvistikken, og forskningen skulle være

“samfundsrelevant”. KS var uforstående, vred og bitter over denne udvikling, og han isolerede sig i nogen grad både fagligt og administrativt. Over for mig erklærede han at han nu kun udførte de opgaver som han blev pålagt. Han blev derfor aldrig nogen lederskikkelse, men vedblev at være en højt respekteret underviser, vejleder og flittig forsker.

Selv om han resignerede over for de nye magtstrukturer og undlod at bære sin harme “uden på tøjet”, kunne han godt være skarp og ironisk. Da det studenterdominerede institutråd havde indført at lærere som ønskede et frisemester skulle møde op og argumentere for projektets samfundsrelevans, mødte KS op og forsvarede sit ønske om at studere fremkomsten af udtrykket forever and a day.

Selv om han levede et tilbagetrukket liv på instituttet, var han mere social – om end altid lavmælt og formel – i samvær med kolleger uden for murene, og man fandt ham endda ikke sjældent med en øl i fredagsbaren på instituttet. Han var min vejleder under både hovedfags- og magisterkonferensspecialet, men det var først efter min fastansættelse at han ved baren under et kollegialt party pludselig greb sit glas, vendte sig mod mig og højtideligt spurgte om vi skulle drikke dus.

KS’s vejledning var kendetegnet ved stor faglig open-mindedness og tolerance. Han var filolog af den Otto Jespersenske skole, men han var bredt orienteret inden for lingvistikken og var altid imødekommende og villig til at vejlede med udgangspunkt i den studerendes teoretiske interesser. Vejledningen foregik på hans kontor, hvor luften var tyk af cigarrøg. Alligevel var han i stand til at cykle til og fra arbejde (han havde ikke bil), på trods af betragtelig distance og en lang bakke.

Som kollega var han trofast. Vi korresponderede i alle årene efter at min kone og jeg forlod Aarhus i 1992. Han tog turen til RUC for at være med da jeg fyldte 60, og igen til min afskedsforelæsning i 2012.

Han omtalte sjældent sit privatliv eller sin familie, men han skrev da hans kone blev dement, og senere da hun døde. Han var aldrig selvmedlidende, men klarede sig efter eget udsagn godt bortset fra "de gebrækkeligheder som alderen medfører" (som han udtrykte det).

Da Birte og jeg kom tilbage til Aarhus i 2012, inviterede han os til en frokost som han selv havde anrettet i sit nu tomme hus."

Nøgleordet i denne fine karakteristisk er, tror jeg, det skifte i dansk universitetsvirkelighed som fik betegnelsen 1968. Da jeg selv har været en del af den generation som identificeredes som bærende dette særlige mærke og også selv identificerer mig med 1968, skal jeg forudskikke at jeg ser på vores forgængere som en slags historiker. Men jeg skal samtidig advare mod den bias som kan have indsneget sig:

Den danske tradition før 68 var båret af en solid historisk-filologisk skoling. Denne skoling som har rødder tilbage til den klassiske filologi som blev klassisk i mere end én forstand fordi den dannede skole også for de filologier der havde de moderne, levende sprog som deres domæne, forenede interessen for det historiske med interessen for teksten. Tekstens, enhver teksts, unikke historie blev det fundament man byggede sin viden op på, man ophobede viden om specifikke tekster og så dem som præcis så uensartede at de sammen kunne danne et mønster som aldrig gentog sig. Det betød at strukturalismen og nykritikken på afgørende måder blev en udfordring. Strukturalismen er jo væsentlig ældre end 1968 og det er nykritikken også, men på humaniora hvor man ganske vist udmærket kunne studere Marx, men dog ikke kunne hævde at med hans indsats var et nyt humaniora færdigbygget, fik man brug for at koble Marx (og Freud) med strømninger som havde samme lovsøgende udgangspunkt. Derfor koblinger af alle slagser med netop

strukturalisme og nykritik. Det fælles anliggende blev at hævde muligheden af at finde almene love også for væsentlige dele af humanioras genstandsfelt og modsætningen mellem idiografisk historisme og nomotetisk modernisme blev den forkastningslinje som sendte velkendte jordskælv gennem de forskellige institutioner, ikke mindst Aarhus universitet.

For den ældre generation måtte det virke som om alt det de havde troet på og bygget en karriere op på, blev forkastet som ikke bare mindre relevant men også som mindre videnskabeligt. Og især måtte det føles som eksistentielt udfordrende for de personer der som Knud Sørensen og Poul Lindegård Hjorth havde bygget deres livsindsats på kombinationen af filologi og troen på at en professorstilling gav magt og muligheder for at forme 'deres' fag. Alt smuldrerede for lige denne generation, og det afsatte sig som en bitterhed rettet mod systemet – i øvrigt meget ofte koblet med stor personlig imødekommenhed som hos netop Knud Sørensen. Knud Sørensen fortsatte ufortrødent sin indsats og ydede det epokegørende på et område som lå helt i forlængelse af traditionen, engelskens indflydelse på det danske sprog. Paradoksalt nok indledte han på denne måde en frugtbar forskningsretning som justeret med nye dataindsamlingsmetoder og nye analyser er blevet sin egen tradition. Det – og ikke den bitre erfaring det må have været at hans forvaltning af traditionen institutionelt set fik trange kår – er det vi husker og hyl-der ham for i dag.

Ære være hans minde.

Knud Sørensens arbejder frem til 1987 er bibliograferet i *English Past and Present, A Selection of Essays by Knud Sørensen presented to him on his sixtieth birthday*, Acta Jutlandica LXIV: 1, Humanities series 62.

Christian Thodberg

7. februar 1929 – 10. oktober 2020

Mindeord af Christian Troelsgård

Cand.theol., dr.phil., professor og kongelig konfessionarius Christian Thodbergs aktive liv var kendetegnet ved en sjælden kombination af forskning, undervisning og praktisk præstegering – alt udført med overbevisende energi, akribi, flid, ydmyghed, charme - og taknemmelighed.

Christian Thodberg blev født i præstegården i Vridsted sogn mellem Skive og Viborg d. 7. februar 1929, men da han var fem år gammel, flyttede familien til København, hvor faderen, Jens Julius Thodberg (1894-1938), oprindeligt kom fra. Således blev landsbykirken i Jylland udskiftet med Nathanaels Kirke på Amager, og faderen blev stærkt engageret i det sociale arbejde i det dengang klassiske københavnske arbejdersogn. Efter faderens alt for tidlige død – han var fireogfyre år gammel og Christian kun ni – måtte moderen, Hedvig Magnine, f. Bastholm (1898-1967), alene tage ansvaret for familien.

I tredje klasse blev Christian Thodberg optaget på Københavns Sangskole, forløberen for det nuværende Sankt Annæ Gymnasium. Her blev han under Mogens Wöldikes ledelse indført i den klassiske kortradition og kunne dyrke sine øvrige musikalske interesser. I 1948 blev Christian Thodberg klassisk-sproglig student fra Metro-politanskolen i København, – delvis med det samme lærergalleri, der optræder i Hans Scherfigs *Det forsømte forår* fra 1940. Thodberg nød det i fulde drag, har han udtalt, for han var vildt begejstret

for det høje faglige niveau og den akademiske entusiasme, som også prægede skolen.¹

Efter studentereksamen blev Christian Thodberg elev på den ny-etablerede Krogerup Højskole, på 3. årgang (1948-1949). Her stiftede han bekendtskab med kredsen omkring kirkehistorikeren Hal Koch (1904-1963) og hans hustru, teologen Bodil Koch (1903-1972), der i 1950 blev den første kvindelige kirkeminister. I det hele taget var hun og Hal Koch meget indflydelsesrige personligheder i periodens danske kirke- og kulturliv, Bodil Koch tilmed en meget central skikkelse i Socialdemokratiet.

Efter højskoleopholdet lod Thodberg sig immatrikulere ved universitetet. Han vaklede først lidt mellem musikvidenskab og teologi. På musikstudiet deltog han sammen med sine medstuderende og kredsen omkring Mogens Wöldike i et stort anlagt pladeprojekt, som skulle levendegøre den tidlige musikhistorie. Early Music-bølgens holdt i disse år sit indtog i Danmark, og i samarbejde med det amerikanske Haydn Society blev musikeksemplerne fra en internationalt orienteret kildesamling indspillet i København – så vidt muligt på de nu genopfundne originalinstrumenter. På sættet med 3 LP-plader spiller Christian Thodberg nydeligt blokfløjte sammen med viola-da-gamba-spillere, cembalister, universitetskoret og udvalgte danske ‘verdnessolistere’, fx Aksel Schiøtz og Else Brems. Optagelserne blev genudgivet en del gange, men så vidt vides, blev det Thodbergs første og eneste optræden på den internationale musikscene.²

¹ ‘En heldig konfessionarius’, Kristeligt Dagblad, 10. januar 2003, s. 9-10.

² Jeg takker John Bergsagel for at have gjort mig opmærksom på *Masterpieces of Music before 1750*, Haydn Society, LP HSE 9039 og senere genudgivelser.

Musikstudiet blev i første omgang kun et svinkeårinde, og teologien vandt. Thodberg blev cand.theol. i 1955. Allerede i studietiden var han tilknyttet Jægersborg Kirke som kordegn og sidenhen som hjælpepræst. Det var et typisk træk ved Christian Thodberg, at han ved siden af sit akademiske arbejde holdt fast i præstegerningen, også senere hen som professor i praktisk teologi ved Aarhus Universitet (fra 1973), hvor han sideløbende fungerede som hjælpepræst ved Aarhus Domkirke, og – ikke mindst – som kongehusets særlige præst i årene 1975-2008.

Studietiden ved Københavns Universitet blev for Christian Thodberg ikke bare et velkomment gensyn med Hal Koch, men her traf han også den karismatiske professor i klassisk filologi, Carsten Høeg, som stod i spidsen for et internationalt netværk af forskere med interesse for Europas kirkemusikalske rødder, udgivelsesprojektet *Monumenta Musicae Byzantinae* (1931-). Med Christian Thodbergs viden om musikhistorie, oldkirken og beherskelsen af de klassiske sprog udså Høeg ham hurtigt som en oplagt medarbejder til projektet. Høeg, der ligesom Hal Koch var en fundraiser af Guds nåde, skaffede hurtigt Thodberg stipendier til at fastholde den unge teologiske kandidat og forskerspire, og Thodberg fik et adjunktur ved Københavns Universitet. Om samarbejdet med Høeg har Thodberg selv skrevet:³

“Hans engagement og i sjælden grad alsidige forskningsinteresser var medrivende, hans krav til medarbejderne var tilsvarende strenge, men sidst og ikke mindst bør nævnes hans interesse for medarbejdernes selvstændige indsats, og hans lydhørhed over for deres egne første famlende videnskabelige forsøg blev en aldrig glemmt inspiration. Var man først med i arbejdet, fungerede det som

³ Christian Thodberg: ‘Mindeord over Jørgen Juul Raasted’, Videnskabernes Selskabs Årsberetning 1996, s. 203-213.

et ægte kollektiv, hvor alle stod lige, notabene hvis man holdt fanen i nogenlunde samme højde, som Høeg selv gjorde det!”

Efter at være blevet indført i den byzantinske musiks notationsformer af Høeg og hans unge medhjælper, Jørgen Raasted, drog Thodberg selv på håndskrifts- og studierejser, blandt andet til Italien, hvor han i efteråret 1957 besøgte *Biblioteca Vallicelliana* og bl.a. inspicerede 1600-tals-polyhistoren Leo Allatius’ efterladte paierer vedr. byzantinsk musik. Thodberg fortsatte sine biblioteksrejser i årene 1959-1963, hvor han fik orlov fra sin stilling som viceefor på kollegiet Studentergaarden. En af de vigtigste opdagelser fra disse studierejser gjorde Thodberg på Johannes Evangelistens kloster på Patmos. Her skaffede han supplerende billedmateriale af byzantinske musikhåndskrifter til studier af en af de musikalske genrer, Carsten Høeg selv beskæftigede sig indgående med i den sidste del af sit liv, nemlig den byzantinske katedralritus’ musik. Høegs udgave *Contacarium Ashburnhamense* fra 1956 blev til med betydelig hjælp fra den helt unge Christian Thodberg, som det fremgår af et tillæg til Høegs forord. Den samme genre blev også emnet for Thodbergs første afhandling inden for byzantinsk musikforskning: ‘The tonal system of the Kontakarium’, publiceret i Videnskabernes Selskabs skriftserie i 1960, men oprindeligt læst som et oplæg ved MMB’s redaktionsmøde i København i august 1958.⁴

På Johannes-klosteret havde Thodberg fundet frem til et af de håndskrifter, Patmos 221, der senere skulle blive en hovedkilde til disputatsen *Der Byzantinische Alleluiarionzyklus, Studien im*

⁴ Christian Thodberg: ‘The tonal system of the Kontakarium’, *Historisk-filosofiske Meddelelser udgivet af Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab*, Bd. 37, 7 (1960).

Kurzen Psaltikonstil, som han forsvarede i 1966, fem år efter Carsten Høegs død.⁵

Dette arbejde bestod i en detaljeret analyse af det formelprægede melodiske stof i Psaltikon-genren. Det var i sig selv en bedrift, men desuden viste det sig, at visse medial-signaturer med vedholdenhed optrådte på teoretisk unormale steder i det melodiske forløb, og at de måtte forudsætte forskellige transpositioner, der kun kunne udtrykkes ved løse fortegn i transskriptionen. "Hele forekomsten af disse 'gale' signaturer toppede i den ældste musikalske genre – den såkaldte Psaltikón-stil, der af samme grund – det var tesen – måtte være bestemt af et andet tonalt system end det kirketonale"⁶ med sine otte tonearter. Herefter konkluderede Thodberg, at den byzantinske katedralritus' musik måtte hvile på et ældre tonalt system, der sekundært var blevet presset ind i de otte kirketonearters skema, det såkaldte *oktoechos*-system.

I den periode, hvor Christian Thodberg arbejdede mest intenst med den byzantinske musikforskning, i 1960'erne, indgik han i et særpræget, men videnskabeligt set frugtbart parløb med Jørgen Raasted. Thodberg skrev selv dette i de mindeord, han talte over Raasted her i selskabet:

"I 8-9 år sad Jørgen og jeg side om side på Institutet på Gråbrødre Torv, og allerede da vi startede vores samvær, lovede vi højtideligt hinanden, at vi ville skrive hver sin disputats, og at de to disputats-er skulle forsvares på samme tid – det skete også! – og at vi ville opponere mod hinanden, hvad vi i øvrigt fortsatte med at gøre med

⁵ Christian Thodberg: *Der Byzantinische Alleluiarionzyklus - Studien im kurzen Psaltikonstil*, København: Munksgaard 1966 (Monumenta Musicae Byzantinae, Seres Subsidia, 8).

⁶ Christian Thodberg: 'Mindeord over Jørgen Juul Raasted', i *Oversigt over Selskabets Virksomhed* (1966), s. 201-212; s. 208.

stor kraft og energi indtil Jørgens død. Udenforstående kunne tro, vi var uvenner; det var ikke tilfældet. Det var nu engang vores omgangsform!”

Thodbergs blivende bidrag til den musikhistoriske forskning kan bedst sammenfattes i tesen om den før-oktoechiske tonalitet og den omhyggelige formelanalyse af hele *Psaltikon*-repertoiret. Thodberg beskæftigede sig nemlig ikke blot med de *Alleluia*-melodier, han præsenterede i sin disputats, men følte det som sin forskerpligt at sammenholde det partikulære med helheden. Derfor havde han, sikkert inspireret af Høeg, transskriberet og kollationeret hele det musikalske katedralritus-repertoire fra de vigtigste håndskrifter. Disse kollationer ønskede Thodberg at overdrage til Monumenta Musicae Byzantinae's arkiv, og jeg var så heldig at få lov at hente dem på hans kontor på Aarhus Universitet i 1999, da han efter sin tilbagetrækning fra professoratet var i gang med oprydningen. Disse kollationer udgør et betydeligt materiale for fremtidig forskning, vurderede Thodberg, og med rette. Der er aktuelt planer om at scanne dette værdifulde materiale og således stille det til rådighed for forskningen.

Et andet betydeligt resultat var indeholdt i disputatsens sidste kapitel, hvor Thodberg sammenstillede de byzantinske *Alleluia*-melodier med en gruppe af de såkaldte gammel-romerske *Alleluia*'er, der bærer græsk tekst i latinsk translitteration, mens det øvrige gammel-romerske repertoire følger de ældste latinske oversættelser af Psalteret. Jeg tror egentlig ikke, at Thodberg selv var klar over, at kapitlet nu mange år senere, hvor interessen for den gammel-romerske kirkesang er blusset op i den musikhistoriske forskning, er ret hyppigt citeret og har inspireret til flere nye komparative studier mellem den tidlige byzantinske og den vesteuropæiske, latinske kirkesang.

Selvom Thodberg med sin interesse og erfaring inden for byzantinsk musikforskning vedblev at bidrage til *Monumenta Musicae Byzantinae*'s arbejde og administration, så længe helbredet holdt til det, kom det andet spor i hans akademiske arbejde, nemlig det teologiske felt, herunder især det liturgiske, Grundtvigforskningen og Grundtvigudgaverne, efterhånden til at fylde mere og mere.

Dette andet spor begyndte for alvor i 1964, hvor Folketinget i foråret vedtog 'Lov om Præstehøjskolen'. Christian Thodberg blev på Bodil Kochs anbefaling ansat som Præstehøjskolens forstander d. 1. december. Denne institution til efteruddannelse, fortrinsvis af Folkekirkens præster, skulle holde til i egne bygninger nord for København, men måtte de første sæsoner leje sig ind ved Løgum Klosters Refugium, da de påregnede ny- og ombygninger i Nærum, endnu ikke stod færdige. Højskolen skulle give præsterne "forudsætning for varetagelsen af deres opgaver i det moderne samfund." Derudover skulle kurserne især videreføre de "praktisk-teologiske fag" fra universitetets teologistudie og bibringe deltagerne "Orientering i tidens filosofiske og samfundsvidenskabelige, litterære og kunstneriske problemer," alt i alt et program, der harmonerede godt med ånden fra Krogerup.⁷ Thodberg varetog ledelsen af præstehøjskolen indtil 1972 og fungerede i høj grad også som en inspirerende underviser i hele perioden.

Thodbergs interesse for gudstjenestens form og indhold kommer tydeligt til udtryk i debatbogen "Den forsømte gudstjeneste" fra 1965.⁸ Hans hovedidé var at formidle kristendommens budskab forståeligt for samtidens kirkegængere, men at foretage fornyelsen

⁷ Citater fra Paul Nedergaard: *Kirkelig Haandbog* 1967, København: Lohse 1967, s. 10-11.

⁸ Christian Thodberg: *Den forsømte gudstjeneste*, København, G.E.C Gads Forlag 1965.

med inspiration fra traditionen. Thodbergs traditionsforståelse og folkelige kirkesyn var forankret i indgående studier af kirkehistoriske sværpunkter som oldkirken, den byzantinske kristendom, den tidlige romerske kirke, Luther og Grundtvig. For ham udgjordes kirken af forsamlingen af de enkelte kristne, og man skulle helst undgå enhver form for "præsteri", som han skrev i debatbogen. Dette skulle sikres ved at gøre ritualer for dåb og nadver mere forståelige og ved at lade de mest egnede af de gamle salmer supplere med nyskrevne. Især fandt han mange af Karl Laurids Aastrups (1899-1980) salmer velegnede og arbejdede senere som medlem af Salmebogscommissionen for, at de skulle være vel repræsenterede.

Thodbergs indsats og præstehøjskolens succes var givetvis årsagen til, at han blev kaldet til at besætte et nyoprettet professorat i 'praktisk teologi' ved Aarhus Universitet i 1973. Her blev han kollega med de kendte teologer K.E. Løgstrup og P.G. Lindhardt. Thodberg var en blændende formidler, og det havde Danmarks Radio også fundet ud af. I en udsendelse fra december 1974 gav han, sammen med musikprofessoren Søren Sørensen, som allerede var landskendt fra den populærvideenskabelige TV-quiz 'Spørg Århus', en meget underholdende og oplysende demonstration af, hvad dette indebar. Programmet hed "Julesalmer og julesange vi holder af", og her kunne man høre disse to veltalende, lærde mænd gå rundt med en mikrofon blandt de travle julehandlende på gaden i Aarhus og spørge folk om deres yndlings-julesalme eller -sang, som professorerne derpå fortalte ivrigt om, Thodberg om salmens tekst og Sørensen om dens melodi.⁹

Det var i forbindelse med en øvelse med de studerende i læsning og fortolkning af Grundtvigs salmer og prædikener ved Aarhus Universitet i 1974, at et gennemgående tema for resten af hans

⁹ Kilde: Optagelse fra DR på kassettebånd ved John Bergsagel.

forskningsmæssige virke blev slået an: arbejdet med at foranstalte en videnskabelig udgave af Grundtvigs prædikener.

Anden Verdenskrig havde medført en stærkt voksende interesse for Grundtvig, og allerede i besættelsens første år afholdt Hal Koch en række Grundtvig-forelæsninger, der blev et gedigent tilløbsstykke. I forordet til sin (og Georg Christensens) udgave af Grundtvigs *Værker i Udvalg* i 10 bind,¹⁰ der udkom i årene 1940-1949, skrev Hal Koch, at en egentlig videnskabeligt funderet udgave af Grundtvigs samlede værker stadig savnedes, men at den måtte udskydes til fremtiden på grund af manglende ressourcer.

Jeg tror, at det var med dette *in mente*, at Thodberg sammen med sine studenter gik i gang med at transskribere Grundtvigs for størstedelen uudgivne prædikener fra manuskript. Det blev til i alt 22 bind udgivet i perioden fra 1983-2007.¹¹ En del 'rå' transskriptioner, som Thodberg-gruppen ikke nåede at udgive, opbevares ved Aarhus Universitets 'Center for Grundtvigstudier' (: Grundtvig Centret) og kommer nu det aktuelle, digitale udgivelsesprojekt *Grundtvigs Værker* til gode.

Den kollegiale samarbejdsform, som Thodberg havde stiftet bekendtskab med blandt Høegs medarbejdere på *Monumenta Musicae Byzantinae*, blev også målestokken for arbejdet med udgivelsen af Grundtvigs prædikener. I antologien *For sammenhængens skyld. Ord og motiver i Grundtvigs salmer og prædikener* fra 1977

¹⁰ N.F.S. Grundtvig: *Værker i Udvalg*, udg. af Georg Christensen & Hal Koch, bd. 1-10, København: Gyldendal 1940-1949.

¹¹ N.F.S. Grundtvig: *Prædikener 1822-26 og 1832-39*, udg. af Christian Thodberg m.fl., bd. 1-12, København: Gad 1983-1986; *Præstø Prædikener*, udg. af Christian Thodberg m.fl., bd. 1-2, København: Gad 1988; *Grundtvigs prædikener i Vartov, 1839-42* (1-8, København: Forlaget Vartov 2003-2007) udg. af Christian Thodberg m.fl.

udgav Christian Thodberg også en håndfuld af sine studerendes specialer.¹² Allerede et år før første bind af prædiken-udgaverne var udkommet, foranstaltede Christian Thodberg også en opdateret udgave af Grundtvigs salmer i *Sangværket*.¹³

Selv dykkede Thodberg ned i utallige aspekter af Grundtvigs teologiske forfatterskab, som det fx allerede kom til udtryk i bogen *En glemmt dimension i Grundtvigs salmer* fra 1969, hvor han overbevisende argumenterede for en nær sammenhæng mellem det dåbsritual, der gjaldt på Grundtvigs tid, og salmernes poetiske sprog. Hans tilgang var her, som i mange af de øvrige arbejder, både inden for den byzantinske musikforskning og det kirkehistoriske, en skarpsindig motiv- og strukturanalyse. Han havde også et godt blik for detaljerne. Engang underholdt han med, at da han havde fastslået den præcise dato for tilblivelsen af Grundtvigs julesalme 'Velkommen igjen Guds Engle smaa', opsøgte han Meteorologisk Instituts historiske data for at tjekke, om det faktisk var vejret, som havde inspireret til verslinjen "trods Klingrende Frost, godt Aar i Spaa." Men det viste sig at have været gedigent tøvejr netop den pågældende juledag! Nærlæsningen var Christian Thodbergs styrke, og kom især til udtryk, når han parallellæste med nogle af de forbi- leder, der lå bag Grundtvigs gendigtninger, således ofte sammenstillet med den byzantinske hymnografi og de latinske hymner fra middelalderen.

Ved siden af forskning og undervisning varetog Christian Thodberg vigtige administrative opgaver for universitetet, i studienævnet,

¹² Christian Thodberg (red.): *For sammenhængens skyld, ord og motiver i Grundtvigs salmer og prædikener*. Århus: Institut for Praktisk Teologi ved Århus Universitet 1977.

¹³ N.F.S. Grundtvig: *Grundtvigs Sang-Værk. Samlet Udgave*, udg. af Th. Balslev m.fl., bd. 1-6, København: Det Danske Forlag 1944-1964 (2. opl. af bd. 1-5, med forord af Christian Thodberg, København: Gad 1982).

censorkorpset og ansættelseskomiteer. Men også i kommissioner for Folkekirken kom hans kompetencer til gavn, idet han 1976-1990 virkede som formand for Præstehøjskolens styrelse, og 1969-1982 var Christian Thodberg sekretær i kirkeministeriets liturgiske kommission. Her befordrede han et omfattende arbejde med at etablere nye ritualer for dåb og nadver, bryllup og kirkevielse. Men noget af det, som optog ham mest, og som i høj grad forenede de to spor i hans forskerkarriere, var arbejdet på at skabe nye tekstrækker til Folkekirkenes gudstjenester. Det indebærer især tilrettelæggelsen af højmessens læsninger på en teologisk meningsfuld måde. Her var hans dybe kendskab til teologi- og liturghistorien og de ældste byzantinske og romerske tekstrækker til stor inspiration. Endelig var Thodberg fra 1993-1995 medlem af Kirkeministeriets Salmebogs-kommission, desuden medlem af og formand for bestyrelserne for de faglige foreninger Samfundet Dansk Kirkesang og Grundtvigselskabet, hvor han også gennem en del år fungerede som tidsskriftredaktør.

En blodprop i hjernen gjorde i 1994 Thodberg næsten blind og satte en midlertidig stopper for hans arbejdsindsats. Efter en næsten mirakuløs hurtig genoptræning kunne han dog fortsætte sit arbejde både som universitetsprofessor (indtil 1999) og som kongelig konfessionarius (til 2008). Helbredet begyndte dog at svigte til sidst, hvor demenssygdom gradvist trængte sig på. Christian Thodberg døde d.10. oktober 2020, omtrent et halvt år efter sin hustru, musikpædagogen Bodil (f. von Mehren Prip, 1928-2020), som han havde levet sammen med siden 1953. Hun og børnene havde trofast fulgt med i Christian Thodbergs karriere – ikke blot i overført betydning, men også i ren fysisk forstand med bopæl i embedsboligerne på universitetskollegiet Studentergaarden, ved Præstehøjskolen i Nærum og embedsboligen ved Aarhus Domkirke.

Christian Thodberg gennemgik en vellykket karriereudvikling fra byzantinsk musikforsker til teologiprofessor med speciale i Grundtvig. Thodberg lagde aldrig skjul på, at han følte sig både inspireret og forpligtet af sine store forbilleder, Carsten Høeg og Hal Koch, og han varetog arven og opgaverne fra disse koryfæer med ydmyghed og taknemmelighed. Han underspillede til en vis grad sine egne forskningsbidrag til begge disse hovedspor, mellem hvilke han selv fandt både metodiske og emnemæssige sammenhænge, der i kombination med en umættelig nysgerrighed frugtbar gjorde alt, hvad han involverede sig i.

Ære være Christian Thodbergs minde